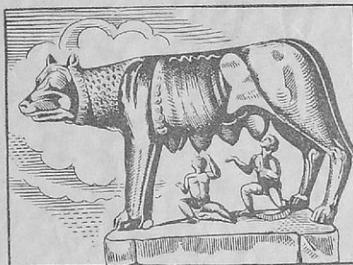

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

LHOMOND
DE VIRIS ILLUSTRIBUS
URBIS ROMAE

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1953

L H O M O N D

ανομοιότητα

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

LHOMOND
DE VIRIS ILLUSTRIBUS
URBIS ROMAE

18973

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1953

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ ἐκλογὴ τῶν διηγημάτων ἔγινεν ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ Γάλλου
κληρικοῦ καὶ παιδαγωγοῦ Καρόλου-Φραγκίσκου Lhomond. Συμμορφούμενοι πρὸς τὴν προκήρυξιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας οὐ μόνον
περιεκόφαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐποποιήσαμεν, ὡς καὶ ὅλοι ἐκδόται μέχρι¹
σήμερον ἔχουσι πρᾶξιν, τὸ ἀρχικὸν κείμενον τοῦ συγγραφέως ἔκει,
ἔνθα ἐκρύναμεν τοῦτο σκόπιμον χάριν τῶν ἀρχαρίων μαθητῶν πρὸς
ἀπλουστέραν διατύπωσιν τῶν νοημάτων ἢ πρὸς ἐπίτευξιν δοκιμωτέρας
συντάξεως.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μεταβολῶν ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ²
τῶν ἑξῆς :

α) Ἐσημειώθησαν δι’ ἄλλων τυπογραφικῶν στοιχείων (κυρτῶν)
λέξεις λίαν στενῶς πρὸς ἄλλήλας συσχετιζόμεναι.

β) Λέξεις ἢ φράσεις παρεμπίπτουσαι ἢ ἐπεξηγητικαί, αἱ δοποῖαι
διακόπτουσι τὴν πρότασιν ἢ γίνονται ἐμπόδιον εἰς τὴν στενὴν σχέσιν
δύο προτάσεων, ἐτέθησαν μεταξὺ δύο γραμμῶν.

“Οσον δ’ ἀφορᾷ εἰς τὰς ἔρμηνευτικὰς σημειώσεις, ἀκολουθήσαντες
τὸ παράδειγμα ἄλλων, παρεθέσαμεν εἰς τὸ τέλος τῶν πλείστων τεμα-
χίων φράσεις τινάς, εἰλημμένας ἐκ τοῦ κειμένου, ἐν μεταφράσει ἐλευ-
θέρᾳ πως, ἀφ’ ἐνὸς μὲν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σημειώσεων, ἀφ’ ἐτέρου
δὲ πρὸς πλουτισμὸν τοῦ λεξιλογικοῦ θησαυροῦ τῶν μαθητῶν, ἀλλὰ
καὶ πρὸς περαιτέρῳ μίμησιν δι’ ἀποδόσεως δμοίως καὶ ἄλλων χωρίων.

E. A. Σ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ LHOMOND

Ο Lhomond ἐγεννήθη ἐν Chaulnes (Somme) τῷ 1727. Φοιτήσας εἰς τὸ Κολλέγιον Inville, ἐν Παρισίοις, ἡκολούθησεν ἐκκλησιαστικὸν στάδιον καὶ ἔγινεν διδάσκαλος ἐν τῷ αὐτῷ σχολείῳ. Μετὰ τὴν κατάργησιν τούτου δὲ Lhomond ἐδίδαξεν ἐπὶ εἰκοσαετίᾳν καὶ πλέον εἰς τὸ περίλαμπρον Κολλέγιον τὸ ἴδρυθὲν τὸν ΙΔ' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Καρδιναλίου Lemoinie, περιορισθεὶς εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τῆς μικροτέρας τάξεως, ἔξι ἀγάπης πρὸς τοὺς μικροὺς μαθητάς, χάριν τῶν δποίων ἀφιέρωσε τὰς ὕρας τῆς ἀναπαύσεώς του, συγγράψας διάφορα βιβλία.

Ἐκτὸς ἀλλων βιβλίων θρησκευτικοῦ περιεχομένου συνέταξε δι' ἀρχαρίους ἀναγνωστικὸν *de viris illustribus urbis Romae* τῷ 1778 καὶ Λατινικὴν γραμματικὴν τῷ 1779. Ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ παρουσιάζει, ὡς λέγει, δὲ Lhomond τοὺς βίους ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ Ῥωμύλου μέχρι τοῦ Αὐγούστου (753 π.Χ.—14 μ.Χ.) μεταχειρισθεὶς ὡς πηγὰς τοὺς Λατίνους ἰστορικοὺς (Κορνήλιον Νέπωτα, Τίτον Λίβιον, Βαλέριον Μάξιμον, Φλωρον, Σουητώνιον, Ιουστῖνον) ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ κινήσῃ τὴν περιεργίαν τῶν νεαρῶν μαθητῶν καὶ νὰ μορφώσῃ τὰ ἥθη αὐτῶν διὰ παραδειγμάτων ἀρετῆς, ἐπιεικείας, ἀφιλοκερδείας, μεγαλοψυχίας, εὐεργεσίας καὶ φιλοπατρίας.

Ἀργηθεὶς νὰ δώῃ δόκον εἰς τὰς ἐπὶ τῆς θρησκείας πολιτικὰς ἀξιώσεις τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως ἐφυλακίσθη τὸν Αὔγουστον τοῦ 1792 μετ' ἄλλων κληρικῶν ἐν τῇ εἰς φυλακὴν μετροαραπείσῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Saint-Firmin, ἀλλ' ἡλευθερώθη μετ' ὀλίγας ἡμέρας τῇ ἐπειμβάσει τοῦ Tallien, παλαιοῦ μαθητοῦ του. Ἀπέθανεν ὀλίγον ἔπειτα ἐν Παρισίοις τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 1794 εἰς ἥλικιαν 67 ἑτῶν.

Οἱ Γάλλοι ἔτιμησαν τὸν Lhomond στήσαντες (τῷ 1860) ἀνδριάντας αὐτοῦ ἐν ταῖς πόλεσιν Amiens καὶ Chaulnes. Καὶ σήμερον ὁδός τις τῶν Παρισίων φέρει τὸ ὄνομα τοῦ σεμνοῦ Ἱερέως καὶ διδασκάλου.

LHOMOND

DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE

I. ROMANI IMPERII EXORDIUM

1

Proca, rex Albanorum, duos filios, Numitorem et Amulium, habuit. Numitor — qui natu maior erat — regnum reliquit; sed Amulius — pulso fratre — regnavit et — ut eum subole privaret — Rheam Silviam, eius filiam, Vestae sacerdotem fecit. Haec tamen, quam deus Mars amavit, geminos pueros, Romulum et Remum, edidit. Amulius vero ipsam in vincula coniecit, parvulos — alveo impositos — abiecit in Tiberim, qui tunc forte super ripas erat effusus; sed — relabente flumine — liberos aqua in sicco reliquit. Vastae tum in iis locis solitudines erant. Lupa — ut fama est — ad vagitum puerorum accurrit, infantes lingua lambit, ubera eorum ori admovit matremque se gessit.

2

Cum lupa saepius ad parvulos — veluti ad catulos — reverteretur, Faustulus — pastor regius — rem animadvertisit, pueros sustulit et Accae Laurentiae coniugi dedit educandos. Sic Romulus et Remus inter pastores primo ludicris certaminibus vires auxerunt, deinde venantes saltus peragrare latronesque a rapina pecorum arcere coeperunt. Quare iis insidiati sunt latrones, a quibus Remus captus est; Romulus autem vi se defendit. Tum Faustulus — necessitate compulsus — indicavit Romulo, quis avus eorum, quae mater esset. Romulus statim — armatis pastoribus — Albam properavit.

3

Interea Remum latrones ad Amulium regem perduxerunt, dicentes eum Numitoris agros infestare. Itaque Remus Numi-

tori a rege ad supplicium traditus est; at Numitor — considerato adulescentis vultu — nepotem agnovit. Nam Remus oris lineamentis erat matri simillimus aetasque eius temporī expositionis congruebat. Dum ea res *animum* Numitoris anxium tenet, repente Romulus — genere cognito — supervenit, fratrem liberavit, et — Amulio interfecto — avum Numitorem in regnum restituit.

4

Deinde Romulus et Remus urbem in iisdem locis — ubi expositi educatique erant — considerunt; sed orta est de imperio inter eos contentio, uter nomen novae urbi daret eamque regeret: adhibuerunt auspicia. Remus sex vultures, Romulus duodecim vidit. Sic Romulus, augurio victor, urbem e suo nomine Roman vocavit, et — ut eam *prius* legibus *quam* moenibus muniret — edixit, ne quis vallum transiliret. Quod Remus — invidiā adductus — transiluit irridens. Eum iratus Romulus interfecit, his increpans verbis: «Sic deinceps pereat quicumque transiliet moenia mea». Ita solus potitus est imperio Romulus.

5

Romulus imaginem urbis *magis quam* urbem fecerat; deerant incolae. Erat in proximo lucus; hunc asylum fecit. Eo statim multitudo latronum pastorumque configit. Cum vero uxores ipse populusque non haberent, legatos circa vicinas gentes misit, qui societatem conubiumque novo populo peterent. Sed nusquam benigne audita est legatio; ludibrium etiam additum: «Cur non feminis quoque asylum aperuistis; Id enim compar foret conubium». Romulus — aegritudinem animi dissimulans — ludos parat: indici deinde finitimus spectaculum iubet. Multi convenerunt maximeque Sabini cum liberis et coniugibus. *Ubi* spectaculi tempus venit eoque conversi omnium oculi mentesque erant, *tum* — signo dato — iuvenes Romani discurrunt, et filias Sabinorum rapiunt.

6

Haec fuit statim causa belli. Sabini enim ob virgines raptas bellum adversus Romanos moverunt et — cum Romae appropin-

quarent — Tarpeiam virginem nacti sunt, quae — aquam sacrorum extra moenia petitum — descenderat. Huius pater Romanae praeerat arci. Titus Tatius, Sabinorum dux, Tarpeiae dixit: «Optionem muneris tibi dabo, si exercitum meum in Capitolium perduxeris». Illa petiit, quod Sabini in sinistris manibus gerebant, videlicet anulos et armillas. Tatius dolose promisit; sed postquam virgo Sabinos in arcem perduxit, eam scutis obrui iussit; nam et scuta in laevis habuerant. Sic impia proditio celeri poena vindicata est.

7

Romulus adversus Tatium ad certamen processit, et in eo loco — ubi nunc Romanum forum est — pugnam conseruit. Primo impetu vir inter Romanos insignis — nomine Hostilius — fortissime dimicans cecidit; cuius interitu consternati Romani fugere coeperunt. Iam Sabini clamitabant: «Vicimus perfidos hospites, imbelles hostes. Nunc sciunt longe aliud esse virgines rapere, aliud pugnare cum viris».

Tunc Romulus — arma ad caelum tollens — Iovi aedem vovit et exercitus — seu forte seu divinitus — restitit. Itaque proelium redintegratur; sed raptae mulieres — crinibus passis — ausae sunt se inter tela volantia inferre et hinc patres hinc viros orantes pacem conciliaverunt.

8

II. TULLUS HOSTILIUS ROMANORUM REX TERTIUS

Mortuo Numa, Tullus Hostilius rex creatus est. Hic non solum proximo regi dissimilis, sed etiam Romulo ferocior fuit. Eo regnante, bellum inter Albanos et Romanos exortum est. Ducibus Hostilio et Fufetio placuit paucorum manibus fata utriusque populi committi. Erant apud Romanos trigemini Horatii, trigemini quoque apud Albanos Curiatii. Cum iis agunt reges, ut pro sua quisque patria dimicent ferro. Foedus ictum est ea lege, ut unde victoria ibi quoque imperium esset. Itaque trigemini arma capiunt, et in medium inter duas acies procedunt. Consederant utrimque duo exercitus. Datur signum infestisque armis terni iuvenes — magnorum exercituum animos gerentes — concurrunt.

Ut primo concursu increpuerunt arma micantesque fulserunt gladii, horror ingens spectantes perstrinxit. Consertis deinde manibus, statim duo Romani, *alter* super *alterum* exspirantes, ceciderunt; tres Albani vulnerati sunt. Ad casum Romanorum conclamavit gaudio exercitus Albanus. Romanos iam spes tota deserebat. Unum Horatium tres Curiatii circumsteterant. Tum unus, qui forte integer fuit, Romanus — quia tribus impar erat — fugam simulavit; singulos, per intervalla insequentes, separatim aggressus necavit. Sic unius viri manu parta victoria Romanis est. Deinde Fufetius exercitum Albanum domum abduxit.

9

Romani ovantes ac gratulantes Horatium accipiunt, et domum deducunt. Princeps ibat Horatius trium fratrum spolia prae se gerens. Cui obvia fuit soror virgo, quae uni ex Curiatiis desponsa fuerat. Haec — viso super humeros fratris paludamento sponsi, quod ipsa confecerat — flere et crines solvere coepit. Movit ferocis iuvenis animum comploratio sororis in tanto gaudio publico; itaque — stricto gladio — transfigit puellam, simul eam verbis increpans: «Abi hinc cum immaturo amore ad sponsum, oblita fratrum, oblita patriae. Sic pereat quaecumque Romana lugebit hostem».

10

III. IUNIUS BRUTUS ROMANORUM CONSUL PRIMUS

Expulsis regibus duo consules creati sunt, L. Iunius Brutus et L. Tarquinius Collatinus, Lucretiae maritus. Annuum iis imperium tributum est, ne per diuturnitatem potestatis insolentiores fierent. Sed Collatino paulo post dignitas sublata est, quod invisum erat populo Tarquiniorum nomen. In eius locum P. Valerius Publicola consul creatus est. Sed erant in iuventute Romana adulescentes aliquot, sodales Tarquiniorum, qui novum imperium aegre ferebant. Hi cum legatis — quos rex ad bona sua repetenda Romam miserat — de restituendis regibus colloquuntur, ipsos Bruti consulis filios in societatem consilii adsumunt. Sermonem eorum ex servis unus excepit, et rem ad consules detulit. Coniurati omnes, in

quibus erant liberi Bruti consulis, in vincula coniecti sunt, deinde damnati. Missi lictores eos nudatos virgis caedunt securique feriunt. Supplicii *non* spectator modo, sed et exactor erat Brutus, qui tunc patrem exuit, ut consulem ageret.

11

IV. HORATIUS COCLES

Porsenna, rex Etruscorum, ad restituendos in regnum Tarquinios cum infesto exercitu Romam venit. Primo impetu Ianiculum cepit. Non unquam alias ante tantus terror Romanos invasit: adeo valida res tum Clusina erat magnumque Porsennae nomen. Ex agris in urbem demigrant; urbem ipsam saepiunt praesidiis. Alia urbis pars muris, alia Tiberi obiecto tuta videbatur. Pons Sublicius iter paene hostibus dedit, nisi unus vir fuisset Horatius Cocles, illo cognomine appellatus, quod in alio proelio alterum oculum amiserat. Is — extrema pontis parte occupata — aciem hostium solus sustinuit, donec pons a tergo interrumpetur. Audaciā sua obstupefecit hostes; ponte rescisso, armatus in Tiberim desiluit, et incolumis ad suos tranavit Grata erga tantam virtutem civitas fuit. Statua Horatii in comitio posita est; agri *tantum* ei publice datum est *quantum* uno die circumaravit.

12

V. MUCIUS SCAEVOLA

Cum Porsenna Romam obsideret, C. Mucius, vir Romanae constantiae, senatum adiit, et veniam transfugiendi ad hostes petiit necem regis repromittens. Accepta potestate in castra hostium venit. Ibi in confertissima turba prope regium tribunal constituit. Stipendium tunc forte militibus dabatur, et scriba ad latus regis pari fere ornatu sedebat. Mucius, similitudine deceptus, scribam pro rege sicā necavit. Quo facto comprehensus dextram in conspectu regis imposuit in foculum ad sacrificium accensum, velut manum puniens, quod in caede peccasset. Attonitus miraculo rex iuvenem amoveri ab altaribus iussit. Tum Mucius, quasi benefi-

cium remunerans, aperte dixit trecentos, sui similes, adversus eum coniurasse. Qua re Porsenna exterritus pacem cum Romanis fecit. Mucio prata trans Tiberim dono cives dederunt, quae **Mucia prata** appellata sunt, et Scaevola dictus est, quod sinistra tantum manu utebatur eique statua honoris gratia constituta est.

13

VI. MENENIUS AGRIPPA

Menenius Agrippa concordiam inter patres plebemque restituit. Nam plebs cum contra patricios infensa ad montem sacrum secessisset, quod a senatu atque consulibus tributo ac militia premeretur, patres Agrippam, virum facundum et popularem, ad plebem miserunt, qui eam senatui reconciliaret. Is, ubi in conspectum plebis venit, nihil aliud quam hoc narrasse fertur; «Olim — inquit — humani artus, cum ventrem otiosum cernerent, ab eo discordarunt conspiraruntque, ne manus ad os cibum ferrent, neve os acciperet datum aut dentes conficerent. At, dum ventrem dormare volunt, ipsi quoque defecerunt totumque corpus ad extremam tabem venit. Tum demum intellexerunt ventris haud segne ministerium esse eumque acceptos cibos concoquere et per omnia membra distribuere; itaque cum eo in gratiam redierunt. Sic — inquit — senatus et populus, quasi unum corpus, discordiā pereunt, valent concordiā ».

Hac fabulā Menenius hominum mentes flexit; plebs in urbem regressa est. Creavit tamen tribunos, qui libertatem suam adversus nobilitatis superbiam defenderent. Paulo post mortuus est Menenius, vir omni vita *pariter* patribus *ac* plebi carus. Is tamen in *tanta* paupertate decessit, *ut* eum populus — collatis quadrantibus — sepeliverit, et locum sepulcro senatus publice dederit. Potest consolari pauperes Menenius, sed multo magis docere locupletes, quān non sit necessaria solidam laudem cupienti nimis anxia divitiarum comparatio.

14

VII. LUCIUS QUINCTIUS CINCINNATUS

Aequi Minucium consulem atque exercitum eius circumcessos tenebant. Id ubi Romam nuntiatum est, *tantus* pavor, *tanta* trepidatio fuit, *quanta* si urbem ipsam non castra hostes obsiderent. Cum autem in altero consule parum esse praesidii videretur, dictatorem dici placuit, ut is rem afflictam restitueret. L. Quinctius Cincinnatus omnium consensu dictator dictus est.

Ille, spes unica imperii Romani, trans Tiberim tunc quattuor iugerum agrum manibus suis colebat. Ad quem missi legati nudum eum arantem offenderunt. Salute datā redditāque Quinctius togam propere e tugurio proferre uxorem iussit, ut senatus mandata togatus audiret.

15

Postquam — abstero pulvere ac sudore — togā indutus processit Quinctius, dictatorem eum legati gratulantes consulunt; quantus terror in exercitu sit, exponunt. Quinctius igitur Cincinnatus Romam venit, et — antecedentibus lictoribus — domum deductus est. Paulo post — caesis hostibus — exercitum Romanum liberavit urbemque triumphans ingressus est. Quinctius sexto decimo die dictaturā — quam in sex menses acceperat — se abdicavit, et ad aratrum rediit.

16

VIII. MARCUS FURIUS CAMILLUS

Cum Marcus Furius Camillus urbem Falerios obsideret, ludi magister plurimos et nobilissimos inde pueros velut ambulandi gratiā eductos in castra Romanorum perduxit. Quibus Camillo traditis, non erat dubium quin Falisci — deposito bello — sese Romanis dedituri essent. Sed Camillus perfidiam proditoris detestatus: « Non ad similem tui — inquit — venisti: sunt belli sicut et pacis iura: arma habemus non adversus eam aetatem — cui etiam in captis urbibus parcimus — sed adversus armatos, qui castra Romana apud Veios oppugnaverunt ». Denudari deinde ludi ma-

gistrum iussit, eum — manibus post tergum alligatis — in urbem reducendum pueris tradidit. Statim Falisci, beneficio magis quam armis victi, portas Romanis aperuerunt.

17

Sed Camillus post multa in patriam merita exsilio mulctatus, quod praedam inique divisisset, Ardeam concessit. Urbe egrediens, a diis precatus est, ut, si innoxio sibi ea iniuria fieret, desiderium sui facerent ingratae civitati quamprimum. Neque multo postea res evenit. Galli, post pugnam Alliensem, victores ante solis occasum ad urbem Romam pervenient. Postquam hostes adesse nuntiatum est, Manlius, cum urbem omnem defendere non posset, cum iuventute Romana in arcem Capitolium fugit; seniores vero domos regressi sunt, sed senatores quidam ornati honorum insignibus, aetate confecti in foro manserunt. Galli senatorum gravitatem admirati sunt, donec Gallus quidam barbam longam. M. Papirii tangere ausus est. Statim Papirius scipione eburneo caput Galli percussit. Ab ea re initium caedis ortum est: ceteri senes sedibus eburneis insidentes trucidati sunt. Galli deinde impetum facere in arcem statuunt. Noctu Capitolium taciti ascenderunt; iamque in summum saxum evaserant, cum anseres sacri clangore alarumque strepitu Manlium, virum bello egregium, exciverunt. Hic ceteros ad arma vocat, et Gallos ascendentibus deiecit.

18

Tunc consensu omnium placuit ab exsilio Camillum acciri. Missi igitur ad eum legati, et ipse dictator absens dictus est. Interim Galli obsidione fatigati et fame oppressi constituerunt, ut obsidionem haud magna mercede relinquenter. Pactum est pretium mille pondo auri.

Nondum omni auro appenso Camillus dictator, qui Romani exercitus reliquias collegerat, intervenit; auferri aurum de medio iubet hostesque ex improviso aggressus maximo proelio devicit. Ne nuntius quidem cladis relictus est. Dictator — recuperata ex hostibus patriā — urbem ingressus est triumphans, et a militibus « parens patriae conditorque alter urbis » appellatus est.

IX. TITUS MANLIUS TORQUATUS

Cum postea Galli ad tertium lapidem trans Anienem fluvium castra posuissent, exercitus Romanus ab urbe profectus est, et in citeriore ripa fluvii constituit. Pons in medio erat; tunc Gallus quidam eximia corporis magnitudine in vacuum pontem processit, et, quam maxima voce potuit: «*Quem nunc — inquit — Roma fortissimum habet, is procedat agedum ad pugnam, ut eventus certaminis nostri ostendat, utra gens bello sit melior*» Diu inter milites Romanos silentium fuit. Tum Titus Manlius, adulescens nobilis, ex statione ad imperatorem pergit: «*iniussu tuo — inquit — imperator, extra ordinem nunquam pugnaverim, etiamsi certam victoriam videam; si tu permititis, volo illi belluae ostendere me ex illo ortum esse, qui Gallorum agmen ex rupe Tarpeia deturbavit*». Cui imperator: «*Macte virtute — inquit — T. Manli, esto: perge, et nomen Romanum invictum praesta*». Ubi constiterunt inter duas acies, Gallus ensem cum ingenti sonitu in arma Manlii deiecit. Manlius vero inter corpus et arma Galli sese insinuans uno et altero ictu ventrem gladio transfodit; deinde ei iacenti torquem, quo ornatus erat, detraxit, quem cruento respersum collo circumdedit suo. Hinc et ipse et posteri eius Torquati cognomen acceperunt.

Idem Manlius, postea consul factus bello Latino, ut disciplinam militarem restitueret, edixit, ne quis extra ordinem in hostes pugnaret. Forte T. Manlius, consulis filius, prope stationem hostium accesserat. Ubi is, qui Latino equitatui praeerat, consulis filium agnovit: «*Visne — inquit — congregi tecum, ut singularis proelii eventu cernatur quanto eques Latinus Romano praeest?*». Movit ferocem iuvenis animum *seu* ira, *seu* detrectandi certaminis pudor. Itaque, oblitus imperii paterni, in certamen ruit, et Latinum ex equo excussum transfixit spoliisque lectis in castra ad patrem venit. Extemplo filium aversatus consul milites classico advocat. Qui postquam frequentes convenerunt: «*Quando quidem — in-*

quit — tu, fili, contra imperium consulis pugnavisti, oportet ut disciplinam poenā tuā restituas. Triste quidem exemplum sed in posterum salubre iuventuti eris. I, lictor, adliga ad palum ». Metu omnes obstupuerunt ; sed, postquam — cervice caesa — fusus est crux, in questus et lamenta eruperunt. Manlio Romam redeundi seniores tantum obviam exierunt: iuventus *et* tunc eum, *et* omni deinde vitā exsecrata est.

21

X. PUBLIUS DECIUS

P. Decius, Valerio Maximo Cornelio Cocco consulibus, tribunus militum fuit. Exercitu Romano in angustiis clauso, Decius editum collem conspexit imminentem hostium castris. Accepto praesidio verticem occupavit, hostes terruit, consuli spatium dedit ad subducendum agmen in aequiore locum. Ipse — colle, quem insederat, undique armatis circumdato — intempesta nocte, per medias hostium custodias somno oppressas incolumis evasit. Quare ab exercitu donatus est coronā obsidionali, quae dabatur *ei*, qui obsidione cives liberasset. Consul fuit bello Latino cum Manlio Torquato. Tunc cum utrique consuli somnio obvenisset, *eum* populum victorem fore, *cuius* dux in proelio cecidisset, convenit inter eos, ut *is*, cuius cornu in acie laboraret, diis se Manibus devoveret. Inclinante sua parte Decius armatus in equum insiluit ac se in medios hostes immisit. Concidit obrutus telis, et victoriā suis reliquit.

22

XI. GAIUS FABRICIUS

Gaius Fabricius unus fuit ex legatis, qui ad Pyrrhum de capti-vis redimendis venerant. Cuius postquam audivit Pyrrhus magnum esse apud Romanos nomen — ut viri boni et bello egregii, sed admodum pauperis — eum prae ceteris honorifice ac liberaliter accepit eique munera atque aurum obtulit. Omnia Fabricius repudiavit.

Postero die, cum illum Pyrrhus vellet exterrere conspectu subito elephanti, imperavit suis ut Fabricio, secum colloquenti,

bellua post aulaea admoveretur. Quod ubi factum est — signo dato remotisque aulaeis repente — bellua stridorem horrendum emisit et manum super Fabricii caput suspendit. Sed ille placide subridens : « Neque — inquit — *heri* me aurum tuum pellexit, neque *hodie* commovet bellua tua ».

Fabricii virtutem admiratus Pyrrhus illum secreto invitavit, ut patriam desereret secumque vellet viveire, quarta etiam regni sui parte oblata. Cui Fabricius ita respondit : « Si me virum bonum iudicas, cur me vis corrumpere? sin vero malum, cur me ambis? ».

23

Anno interiecto — omni spe pacis inter Pyrrhum et Romanos conciliandae ablata — Fabricius, consul factus, contra eum missus est. Cumque vicina castra ipse et rex haberent, medicus regis nocte ad Fabricium venit, et : « Si tu mihi — inquit — praemium dederis, ego regem veneno necabo ». Hunc Fabricius vincitum reduci iussit ad Pyrrhum et ei dici, quae contra caput eius medicus spoondisset. Tunc rex admiratus eum dixisse fertur : « Ille est Fabricius, qui difficilior ab honestate quam sol a suo cursu posset averti ».

Fabricius omnem vitam in gloria paupertate exegit adeoque inops decessit, *ut* filiabus nullam dotem reliquerit. At senatus patris sibi partes desumpsit, et — datis ex communis aerario dotibus — eas collocavit.

24

XII. MARCUS ATILIUS RECLUS

Marcus Regulus Poenos magna clade affecit. Deinde in Africam primus Romanorum ducum traiecit. Clupeam urbem et trecenta castella expugnavit; *neque* cum hominibus tantum sed etiam cum monstribus dimicavit. Regulo, ob res bene gestas, imperium in annum proximum prorogatum est. Quod ubi ille cognovit, senatui scripsit villicum suum in agello — quem septem iugerum habebat — mortuum esse et servum, occasionem nactum, aufugisse, ablato instrumento rustico; ideoque petere se, ut sibi successor in Africam mitteretur, ne — deserto agro — omnia ad vivendum necessaria uxori et liberis deessent. Senatus — acceptis litteris — res, quas

Regulus amiserat, publica pecunia redimi iussit; agellum colendum locavit, alimenta coniugi ac liberis praebuit. Regulus deinde multis proeliis Carthaginiensium opes contudit eosque pacem petere coēgit. Quan cum Regulus nollet nisi durissimis condicionibus dare, illi a Lacedaemoniis auxilium petierunt.

25

Carthaginienses — duce Xanthippo Lacedaemonio, viro belli peritissimo — bellum renovarunt ac Regulum ultima pernicie vice-runt; nam duo tantum milia hominum ex omni Romano exercitu superfuerunt, et Regulus ipse captus, et in carcerem coniectus est.

Deinde Regulus Romam de captivis commutandis — dato iureiurando — missus est ut, si non impetravisset, rediret ipse Carthaginem. Qui cum Romam venisset, in senatum introductus mandata exposuit: sententiam ne diceret recusavit; quamdiu iureiurando hostium teneretur, se non esse senatorem. Iussus tamen sententiam dicere, negavit esse utile captivos Poenos reddi, quod illi adulescentes et boni duces essent, ipse vero iam senectute confectus. Cuius cum valuisse auctoritas, captivi retenti sunt.

Begulus deinde *cum* retineretur a propinquis et amicis, *tamen* Carthaginem rediit; neque vero tunc ignorabat se ad crudelissimum hostem et ad exquisita supplicia proficisci, sed iusuardum conservandum putavit. Reversum Carthaginienses omni cruciatu necaverunt. Palpebris enim resectis aliquandiu in loco tenebrioso tenuerunt; deinde — *cum* sol esset ardentissimus — repente eductum intueri caelum coēgerunt. Postremo in arcam ligneam, in qua undique clavi praeacuti eminebant, incluserunt. Ita dum fessum corpus stimulis ferreis confoditur, vigiliis et dolore continuo extinctus est. Hic fui Atilii Reguli exitus, ipsa quoque vita — *etsi* per maximam gloriam diu *acta* — clarior et illustrior.

26

XIII. QUINTUS FABIUS MAXIMUS

Quintus Fabius iam senex filio suo consuli legatus fuit; cumque in eius castra veniret, filius obviam patri progressus est; duodecim

lictores pro more anteibant. Equo vehebatur senex nec—appropinquate consule — descendit. Iam ex lictoribus undecim verecundiā paternaē maiestatis taciti praeterierant. Quod cum consul animadvertisset, proximum lictorem iussit inclamare Fabio patri, ut ex equo descenderet. Pater tum desiliens : «Non ego, fili, — inquit — tuum imperium contempsi, sed experiri volui, an scires consulem te agere ».

Ad summam senectutem vixit Fabius Maximus, dignus tanto cognomine. Cautior quam promptior habitus est, sed insita eius ingenio prudentia *bello*, quod tum gerebatur, aptissima erat. Nemini dubium est, quin reī Romanā cunctando restituerit. Nam *ut* Scipio celeritate sua Carthaginem oppressit, *sic* Fabius cunctatione id egit, ne Roma opprimi posset.

27

XIV. LUCIUS AEMILIUS PAULUS ET GAIUS TERENTIUS VARRO

Hannibal in Apuliam pervenerat. Adversus eum Romā profecti sunt duo consules, L. Aemilius Paulus et C. Terentius Varro. Paulo sollers Fabii cunctatio magis placebat; Varo autem ferox et temerarius acriora consilia sequebatur. Ambo consules ad vicum, qui Cannae appellabatur, castra posuerunt. Ibi insitam Varroni temeritatem fortuna aliquo levium proeliorum successu aluerat; itaque — invito collegā — aciem instruxit, et signum pugnae dedit. Victor caesusque est Romanus exercitus; nusquam graviore vulnere afflita est respublica. Aemilius Paulus telis obrutus cecidit; quem cum media in pugna oppletum cruento conspexisset quidam tribunus militum: «Cape — inquit — hunc equum, et fuge, Aemili». «Quin tu potius — respondit Paulus — abi, nuntia patribus, ut urbem muniant ac, priusquam hostis victor adveniat, praesidiis firment: tu me patere in hac militum meorum strage exspirare ». Alter consul cum paucis equitibus Venusiam perfugit.

28

Hannibali victori cum ceteri gratularentur suaderentque, ut quietem et ipse sumeret et fessis militibus daret, unus ex eius prae-

fectis, Maharbal, minime cessandum ratus, Hannibalem hortabatur, ut statim Romam pergeret, die quinto vitor in Capitolio epulaturus. Cumque Hannibal illud non probaret, Maharbal: « Vincere scis, Hannibal,— inquit — victoriā uti nescis ». Mora eius diei satis creditur saluti fuisse urbi et imperio. Dein Hannibal — relictā Romā — in Campaniam devertit, cuius deliciis mox exercitus ardor elanguit.

29

XV. MARCUS CLAUDIUS MARCELLUS

Postea cum Sicilia a Romanis ad Poenos defecisset, Marcellus consul creatus Syracusas — urbem Siciliae nobilissimam — oppugnavit. Diurna fuit obsidio, neque urbem, nisi post tres annos, cepit Marcellus. Rem confecisset celerius, nisi unus vir ea tempestate Syracusis fuisset. Is erat Archimedes, vir admirabilis ingenio praeditus, qui — multis machinis inventis — opera Romanorum brevi disturbabat. Captis Syracusis, Marcellus — eximiā viri prudentiā delectatus — ut capiti illius parceretur edixit. Archimedes — dum in pulvere quasdam formas describit attentius — patriam suam captam esse non senserat. Miles praedandi causā in domum eius irrupit, et minantis voce quisnam esset eum interrogavit. Archimedes, propter cupiditatem *illud* investigandi, *quod* requirebat, nomen suum non indicavit, sed: « Noli — inquit —, obsecro, circulos meos turbare ». Quapropter a milite obtruncatus est. Eius mortem aegre tulit Marcellus sepulturaeque curam habuit.

30

XVI. PUBLIUS CORNELIUS SCIPIO AFRICANUS

Profectus igitur in Hispaniam Scipio Carthaginem novam, quo die venit, expugnavit. Eo congestae erant omnes paene Africæ et Hispaniae opes, quibus omnibus potitus est Scipio. Inter captivos ad eum adducta est eximiae formae adulta virgo. Sed ubi comperit eam illustri loco inter Celtiberos natam principique eius gentis adulescenti, Allucio nomine, desponsam esse — arcessitis parentibus et sponso — eam reddidit. Parentes virginis, qui

ad eam redimendam magnum auri pondus attulerant, Scipionem orabant, ut id a se donum reciperet. Scipio aurum ante pedes poni iussit, vocatoque sponso : « Super dotem — inquit — quam accepturus a socero es, haec tibi a me dotalia dona accedant ». Allucius domum reversus grato animo Celtiberos Romanis conciliavit.

31

Deinde Scipio Hasdrubalem victum ex Hispania expulit. Cas tris hostium potitus, omnem praedam militibus concessit ; captivos Hispanos sine pretio domum dimisit ; Afros vero vendi iussit. Erat inter eos puer adultus, regii generis, formā insigni. Quem percontatus est Scipio quis et cuias esset, et cur id aetatis in cas tris fuisse. « Numida sum — inquit puer — Massivam populares vocant; patre amissō apud avum maternum, Numidiae regem, educatus sum. Cum avunculo Masinissā — qui nuper subsidio Carthaginensibus venit — in Hispaniam traeci ; prohibitus propter aetatem a Masinissa, nunquam ante proelium inii. Eo die quo pugnatum est cum Romanis — inscio avunculo, clam armis et equo sumpto — in aciem exii ; ibi — prolapso equo — captus sum a Romanis ».

Hunc Scipio interrogavit velletne ad avunculum reverti. Id vero se cupere respondit puer, effusis gaudio lacrimis. Tum Scipio anulum aureum equumque ornatum puero donavit datisque equitibus, qui tuto deducerent, dimisit.

32

Cum P. Cornelius Scipio se erga Hispanos clementer ges sisset, circumfusa multitudo eum regem omnium consensu appellavit. At Scipio cum silentium fieri per praeconem iussisset : « Nomen imperatoris — inquit — quo me mei milites appellaverunt, mihi maximum est ; regium nomen, *alibi* magnum, *Romae* intolerabile est. Si id amplissimum iudicatis, quod regale est, vobis licet existimare regalem in me esse animum ; sed oro vos, ut a regis appellatione abstineatis ». Senserunt etiam barbari magnitudinem animi, qua Scipio *id* aspernabatur, quod ceteri mortales admirantur, et concupiscunt.

33

Carthaginienses, metu perculti, oratores triginta seniorum principes ad petendam pacem mittunt. Qui, ubi in castra Romana venerunt, veniam civitati petebant non culpam purgantes, sed initium culpae in Hannibalem transferentes. Inde—condicionibus a Scipione latis omnibus acceptis—legati Carthaginienses Romam profecti sunt, ut, *quae ab illo pacta essent, ea patrum ac populi auctoritate confirmarentur.*

Ita pace terra marique partā, Scipio—exercitu in naves impo-
sito—Romam revertit. Ad quem advenientem concursus ingens factus est: effusa non ex urbibus *modo sed etiam* ex agris multitudo vias obsidebat. Scipio inter gratulantium plausus triumpho omnium clarissimo urbem est invictus, primusque nomine victae a se gentis est nobilitatus Africanusque appellatus.

34

Hannibal, a Scipione victus, suisque invisus, ad Antiochum, Syriæ regem, confugit eumque hostem Romanis fecit. Missi sunt Romā legati ad Antiochum, in quibus erat Scipio Africanus. Qui, cum Hannibale Ephesi collocutus, ab eo quaesivit, quem fuisse maximum imperatorem crederet. Respondit Hannibal Alexandrum, Macedonum regem, maximum sibi videri, quod parvā manu innumerabiles exercitus fudisset. Interroganti deinde, quem secundum poneret: «Pyrrhum—inquit—quod primus castra metari docuit nemoque illo elegantius loca cepit, et praesidia dispositū». Sciscitanti denique, quem tertium duceret, semet ipsum dixit. Tum ridens Scipio: «Quidnam tu dices— inquit— si me vicisses?». «Me vero—inquit Hannibal—et ante Alexandrum et ante Pyrrhum et ante alios omnes posuisse». Ita—improviso assentationis genere—Scipionem e grege imperatorum, velut inaestimabilem, secernebat.

35

Cum Scipio Africanus in Literna villa se contineret, complures praedonum duces ad eum videndum forte confluxerunt. Scipio eos ad vim faciendam venire ratus, praesidium servorum in tecto

collocavit aliaque parabat, quae ad eos repellendos erant necessaria. Quod ubi praedones animadverterunt — abiectis armis — ianuae appropinquant nuntiantque se non vitae eius hostes, sed virtutis admiratores venisse, conspectum tanti viri expertentes. Quod postquam audivit Scipio, fores reserari eosque introduci iussit. Illi postes ianuae tanquam religiosissimam aram venerati, cupide Scipionis dextram apprehenderunt ac diu deosculati sunt; deinde — positis ante vestibulum donis — laeti domum reverterunt. Paulo post mortuus est Scipio moriensque ab uxore peditivit ne corpus suum Romam referretur.

36

XVII. LUCIUS AEMILIUS PAULUS MACEDONICUS

Postquam Perseum consolatus est Aemilius Paulus, sermonem ad Romanos circunstantes convertit: «Videtis — inquit — exemplum insigne mutationis rerum humanarum. Vobis haec praecipue dico, iuvenes. Ideo neminem decet in quemquam superbe agere nec praesenti credere fortunae».

Confecto bello Aemilius Paulus regiā nave ingentis magnitudinis — nam sedecim ordines remorum habuisse dicitur — ad urbem est subvectus. Fuit eius triumphus omnium longe magnificentissimus. Completae erant omnes Tiberis ripae obviam effusa multitudine. Populus — extuctis per forum tabulatis in modum theatrorum — spectavit in candidis togis. Aperta tempa omnia et sertis coronata, ture fumabant. In tres dies distributa est pompa spectaculi. Primus dies vix suffecit transvehendis signis tabulisque ; sequenti die translata sunt arma, galeae, scuta, loricae, pharetrae argentumque signatum. Tertio die, multo mane, ducere agmen coeperunt tubicines, non festos sollemnium pomparum modos, sed bellicum sonantes, quasi in aciem procedendum esset. Deinde agebantur pingues cornibus auratis et vittis redimiti boves centum et viginti. Sequebantur Persei liberi — comitante educatorum et magistrorum turba — qui manus ad spectatores cum lacrimis miserabiliter tendebant, et pueros docebant populi Romani misericordiam suppliciter implorare. Post filios incedebat cum uxore Perseus, stu penti et attonito viro similis. Inde quadringentae coronaē aureae

portabantur ab omnibus fere Graeciae civitatibus dono missae. Postremo ipse in curru Paulus vehebatur auro purpurāque fulgens, qui cum dignitate alia corporis *tum* senecta ipsa magnam maiestatem prae se ferebat. Post currum, inter alios illustres viros, filii duo Aemilii; deinde equites turmatim et cohortes peditum. Paulo a senatu et populo Romano concessum est, ut ludis circensibus veste triumphali uteretur eique cognomen Macedonico inditum est.

37

Aemilius Paulus omni Macedonum gazā—quae fuit maxima—potitus *tantam* in aerarium populi Romani pecuniam invexit, ut unius imperatoris praeda finem attulerit tributorum. At hic per alios homines cuncta administravit, nec *quidquam* ex thesauris regiis in domum suam intulit *praeler* memoriam nominis sempternam. Mortuus est *adeo* pauper, ut dos eius uxori non potuerit *exsolvi*, nisi vendito fundo, quem unum reliquerat. Exsequiae eius non *tam* auro et ebore *quam* omnium benevolentia et studio fuerant insignes. Macedoniae principes — qui tunc Romae erant legationis nomine — umeros suos funebri lecto sponte sua subiecerunt. *Quem* enim in bello ob virtutem timuerant, *eundem* in pace ob iustitiam diligebant.

38

XVIII. PUBLIUS CORNELIUS SCIPIO AEMILIANUS

P. Scipio Aemilianus, Pauli Macedonici filius adoptione Scipionis Africani nepos, a tenera aetate Graecis litteris a Polybio, praestantis ingenii viro, eruditus est. Ex eius doctrina *tantos* fructus tulit, ut non modo aequales suos, sed *etiam* maiores natu omni virtutum genere superaret. Temperantiae et continentiae laudem ante omnia comparare studuit; quod quidem difficile tunc erat: miro enim impetu ad libidines et epulas iuvenes Romani eo tempore ferebantur. At Scipio contrarium vitae institutum secutus publicam modestiae et continentiae famam est adeptus. Polybium semper domi militiaeque secum habuit; semper inter arma ac studia versatus aut corpus periculis aut animum disciplinis exercuit.

39

Cum duo consules, quorum *alter* inops, *alter* avarus erat, in senatu contenderent, uter in Hispaniam ad bellum gerendum mitteretur ac magna inter patres esset dissensio, rogatus sententiam Scipio Aemilianus: « Neutrum — inquit — mihi mitti placet, quia *alter* nihil habet, *alteri* nihil est satis ».

Iudicabat enim et inopiam et avaritiam debere abesse pariter ad rem bene gerendam. Alioquin maxime verendum est, ne publicum munus quaestui habeatur, et praeda communis in privatum imperatoris lucrum convertatur. Ab hac culpa longe alienus fuit Scipio: nam post duos inclitos consulatus et totidem triumphos, officio legationis fungens, septem tantum servos secum duxit. E Carthaginis et Numantiae spoliis comparare plures certe potuerat, sed — Carthagine eversa — nihilo fuit locupletior quam ante. Itaque, cum per populi Romani socios et exteras nationes iter faceret, non mancipia eius, sed victoriae numerabantur, nec *quantum* auri et argenti, sed *quantum* dignitatis atque gloriae secum ferret, aestimabatur.

40

Paulo post Scipio repente in lectulo exanimis est inventus. De tanti viri morte nulla habita est quaestio eiusque corpus velato capite est elatum, ne livor in ore appareret. Metellus Macedonicus, etsi Scipionis inimicus, audita nece, in forum advolavit ibique maesto vultu clamavit: « Concurrite, cives, moenia urbis nostrae eversa sunt: Scipioni vis illata est ». Idem Metellus filios suos iussit funebri eius lecto umeros subicere dicens: « Nunquam a vobis id officium maiori viro praestari poterit ».

Scipionis patrimonium *tam* exiguum fuit, *ut* triginta duas libras argenti, duas et selibram auri tantum reliquerit.

41

XIX. TIBERIUS ET GAIUS GRACCHI

Tib. Gracchus et G. Gracchus Scipionis Africani ex filia nepotes erant. Horum adulescentia bonis artibus et magnā omnium

spe floruit: ad egregiam enim indolem accedebat optima educatione. Exstant Corneliae matris epistolae, quibus appareat eos non solum in gremio matris educatos esse, sed etiam ab ea sermonis elegantiam haussisse. Maximum matronis ornamentum esse liberos, bene institutos, merito putabat sapientissima illa mulier. Cum Campana matrona, apud illam hospita, ornamenta sua — quae erant illa aetate pretiosissima — ostentaret ei muliebriter, Cornelia sermonem produxit usque eo dum a schola redirent liberi. Quos reversos hospitae exhibens: «En haec — inquit — mea ornamenta». Nihil quidem istis adolescentibus neque a natura neque a doctrina defuit; sed ambo rem publicam, quam tueri poterant, impie perturbare maluerunt.

42

Tib. Gracchus, tribunus plebis creatus, a senatu descivit; populi favorem profusis largitionibus sibi conciliavit; agros plebi dividebat, civitatem omnibus Italicis dabat; provincias novis coloniis replebat; quibus rebus viam sibi ad regnum parare videbatur. Quare cum convocati patres deliberarent, quidnam faciendum esset, statim Tiberius Capitolium petit, manum ad caput referens; quo signo salutem suam populo commendabat. Hoc nobilitas ita accepit, quasi diadema posceret. Tum Scipio Nasica, cum esset consobrinus Tib. Gracchi, patriam cognitioni praeferens, sublatā dextrā, proclamavit: «Qui rem publicam salvam esse volunt, me sequantur». Dein Gracchum fugientem persecutus, in eum irruit suaque manu interfecit. Mortui Tiberii corpus in Tiberim projectum est.

43

C. Gracchum idem furor, qui fratrem Tiberium, invasit; seu vindicandae fraternae necis, seu comparandae regiae potentiae causā, vix tribunatum adeptus est, cum pessima coepit inire consilia: maximas largitiones fecit; aerarium effudit; legem de frumento plebi dividendo tulit. His perniciiosis Gracchi consiliis, quanta poterant contentione, obsistebant omnes boni, in quibus maxime Piso, vir consularis. Is, cum multa contra legem frumentariam dixisset — lege tamen lata — ad frumentum cum ceteris

acciendum venit. Gracchus ubi animadvertisit in coetu Pisonem stantem, eum sic compellavit, audiente populo Romano: «Qui tibi constas, Piso, cum ea lege frumentum petas, quam dissuasti?» Cui Piso: «Nolim quidem, Gracche, — inquit — mea bona tibi viritim dividere liceat, sed, si facies, partem petam». Quo responso aperte declaravit vir gravis et sapiens lege, quam tulerat Gracchus, patrimonium publicum dissipari.

44

Decretum a senatu latum est, ut videret consul Opimius, ne quid detrimenti res publica caperet; quod, nisi in maximo discrimine, decerni non solebat. C. Gracchus—armata familiā—Aventinum occupaverat. Quam ob rem consul — vocato ad arma populo — Gaium aggressus est; qui pulsus, dum a templo Dianaē desilit, talum intorsit, et, cum iam a satellitibus Opimii comprehenderetur, iugulum servo praebuit; qui dominum et mox semetipsum super domini corpus interemis. Consul promiserat se pro capite Gracchi aurum repensurum esse. Quare Septimuleius quidam lanceā praefixum Gaii caput attulit eique aequale auri pondus persolutum est. Sunt qui tradunt—cerebro exempto—illum—in-fuso plumbo—caput, quo gravius efficeretur, explesse.

45

XX. PUBLIUS RUTILIUS RUFUS

P. Rutilius Rufus vitae innocentia enituit, et, cum nemo esset in civitate illo integrior nemo sanctior, omni honore dignus est habitus, et consul factus. Cum eum amicus quidam rem iniustam aliquando rogaret, et Rutilius constanter negaret, indignatus amicus: «Quid ergo — inquit — mihi opus est amicitia tuā, si quod rogo non facis?». «Immo — respondit Rutilius — quid mihi tuā, si tuā gratiā aliquid inhoneste facturus sim?». Sciebat, quippe vir sanctus, tam contra officium esse amico tribuere, quod aequum non sit, quam non tribuere id, quod recte possimus; atque si forte amici a nobis postularent, quae honesta non sunt, religionem et fidem esse amicitiae anteponendam.

XXI. GAIUS MARIUS

C. Marius humili loco natus, militiae tirocinium in Hispania, duce Scipione, posuit. Erat imprimis Scipioni carus ob singularem virtutem et impigram ad pericula et labores alacritatem. Quodam die cum forte post cenam Scipio cum amicis colloqueretur, dixit aliquis: « Si quid tibi, Scipio, acciderit eritne rei publicae alter tui similis imperator? ». Tum Scipio, percusso leniter Marii umero: « Fortasse hic », inquit. Quo dicto excitatus Marius dignos rebus — quas postea gessit — spiritus sumpsit.

Tunc Romae primum civile bellum ortum est. Cum enim Sulla consul contra Mithridatem, regem Ponti, mitteretur, ei Marius lege — quam Sulpicius tribunus plebis ad populum tulerat — illud imperium eripuit. Qua re commotus Sulla cum exercitu Romanum venit, eam armis occupavit, Sulpicium interfecit Marium fugavit. Marius hostes persequentes fugiens aliquamdiu in palude delituit. Sed paulo post repertus, et — ut erat nudo corpore caenoque oblitus — iniecto in collum loro Minturnas raptus est, et in carcerem coniectus. Missus etiam est ad eum occidendum servus publicus, natione Cimber; quem Marius vultus maiestate deterruit. Cum enim hominem ad se — stricto gladio — venientem vidisset: «Tune — inquit — Marium audebis occidere? ». Ille attonitus ac tremens — abiecto ferro — fugit. Marius postea, ab iis ipsis, qui prius eum occidere voluerant, e carcere emissus est.

Marius, acceptā naviculā, in Africam traiecit, et in agrum Carthaginensem pervenit. Ibi cum in locis solitariis sederet, venit ad eum lictor Sextilii praetoris, qui hanc provinciam administrabat. Marius ab eo — quem nunquam laeserat — aliquod humanitatis officium exspectabat; at lictor decidere eum provinciā iussit, nisi vellet in se animadvertisse. Torvis oculis eum intuens, Marius nullum dabat responsum. Lictori, interroganti iterum eum,

ecquid praetori vellet renuntiari: «Abi — inquit — nuntia te vi-disse C. Marium in Carthaginis magnae ruinis sedentem».

Duobus clarissimis exemplis de inconstantia rerum humana-rum eum admonebat, cum *et* urbis maximae excidium *et* viri cla-rissimi casum ob oculos poneret.

49

Erat Mario ingenuarum artium et liberalium studiorum contemptor animus. Cum aedem Honoris se de manubiis hostium facturum vovisset, spretā peregrinorum mārmorum nobilitate artificumque Graecorum peritiā, eam vulgari lapide per artificem Romanum faciendam curavit. Graecas etiam litteras aspernabatur, quod suis doctoribus parum ad virtutem prodessent. At idem fortis et validus et adversus dolorem confirmatus. Cum ei varices in crure secarentur, vetuit se alligari. Acrem tamen fuisse doloris morsum ipse ostendit: nam medico, alterum crus postulanti, noluit praebere, quod *maior* esset remedii *quam* morbi dolor.

50

XXII. LUCIUS CORNELLIUS SULLA

Sulla propter motus urbanos cum victore exercitu Romam properavit; *eos*, qui Mario favebant, omnes superavit. Nihil illā victoriā fuit crudelius. Sulla, dictator creatus, vel in *eos*, qui se sua sponte dediderant, iussit animadvertisse. Quattuor milia deditorum inermium civium in circo interfici iussit. Quis autem *illos* potest computare, *quos* in urbe passim, quisquis voluit, occidit, donec admoneret Fufidius quidam, vivere aliquos debere, ut essent, quibus imperaret?. Novo et inaudito exemplo tabulam proscriptionis proposuit, qua nomina *eorum*, qui occidendi es-sent, continebantur; cumque omnium orta esset indignatio pos-tridie plura etiam adiecit nomina. Ingens caesorum fuit multitu-do. Saevitiae causam etiam avaritia praebuit, multoque *plures* propter divitias *quam* propter odium victoris necati sunt. Civis quidam innoxius — cui fundus in agro Albano erat — legens proscripторum nomina, se quoque adscriptum vidit: «Vae inquit — mi-

sero mihi; me fundus Albanus persequitur». Neque longe progressus, a *quodam*, qui eum agnoverat, percussus est.

51

Sulla deinde, in villam profectus, rusticari et venando vitam ducere coepit. Ibi mordo pediculari correptus interiit, vir ingentis animi, cupidus voluptatum, sed gloriae cupidior. Litteris Graecis et Latinis eruditus et virorum litteratorum *adeo* amans, *ut* sedulitatem etiam malii cuiusdam poetae aliquo praemio dignam duxerit; nam, cum ille epigramma ipsi obtulisset, praemium Sulla iussit ei statim dari, ea tamen lege, *ne* quid postea scriberet. Ante victoriam laudandus; in *iis* vero, *quae* secuta sunt, nunquam satis vituperandus: urbem enim et Italiam civilis sanguinis fluminibus inundavit. *Non solum* in vivos saeviit *sed ne* mortuis *quidem* pepercit: nam C. Marii — cuius, *etsi* postea inimicus, aliquando *tamen* quaestor fuerat — erutos cineres in Tiberim proiecit. Quia crudelitate rerum paeclare gestarum gloriam corrupit.

52

XXIII. LUCIUS LICINIUS LUCULLUS

Habebat Lucullus villam prospectu et ambulatione pulcherrimam. Quo cum venisset Pompeius, *id* unum reprehendit, *quod* ea habitatio esset quidem aestate peramoena, sed hieme minus commoda videretur; cui Lucullus: «Putasne — inquit — me minus sapere quam hirundines, quae, adveniente hieme, sedem comutant?». Villarum magnificentiae respondebat epularum sumptus. Cum aliquando modica ei — utpote soli — cena esset apposita, coquum graviter obiurgavit; eique excusanti ac dicenti se non debuisse lautum parare convivium, quod nemo esset ad cenam invitatus: «Quid ais?» — inquit iratus Lucullus — «an nesciebas Lucullum hodie cenaturum esse apud Lucullum?».

53

XXIV. QUINTUS SERTORIUS

Cum aliquando Sertorii milites pugnam inconsulte flagitarent nec iam eorum impetus posset cohiberi, Sertorius duos in eorum

conspectu equos constituit, praevalidum alterum, alterum vero infirmissimum; deinde equi infirmi caudam a robusto iuvene totam simul abrumpi iussit, validi autem equi singulos pilos ab imbecillo sene paulatim avelli. Irritus adulescentis labor risum omnibus movit: senex autem, quamvis tremula manu, *id perfecit, quod imperatum ei erat.* Cumque milites non satis intellegerent, quorū ea res spectaret, Sertorius ad eos conversus: «Equi caudae— inquit—similis est hostium exercitus: qui partem aggreditur, facile potest opprimere; contra nihil proficiet, qui universum conabitur prostertere.» Sic Sertorius vafro consilio eos ad suam sententiam perduxit.

54

XXV. GNAEUS POMPEIUS MAGNUS

Transgressus inde in Africam Pompeius Iarbam, Numidiae regem, qui Marii partibus favebat, bello persecutus est. Intra dies quadraginta hostem oppressit, et Africam subegit adulescens quattuor et viginti annorum. Tum ei litterae a Sulla redditae sunt, quibus iubebatur exercitum dimittere et cum una legione successorem exspectare. Pompeius, quamquam aegre id tulit, tamen paruit et Romam reversus est. Revertenti incredibilis multitudo obviam ivit; Sulla quoque eum laetus exceptit et Magni cognomine consulutavit. Nihilominus Pompeio triumphum petenti restitit. Neque vero ea re a proposito deterritus est Pompeius aususque dicere plures solem orientem adorare quam occidentem; quo dicto significabat Sullae potentiam minui, suam vero crescere. Ea voce audita Sulla, iuvenis constantiam admiratus, exclamavit: «Triumphet! triumphet!».

55

Viris doctis magnum honorem habebat Pompeius. Ex Syria decedens — confecto bello Mithridatico — cum Rhodum venisset, nobilissimum philosophum Posidonium cupiit audire. Sed cum audivisset eum tunc graviter aegrotare, quod vehementer ex podagra laborabat, voluit saltem Pompeius eum visere. Mos erat, ut — quando consul aedes aliquas ingressurus erat — lictor fores virgā percuteret, admonens consulem adesse; at Pompeius vetuit

percuti honoris causā fores Posidonii. Quem ut vidit, et salutavit, moleste dixit se ferre, quod eum non posset audire. At ille: « Tu vero — inquit — potes, nec commitam, ut dolor corporis efficiat, ut frustra tantus vir ad me veniat. » Itaque cubans graviorer et copiose disseruit de hoc ipso: *nihil* esse bonum nisi *quod* honestum esset, et *nihil* malum dici posse, *quod* turpe non esset. Cum vero dolores interdum acriter eum pungent, saepe: « Nihil agis » — inquit — « dolor ! quamvis sis molestus, nunquam te esse malum confitebor. »

56

XXVI. GAIUS IULIUS CAESAR

Bellis civilibus confectis, Caesar, dictator in perpetuum creatus, insolentius agere coepit; nam senatum ad se venientem sedens excepit, et quandam ut assurget monentem irato vultu respexit. Cum autem M. Antonius, Caesaris in omnibus bellis comes et tunc in consulatu collega, ei, in sella aurea sedenti pro rostris, diadema — insigne regium — imponeret, id *ita* ab eo est repulsum, ut non offensus videretur. Quare coniuratum est in eum a sexaginta et amplius viris, Cassio et Bruto ducibus conspirationis. Cum igitur Caesar idibus Martiis in senatum venisset, eum assidentem coniurati specie officii circumsteterunt illicoque unus ex eis — quasi aliquid rogaturus — propius accessit eique renuenti togam ab utroque umero apprehendit. Deinde Caesarem clamantem: « Ista quidem vis est ». P. Casca, unus e praecipuis coniuratis, primus vulnerat paulo infra iugulum. Caesar Cascae bracchium arreptum graphio traiecit conatusque prosilire alio vulnere tardatus est. Cum M. Brutum — quem filii loco — habebat in se irruentem vidisset, dixisse fertur: « Tu quoque, fili mi ! ». Dein, ubi animadvertisit undique se strictis pugionibus peti, togā caput obvolvit atque ita tribus et viginti plagiis confossus est.

57

Erat Caesar excelsā staturā, nigris vegetisque oculis, capite calvo: quam calvitii deformitatem aegre ferebat, quod obtrectatorum iocis obnoxia esset. Ideo ex omnibus honoribus, sibi a senatu

populoque decretis, non *aliud* recepit aut usurpavit libentius quam ius laureae perpetuo gestandae. Vini parcissimum eum fuisse ne inimici *quidem* negaverunt. Itaque Cato dicere solebat unum ex omnibus Caesarem ad evertendam rem publicam sobrium accessisse. Armorum et equitandi peritissimus erat; laboris ultra fidem patiens, in agmine *nonnunquam* equo *saepius* pedibus anteibat, capite detecto, *sive* sol *sive* imber erat. Longissimas vias incredibili celeritate confecit, ita ut persaepe nuntios de se praevenerit; neque eum morabantur flumina, quae vel nando vel innixus inflatis utribus traiciebat.

58

XXVII. MARCUS PORCIUS CATO UTICENSIS

Insignis et imitatione digna fuit Catonis erga fratrem benevolentia. Cum enim interrogatus esset, quem omnium maxime dileretur, respondit: « Fratrem ». Iterum interrogatus, quem secundum maxime diligeret, iterum, « Fratrem » respondit. Quaerenti tertio idem responsum dedit, donec ille a percontando desisteret. Crevit cum aetate ille Catonis in fratrem amor: ab eius latere non discedebat; ei omnibus in rebus morem gerebat. Annos natus viginti sine fratre nunquam cenaverat, nunquam iter suscepserat, nunquam in forum prodierat. Cum frater — qui erat tribunus militum — ad bellum proiectus esset, ne eum desereret, voluntaria stipendia fecit. Diversum tamen erat utriusque ingenium: in utroque probi mores, sed Catonis indoles severior erat.

59

Cum Caesar consul legem agrariam rei publicae perniciosam tulisset, Cato solus — ceteris exterritis — huic legi obstitit. Iratus Caesar Catonem extrahi curia et in vincula rapi iussit: at ille nihil de libertate linguae remisit, sed in ipsa ad carcerem via de lege disputabat civesque commonebat, ut talia molientibus adversarentur. Catonem sequebantur maestri patres; quorum unus obiurgatus a Caesare, quod — nondum missi senatu — discederet: « Malo — inquit — esse cum Catone in carcere, quam tecum in curia ». Exspectabat Caesar, dum humilibus precibus Cato utere-

tur ; quod ubi frustra a se sperari intellexit, pudore victus, unum e tribunis misit, qui Catonem e carcere emitteret.

XXVIII. MARCUS TULLIO CICERO

M. Tullius Cicero, equestri genere, Arpini — quod est Volsorum oppidum — natus est. A patre Romam missus, *eas* artes, *quibus* aetas puerilis ad humanitatem solet informari, *tanta cum praceptorum tum* discipulorum admiratione didicit, *ut* aequales e schola redeentes, medium, tanquam regem, circumstantes domum duxerent.

M. Tullius Cicero adulescens eloquentiam et libertatem suam adversus Sullanos ostendit. Chrysogonium quendam, Sullaे libertum, parricidii accusatum acriter insectatus est, quod, dictatoris potentia fretus, in bona civium invadebat. Qua ex re Sullaе invidiā veritus Cicero Athenas petivit, ubi Antiochum philosophum studiose audivit. Inde eloquentiae gratia Rhodum se contulit, ubi Molonem, rhetorem tum disertissimum, magistrum habuit. Qui, cum Ciceronem dicentem audivisset, flevisse dicitur, quod praevideret per hunc Graecos a Romanis ingenii et eloquentiae laude superatum iri. Romam reversus, quaestor in Siciliam missus est. Nullius vero quaestura aut gratiор aut clarior fuit. Cum in magna annonae difficultate ingentem frumenti vim inde Romam mitteret, Siculos *initio* offendit; *postea* vero, ubi diligentiam, iustitiam et comitatem eius experti sunt, maiores quaestori suo honores *quam ulli* unquam praetori detulerunt. Romam e Sicilia reversus causis agendis *ita* floruit, *ut* inter omnes causarum patronos et esset et haberetur princeps.

M. Antonius — inita cum Octavio societate — Ciceronem iam diu sibi inimicum proscrispsit. Qua re auditâ Cicero transversis itineribus in villam — quae a mari proxime aberat — fugit indeque navem concendit in Macedoniam transiturus. Cum vero eum identidem in altum proiectum venti adversi rettulissent, regressus ad villam : « Moriar » — inquit — « in patria saepe servata ». Mox

adventantibus percussoribus, cum servi ad dimicandum fortiter fideliterque parati essent, ipse lecticam — qua vehebatur — deponi iussit, eosque quietos pati, quod sors iniqua cogeret. Prominenti ex lectica et immotam cervicem praebenti caput praecisum est. Manus quoque abscissae sunt; caput relatum est ad Antonium eiusque iussu inter duas manus in rostris positum est. Fulvia, Antonii uxor, caput manibus sumpsit, in genua imposuit extractamque linguam acu confixit.

62

XXIX. OCTAVIANUS CAESAR AUGUSTUS

Octavius Iuliae, Caesaris sororis, nepos patrem quadrimus amisit. A maiore avunculo adoptatus, eum in Hispaniam profectum secutus est. Deinde ab eo Apolloniam missus est, ut liberilibus studiis vacaret. Audita avunculi morte, Romam rediit, nomen Caesaris sumpsit collectoque veteranorum exercitu opem Decimo Bruto tulit, qui ab Antonio Mutinae obsidebatur.

Tandem Octavianus — hostibus victis — solus imperio potitus est. Reversus in Italiam Romam triumphans ingressus est. Tum, bellis toto orbe compositis, Iani gemini portas — quae bis tantum antea clausae fuerant — primo sub Numa rege, iterum post primum Punicum bellum, sua manu clausit praebuitque se clementem; multis enim ignovit vel *iis*, qui saepe graviter eum offenderant. Tunc omnes praeteritorum malorum oblivio cepit. Octavianio maximi honores a senatu delati sunt. Ipse Augustus cognominatus est, ei in eius honorem mensis Sextilis eodem nomine est appellatus, quod illo mense bellis civilibus finis esset impositus. Senatus populusque Romanus universus cognomen Patris patriae ei tribuerunt. Augustus, gaudio lacrimans, his verbis respondit: « Compos factus sum votorum meorum; neque aliud mihi optandum est quam ut hunc consensum vestrum ad ultimum vitae finem videre possim ».

63

Habitavit Augustus in aedibus modicis, *neque* laxitate *neque* cultu conspicuis ac per annos amplius quadraginta in eodem

cubiculo, hieme et aestate, mansit. Supellex quoque eius vix privatae elegantiae erat. Raro ueste *alia usus est quam confecta ab uxore, sorore, filia neptibusque.* Altiuscula erant eius calceamenta, quo procerior quam erat videretur. Cibi minimi erat atque vulgaris: secundarium panem et pisciculos minutos et ficus virides maxime appetebat. Idem tamen Romam —quam pro maiestate imperii non satis ornatam invenerat —*adeo excoluit, ut iure gloriaretur marmoream se relinquere, quam latericiam accepisset.*

Augustus non amplius septem horas dormiebat, ac *ne eas quidem* continuas, sed in illo temporis spatio ter aut quater expurgiscebatur. Si interruptum somnum recuperare non poterat, lectores arcessebat, donec eum resumeret. Cum audisset senatorum quendam, aere alieno oppressum, arte et graviter dormire solitum culcitam eius magno pretio emit. Mirantibus: «Habenda est» — inquit — «ad somnum culcita, in qua homo, qui tantum debebat, dormire potuit».

64

Exercitationes campestres equorum et armorum statim post bella civilia omisit, et ad pilam primo folliculumque transiit; mox animi laxandi causā, modo piscabatur hamo, modo talis nucibusque ludebat cum pueris minutis. Aleā multum delectabatur; idque ei vitio datum est. Tandem — afflita valetudine — in Campaniam concessit, ubi — remisso ad otium animo — nullo hilaritatis genere abstinuit. Supremo vitae die — petito speculo — capillum sibi comi ussit, et amicos circumstantes percontantus est, num vitae minimum satis commode egisset; adiecit et solitam clausulam: «Edite strepitum, vosque omnes cum gaudio applau-dite». Obiit Nolae, sextum et septuagesimum annum agens.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΡΩΜΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΕΜΟΥ

Natu (ἀφαιρ. τοῦ κατά τι). Natu maior κατὰ τὴν ἡλικίαν μεγαλύτερος, πρεσβύτερος. Τὸ συγκρ. τίθεται, ὅταν πρόκειται περὶ δύο προσώπων ἢ δύο πραγμάτων [Ἄλλως τίθεται τὸ ὑπερθετικὸν π.χ. natu maximus ὁ πρεσβύτερος ἐκ πολλῶν]. Pulso (ρ. pello). Pulso fratre ἐνν. suo (ἀφαιρ. ἀπόλ. ἀντιστοιχοῦσα πρὸς γεν. ἀπόλυτον)=ἐκδιωχθέντος τοῦ ἀδελφοῦ (του), ἐκβαλών, ἀφοῦ ἔξεδίωξε τὸν ἀδελφόν (του). Ἡ ἀφαιρ. ἀπόλυτος παθητικῆς μετοχῆς ἀντικαθιστᾷ συνηθέστερον τὴν ἐλλείπονταν μετοχὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς λατινικῆς γλώσσης. Ut... privaret ἵνα... στερήσῃ. Eum αὐτὸν (δηλ. τὸν Νομίτωρα). Subole (ἀφαιρ.) ἀπογόνων. Haec=Rhea Silvia. Fecit (ρ. facio). Edidit (ρ.edo). Coniecit (ρ. conicio). Alveo δοτ. Impositos (ρ. impono). Abiecit (ρ. abicio). Effusus (ρ. effundo). Relabente (ρ. relabor). Lupa ὑπὸ τοῦ Ἀρεως (Mars) σταλεῖσα. Παράστασις χαλκῆ τῆς λυκαίνης, Ἐτρουσκικῆς τέχνης τοῦ δου αἰῶνος (Μουσείον 'Ρώμης), κατέστη αὐτὸ τοῦτο τὸ σύμβολον τῆς Ῥώμης. Ομοία παράδοσις ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς. Accurrit προκμ. Lingua (ἐνν. sua) ἀφαιρ. δογαν. διὰ τῆς γλώσσης (της). Ubera (ἐνν. sua). Ἡ ὄνομαστ. ἐνικοῦ uber. Eorum ori admovit=ori (δοτ. τοῦ os, oris στόμα) eorum (infantium). Admovit (ρ. admoveo). Se ἀντικείμ. τοῦ gessit (ρ. gero).

Ἄξια συγκρίσεως είναι ἡ παράδοσις τῆς νηπιακῆς ἡλικίας τοῦ Ῥωμύλου πρὸς τὴν τοῦ Μωϋσέως, ἐκτεθέντος εἰς τὸν Νεῖλον καὶ πρὸς τὴν τοῦ Διός, ἐκτραφέντος παρὰ τῆς αἰγὸς Ἀμαλθείας.

Φράσεις: Pulso fratre μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τοῦ ἀδελφοῦ του. Parvulos alveo impositos abiecit τὰ νεογνὰ εἰς σκάφην ἐνέβαλε καὶ ἔρριψε. Qui super ripas erat effusus δστις εἶχε παρεκβῆ τὸ δεῖθρον (εἶχεν ὑπερεκχειλίσει). Relabente flumine ὑποχωροῦντος (ἐπανεχομένου) τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν κοίτην. Ut fama est κατὰ τὴν παράδοσιν. Matrem se gessit προσηγένεθη ὡς μήτηρ (ἐφέρθη σὰν μητέρα).

2. Ο ΡΩΜΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΕΜΟΣ ΠΑΡΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΟΙΜΕΝΟΣ ΦΑΥΣΤΥΛΟΥ

Cum . . . reverteretur ἐπειδὴ ἐπέστρεψε (q. revertor). Saepius (συγκρ. τοῦ ἐπιρρ. saepe) πολὺ συχνά. Ἐὰν δὲν δηλώνεται β' ὅρος τῆς συγκρίσεως, τότε μεταφράζεται διὰ τοῦ ἀρκούντως, πολὺ, δλίγον καὶ τοῦ θετικοῦ.

Regius = regis (ὄνομ. rex). Rem (αἰτ. τοῦ res) τὸ πρᾶγμα, τὸ γεγονός.

Sustulit (q. tollo). Educando ἐνν. esse : Primo . . . deinde κατ' ἀρχάς . . . ἔπειτα. Certaminibus ἀφαιρ. δογαν. Vires αἰτ. πληθ. τοῦ vis. Auxerunt (q. augeo). Venantes (q. venor). Saltus αἰτ. πληθ. A rapina pecorum (δονομαστ. pecus, γεν. pecoris). Arcere coeperunt (q. coepi) = ἀπὸ τῆς ὁρπαγῆς τῶν προβάτων νὰ ἐμποδίζουν, νὰ ἀπωθοῦν ἥρχισαν. Iis (δοτ.) = Romulo et Remo. A quibus (δηλ. latronibus) ἀφαιρ. ποιητ. αἰτίου = ὑφ' ὕν. Vi ἀφαιρ. δογαν. (ὕν. vis). Necessitate ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. Compulsus (q. compello).

Quis avus (ἐνν. esset), quae mater esset τίς ὁ πάππος (ἦτο), τίς ἡ μήτηρ ἦτο. Τὸ δῆμα τῆς πλαγίας ἐρωτήσεως (esset) τίθεται πάντοτε καθ' ὑποτακτ.

Armatis pastoribus (ποβλ. ἀρ. 1 : pulso fratre). Albam εἰς τὴν Ἀλβαν.

Φράσεις : Pueros dedit Accae educandos ἔδωκε τὰ παιδιά εἰς τὴν A. ποδὸς ἀνατροφήν. Vi se defendit ἡμύνθη ἐνόπλως, προέβαλεν ἀντίστασιν. Necessitate compulsus ἀναγκασθείς, ἐξ ἀνάγκης. Armatis pastoribus ἔξοπλίσας τοὺς ποιμένας. Properavit Albam εἰς τὴν Ἀλβαν (ταχέως) ἔσπευσεν.

3. Ο ΡΩΜΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΕΜΟΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΙ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΝΟΥΜΙΤΩΡΟΣ

Eum (δηλ. Remun). A rege ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Ad supplicium ποδὸς τιμωρίαν. Considerato vultu (ἐνν. Remi) παρατηρηθείσης τῆς ὅψεως τοῦ (προσώπου), παρατηρήσας τὸ πρόσωπον, τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου (ποβλ. ἀρ. 1 : pulso fratre). Agnosco (q. agnosco). Oris (γεν. τοῦ os, oris). Lineamentis ἀφαιρ. τοῦ κατά τι

=κατὰ τὰ γαρακτηριστικὰ (τοῦ προσώπου). Matri=Rheae Silviae. Simillimus ὑπερθ. τοῦ similis. Dum... tenet ἐν ϕ (χρόνῳ)... ἐκράτει. Τὸ τοιοῦτον dum ἀκολουθεῖται πάντοτε ἀπὸ ἐνεστῶτα τῆς δριστικῆς καὶ ἀν ἀκόμη τὸ κύριον ὅγμα εἶναι χρόνου παρελθόντος, ὡς ἐνταῦθα.³ Έν τῇ νέᾳ Ἑλλην. μεταφράζεται ὁ ἐνεστῶτας (tenet) διὰ παρατατικοῦ (ἐκράτει). Interfecto (q. interficio) φονευθέντος, φονεύσας. Instituit προκμ.

Φράσεις: Amulio interfecto μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμουλίου. In regnum restituit πάλιν ἐκάθισεν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, ἀποκατέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν.

4. ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΡΕΜΟΥ

(753 π.Χ.)

Iisdem ἀφαιρ. τοῦ idem (ὁ αὐτός). Ubī δπον, (ἐν οἷς). Condiderunt (προκμ. τοῦ condo). Ὁ πάππος Nōvumītawō ἔξ εὐγνωμοσύνης παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὸ μέρος τοῦτο τῆς χώρας. Orta est (προκμ. τοῦ orior). Uter daret (q. do)... regeret πότερος (ποῖος ἐκ τῶν δύο) θὰ ἔδιδε... θὰ διώκει, θὰ ἐκυβέρνηται (πλαγία ἐρώτησις). Adhibuerunt (q. adhibeo). Auspicia οἱ Ῥωμαῖοι πρὸ πάσης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως, ἀφορώσης τὸ δημόσιον καλόν, πρὸς ἔξιχνίασιν τῆς βουλῆς τοῦ θεοῦ, παρετήρουν πρὸς μεσημβρίαν τὰ οὐράνια σημεῖα, τὴν ἀστραπήν, βροντήν, ἢ τὴν πτῆσιν καὶ τὸν κρωγμὸν τῶν πτηνῶν ἢ τὴν ὅρεξιν τῶν ἱερῶν δρνίθων. Ἡ παρατήρησις αὕτη ἐκαλεῖτο οἰωνὸς (auspiciūm) καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ταύτης οἰωνοσκοπία, οἰωνοσκόπημα (augurium), οἱ δὲ ἐπιφορτισμένοι τὴν ἔξηγησιν τούτων ὄνομαζοντο οἰωνοσκόποι (augures). Vultures ἀντικ. τοῦ vīdit (προκμ. τοῦ video). Augurio (ἀφαιρ.). Victor (ἐνν. factus) νικητὴς γενόμενος, τῷ οἰωνισμῷ, νικήσας (εὐνοηθεὶς ἐκ τῆς οἰωνοσκοπίας). Romam κατηγορ. εἰς τὸ urbem. Ut... muniret ἵνα ὀχυρώσῃ (περιφρούρησῃ). Legibus (ἀφαιρ.). Moenibus ἀφαιρ. τοῦ ποενία. Ne = ut non. Quis ἀπλοῦς τύπος ἀντὶ aliquis (δμοίως τίθεται τὸ quis μετὰ τὸ ne, si, nisi, sive, seu, num καὶ cum). Quod (αἵτ.) = illud autem (vallum) τοῦτο δὲ τὸ χαράκωμα. Invidia (ἀφαιρ. τοῦ αἵτίου). Adductus=ἐκ φθόνου παρακινηθείς. Iratus (q. irascor). Verbis ἀφαιρ. Sic pereat (ἐνεστ. ὑποτακτ. τοῦ pereo) ὡς ἀπόλοιτο, οὕτως εἴθε νὰ ἀπολεσθῇ (πρβλ. ἀρ. 3). Quicunque (γεν. cuiuscumque) πᾶς

δστις, δστιςδήποτε. Ὁ Ρωμύλος προσηνέχθη κακῶς, ἀλλὰ ἐνήργησεν
ώς νομοθέτης, διότι ἡ ἀπείθεια εἰς τοὺς νόμους ἐπιφέρει τὴν διάλυσιν
τοῦ Κράτους. Transiliet μέλλ. δριστ. Imperio (ἀφαιρ.) εἰς τὸ poti-
tus est (ο. potior).

Φοάσεις: Edixit ne quis vallum transiliret ἀπηγόρευσε νὰ
ὑπεροπήσῃ τις τὸ χαράκωμα. Potitus est imperio ἐκράτησε τῆς ἀρ-
χῆς, τὴν ἀρχὴν ἔλαβε, κύριος ἐγένετο τῆς ἀρχῆς (ἔξουσίας).

5. ΑΡΙΑΓΗ ΤΩΝ ΣΑΒΙΝΩΝ

Magis quam μᾶλλον ḥ. Deerant (προτ. τοῦ desum). In proximo
ἐνν. loco = ἐγγύτατα. Lucus. Tὸ ἄλσος τοῦτο εὐρίσκετο, ὡς ἔλεγον,
μεταξὺ τῶν δύο κορυφῶν τοῦ Καπιτωλίου. Asylum κατηγορ. εἰς τὸ
hunc (lucum). Tὸ ἄσυλον ἦτο χῶρος ἱερὸς εἰς δὲν ἵκεται κατέφευγον
ἐγκληματίαι, δοῦλοι, δρατέται, καὶ ἐθεωροῦντο ἔκει, πλησίον τῶν βωμῶν,
ἀσφαλεῖς καὶ ἀπαραβίαστοι. Ὁ Ρωμύλος ἔδωκε τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου
εἰς πάντα, δστις μὰ κατέφευγεν εἰς τὸ ἄσυλον τοῦτο. Eo (ἀνταποκρίνεται
εἰς τὴν ἐρώτησιν quo? (εἰς ποῖον μέρος;) = εἰς τοῦτο τὸ μέρος, εἰς
αὐτὸ τὸ ἄσυλον (= in lucum). Configuit προκμ. τοῦ configatio. Cum
vero... non haberent ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχον. Ipse (δηλ. R. mulus).
Populusque. Κυρίως οἱ ποιμένες καὶ οἱ λησταί. Uxores αἱ. Circa
gentes περὶ τὰ... ἔθνη. Legatos misit qui... peterent (qui=ut ii)
ἴνα οὗτοι ζητήσωσι. Αναφρο. τελικὴ πρότασις (δὰ τοῦτο ἐτέθη ὑπο-
τακτ.). Populo δοτ. Additum ἐνν. est (παθητ. προκμ. τοῦ addo).
Quidni (ἐνν. aiebant ἔλεγον). Feminis quoque (δοτ. χαριστική: καὶ
εἰς τὰς γυναικας). Aperiūstis (ο. aperio). Foret προτ. ὑποτ. τοῦ sum
(=esset). Ludos πρόκειται περὶ ἀγώνων πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Κόνσου
(Consus), δστις ἦτο τῶν ἀρχαιοτάτων ἀγροτικῶν θεοτήτων τῆς Ρώμης.
Indici (τοῦ indicō γ' συζ.). ἔξαρταται ἐκ τοῦ iubet = διατάσσει νὰ
ἔξαγγελθῇ. Finitimis (δοτ. χαριστική). Liberis δν. liberi. Coniugibus
δν. coniux δ. Eoque = et eo δηλ. ad hoc ἢ in hoc spectaculum. Ubi...
venit (προκμ.) ὅτε ἥλθεν. Conversi... erant (τοῦ ο. convertor). Signo
dato (προβλ. ἀρ. 1: pulso fratre) δώσας τὸ σημεῖον (δ. Ρωμύλος).
Discurrunt ἐκ διαφόρων μερῶν τρέχουσι.

Φράσεις: Eo conversi omnium oculi mentesque erant πάντων τὰ ὅμματα καὶ ὁ νοῦς ἥτο ἐστραμμένος εἰς τὸ θέαμα τοῦτο. Signo dato σημείου δοθέντος, ἀπὸ σημείου.

6. ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΑΒΙΝΩΝ ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΤΑΡΠΗΙΑΣ

Haec καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορούμ. causa (ἀντί : hoc fuit causa) = αὐτὴν ὑπῆρχεν ἡ αἰτία (ἀφορμὴ) τοῦ πολέμου (ἀντί : αὐτὸν τὸ γεγονός ὑπῆρχεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ πολέμου). Ob virgines raptas (μτχ. τοῦ rapior) διὰ τὰς ἀρπαγίσας παρθένους = ob raptum virginum διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν παρθένων. Adversus πρόθ. μετ' αἰτ. Bellum. Οἱ κάτοικοι τῆς Καιτήνης (:), τῶν Ἀντεμνῶν (;) τῆς Κρουστομερίας, ὑπερασπίζοντες τοὺς Σαβίνους, ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ρωμαίων, ὅλλα τούτους ὁ Ρωμύλος ἀλληλοδιαδόχως ἐνίκησε καὶ μόνον οἱ Κυρῖται ὑπέβαλον τὴν Ρώμην εἰς κίνδυνον. Romae (δοτ.) cum appropinquarent δτε ἐπλησίαζον εἰς τὴν Ρώμην (ἄλλ' ἐνυπάρχει εἰς τὸ cum καὶ ἡ αἰτία). Nacti sunt (προκ. τοῦ nancisco). Aquam sacrorum ἥτο καθιερωμένον εἰς θεότητα τὸ ὄντωρ ἐνίων πηγῶν διθεν ἐγίνετο χοῆσις κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν θυσιῶν. Petitum α' ὑπτιον ρ. peto πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ = εἶχε καταβῆ, ἵνα ζητήσῃ ἴερὸν ὄντωρ. Descenderat ἐκ τοῦ Καπιτωλίου. Εἶναι δὲ λόφος ἐφ' οὗ εἶχε κτισθῆ τὸ φρούριον καὶ δ ναὸς τοῦ Διός. Romanæ δοτ. Praeerat ποτ. praesum. Muneris (δν. munus) γεν. ἀντικειμεν. εἰς τὸ optionem. Petiit (προκ. τοῦ peto). Quod (ἀντικειμ. τοῦ gerebant). Anulos et armillas. Δὲν εἶναι βέβαιον ἂν δλοι οἱ Σαβῖνοι ἔφερον δακτυλίους καὶ περιβραχιόνια. Πάντως βραδύτερον ἥσαν ταῦτα ἐν Ρώμῃ ἔξωτερικὰ γνωρίσματα ἡ ἀμοιβαὶ δι' ἀνδρείαν ἐπιδειχθεῖσαν ἐν πολέμῳ. 'Ο γενναῖος Ρωμαῖος Sicinius Dentatus παραδίδουν, δτι ἔλαβε καθ' ὄλην αὐτοῦ τὴν στρατείαν 160 τὸν ἀριθμόν. Postquam . . . perduxit ἀφοῦ ὅδηγησε. Scutis ἀφαιρ. δογαν. Obrui παθητικὸν ἀπαρμφ. τοῦ obruo ἔξαρτώμενον ἐκ τοῦ iussit (ρ. iubeo). Et (ἥς ἐπιρο.) = etiam ὥσαύτως. In laevis ἐνν. manibus = ἐν ταῖς ἀριστεραῖς (εἰς τὰς ἀριστερὰς χειρας). Proditio. 'Η πέτρα, ὁπόθεν κατεκρημνίσθη ἡ Ταρπηία, ἐκλήθη κατά τινας Πέτρα Ταρπηία (Ταρ-

ρείουν saxum ἢ Tarpeia rupes). Celeri poena ἀφαιρ. δργαν. δηλοῦσα τρόπον.

Φράσεις: Ob virgines raptas διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν παρθένων.

7. Η ΝΙΚΗ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΑΒΙΝΩΝ

Processit προκμ. q. procedo. In... loco. Ἡ μεταξὺ τοῦ Καπιτωλίου καὶ τοῦ Παλατίνου λόφου κειμένη μικρὰ πεδιάς. Romanum forum κατ' ἀρχὰς χῶρος δρυμογάνωνος, ἔνθα διεξήγοντο πολιτικαῖ, θρησκευτικαὶ καὶ δικαστικαὶ ὑποθέσεις. Forum δὲ ἀπλῶς δηλοῖ τόπον κινήσεως τοῦ ἐμπορίου. Ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις τὸ Forum Romanum, περιστοιχούμενον ἀπὸ δραῖα οἰκοδομήματα, κατέστη ἐν Ρώμῃ τὸ κέντρον τοῦ δημοσίου βίου.

Conseruit προκμ. q. consero. Primo impetu (ἀφαιρ. τοῦ χρόνου) κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον (ἔρωτ. quando? πότε;). Insignis κατηγορ. Nomine ἀφαιρ. τοῦ κατά τι, κατὰ τὸ δνομα, δνομαζόμενος. Cecidit προκμ. q. cado. Cuius οὗ (γεν. τῆς ἀναφ. ἀντων. qui=eius (δνομ. is) autem. Interitu ἀφαιρ. τοῦ ἀναγκ. αἰτίου=ἔνεκα τῆς ἀπωλείας, τοῦ θυνάτου. Coeperrunt (q. ἐλλειπτ. coepi). Vicimus (προκμ. q. vinco). Longe aliud πολύ, δλως διόλου ἄλλο (διαφορετικόν). Esse ὑποκείμ. τοῦ ἀπαρεμφ. τούτου εἶναι τὸ rapere (τὸ ἀρπάζειν τὰς παρθένους, ἡ ἀρπαγὴ τῶν παρθένων) καὶ τὸ pugnare, κατηγορούμενον δὲ τὸ aliud. Iovi δοτ. ἥμικη (δν. Iup(p)iter). Ὁ Ρωμύλος δὲν ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του, περιορισθεὶς εἰς τὴν ἵδρυσιν βώμου εἰς τιμὴν τοῦ Iup(p)iter Stator (Ζεὺς Στήσιος, δ ἀναχαιτίζων τοὺς φεύγοντας). Ὁ μετέπειτα ναὸς τοῦ Στήσιον Διὸς ἐκτίσθη τῷ 294 π.Χ. ἐπὶ τῆς βορείου κλιτύος τοῦ Παλατίνου λόφου. Divinitus ἐπίρρ. Restitit (προκμ. q. resisto). Crinibus passis (μτχ. q. pando) ἀφαιρ. Ιδιότητος=μὲ λελυμένας τὰς κόμας, λυσίκομοι. Ausae sunt ἐτόλμησαν (ἥμιαποθετικὸν q. audeo). Se inferre νὰ παρεμβληθοῦν, νὰ διφθυοῦν εἰς τὸ μέσον. Ἡ παρέμβασις αὕτη τῶν Σαβίνων γυναικῶν εἶναι τὸ θέμα πίνακος τοῦ διασήμου ζωγράφου Δαβίδ (1799 ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Λούβρου). Volantia μτχ. τοῦ volo (α' συζυγίας). Hinc... hinc ἔνθεν μὲν (ἀφ' ἐνὸς)... ἔνθεν δὲ (ἀφ' ἐτέρου).

8. ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ALBA ΟΡΑΤΙΟΙ ΚΑΙ ΚΟΥΠΙΑΤΙΟΙ

Mortuo (*q. morior*) ἀφαιρ. ἀπόλ. Non solum... sed etiam δχι μόνον... ἀλλὰ καὶ. Proximo (*δοτ.*) τῷ ἐγγυτάτῳ, τῷ τελευταίῳ δηλ. τῷ Νομᾶ (ὑπερθ. τοῦ *propior*). Romulo (*ἀφαιρ.*) β' δρ. συγκρ. εἰς τὸ ferocior (*θετ. ἐπιθ. ferox*) = quam Romulus. Eo regnante (*ἀφαιρ. ἀπόλ.*) = αὐτοῦ βασιλεύοντος. Exhortum est (*προκ. q. exortior*). Ο πόλεμος οὗτος ἔγινεν ἐξ αἰτίας ἀμοιβαίων ἐπιδρομῶν. Ducibus (*δοτ.*)... placuit (*ἀπροσ. q. placet*). Fata = fatum. Utriusque δν. uterque ἑκάτερος, καὶ δ εῖς καὶ δ ἄλλος χωριστά. Committi (*παθ. ἀπομφ. ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. placuit*) = τοῖς ἀρχηγοῖς ἐφάνη καλὸν νὰ... Manibus (*δοτ. πληθ.*). Apud Romanos... Albanos παρὰ τοῖς 'Ρωμαίοις... παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς (ἐν τῷ στοιατοπέδῳ τῶν...). Τὸ apud πάντοτε μὲ δήματα δηλωτικὰ στάσεως = παρὰ δοτ. Cum iis agunt συνεννοοῦνται, διαπραγματεύονται οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτῶν (τῶν 'Ορατίων καὶ Κουριατίων). Utīna, νά. Pro... patria sua quisque ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἔκαστος. Ferro (*ἀφαιρ. δργαν.*) σιδήρῳ, δρποις, διὰ τῶν ὅπλων (= armis). Ea lege (*ἀφαιρ. τροπ.*) ὑπὸ τὸν δρον τοῦτον. Ut ὅπως, īna. Ή σύνταξις ut imperium quoque esset ibi, unde (*ἀπὸ δπου*) esset (*θὰ ἥτο, θὰ īστατο*) victoria. Imperium δ ἀρχή, δηλ. τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιτάσσειν. Ή 'Ρωμη, ἀποικία τῆς Alba δὲν ἥθελε νὰ ἀναγγωρίσῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς μητροπόλεως. Έκ τῆς αἰτίας αὐτῆς ἥγερθη πόλεμος. Inter acies (*αἰτ. πληθ.*) μεταξὺ τῶν παρατεταγμένων ἀντιπάλων στρατῶν. Consederant (*ὑπερσ. τοῦ q. consido*). Exercitus ὁνομ. πληθ. Infestis armis (*ἀφ. τροπ.*) σύνδεσον μὲ τὸ concurrunt (συγκρούονται). Terni (*ἀριθ. διανεμητικὸν*) ἀνὰ τρεῖς ἐκατέρωθεν (τρεῖς ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν καὶ τρεῖς ἀπὸ τὴν ἄλλην). Έκ τῆς σκηνῆς ταύτης, τοῦ δρκου τῶν 'Ορατίων, ἐνεπνεύσθη δ περιφημος ζωγράφος Δαβίδ (*ὁ δρκος τῶν 'Ορατίων, 1785, Μουσείον Λούβρου*). Animos τὸ θάρρος. Ut... (increpuerunt — fulserunt) εὐθὺς ὡς... Primo concursu (*ποβλ. ἀρ. 7 : primo impetu*). Fulserunt (*προκ. q. fulgeo*). Spectantes (=spectatores) τοὺς (ἐκατέρωθεν) θεωμένους (*θεατάς*). Perstrinxit (*q. perstringo*). Conseritis manibus (*ἀφαιρ. ἀπόλ. q. consero*) = ὅτε ἥλθον εἰς χεῖσας. Duo... alter super alterum δύο... δ μὲν ἐπὶ τοῦ δέ. Ceciderunt (*προκ. q. cado*). Ad casum εἰς τὴν πτῶσιν, εἰς τὴν στιγμὴν

τῆς πτώσεως. Caudio (ἀφαιρ. τοῦ ἀναγκ. αἰτίου) = ὑπὸ χαρᾶς, ἔνεκα χαρᾶς. Unum . . . tres ἔνα . . . τρεῖς, ἔνα μόνον . . . τρεῖς. Circumsteterrant (προβλ. ο. circumsto καὶ ο. circumfido). Tribus (δοτ.) impar τρισὶν (ἐν συγκρίσει πρὸς τρεῖς) ἄνισος. Singulos . . . aggressus necavit ἔνα ἔκαστον (ἀνὰ ἔνα τῶν Κουριατίων) προσβαλὼν ἐφόνευσε. Insequentes (αἰτ.) = τοὺς καταδιώκοντας, ἐκείνους οἱ διοῖνι κατεδίωκον (αὐτόν). Manu τῷ ἀγῶνι (ἔνδος ἀνδρός), ἐνὶ ἀνδρί. Parta est παρεσκευάσθη (ο. Pario). Romanis (δοτ. ἡθική). Domum οἰκαδε, εἰς τὴν χώραν του, εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ Φουρήτιος κατὰ τὴν συνθήκην ὑπετάγη εἰς τὸν Τύλλον Ὀστίλιον.

Φ ο ἀ σ ε ι ζ : Mortuo Numa μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νουμᾶ. Eo regnante ὑπὸ τὴν βασιλείαν (σκῆπτρον) τούτου. Ducibus placuit οἱ ἀρχηγοὶ ἀπεφάσισαν. Conclamavit gaudio exercitus ὁ στρατὸς ἀνέκραξεν ἐξ ἀγαλλιάσεως.

9. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΑΤΙΑΣ

Ovantes. Ἐδῶ πρόκειται μόνον περὶ ἐπευφημιῶν καὶ κραυγῶν χαρᾶς τοῦ ὥμου. στρατοῦ. Ἡ ovatio (μικρὸς θρίαμβος) ἐγίνετο εἰσερχομένου πεζῇ τοῦ στρατηγοῦ εἰς τὴν Ῥώμην τῇ συνοδείᾳ ἀλλῶν καὶ ἀνερχομένου ἐπισήμως εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἵνα θυσιάσῃ πρόσβατον (ovis, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὄνομασία ovatio). Gratulantes (ο. gratulor, ἀποθ.) ἐνν. εἰ (τῷ Ὄρατιῳ). Domum οἰκαδε, εἰς τὴν πατρίδα. Princeps χάριν ἐμφάσεως προηγήθη ἢ λέξις αὐτή: πρῶτος. Ibat (προτ. τοῦ ἀντομ. ο. eo). Prae se (ἀφαιρ.) gerens προσβαλλόμενος, κομίζων ὑπερηφάνως. Cui = ei autem τούτῳ δὲ (fratri). Obvia fuit ἥλθεν εἰς προϋπάντησιν, ἀπήντησεν. Ἡ συνάντησις ἔγινεν ἔκει, ἔνθα βραδύτερον ἐκτίσθη ἡ Porta Capena, πρὸς N. τῆς Ῥώμης. Soror virgo ἢ νεαρὰ (ἢ ἀνύπανδος) ἀδελφή· αὕτη ἐκαλεῖτο Horatia. Uni ex Curiatiis = uni Curiatiorum γεν. διαιρ. Desponsa τοῦ ο. despondeo. Τὰ σκύλα ἐφέροντο ἐπὶ κορμοῦ, στηριζομένου ἐπὶ τοῦ ὕμου τοῦ νικητοῦ. Cognito μηχ. ἀπόλ. = ἀναγνωρισθείσης τῆς . . . , ἀναγνωρίσασα τὴν . . . Crines solvere (προβλ. ἀνωτ. ἀρ. 7: crinibus passis). Animum = iram. Stricto gladio ἀφαιρ. ἀπόλυτος (ο. stringo) ἀνασπάσας τὸ ξίφος. Abi hinc . . . ad sponsum (abi προστ. τοῦ ο. abeo) = ἀπελθε ἐντεῦθεν (ὑπαγε) νὰ εἴης τὸν

μνηστῆρά σου. Cum immaturo amore μετὰ τοῦ ἀώρου, ἀκαίρου (ἀτόπου) ἔρωτος. Oblita (ο. *obliviscor*) λησμονήσασα, ἐπιλήσμων. Sic reteat ὡς ἀπόλοιτο = οὕτως εἴθε νὰ ἀπολεσθῇ (ὑποτακτ. ἐνεστ. τοῦ ο. ρετεο), ίσοδυναμοῦσα πρὸς εὔκτικὴν ἔλληνικήν. *Romania* 'Ρωμαία (γυνή).

'Ο περίφημος ἀγών τῶν 'Ορατίων καὶ δ ἐπακολουθήσας φόνος τῆς ἀδελφῆς των παρέσχεν εἰς τὸν *Corneille* τὴν ὑπόθεσιν τῆς τραγῳδίας *Horace*, ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ κλασσικοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου.

Φ ο ἄ σ ε ι ζ : Ovantes ac gratulantes ἐν μέσῳ ἐπευφημιῶν καὶ συγχαρητηρίων. Movit animum προεκάλεσε τὴν ὁργήν.

10. ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Ο ΒΡΟΥΤΟΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥΣ ΥΙΟΥΣ ΑΥΤΟΥ

Expulsis regibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ἐκδιωχθέντων τῶν βασιλέων (ο. *expello*) δηλ. τοῦ Ταρκυνίου τοῦ 'Υπερηφάνου μετὰ τῆς οἰκογενείας του τῷ 509 π.Χ. *Consules* ὑπατοι. Οὗτοι ἔλαβον τὰς βασιλικὰς προνομίας. Κατ' ἀρχὰς ἐκλήθησαν δικασταὶ (*iudices*), βραδύτερον δέ, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Δωδεκαδέτου, ὑπατοι. *Ne... fierent* ἵνα μὴ γίνωνται. *Insolentiores* (κατηγορ.) *Collatino* (δοτ.) *sublata est* (ο. *tollo*) ἀπὸ τοῦ Κολλατίνου ἥρη. *Paulo post δλίγον* ἔπειτα, μετ' οὐ πολύ. *Populo* δοτ. εἰς τὸ *invisum*. *Ad bona sua repetenda* (γερουν. ἔλξις) = ad repetendum bona sua πρὸς ἀπαίτησιν τῶν ἀγαθῶν του (πρὸς τὸ ἀπαιτῆσαι τά..). *Romam* εἰς τὴν 'Ρώμην. *De restituendis regibus* (γερουνδ. ἔλξ.) = de restituendo reges περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν βασιλέων. *Ipsos...* filios αὐτὰ τὰ τέκνα. *In societatem consilii* εἰς συμμετοχὴν τοῦ σχεδίου. *Unus ex servis* = unus servorum τῶν δούλων εἰς. *Exceptit* ἦκουσε (ο. *excipio*). *Detulit* (πορε. ο. *defero*). *Coniurati* = coniuratores. *In vincula* εἰς τὴν φυλακήν. *Coniecti sunt* (ο. *conicio*). *Damnati ēvv.* sunt. *Missi ο. mitto*. *Virgis — securi* ἀφαιρ. δργαν. *Liberi ὀν.* οὐσ. = τὰ τέκνα. *Modo* μόνον. *Ut consulem ageret* ἵνα ὑποκριθῇ τὸν ὑπατον, ἵνα ἐκτελέσῃ τὸ καθῆκον αὐτοῦ ὡς ὑπατος. ('Ο Voltaire ἐποίησεν τῷ 1730 ἐπὶ τῆς ὑπόθεσεως ταύτης τὴν τραγῳδίαν *Brutus*).

Φ ο ἀ σ εις : Expulsis regibus μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν βασιλέων... In societatem consilii assumunt καθιστῶσιν (αὐτοὺς) κοινωνοὺς τοῦ σχεδίου των.

11. ΗΡΩΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΡΑΤΙΟΥ ΚΟΚΛΙΤΟΣ

Ad restituendos Tarquinios (γερουνδ. ἔλξις = ad restituendum Tarquinios) πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν Ταρκυνίων. Romam εἰς τὴν Ἀρμᾶν. Venit (προκμ.). Primo impetu (ἀφαιρ. χρον.). Non unquam = nunquam. Alias ἐπίρρη. Ante ἐπίρρη. Invasit Romanos κατέλαβε τοὺς Ἀρμαίους, ἐπέδραμεν ἐπὶ τοὺς Ἀρμαίους (q. invado). Adeo valida oūτως ἴσχυρα. Res Clusina ἡ Κλουσίνη πόλις, τὸ Κλουσίον (Clusium), τὰ τοῦ Κλουσίου. In urbem demigrantοι Ἀρμαῖοι ἥσχολοῦντο κυρίως εἰς πολέμους καὶ εἰς τὴν γεωργίαν. Ἡ αἰφνίδιος εἰσβολὴ τοῦ Πορσήννα εὗρεν αὐτοὺς εἰς τοὺς ἄγρους ἐκτὸς τῆς πόλεως. Praesidiis ἀφαιρ. δργαν. Alia... alia ἄλλο μέν... ἄλλο δὲ (μέρος). Muris (ἐν. obiectis) ἀφαιρ. ἀπόλ. δηλοῦσα τὸ αἴτιον = ἐνεκα τῶν (προβεβλημένων) τειχῶν. Tiberi obiecto (q. obicio) ἀφαιρ. ἀπόλ. = ἐνεκα τοῦ (ἔμπροσθεν δέοντος) προβεβλημένου Τιβέρεως. Tuta (ἐνν. ab hostibus) ἀσφαλής, ἀπρόσβλητος. Ἡ μητ. τοῦ ἀποθετικοῦ q. τυεοτ ἔχει ἔδω παθ. σημασίαν. Pons sublicius γέφυρα, ἡς τὸ Ξύλινον σανίδωμα ἐτοποθετεῖτο ἐπὶ τῶν καταπήγων (sublica καταπήξ, πάσσαλος), δηλ. ἐπὶ πασσάλων ἐκ κορμῶν δένδρων ἐμπεπηγμένων ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ. Τοιαυτή γέφυρα, Ξύλινη λεγομένη, εἶχε κατασκευασθῆ κατὰ τὴν παραδόσιν ὑπὸ τοῦ Ἀγκού Μαρκίου καὶ συνέδεε τὸν Ἰανίκολον λόφον μὲ τὴν Ἀρμᾶν. Iter paene dedit (= iter dedisset) σχεδὸν ἔδωκε, σχεδὸν παρέσχε δίοδον (καὶ revera dedisset = καὶ πράγματι θὰ ἔδιδε τότε). Nisi fuisset ἂν μὴ ὑπῆρχεν, ἂν μὴ εὖρισκετο. Cocles γεν. Coelitis = κατὰ λέξιν: μονοφθαλμος. Cognomine (ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητ.) Quod διότι. Amiserat (q. amitto). Extrema (ἀφαιρ.). Τὸ ἔσχατον μέρος τῆς γεφύρας, δηλ. τὸ πρὸς τὸ μέρος τῶν ἔχθρων. Donec — interrumperetur (χρον. τελικὴ πρότασις) ἔως ὅτου (τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς γεφύρας) λυθῇ, ἀποζευχθῇ. A tergo ἐκ τῶν νώτων (τοῦ Ὁρατίου). Audacia sua (ἀφαιρ. δργαν.). Ponte resciutto (ἀφαιρ. ἀπόλ. q. rescindo = ἀφοῦ ἡ γέφυρα ἀπεκόπη, τῆς γεφύρας ἀποκοπείσης). Obstupefecit, desiluit ὑποκ. Horatius. Armatus

ἔνοπλος. Ad suos ἐνν. cives (συμπολίτας). Grata (κατηγ.=εὐγνώμων). Civitas τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, ἡ πόλις. In comitio ἐν τῷ κοινωνῷ (δηλ. ἐκεῖ δπου συνήρχετο ἡ παλαιοτάτη κατὰ φράτρας ἐκκλησία). Virtutem ἀρετὴν (πολεμικήν), ἀνδρείαν. Posita est (ρ. pono). Agri γεν. τοῦ ὅλου εἰς τὸ tantum = τοσοῦτον ἀγροῦ, τοσοῦτος ἀγρός. Rubrice δημοσίᾳ, δημοσίᾳ ἐγκρίσει, ἐπισήμως. Quantum ὅσον. Uno die ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

Φράσεις: Muris et Tiberi obiecto tuta ἀποσβλητος ἔνεκα τεγνικῶν καὶ φυσικῶν ὀχυρωμάτων.

12. ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΚΙΟΥ ΣΚΑΙΟΛΑ

Cum... obsideret ὅτε ἐπολιόρκει (ρ. obsideo). Romanae constantiae γεν. ἰδιοτ. εἰς τὸ vir. Senatum adiit (ρ. adeo) εἰς τὴν Σύγκλητον προσῆλθε. Veniam transfugiendi ἀδειαν τοῦ αὐτομολῆσαι. Accepta potestate (ἀφαιρ. ἀπόλ.)=δεκτῆς γενομένης τῆς ἀδείας, λαβῶν τὴν ἀδειαν (potestas=venia). Ibi = in castris. Prope tribunal πλησίον, ἔγγὺς τοῦ Βῆματος. Τὸ Βῆμα ἥτο μικρὸν ἐκ χώματος καὶ πόρας ὑψωμα, ἐφ' οὗ ἀδίκαζε ἢ δημητρύσει ποδὸς τοὺς στρατιώτας. Regium = regis. Constitit (ρ. consisto). Forte ἐπιρρο. Dabatur (ρ. do). Militibus δοτ. Ad latus παρὰ τὸ πλευρόν. Pari ornatu (ἀφαιρ. ἰδιοτ. ἢ ὄνομ. par ornatus)=μετὰ (ἴσης) δομοίας στολῆς (ἐνδυμασίας), κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐνδεδυμένος. Similitudine (ἀφαιρ. αἰτίου) ἔνεκα τῆς... Deceptus (ρ. decipio). Pro rege ἀντὶ τοῦ βασιλέως. Sica (ἀφαιρ. δογμ.). Quo facto (ἀφαιρ. ἀπόλ.) οὗ γενομένου, τούτου δὲ γενομένου. Comprehensus (ρ. comprehendendo). In conspectu regis ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. In foculum ἐπὶ πυρᾶς, ἐπὶ ἐσχάρας. Accenso μτχ. ἀναφορ. (ρ. accendo). Ad sacrificium πρὸς θυσίαν, χάριν θυσίας. Quod pecasset (=peccavisset) διότι (ώς ἔλεγεν δ Mucius) ἡ χειρὶ αὐτοῦ εἶχε σφαλῆ (εἶχε κάμει λάθος). Attonitus (ρ. attono). Miraculo (ἀφαιρ. αἰτίας) ἔνεκα τοῦ καταπληκτικοῦ θεάματος. Ab altaribus ἀπὸ τοῦ βωμοῦ (ὄνομ. πληθ. altaria, δ βωμός). Quasi... remunerans ώσει ἀνταμείβων (εὐχαριστῶν διὰ...). Aperte dixit καθαρὰ ἐδήλωσε. Similes ἔαυτοῦ δομοίους. Adversus πρόθ. Coniurasse=coniuravisse. Qua re (ἀφαιρ. αἰτίας) ἔξ ἥς (δηλώ-

σεως). Prata αιτ. πληθ. Doneo δοτ. τοῦ σκοποῦ, ὡς δῶρον (κατηγορ.). Scaevola κατὰ λέξιν (ἐκ τοῦ scaevus=σκαιός τ.ε. ἀριστερὸς καὶ vola τὸ κοῖλον τῆς χειρός, ή χειροῦ)=σκαιόχειρ, ἀριστερόχειρ. Tantum μόνον. Sinistra manu ἀφαιρ. ἀντικείμ. τοῦ utebatur (q. utor). Honoris gratia τιμῆς ἔνεκα. Τὸ gratia, καθὼς καὶ τὸ causa, πάντοτε ἐπιτάσσεται.

Φράσεις: Necem regis repromittens ὑπισχνούμενος εἰς ἀντάλλαγμα τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. Iuvenem amoveri iussit διέταξε τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ νέου.

13. ΑΠΟΛΟΓΟΣ Ἡ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ (494—459 π.Χ.)

Inter patres μεταξὺ τῶν πατρικίων, τῶν εὐγενῶν. Cum secessisset (q. secedo) ἀφοῦ ἀπεχώρησε. Quod... premieretur διότι (ὧς ἔφρόνει) ἐπιέζετο (προβλ. ἀρ. 12: quod peccasset). A senatu atque consulibus ἀφαιρ. ποιητ. αἰτίου=ὑπὸ τῆς... Tributo ac militia (ἀφαιρ. αἰτ.) =ἔξ αἰτίας τῆς συνεισφορᾶς, (ἔξ αἰτίας τῶν φόρων) καὶ τῆς στρατείας. Plebem=plebeios. Miserunt... qui (=ut is ἵνα αὐτὸς) reconciliaret ἀναφορικὴ τελικὴ πρότασις. Ἡ Ῥώμη ἄνευ τῶν πληθείων δὲν ἦδυντο νὰ ζήσῃ, ἀλλὰ καὶ δ γειτνιασμὸς αὐτῶν θὰ προσεκάλει σοβαρὸν κίνδυνον. Eam=plebem. Ubi σύνδ. χρον.=ώς. Hoc (=hanc fabulam) τοῦτο (τὸν μῆνον αὐτὸν). Καὶ δ La Fontaine παρέλαβε τὸν μῆνον τοῦτο les membres et l' estomac. Narasse=naravisse. Fertur=dicitur ὑποκ. Menenius. Inquit=εἶπε (q. ἐλλειπτ. inquam). Humani artus (δύνομ. πληθ.) τὰ ἀνθρώπινα μέλη, τὰ μέλη του ἀνθρώπου. Cum cernerent ἐπειδὴ ἔβλεπον, βλέποντα (q. cerno). Otiosum (κατηγορ.). Ab eo (=ventre)=discordarunt=discordaverunt. Conspirarunt=conspiraverunt. Ne ἵνα μή, νὰ μὴ (=ut non). Ferrent παρέχωσι, δίδωσιν (ὑποκ. manus αἱ χειρες). Neve (=et ne) aut (=neve) μηδέ. Os (γεν. oris ὑποκ. του acciperet). Datum δοθεῖσαν, διδομένην (ἐνν. cibum). Dum... volunt ἐνῷ ἥθελον, θέλοντα. Ipsi (=δηλ. artus αὐτὰ τὰ ἰδια μέλη). Defecerunt ἔξησθένησαν (=debilitati sunt ἔξηντλήθησαν). Venit (προκ.). Tum demum τότε τέλος. Haud segne (λιτότης) ὅχι νωθρά, ὅχι ἀργή. Eumque (δηλ. ventrem)... distribuere

καὶ ὅτι αὐτὴν ἡ κοιλία (στόμαχος) . . . διεμοίραζε. Ρετ ἀνά, εἰς . . . Ἡ πρόθ. δηλοῖ κατανομήν. Acceptos cibos τὰς τροφάς, ὃς ἐλάμβανεν, (ἃς ἐδέχετο). Cum eo=cum ventre. In gratiam εἰς φιλίαν. Redierunt (q. redeo). Senatus. Αὕτη παραβάλλεται πρὸς τὸ venter καὶ ὁ populus πρὸς τὸ humani artus. Discordia—concordia (ἀφαιρ. τοῦ αἰτίου).

Fabula (ἀφαιρ. δργαν.). Flexit (q. flecto). Regressa est (q. ἀποθ. regredior). Tribunos τοὺς δημάρχους. Οὗτοι ἐκλεγόμενοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν πληθείων ἦσαν κατ' ἀρχὰς δύο, βραδύτερον πέντε καὶ τέλος δέκα. Ἐπροστάτευον τὴν πληθύν, ματαίωνοντες μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ veto (=ἐνίσταμαι, ἐναντιοῦμαι) τὰς κατ' αὐτοὺς ἀσυμφόρους ἀποφάσεις τῆς Συγκλήτου καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀρχόντων. Paulo post δλίγον ἔπειτα. Tὸ post ἐνταῦθα εἶναι ἐπίρρημα. Mortuus est (q. morior). Qui=ut ii ἵνα οὗτοι (πρβλ. ἀρ. 13 : miserunt qui). Omni vita (ἀφαιρ.) καθ' δλον τὸν βίον. Patribus δοτ. εἰς τὸ carus. Pariter...ac δμοίως... καί. In tanta... ut ἐν τοσαῦτῃ (τόσον μεγάλῃ) . . . ὕστε. Collatis (q. confero). Collatis quadrantibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.) συλλεγέντων κοδαντῶν, συλλέξας νομισμάτια (κέρματα χαλκᾶ μικρᾶς ἀξίας) ἐκ συνεισφορᾶς (καθὼς ἐνίστε γίνεται καὶ σήμερον). Sepeliverit-dederit ἐδῶ τὸ συμπέρασμ. ut συνετάχθη μὲ παρακείμ. ὑποτακτ. (ἀντὶ παρατ.), διότι δηλοῦται ἴστορ. γεγονός. Ό πρωμ. μεταφράζεται δι' ἀρρίστου τῆς ἐλλην. γλώσσης=ὕστε ἔθαψεν... ἔδωκε. Locum sepulcro ἐνν. eius (δοτ. τοῦ σκοποῦ) τόπον διὰ τὸν τάφον, διὰ τὴν ταφὴν (αὐτοῦ ἔδωκε). Publice δημιοσίᾳ δαπάνῃ. Multo (ἀφαιρ.) magis (potest) πολλῷ μᾶλλον, πολὺ περισσότερον (δύναται). Quam non sit necessaria (πλαγία ἐδότ.) = (νὰ διδάξῃ) πόσον δὲν εἶναι ἀναγκαία (τὸ necessaria εἶναι κατηγορούμενον). Cupienti...laudem τῷ ἐπιθυμοῦντι ἔπαινον. Nimis anxia comparatio (ὑποκείμ.=ό περιφρόντιστος πορισμός, ἥ ὑπερβολικὴ ἐπιζήτησις πλούτου, ἥ περιφρόντις πλουτοθηρεία· comparatio κυρίως εἶναι ἥ παρασκευή). Divitiarum (γεν. ἀντικειμενική).

Φράσεις: Nihil aliud quam hoc narasse fertur λέγεται, ὅτι περιωρίσθη εἰς τὸν ἔξῆς μόνον μῆθον.

14. ΠΑΝΙΚΟΣ ΕΝ ΤΗ ΡΩΜΗ ΚΑΙ Ο ΚΙΓΚΙΝΝΑΤΟΣ
(458 π.Χ.)

Eius = Minucii. Circumcessos (περι)κυκλωθέντας (ο. circumsedeo). Ubi (εὐθὺς) ὡς. Nuntiatum est ὑπὸ πέντε ἵππων. Romam εἰς τὴν Ῥώμην. Pavor...trepidatio fuit. Ἡτο πρόσφατος ἀκόμη ἡ ἀνάμνησις τῆς καταλήψεως τοῦ Καπιτωλίου ὑπὸ τῶν Σαμνιτῶν (460 π.Χ.). Quanta (ἐνν. fuisse) θὰ ὑπῆρχε. Obsiderent (ο. obsideo). Cum ... videretur ἐπειδὴ ἐφρίνετο. In altero (ἐπιθ.) consule. Ὁ ἔτερος ὑπατος (Nautius) ἥτο ἀπησχολημένος ἐναντίον τῶν Σαβίνων. Praesidii γεν. διαιρ. εἰς τὸ parum = δλίγον βοηθείας, μικρὰ ἀσφάλεια. Dici ὑποκμ. τοῦ ἀποτ. placuit. Placuit. (ἐνν. senatui) ἔδοξε (τῇ Συγκλήτῳ). ἐφάνη καλόν, ἀπεφασίσθη. Dictatorem. Ὁ δικτάτωρ ἀνηγορεύετο δι' ἔξ μόνον μῆνας ὑπὸ τῶν ὑπάτων εἰς λίαν κρισίμους καιρούς μετὰ γνωμην τῆς Συγκλήτου. Ὄταν ἡ κρίσις παρήρχετο, δικτάτωρ ὅφειλε νὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχήν, ἀν δὲ δικτάτωρ ἔξηκολονθει, ἀνεκηρύσσετο ἄλλος. Ut συνδ. τελ. Afflictam (ο. affligor). Omnium (γεν. ὑποκειμ.). Omnium consensu παμφηρεῖ. Unica spes (παράθεσις εἰς τὸ ille). Trans Tiberim ἀπέναντι δηλ. τοῦ Πεδίου τοῦ Ἀρεως, μεταξὺ Τιβέρεως καὶ τοῦ Ἰανκόλου λόφου. Quattuor iugerum (γεν. ἰδιοτ. εἰς τὸ agrum). Missi (ο. mitter). Nudum (κατηγ.). γυμνόν, ἦτοι φροῦντα μόνον χιτῶνα (tunica) χωρὶς τὴν τήβεννον (toga), ὃς θὰ ἐλέγομεν σήμερον: ἀρασκονμπωμένον, μὲ τὰ μπράτσα ἔξω. Salute data redditia (ἀφαιρετικαὶ ἀπολ.). Proferte φέρω, κομίζω ἔξω (ο. profero). Ut σύνδ. τελ. Senatus γεν. πτώσ. Togatus (κατηγορ.).

Φράσεις: Salute data redditaque μετ' ἀνταλλαγὴν καιρετισμοῦ.

15. ΑΠΟ ΤΟΥ ΑΡΟΤΡΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΚΤΑΤΩΡΙΑΝ

Postquam... processit ἀφοῦ... προεκώρησε (ο. procedo). Absterso (ἀφαιρ. ἀπόλ. ο. abstergeo). Indutus toga (ἀφαιρ. ὁργαν.). ἐνδεσμένος, περιβεβλημένος τὴν τήβεννον. Dictatorem (κατηγ.). Gratulantes ἀποθ. gratulor. Quantus sit (πλαγία ἐρώτησις, ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ exponunt=πόσον μέγας (φύσις) ὑπάρχει. Romam venit (ποκμ.).

*Επέβη λέμβου ιδιαιτέρας. Antecedentibus lictoribus (ἀφαιρ. ἀπολ.) προπορευομένων, ἥγουμενων διαβδούχων. Εἰς τὴν ἀπέναντι ὅχθην τοῦ Τιβέρεως ὑπεδέχθησαν αὐτὸν οἱ πλεῖστοι τῶν Συγκλητικῶν καὶ τὰ τρία τέκνα του. Οἱ lictores οὗτοι ἦσαν δημόσιοι ὑπηρέται τῶν ἀρχόντων (δικτάτωρος, ὑπάτου, στρατηγοῦ). Ὁ στρατηγὸς εἶχεν 6, ὁ ὑπατος 12 καὶ ὁ δικτάτωρ 24 διαβδούχους. Domum εἰς τὸν ἐν Πώμῃ οἴκον του. Deductus (q. deducor). Caesis hostibus ἀφαιρ. ἀπολ. (q. caedo). Οἱ Aequi νικηθέντες παρεδόθησαν καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἤχθησαν. Triumphans ἐνν. de Aquis. Urbem ingressus est = in urbem ingressus est (q. ingredior). Dictatura (ἀφαιρ. εἰς τὸ abdicavit). In sex menses δι' ἔξ μῆνας. Acceperat (q. accipio).

Φ ο ἀ σ εις : Triumphans ἐν θριάμβῳ. Dictatura se abdicavit κατέθεσε τὴν δικτατωρίαν, παρητήθη τοῦ ἀξιώματος τοῦ δικτάτωρος.

16. ΑΠΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΠΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Cum... obsideret (q. obsideo). Camillus. Ὁ Κάμιλλος θεωρεῖται μία τῶν ισχυροτέρων δωμαϊκῶν προσωπικοτήτων τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνος. Falerios κατὰ παραθύεσιν εἰς τὸ urbem = τὴν πόλιν Φαλερίους ἥ Φαλέριον. Ludi τοῦ (μικροῦ) σχολείου. Plurimos et nobilissimos ίκανὸν ἀριθμὸν παιδίων τῶν καλυτέρων οἰκογενειῶν. Inde = huius civitatis. Ambulandi gratia χάριν περιπάτου. Eductos... perduxit ἔξηγαγε (τῆς πόλεως) καὶ ὠδήγησε. Quibus traditis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὃν παραδοθέντων. Non erat dubium quin... δὲν ἦτο ἀμφίβολον, δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία, δτι... Se... dedituri essent ἔαντοὺς ἤθελον παραδώσει (q. dedo). Deposito bello ἀφαιρ. ἀπολ. (q. depono). Testatus μετ' ἀποτροπιασμοῦ ἀποκρούσας, βδελυγθείσ. Ad similem = ad hominem similem tui (γεν. τῆς ἀντ. tu). Et = etiam. Iura (όνομ. ἐν. ius) δίκαια. Ἡ λέξις αὕτη μαρτυρεῖ συνεύδησιν. Αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ἐμπολέμων εἶναι σήμερον ἀντικείμενον διεθνῶν συμβάσεων. Adversus eam aetatem ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἡλικίας, δηλ. ἐναντίον παιδίων αὐτῆς τῆς ἡλικίας. Cui (ἐνν. aetati) ἦς (ἡλικίας).

Parcimus φειδόμενα. Etiam ἀκόμη καί. In captis urbibus ἐν ταῖς κυριευθείσαις πόλεσι. Adversus armatos ἐνν. viros. Post tergum = post terga. Manibus alligatis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) δεθεισῶν τῶν χειρῶν, δέσας τὰς χεῖρας. Eum reducendum pueris (δοτ.) tradidit παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν μαθητάς, ἵνα διδηγήσωσιν δύσιον (= ut reducere tur). Τὸ reducendum (re — δύσιος), τιθέμενον μὲ τὸ tradidit, δηλοῖ σκοπόν. Beneficio . . . armis (ἀφαιρ. δογαν.). Victi (q. viñco). Portas τὰς πύλας (ianua = θύρα ἔξωτεροις οἰκίας, fores = θύρα ἔχουσα δύο φύλλα (=valvae), porta=πύλη πόλεως, φρουρίου, στρατοπέδου κλπ.). Romanis. Τὸν Κάμιλλον ἐπισήμως ηὐχαριστησαν οἱ Φαλίσιοι καὶ συνεχάρη ἡ πατούις του, διότι ἀπεδοκίμασε τὴν ἐγκληματικὴν διαγωγὴν τοῦ διδασκάλου. Aperuerunt (q. aperio).

Φράσεις: *Manibus post tergum alligatis τὰς χεῖρας ὅπισθεν δεδεμένος, ὅπισθόδετος.*

17. ΕΠΙΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΓΑΛΑΤΩΝ

In = erga. Exsilio multatus ἔξορίᾳ ζημιωθείς, εἰς ἔξορίαν καταδικασθείς (διὰ τοῦ δημάρχου Λευκίου Ἀππουλήιου). Quod . . . divisisset διότι, ὃς ἔλεγον, εἶχε διανείμει. Ardeam εἰς Ἀρδέαν. Concessit (q. concedo). Urbe = ex urbe. A diis παρὰ τῶν θεῶν. Ut . . . facerent δπως (οἱ θεοί) κάμωσι. Desiderium ἀντικ. Sui (γεν. ἀντικυμ. εἰς τὸ desiderium) = ἔαυτοῦ. Civitati δοτ. ἀντιχαριστική. Si... fieret ἔαν ἐγίνετο. Sibi πονιο ἔαυτῷ, κατ' αὐτοῦ ἀθέφου. Ἀντιθέτως, δῆμος, ὁ δίκαιος Ἀριστείδης ηὐχήμη « μηδένα καιρὸν Ἀθηναίος καταλαβεῖν, ὃς ἀναγκάσει τὸν δῆμον Ἀριστείδου μνησθῆναι ». Multo πολλῷ, πολὺ (οὐχι πολυτομ πρὸ τοῦ postea). ad urbem Romam πλησίον (=ad) τῆς Ρώμης, πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Ρώμης. Nuntiatum est (ἀποροσώπως), ἀγγελία ἐγένετο, ἀνήγγειλαν. Hostes (aīt. πληθ.) Manlius τὸ πλῆρες ὄνομα M. Manlius Vulso, ὁ ἐπικληθεὶς Capitolinus (ώς σωτὴρ τοῦ Καπιτωλίου τῷ 387 π.Χ.) Cum non posset ἐπειδὴ δὲν ἥδυνατο. Fugit (προκιν.). Seniores οἱ γεροντότεροι (ἀντίθεσις εἰς τὸ iuventute). Domos ἐνν. suas = εἰς τὰς οἰκίας των. Regressi sunt (q. regredior). Insignibus ἀφαιρ. δογαν. εἰς τὸ ornatī (ὄνομ. ἐν. insignē) ἐφόρουν δηλ. τὴν περιπόρφυρον τήβεννον (toga praetexta) καὶ ὅσοι ἔξ

αὐτῶν εἶχον θριαμβεύσει τὴν ποικίλην καὶ χρυσόστιμον τήβεννον (*toga picta*) καὶ τὸν θριαμβικὸν χιτῶνα (*tunica palmata*). Aestate (ἀφισθ. αἰτίας). Aestate confecti (q. *conficio*)=ὑπὸ τοῦ γῆρατος καταπεπονημένοι. Manserunt (q. *maneo*). Donec . . . ausus est ἔως ὅτου, μέχρις ὅτου . . . ἐτόλμησε (q. *audeo* ἡμιαποθ.). Gallus quidam Γαλάτης τις (*quidam* δχι aliquis, διότι παρουσιάζεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως δῶς γνωστός, ἀλλὰ μὴ κατονομάζομενος· πόβλ. καὶ ἀνωτέρῳ *senatores quidam*). Scipione eburneο (ἀφαιρετικὴ δογανική). Τὸ ἐλεφάντινον σκῆπτρον ᾧτο ἐκ τῶν διακοιτικῶν συμβόλων (*insigne*) τῶν ὑπάτων καὶ τῶν θριαμβεύόντων, ἀλλὰ καὶ γενικῶς ᾧτο σημεῖον τῆς ἔξουσίας. Οὕτως εἶχον σκῆπτρον οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀσσυρίας, δὲ Δαβίδ, οἱ Λακεδαιμόνιοι στρατηγοὶ εἶχον σκυτάλην, δὲ Ἀχιλλεὺς δώρισμα διὰ τοῦ σκῆπτρου του καὶ δὲ Ἐρμῆς ἔφερε τὸ κηρύκειον, δῆλοι δὲ οἱ βασιλεῖς σκῆπτρον. Καὶ σῆμερον οἱ Ἀρχιερεῖς φέρουσι τὴν ποιμαντ (οὐ) ικήν δάβδον (πατερίτσαν) καὶ οἱ στρατάρχαι τὴν στραταρχικὴν δάβδον. Percussit (q. *percutio*). Ab ea re = ab eo ἐκ τούτου, ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης. Ortum est (q. *orior*). Sedibus eburneis (δοτ.)=in sedibus eburneis. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους δικαίωμα νῦν κάθηνται ἐπὶ ἐλεφαντίνου δίφρου (*sella curulis*) εἶχον οἱ δικτάτωρες, οἱ ὑπατοί καὶ οἱ τιμηταί. Troucidati sunt. Τὴν σφαγὴν ἐπηκολούθησε διαρραγὴ τῶν οἰκιῶν καὶ πυρόλησις τῆς πόλεως, τῆς δοτίας μέγα μέρος ᾧτο φοδομημένον ἐκ ξύλου. In arcem ἐναντίον τοῦ Καπιτωλίου. Taciti (μτχ. τοῦ *taceo*)=σιωπηλοί, ἐν σιγῇ (= *silentio*). Iamque in summum saxum evaserant (q. *evado*) = καὶ ἥδη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου εἶχον φθάσει. Cum . . . exciverunt ἐνν. somno ἢ ex somno (q. *excio*) = δόπτε . . . ἐξήγειραν ἐκ τοῦ ὑπνου. Anseres sacri ἐνν. Iunoni (τῇ "Ἡρῃ". Ἡ "Ἡρα" ἥτο μία ἐκ τῶν τοιῶν λατρευομένων εἰς τὸ Καπιτώλιον θεοτήτων. Clangore... strepitu (ἀφαιρ. ἀναγκ. αἰτίου). Virum egregium (παράθεσις εἰς τὸ *Manlium*). Bello (ἀφαιρ. ἀναγκ. αἰτίου). = in bellica virtute ἐν τῇ πολεμικῇ ἀρετῇ (ἀνδρείᾳ). Deiecit (q. *deicio*).

18. ΑΝΑΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΜΙΛΛΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ

Tunc τότε. Ἡ πολιορκία διήρκεσε πολλοὺς μῆνας. Omnium (γεν. ὑποκ.). Consensu (ἀφαιρ. τροπ.) δύμοφωνά. Acciri ἀπομφ. ὑποκ. τοῦ ἀποσώπου ρ. placuit (ἔδοξε, ἀπεφέσισαν) νὰ ἀνακαλέσουν. Μυστικὸς ἀπεσταλμένος τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ἀλλίαν ἥτταν εἶχον ὑποχωρήσει εἰς τοὺς Οὐνήιους, ὁ νεαρὸς Pontius Cominius κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἱώνην καὶ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀνάλησιν τοῦ Καμίλλου ὡς δικτάτωρος. Ab ἀπό. Missi ἐνν. sunt (ρ. mitti). Absens = *quamvis absens καὶ περ ἀπών,* εἰ καὶ ἦτο ἀπών... Obsidione fatigati — fame oppressi (ρ. op-
rimum ποβλ. ἀνωτ. ἀρ. 17 : aetate confecti). Ut ἵνα, νά. Haud magna (λιτότης) = parva. Mercede (ἀφαιρ. τιμήματος) ἀντὶ ἔξαγοράσεως. Pactum est συνεφωνήθη (ρ. pango). Pondo κυρίως ἀφαιρ. τοῦ ἀρχαι-
κοῦ pondus, γεν. -ι ἀρσ. (=pondus, eris οὐδετ.). Ἐλεγον οἱ Ἱωμαῖοι libra pondo = 1 λίτρα κατὰ τὴν ὄλκιν, κατὰ τὸ βάρος καὶ ἔπειτα ἀπλῶς pondo ἀκλιτον ἀνευ τοῦ libra. Ἡ ὁμιλ. λίτρα εἶχε βάρος 327 γραμμαρίων (περίπου 103 δράμα), ἐπομένως τὰ λίτρα, ἀφοῦ ὅρίσθησαν εἰς mille (ἐνν. librae) pondo aurī (ὅπερ εἶναι παραμέσις εἰς τὸ pre-
tium) ἥτοι εἰς χρυσοῦ λίτρας χιλίας, ἥσαν χρυσοῦ 327 χιλιόγραμμα (= κιλά), ἥτοι ὀκάδες 255. Nondum auro appenso (ἀφαιρ. ἀπολ. ρ. appendo) = ἐνῷ ἀκόμη δὲν εἶχε ζυγισθῆ ὁ χρυσός. Οἱ Ἱωμαῖοι ἔζυγιζον ἀκόμη τότε τὸ μέταλλον, ὅπερ ἐδίδετο εἰς πληρωμάς. Intervenit (πορκ.). Auferri (παθ. ἀπομφ. τοῦ ρ. aufero). Aurum αἰτ. ὑποκ. τοῦ auferri. Collectis reliquiis ἀφαιρ. ἀπολ. (ρ. colligo). Τὰ λείψυνα ἥσαν στρατιῶται ἀρκετοί, οἵτινες κατέψυγον εἰς τοὺς Οὐνήιους (Βηγίους) καὶ εἰς τὰ περιχωρα τῆς Ἱώνης. Exercitus (γεν. τοῦ ὄλου). De medio ἐνν. loco ἐν τοῦ μέσου (τῶν ἀντιπάλων στρατῶν). Proelio (ἀφαιρ.) devicit μάχῃ, ἐν μάχῃ ὅλοσχεοῶς (= de) ἐνίκησεν. Aggressus ρ. ag-
gredior). Ne... quidem οὐδέ... μάλιστα. Cladis (γεν. ἀντικ.) Recupe-
rata...patria (ἀφαιρ. ἀπολ. χρον.). Urbem= in urbem. Ingressus est (ρ. ingredior). A militibus ποιητ. αἰτ. Parens — conditorque. Ἀνή-
γειρε τὴν Ἱώνην ἐκ τῶν ἐρειπίων καὶ ἀντέστη εἰς τοὺς προτείναντας τὴν μεταφοράν της εἰς τοὺς Οὐνήιους. Alter δεύτερος. Ἡ δραστηρότης τοῦ Καμίλλου ἐπέτρεψε τούλαχιστον εἰς τοὺς Ἱωμαίους μετὰ τὴν ἀπο-
χώρησιν τῶν Γαλατῶν νὰ ἐπανορθώσουν τὴν καταστροφήν. Υπῆρξεν

ἀληθῶς ἡ ψυχὴ τῆς ἀνορθώσεως. Ἀπέθανε τῷ 365 π.Χ. εἰς ἥλικίαν 82 ἔτῶν, διατελέσας δὶς ἔτι δικτάτωρ. *Urbis* = *Romae*.

19. MONOMAXIA ΤΟΥ ΤΟΡΚΟΥΑΤΟΥ ΜΕΤΑ ΓΑΛΑΤΟΥ

*Cum . . . castra posuissent ἀφοῦ . . . ἐστρατοπέδευσαν, στρατοπε-
δευσάντων (τῶν Γαλατῶν). Postea. Οἱ Γαλάται τῷ 361 π.Χ. μετὰ
τὴν πολιορκίαν τοῦ Καπιτωλίου πλειστάκις ἐπεχείρησαν νὰ προσβάλλωσι
τὴν Πόμην. Ad tertium Iapidem (ἐνν. a Roma ἡ ab urbe) παρὰ τὸν
τρίτον (ἀπὸ τῆς Πόμης) λίθον (μαλιοδείκτην). ‘Ἐκάστη στήλῃ ἐκ μαρ-
μάρου ἀπεῖχε τῆς ἄλλης 1000 δωμ. βίματα (περίπου 1500 μέτρα).
Καὶ σήμερον τοποθετοῦνται παρὰ τὰς δύο δίδυμις λίθινοι χιλιομετροδεῖκται.
Trans Anienem πέραν τοῦ Ἁ. (ἐξ ὀνομαστ. *Anien*=*Anio*). In crite-
riore rīpa ἐν τῇ ἐπὶ τάδε (ἥτις εἶναι πρὸς τὴν πόλιν Πόμην πλησιεστέρᾳ)
δύχθῃ. ‘Η ἀντιπέρον ὅχθη ἐλέγετο ulterior rīpa. Citerior συγκρ. ἐκ θετ.
citra (ἐπίρρο.). Ἐτέθη τὸ συγκριτικόν, διότι πρόκειται περὶ δύο δύχθων.
In medio τῶν δύο στρατῶν. ‘Υπῆρχε γέφυρα πρὸς κατάληψιν τῆς δροίας
διεξήγετο ἑκατέρῳ θεν σκληρὸς ἀγών. Eximia magnitudine (ἀφαιρ.
ἰδιότ.). Constitit (q. consisto). In vacuum pontem εἰς τὴν κενὴν (ὑπὸ^τ
οὐδενὸς κατεχομένην) γέφυραν. Quam (ἐπιτατικὸν τοῦ ὑπερο. maxima
—σον τὸ δυνατόν). Potuit (θὰ ἡδύνατο ἐδῶ νὰ παραλειφθῇ τὸ q., διότι
ἡ ἔννοια τῆς δυνάμεως περιέχεται εἰς τὸ quam maxima . . .). Quem...
is δν . . . οὗτος (ἀντὶ is (vir) quem=οὗτος (ὁ ἀνὴρ) δν . . .). Inquit
(q. inquam). Habet= (ὅχι ἔχει, ἄλλα) θεωρεῖ, νομίζεται ὅτι εἶναι, διὰ
τοῦτο δέχεται κατηγορ. (fortissimum). Procedat (ὑποτακτ. προτρεπτικὴ
πάντοτε μὲ ἐνεστ. χρόνον, ἐπέχουσα θέσιν προστακτ.)=ἄς προχωρήσῃ,
ἄς προέλθῃ ἐδῶ. Agedum (καὶ age κυρίως προστακτ. q. ago πρβλ.
ἄρχ. Ἑλλην. ἄγε, ἵθι μὲ προστακτ. καὶ ὑποτακτ. = ἐμπρὸς (ἐμπρὸς
ἄς προχωρήσῃ). Eventus (ὑποκείμ.). Utra . . . sit. Tὸ q. καθ' ὑποτακτ.,
διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις. Tὸ utra τίθεται, διότι πρόκειται περὶ τῶν
δύο λαῶν (Πρωμαίων καὶ Γαλατῶν), Bello (ἀφαιρ.) Ex statione ἐκ τῆς
Θέσεως, ἐκ τῶν τάξεων ἔνθα ἥτο τέταγμένος. Ad imperatorem πρὸς
τὸν δικτάτωρα T. Quintius Pennus. In iussu tuo ἀνευ τῆς διαταγῆς
σου. Nunquam pugnaverim (ὑποτακτ. δυνητικὴ)= οὐδέποτε ἥθελον*

πολεμήσει, ἥθελον τολμήσει νὰ πολεμήσω (pumquam pugnare velim). Εἶναι τρόπος ἐκφράστεως μαλακώτερος (ἐὰν τεθῇ μέλλων pumquam pugnabo θὰ εἶναι ἄργησις ἀπόλυτος). Etiamsi ... videam καὶ μὲν ἀκόμη ἔβλεπον (ὑπόθεσις πραγματοποιήσιμος εἰς τὸ μέλλον). Isti (περιφρονητικῶς) beluae εἰς αὐτὸν τὸ ζῷον, εἰς αὐτὸν τὸν ἀπαίσιον ἀγοροῖκον. Με ὑποκ. τοῦ ortum esse. Ex illo ἔξ ἐκείνου. Ἡτο νίδις τοῦ Titus Manlius Vulso. Ἡ πρόθ. ex τίθεται πρὸς δήλωσιν καταγωγῆς ἀπωτέρας, ἐδῶ, δημος, ἐτέμη ἡ ex, διότι τὸ δνομα τοῦ πατρὸς δηλοῦται δι' ἀντωνυμίας (illo). Agmen στρατὸν (κυρίως agmen δηλοῦ στρατὸν ἐν πορείᾳ, ἄγνημα, ἐνῷ acies στρατὸν ἐν παρατάξει καὶ exercitus στρατὸν γενικῶς). Macte virtute (virtute ἀφαιρ. αἰτίας)... esto εὔγε (μπράβο) διὰ τὸ θάρρος σου, τὰ συγχαρητήρια μου διὰ τὴν ἀνδρείαν σου. Ἐσώθη μόνον ἡ κλητ. macte τοῦ ἐπιθ. mactus (προβλ.). Ἐλλ. μάκαρ. =εὐτυχισμένος) καὶ τίθεται ὅχι πλέον ὡς κλητ. ἀλλ' ὡς ἐπιφρόνημα (=εὔγε μετὰ τοῦ virtute esto ἡ este, estote. Invictum κατηγορ.) Perge - praesta (προσταχ). Ubi ὁς. Constiterunt (q. constito). Ensem (= gladium) τὸ μακρὸν δίκοπον σιδηροῦν ἔιφος (τῶν Γαλατῶν). Cum ingenti sonitu ἐμπρόθ. προσδιορ. δηλῶν τὸ ἐπακολούθημα ἐκ τῆς καταφορᾶς τοῦ ἔιφους. In arma κατὰ τῶν ὕπλων (ἰδίᾳ κατὰ τῆς ἀσπίδος). Deiecit καθῆκε, κατίνεγκε (κατέβισε). Sese insinuans παρεισδύνων, διοιλισθήσας (μεταξὺ σώματος καὶ ὅπλων). Uno et altero ictu (ἀφαιρ. δργάν.). δι' ἐνὸς ἢ δύο πληγάτων (μ' ἔνα - δύο κτυπήματα). Gladio (ἀφαιρ. δργαν.). Τὸ δωμαϊκὸν βραχύ, εἰθύ, δέξ, δίκοπον ἔιφος παρελίφθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων παρὰ τῶν Ἰσπανῶν κατὰ τὸν 2ον π.Χ. αἰῶνα. Εἰ (δοτ. ἀντιχαριστική) ἐνν. Gallo. Torquem (δνομ. torquis). Ο στρεπτὸς τῶν Γαλατῶν (ώς καὶ τῶν Περσῶν) ἦτο κόσμημα σχήματος κυκλικοῦ ἐκ μίτων (συρμάτων) χρυσᾶν συνεσπειρωμένων. Quo δηλ. (torque) ἀφαιρ. δργαν. Quem collo (δοτ.) suo circumdedidit = quo (δι' οὐ) collum suum (τὸν τράχηλόν του) circumdedidit (περιέβαλε). Detraxit (q. detraho). Cruore (ἀφαιρ. δργαν.). Respersum (q. respergo). Eius (δν. is οὗτος). Torquati cognomen τὸ ἐπωνύμιον τοῦ Τορκουάτου (=Στρεπτοφόρου). Οὕτως οἱ μὲν Γαλάται πτοηθέντες ἀπεσύρθησαν τὴν νύκτα πρὸς τὰ Τίβουρα, δὲ Μάνηιος ἔλαβε στέφανον χρυσοῦν δεχθεὶς τὰ συγχαρητήρια τοῦ στρατηγοῦ.

20. ΑΥΣΤΗΡΟΤΗΣ ΤΟΥ ΜΑΝΔΙΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΑΥΤΟΥ

Factus (ο. facio). Bello Latino (ἀφαιρ. χρον.). Οἱ Λατῖνοι, σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων, ἔζήτησαν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν πληβείων πολιτικὰ δικαιώματα (ius civitatis), ἐξ οὗ ἡ ἀφορμὴ τοῦ φοβεοῦ πολέμου κατὰ τὸν Λατίνων (340 - 338 π.Χ.). Ut iūna. Disciplinam. "Ο φόβος ἦτο μέγας, διότι οἱ ἀντίπαλοι εἶχον δμοιότητα πειθαρχίας ὅπλων καὶ τακτικῆς. "Οθεν πρὸς ἔξασφάλισιν τῆς νίκης ἀπεφάσισαν οἱ ὑπατοι νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν παλαιὰν αὐστηρὰν πειθαρχίαν (==restituo). Edixit (ρ. edico). Ne quis... pugnaret ὅχι ne aliquis (ἰδ. ἀρ. 4). Extra ordinem ἔξω τῆς τάξεως. In hostes = adversus hostes ἢ cum hostibus (ἐν Καμπανίᾳ, πλησίον τοῦ Βεζουβίου). Forte κατὰ τύχην. Prope (πρόθ. μὲν αὖτ.). Accesserat (ρ. accedo). Ubi (εὐθὺς) ὡς. Praeerat (ρ. praesum). Visne? θέλεις; ("Οταν ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι γνωστὸν ἀνθὰ εἶναι rati ἡ ὅχι προσαρτᾶται τὸ πειθαρχίας τὸ τέλος τῆς λέξεως, ὡς ἐδῶ). Mecum ἐναντίον μου. Singularis proelii = μονομαχίας (μάχης ἀνδρὸς πρὸς ἄνδρα). Eventu ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος. Ut cernatur quanto... praestet ἵνα κριθῇ πόσον... ὑπερέχει. Τὸ quanto κατ' ἀφαιρ. (=quantum), διότι τὸ ρ. praestare δηλοῖ σύγκρισιν. Romano δηλ. equiti. Iuvenis (γεν.). "Ο ἄνθρωπος ἐντὸς δύσον δὲν διμηλεῖ εἶναι infans, ἔως ἡλικίας 15 ἐτῶν λέγεται puer, ἀπὸ 15 — 25 adulescens, ἀπὸ 25 — 40 iuvenis, ἀπὸ 40 — 60 vir, καὶ ἀπὸ 60 καὶ ἀνω senex. Detrectandi certaminis pudor γερονυδιακὴ ἔλξις (ἄνευ ἔλξεως pudor detrectandi certamen) ἢ ἐντροπὴ τῆς ἀποποιήσεως τῆς μονομαχίας. Oblitus ἐπιλαθόμενος, λησμονήσας (ρ. obliviscor). Imperii (τῆς αὐστηρᾶς) διαταγῆς. Paterni = patris. Ruit δρμᾶ. Execussum (ρ. excutio) καταρριφθέντα, καταρρίψας. Transfixit (ρ. transfigo). Spoliis lectis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = συλλέξας τὰ λάφυρα (ρ. lego). Venit (ποκμ.). Classico (ἀφαιρ. δογαν.). Frequentes ἀθόσοι, πολυπληθεῖς, ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ. Τι τὸ β' πρόσ. τῆς ἀντων. ὡς ὑποκ. παραλείπεται, ἐκτὸς ἐὰν δηλοῦται ἀντίθεσις μεταξὺ δύο τμημάτων ἢ ἐὰν ἡ σκέψις ἐκφράζῃ ζωηρότητα, ἐκπληξιν, ἀγανάκτησιν. Oportet ut disciplinam restituas = oportet (te) disciplinam restituere πρέπει σὺ νὰ ἀποκαταστήσῃς τὴν πειθαρχίαν. Poena tua (ἀφαιρ. δργ.), Iuventuti δοτ. ἡθική. I (προστακτ. ρ. eo) adliga ἐνν. eum.

Metu ἀφαιρ. αἰτίας. Obstupuerunt (q. obstupesco). Cervice caesa ἀφαιρ. ἀπόλ. (q. caedo). Fusus est (q. fundo). In questus et lamenta (αἴτ. πληθ.). Eruperunt (q. erumpo). Manlio... redeunti δοτ. τοῦ rediens (q. redeo). Tantum μόνον, μόνοι. Exierunt (q. exeo). Vita ἐνν. eius. Ὁμοίως προσηνέχθη πρὸς τὰ τέκνα του καὶ ὁ Βροῦτος (πρβλ. ἀριθ. 10).

Φράσεις: Qui equitatu praearerat ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ὑπικοῦ. Detectanti certaminis pudor τὸ αἰσχος, ἢ ἐντροπὴ τῆς ἀποποιήσεως τῆς μονομαχίας. Latinum excussum transfixit τὸν Λατίνον κατέρριψεν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ διεπέρασε. I, lictor, adliga ad palum ὑπαγε, διαβδοῦχε, νὺ προσδέσῃς εἰς τὸν πάσσαλον. In questus et lamenta eruperunt ἔξερούγησαν εἰς φρικτὰ παράπονα.

21. ΚΑΘΟΣΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΔΕΚΙΟΥ ΜΥΟΣ

Valerio... Cocco consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλ..) τοῦ Βαλερίου (καὶ) τοῦ Κόσσουν ὑπάτων ὄντων. Ἡ ἔλλειψις τῆς μτχ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ esse ἀναγκάζει νὰ τεθοῦν εἰς τὴν Λατιν. γλῶσσαν ἀνευ μετοχῆς ὀνόματα δηλωτικὰ ἀξιώματος, ἥλικίας (consul, puer κ.τ.τ.). Τὰ ὀνόματα τῶν ὑπάτων φέρονται ἀσυνδέτως. Tribunus militum χιλίαρχος. Ἡσαν 10 εἰς ἔκαστον λεγεῶνα ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ὑπὸ τοὺς στρατηγούς. Exercitu... clauso (ἀφαιρ. ἀπόλ. q. claudio). In augustiis ἐν τοῖς στενοῖς, ἐν χαράδρᾳ τινὶ (πλησίον τοῦ Βενεβέντου), ἦς τὰ ὑπεροκέιμενα ὑψώματα τοῦ ὅρους Γαύρου κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Castris (δοτ. εἰς τὸ imminenter). Hostium (γεν. κτητ.). Accepero praesidio (ἀφαιρ. ἀπόλ. q. accipio). Praesidio φρουρᾶς, τμήματος στρατοῦ. Spatium (ἐνν. temporis) χρόνον, χρόνου διάστημα. Aequioreū locum εἰς τόπον εύνοϊκώτερον (ώς πρὸς τὰς τοπικὰς συνθήκας). Ad subducendum agmen πρὸς τὸ ὄδηγῆσαι κουφὰ (= sub) τὸν στρατόν. Colle... circumdato (ἀφαιρ. ἀπόλ. q. circumdo). Quem insederat ὅν (λόφον) εἶχε καταλάβει (q. insideo). Armatis (ἀφαιρ.). Somno oppressas (q. opprimo, ἀφαιρ. τοῦ ἐστω. αἰτίου) = βαθέως κοιμένας, ὑπὸ βαθέος ὑπνου κατεχομένας. Ab exercitu (ποιητ. αἴτ.). Corona obsidionali (ἀφαιρ. δογαν.) πολιορκητικῷ στεφάνῳ. Ὁ στέφανος οὗτος, προχείρως γινόμενος ἐκ χλόης

καὶ ἀνθέων τῶν ἄγρῶν τῆς πολιορκουμένης πόλεως (ὅθεν καὶ corona gramínea ἐκαλεῖτο), προσεφέρετο εἰς τὸν κατορθώσαντα τὴν λύσιν τῆς πολιορκίας καὶ ἔθεωρεῖτο ὡς μεγίστη καὶ δυσεπίτευκτος τιμή. Qui... liberasset καθ' ὑποτακτ., διότι δηλοῖ τὸ ἐνδεχόμενον = ὅστις θὰ ἦλευθέρωνε. Bello Latino (ἀφαιρ. χρον.) Cum utriusque... obvenisset (ἀπόρσ. ἐκφρασις) ἐπειδὴ ἐκατέρῳ συνέβη νὰ ἥδῃ ἐν ὅνειρῳ, δτὶ οὗτος δ λαὸς θὰ γίνη νικητής . . . Somnio = in somnio ἐν ὅνειρῳ, καθ' ὑπνους. Eum... fore (= eum futurum esse ὑποκ. τοῦ obvenisset). Victorem (κατηγορ.). Cecidisset (ὁ. cado) θὰ ἔπιπτε, θὰ ἔφονεύετο (τότε). Convénit (προκ.) inter eos ut... se devoveret συνεφωνήθη μεταξὺ αὐτῶν, συνεφώνησαν μεταξύ των νὰ... Ut se devovēret (ὑποκ. τοῦ ἀπόρσ. convenit). Laboraret θὰ ἐκινδύνευε. Ut diis manibus (δοτ.) se devovēret ἵνα καθιερώσῃ ἔαυτὸν τοῖς χθονίοις θεοῖς (ὑπὲρ τῆς πατρίδος), νὰ δώσῃ ἔαυτὸν εἰς ἔκουσιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατον. Manes ἔλεγοντο αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων καί, ἐπειδὴ ἔθεοποιοῦντο, ὠνομάζοντο dii manes. Ἐπροστάτευον τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Οἰκογένειαν. Inclinante (ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ.). Sua parte = suo cornu in medios hostes εἰς τὸ μέσον τοῦ ἔχθρου. Concidit (ὁ. concido). Telis (ἀφαιρ. ὁργαν.) obrūtus = κατακαλυφθείς, κατάφορτος καιρίων (θανατηφόρων) πληγμάτων, καιρίας πληγὰς δεχθείς.

Φράσεις : Valerio Maximo Cornelio Cocco consulibus ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ B.M. καὶ τοῦ K.K. Somno oppressas βυθισμένας εἰς βαθὺν ὕπνον. Intempestā nocte ἐν βαθείᾳ νυκτί, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός. Concīdit obrūtus telis ἀπέθανε πλείστας πληγὰς λαβών, ἀπέθανεν ὑποκύψας εἰς τὰ πολλὰ τραύματα.

22. Η ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΦΑΒΡΙΚΙΟΥ

Unus ex legatis = unus legatorum (γεν. διαιρ.). Ο Φαβρίκιος ἦτο δ ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς. Captivis πρόκειται περὶ τῶν αἰχμαλώτων τῆς μάχης τῆς Ἡρακλείας τῷ 280 π.Χ., οὓς ἐκράτει δ Πύρρος. Πολλοὶ τούτων ἦσαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων καὶ τινες μάλιστα ἀνήκον εἰς παλαιὰς οἰκογενείας τῆς Ρώμης. De captivis redimendis (γερουν-

διακή ἔλξις). Άνευ ἔλξεως θὰ ήτο de redimendo (γερούνδιον) captivos=πρὸς ἔξαγοράν, πρὸς τὸ ἔξαγοράσαι τοὺς αἰχμαλώτους. Cuius... nomen oὖ... τὸ ὄνομα. Magnum (κατηγορ.). Ut viri... ὡς ἀνδρός... (παράθεσις) εἰς τὸ cuius, δηλ. Fabricii. Bello (ἀφαιρ.). Eum=Fabricium. Prae ceteris ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς (περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους). Cum vellet ἐπειδὴ ἥθελε, θέλων. Obtulit (ρ. offero). Repudiavit καθὼς ἄλλοτε καὶ δ' M' (=Manius) Curius Dentatus ἀπέκρουσε τὰ προσφερόμενα δῶρα τῶν Σαμνιτῶν. Imperavit suis ut... admoveretur διέταξε τοὺς ἑαυτοῦ (στρατιώτας) νὰ προσαχθῇ. Secum μεθ' ἑαυτοῦ, δηλ. τοῦ Πύρρου. (πρβλ. tecum μετὰ σοῦ, nobiscum μεθ' ἡμῶν, vobiscum μεθ' ὑμῶν). Post aulaea δπισθεν παραπετάσματος. Fabricio... colloquenti (ρ. colloquor) δοτ. εἰς τὸ admoveretur. Ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ad Fabricium. Quod δ (=τοῦτο δέ). Ubi ὁ. Dato... remotis ἀφαιρ. ἀπόλ. χρον. (ρ. removeo). Emisit (ρ. emitto) ἔξεβαλε. Manum=proboscidem τὴν προβοσκίδα. Pellexit (ρ. pellicio). Admiratus (μτχ. αἰτιολ.). Invitavit ut... προέτρεψε νά... (ὡς προτροπῆς σημαντικὸν ἐδέχθη τὸν σύνδ. ut μὲν ποτακτ.). Secumque καὶ μεθ' ἑαυτῶν (τοῦ Πύρρου καὶ τῶν ἄλλων). Regni sui τοῦ ἑαυτοῦ βασιλείου. Quarta parte... oblatā (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ἐνν. ei (=Fabricio) προσενεχθέντος αὐτῷ τοῦ τετάρτου (μέρους), προσενεγκὼν τὸ τέταρτον (ρ. offero). Ἡ μεγάλη αὐτὴ γενναιοδωρία ὑπενθυμίζει τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος Πέτρου τοῦ Μεγάλου, ὅστις φέρεται εἰπών τὰ ἔξῆς κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἐν Γαλλίᾳ τάφου τοῦ Richelieu: «Μεγάλε ἀνθρωπε, θὰ ἔδιδον εἰς σὲ τὸ ἥμισυ τῆς αὐτοκρατορίας μου, διὰ νὰ κυβερνήσω τὸ ὑπόλοιπον μαζί σου». Cui=sed ei ἀλλὰ τούτῳ. Malum ἐνν. me iudicas. Cur me ambis? διατί ἐπιζητεῖς νὰ ἀποκτήσῃς (νὰ κερδίσῃς) τὴν φιλίαν μου;

Φράσεις: Eum honorifice ac liberaliter accepit ἐδέχθη αὐτὸν μετὰ τιμῶν ὡς ἀρμόζει εἰς ἔλεύθερον ἀνθρωπον. Quod ubi factum est τούτου δὲ γενομένου.

23. ΧΡΗΣΤΟΤΗΣ ΤΟΥ ΦΑΒΡΙΚΙΟΥ

Anno interiecto (q. intericio ἀφαιρ. ἀπόλ. χρον.). Omni spe... sublatā (q. aufero ἀφαιρ. ἀπόλ. αἴτιολ.). Pacis conciliandaē ἄνευ γερουνδ. ἔλεως θὰ ἥτο conciliandi pacem = τοῦ συνάψαι εἰρήνην, συνάψεως εἰρήνης. Consul τῷ 278 π.Χ. διὰ δευτέραν φοράν. Missus est (q. mitto). Tῷ 279 π.Χ. δ Πύρρος εἶχε καταγάγει ἐν "Ασκλω τῆς Ἀποιλίας δευτέραν νίκην, ἄγονον, ὅμως, ὡς ἥτο ἡ τῆς Ἡρακλείας. "Εκτοτε δ πόλεμος ἔξακολονθεῖ. Ὁ Φαβρίκιος διώκει μετὰ τοῦ συνυπάτου του Q. Aemilius Papus τὸν δῶμ. στρατόν.

Cum... haberent ἐπειδή... εἶχον. Medicus δ ἰατρὸς (Φίλιππος). Nocte ἐν ὕδα νυκτός. Si dederis (τετελ. μέλλ. = ἐὰν θὰ ἔχης δώσει, ἐὰν θὰ δώσῃς = si dabis). Veneno (ἀφαιρετικὴ δργανική). Hunc vinctum (q. vincio) reduci iussit (q. reduco) κατὰ λέξιν: διέταξε νὰ ἐπαναχθῇ [νὰ δόδηγηθῇ δπίσω] οὗτος δεδεμένος (δέσας διέταξε νά... ἔδεσε καὶ διέταξε νά...). Dici σύναψον μετὰ τοῦ reduci iussit. Τίθεται παθητ. ἀπομφ. ἀντὶ ἐνεργητικοῦ, δταν τὸ ὑποκείμενον δὲν εἶναι ὠρισμένον (νὰ ἐπαναχθῇ, νὰ λεχθῇ, ἀντὶ νὰ ἐπαναγάγωσι καὶ νὰ εἰπωσι). Quae... spopondisset (q. spondeo) ποῖα (πράγματα)... εἶχεν ὑποσχεθῆ, ποίας ὑποσχέσεις κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ (τοῦ Πύρρου) εἶχε δώσει. (Ἡ ὑποτακτικὴ δικαιολογεῖται ἡ ὡς πλαγία ἐφώτησις, ἡ ἐκ τοῦ δτι ἔξαρταται ἐκ τοῦ ἀπομφ. dici). Fertur (q. fero) = dicitur. Ille τὸ ille δεικνύει τὴν ἴδεαν τοῦ μεγαλείου καὶ θαυμασμοῦ (πρβλ. τῆς Ἑλληνικῆς: Καλλίστρατος ἐκεῖνος). Qui... posset δστις θὰ ἥδυνατο νά. Ab... a ἀπό... ἀπό... .

In gloriosa paupertate. Λίαν πτωχὸν κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν οἱ ἐνδοξότεροι ὑπατοι τῶν χρόνων τούτων. Ὁ Μάνιος Κούριος Δευτάτος ἐθεώρει ἐπικίνδυνον πολίτην τὸν μὴ ἀρκούμενον εἰς ἐπτὰ πλέθρα. Ὁ Φαβρίκιος, τιμητὴς ὁν, ἔξεδίωξε τῆς Συγκλήτου τὸν Κορνήλιον Ρουφῖνον κάτοχον 10 λιτρῶν ἀργύρου κατειργασμένου (ἀργυρῶν σκευῶν). Exegit (q. exigo). Decessit (ἐνν. vitā ἀφαιρ.) ἀπέθανε (q. decedo). Filiabus δοτ. πληθ. τοῦ filia πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς δοτ. πληθ. τοῦ ἀρσ. filius. Dotem (δν. dos). Ut... reliquerit (προκμ. ὑποτακτ.) ὥστε... κατέλιπε. Partes δ πληθ. τῆς λέξεως pars ἔχει ἀναλόγους σημασίας π. χ. partes = πρόσωπον (ρόλος ὑποκριτοῦ), μερὶς (κόμμα), καθήκοντα. Sibi desumpsit (q. desummo). ἀνέλαβε δι' αὐ-

τούς. Έχ communī aerario ἐκ τοῦ κοινοῦ ταμείου, ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ χρημάτων τοῦ δημοσίου. Τοῦτο ἐφυλάσσετο ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κρόνου (Saturnus). Datis... dotibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.). δώσασα... προῖκας. Eas = filias. Collocavit ἀποκατέστησεν (ὑπάνδρευσε).

*Αἱα ἔξαρσεως τοῦ Φαβρικίου ἡ διαγωγή, ἥτις δεικνύει ὅτι ἐν πολέμῳ ὁ σκοπὸς δὲν ἀγιάζει τὰ μέσα.

Φράσεις: Anno interiecto μετὰ ἐν ἔτος, μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους.

24. NIKAI KAI PTOXHEIA TOY PHIGOULOU

Poenos τοὺς Καρχηδονίους. Οὗτοι καλοῦνται Poeni (Φοίνικες) ὡς ἄποικοι τῶν Φοινίκων. Magna clade (ἀφαιρ. δργαν.). Ὁ Ρήγουλος μετὰ τοῦ Λευκίου Μανλίου Οὐόλσωνος κατεναυμάχησε τὸν στόλον τῶν Καρχηδονίων παρὰ τὸ Ἐγνομόν τῶν Σικελίας (256 π. X.). Affecit (φ. afficio). In Africam τῷ 256 π. X. κατὰ τὸν α' Καρχηδονιακὸν πόλεμον (264—241 π. X.). Primus μόλις μετὰ 50 περίπου ἔτη (τῷ 204 π. X.) ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀνθυπάτου· Σκιπίωνος ἔγινεν ἡ κυριωτέρα ἐκστρατεία τῆς Ἀφρικῆς. Traiecit διέβη, διεπεραιώθη. Ἡ Σύγκλητος, ἀναθαρρήσασα ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Δουϊλίου παρὰ τὰς Μυλὰς (260 π. X.), ἐνόμιζεν, ὅτι διὰ τῆς μεταφορᾶς τοῦ πολέμου εἰς τὴν Ἀφρικὴν θὰ ἐτίθετο τέρμα. Exprügnavit οἱ κάτοικοι τῆς Καρχηδόνος περιωρίσθησαν εἰς τὴν ὁχύρωσιν αἰτῆς, ἀφίνοντες τὴν ἀλληλην χώραν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Ρωμαίων, συλλαβόντων ὑπὲρ τὰς εἴκοσι χιλιάδας αἰγαλῶτων. Cum (πρόθ.) ἐναντίον. Monstris. Ἐδῶ ἀναφέρουσιν δφιν πελωρίου μεγέθους. Regulo δοτ. εἰς τὸ prorogatum est (παρετάθη). Ob res bene gestas διὰ τὰ πολεμικὰ κατορθώματα, ἐπιτεύγματα. In annum proximum εἰς τὸ προσεχεῖς ἔτος, ἐν ἔτος ἔτι (255 π. X.). Quod = hoc autem. Ubi ὡς Villicum ὑποκείμ. τοῦ mortuum esse (φ. morior). Quem ἐνν. agellum iugerum (γεν. πληθ.). Servum ὑποκείμ. τοῦ aufugisse. Nactum αἰτ. μετοχῆς αἰτιολ. ἀναφερομένης εἰς τὸ servum (φ. nanciscor). Ablato (φ. aufero) instrumento (ἀφαιρ. ἀπόλ. χρον.). Mortuum esse... aufugisse... petere ἔξαρτῶνται ἐκ τοῦ scripsit = ἔγραψεν,

ἔστειλε γράμμα καὶ ἀνέφερεν ὅτι. Se (= Regulum) εἶναι ὑποκ.
 τοῦ petere. Ut ἵνα, ὅπως. Sibi (= Regulo) συνάπτεται τῷ mit-
 teretur. Successor (διάδοχός του). Ne... deessent (ο. desum)
 ἵνα μή... ἔλλείπωσι. Omnia ad vivendum necessaria πάντα τὰ
 πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Agro deserto (ο. desero, ἀφαιρ. ἀπόλ.). U-
 xori et liberis (δοτ. προσωπικὴ εἰς τὸ deessent). Acceptis litteris
 (ἀφαιρ. ἀπόλ. χρον. = ληφθεὶσης τῆς ἐπιστολῆς, λαβοῦσα τὴν ἐπιστο-
 λήν). Res (= instrumentum rusticum) αὐτ. ὑποκ. τοῦ redimi. Pe-
 cuniā publicā (ἀφαιρ. δόγαν.). Agellum colendum locavit ἐμίσθω-
 σεν (ἔδωκεν ἐπὶ ἐνοικίῳ) πρὸς καλλιεργίαν (τὸ γερουνδῖβον μὲ τὸ lo-
 cavit δηλοῦ τὸν σκοπόν). Proeliis (ἀφαιρ.). Opes τὰς στρατιωτικὰς
 δυνάμεις. Contudit (προκατ. τοῦ contundo). Quam = sed eam (pa-
 cem). Cum... nolle ἐπειδὴ δὲν ἥθελε νά... (ο. nolo). Nisi εἰμὴ
 μόνον. Durissimis condicionibus (ἀφαιρ. = ἐπὶ ὅροις βαρυτάτοις).
 Ὁ Ρήγουλος ἤξισε τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἀπὸ τῆς Σικελίας, τὴν
 παράδοσιν ἄνευ λύτρων τῶν Ρωμαίων αἰχμαλώτων, τὴν ἔξαγοράν τῶν
 Καρχηδονίων αἰχμαλώτων, τὴν καταβολὴν τῶν πολεμικῶν ἔξόδων, φό-
 ρον ἐτήσιον καὶ τὴν ὑπόσχεσιν χορηγήσεως εἰς τοὺς Ρωμαίους πεντή-
 κοντα τριήρων εἰς πᾶσαν στρατολογίαν. Α Lacedaemoniis παρὰ τῶν
 Λακεδαιμονίων. Οὗτοι ἦσαν τέλειοι πολεμισταὶ καὶ ὑπηρέτοιν, καθὼς
 καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλληνες ἑκουσίως, ὡς μισθοφόροι εἰς ἔνονυς στρατοὺς
 (προβλ. τοὺς μυρίους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κύρου, ὡν δὲ Ξενοφῶν
 κάμνει μνείαν ἐν τῇ Ἀραβάσει). Petierunt (ο. peto).

Φράσεις : Acceptis litteris μετὰ τὴν λῆψιν τῆς ἐπιστολῆς.
 Publicā pecuniā δημοσίᾳ δαπάνῃ. Pacem cum nolle nisi durissi-
 mis condicionibus dare (ὁ Ρήγουλος) μὴ θέλων νὰ συνάψῃ εἰρήνην
 εἰμὴ ὑπὸ σκληροτάτους ὅρους.

25. Ο ΟΡΚΟΣ ΤΟΥ ΡΗΓΟΥΛΟΥ

Duce Xanthippo (ἀφαιρ. ἀπόλ.) στρατηγοῦ ὄντος, στρατηγοῦν-
 τος τοῦ Ξ. Viro (ἀφαιρ.) belli peritissimo παράθ. εἰς τὸ Xanthippo.
 Οὗτος μετέβαλε ὁζικῶς τὴν στρατηγικὴν τῶν Καρχηδονίων, ἐπιζη-
 τήσας καὶ ἐπιτυχών νὰ πολεμήσῃ οὐχὶ εἰς τὰ ἴψυματα, ἀλλ’ ἐκεῖ ἐνθά

τὸ ἵππικὸν καὶ ἴδιᾳ οἱ ἐλέφαντες θὰ ἔχοησιμοποιοῦντο καταλλήλως. Ultimā (ἀφαιρ. δργαν.). Τὸ ἐπίθ. ultimus μεταφροικῶς δηλοῖ: ὁ μεγαλύτερος, ὁ μέγιστος καὶ μεταφράζεται ἀναλόγως τοῦ οὖσιαστικοῦ, τὸ ὅποιον συνοδεύει ἐδῶ π. χ. ultima pernicies = γενική, πληρεστάτη καταστροφὴ (πρβλ. ultima poena ἡ ἐσχάτη τῶν ποινῶν, ὁ θάνατος). Superfuerunt (ο. supersum). Vicerunt ἐνίκησαν τῷ 255 π.Χ. παρὰ τὴν νῦν Τύνιδα τὸν Πήγουλον, εὑρεθέντα πρὸ ὑπερτέων δυνάμεων (πεζικοῦ, ἵππικοῦ καὶ ἐλεφάντων). Duo tantum milia δύο μόνον χιλιάδες (ἐκ τῶν δέκα). Hominum γεν. διαιρ. εἰς τὸ milia. Remanserunt (ο. remaneo). Άλλὰ καὶ οἱ ὑπολειφθέντες, ἀποπλεύσαντες ἐκ τῆς Clupea, ἐνανάγησαν καὶ ὀλοσχερῶς κατεστράφησαν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Σικελίας. Captus ἐνν. est (μετὰ πεντακισχιλίων στρατιωτῶν). Deinde τῷ 250 π. Χ. Μετὰ τὴν ἥτταν (251 π.Χ.) εἰς Πάνορμον (νῦν Παλέρμον) προέβησαν οἱ Καρχηδόνιοι εἰς προτάσεις εἰρήνης, ἐλπίζοντες τοῦλάχιστον τὸ δυνατὸν τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων. De captiis commutandis γερουνδιακὴ ἔλξις = de commutando captivos περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων. Missus est (ο. mitto) μετ' ἄλλων ἀπεσταλμένων Καρχηδόνιων. Dato iureiurando ut... (ἀφαιρ. ἀπόλ. χρον. ο. do = δώσας δόκον, δοκισθείς, ἀναλαβὼν τὴν ὑποχρέωσιν δι' δόκου, νά...). Iureiurando ἀφαιρ. τοῦ iusiurandum. Ut... rediret ἵνα... ἐπανέλθῃ. Carthaginem εἰς Καρχηδόνα. Si non impetravisset ἐὰν δὲν θὰ ἐπετύγχανε (τότε). Qui = is autem. cum venisset ἀφοῦ ἥλθεν, ἥλθων. Mandata τὰ ἐντεταλμένα. Exposuit (ο. expono). Ne diceret... recusavit νὰ εἴπῃ, νὰ ἀποφανθῇ... ἥρηθη (δὲν ἥθελησεν), εἴπεν ὅτι δὲν θὰ ἀποφανθῇ... (θὰ ἥρηθῃ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην). Se non esse senatorem (εἴπεν ὅτι) αὐτὸς δὲν εἶναι Συγκλητικός, ἐφ' ὅσον χρόνον ἐδεσμεύετο δι' δόκου. Hostium τῶν ἐχθρῶν, διν ἐπέβαλον οἱ ἐχθροί. Iussus... dicere sententiam διαταχθείς, λαβὼν τὴν διαταγὴν νὰ ἀποφανθῇ γνώμην. Negavit esse utile = dixit esse inutile ή dixit non esse utile (κατηγορ.). Reddi ὑποκ. τοῦ esse. Quod... essent διότι κατ' αὐτὸν ἥσαν. Adulescentes... duces (κατηγορ.). Senectute (ἀφαιρ. αἰτίου). Confectus ἐνν. esset.

Cum retineretur εἰ καί... Cuius. Η σύνταξις cuius (= eius autem) cum auctoritas valuissest. A propinquis amicis (τοιητ. αἰτίου) ὑπὸ τῶν... Vero βεβαίως. Se (ὑποκείμ. τοῦ proficisci.). Ex-

quisita φρικώδη, ἔξεζητημένα. Conservandum (ἐνν. esse) ὅτι ἔπειτε νὰ τηρήσῃ. Reversum (ἐνν. Regulum). Συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐννοούμενον εὐμ (ἀντικ. τοῦ necaverunt). Omni cruciatu (ἀφαιρ. δογαν. = διὰ παντὸς βασανισμοῦ, διὰ πάσης κακομεταχειρίσεως). Palpēbris resectis (q. reseco) ἀφαιρ. ἀπόλ. = ἀποκόψαντες οἱ Καρχ. τὰ βλέφαρα. Cum... esset ὅτε... ἦτο. Ardentissimus (κατηγορ.). Educatum (eum δηλ. Regulum) (ἔξαχθέντα, ἔξαγαγόντες). Coegerunt (q. cogo). Undique σύναψον πρὸς τὸ horrentem (φρίττουσαν, ἔχουσαν πολλά, πανταχόθεν ἐφωδιασμένην διὰ...). Cum... confoditur (ἐνεστὼς ἔξηγονύμενος διὰ παρατ. = ἐνῷ... διεπερᾶτο). Ferreis stimulis (ἀφαιρ. δογαν.) διὰ τῶν σιδηρῶν ἥλων = clavis praeacutis). Vigiliis... dolore (ἀφαιρ. ἀναγκ. αἰτίου). Hic... exitus. Τὸ hic καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀρσ. exitus (ἀντὶ hoc fuit τοῦτο ὑπῆρξε τὸ τέλος). Ipsā quoque vitā (β' δρος συγκρ. = καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ βίου του). Etsi diu actā (ἀφαιρ.). καίπερ ἐπὶ μακρὸν χρόνον διανυσθέντος (τοῦ βίου) διὰ (μέσου) μεγίστης δόξης.

Φράσεις: Duce Xanthippo ὑπὸ τὴν ἱγεσίαν τοῦ Ξανθίππου. Negavit esse utile εἶπεν, ὅτι δὲν συμφέρει. Cuius cum valuissest auctoritas ἐκνυκήσαντος τοῦ κύρους τῆς γνώμης αὐτοῦ. Repente educatum coegerunt διέταξαν ἀμέσως νὰ ἔξελῃ ὑποχρεώσαντες νά... .

26. ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΑΒΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΙΟΥ

Q. = Quintus. Iam senex ἥδη γέρων (ἄν). Filio suo δοτ. ἡθικὴ εἰς τὸ legatus, δυναμένη νὰ μεταφρασθῇ καὶ διὰ γεν. = τοῦ νίοῦ του, ἀλλ' ἡ δοτ. δηλοῦ τὴν ἀνεξαρτησίαν = εἰς τὸν νίον του, παρὰ τῷ νῖῳ αὐτοῦ. Ό πατήρ του ἡλικίας 62 ἑτῶν εἶχε διατελέσει πολλάκις ὑπατος. Consuli (κατηγ.) ὑπάτῳ ὅντι (213 π. X.). Legatus ὑπαρχος, ἀντιστροφήγος. Οἱ legati ἦσαν συγκλητικοί, οἵτινες ἐστέλλοντο ὡς σύμβουλοι (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα legati), καὶ ἐτίθεντο εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ ὑπάτων, τοὺς δποίους ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀντικαθίστων. Cum... veniret ὅτε ἥρχετο (= ei venienti). Obviam patri πρὸς ἀπάντησιν τοῦ πατρός. Pro more = more ἡ ut mos erat

=κατὰ τὸ ἔθος, ὡς ἔθος ἦτο. Anteibant (*q. anteeo*). Equo vehebatur ἀφαιρ. δργ. δηλοῦσα τὸ ποῦ. Δύναται ἀντ' αὐτῆς νὰ τεθῇ καὶ πρόθ. in (in equo) = ἐπὶ ἵππου φχεῖτο (ἐφέρετο), ἵππευε. Nec descendit (nec = et non) καὶ δὲν κατέβη, χωρὶς νὰ καταβῇ. Appropinquante consule (ἀφαιρ. ἀπόλ. ἐναντιωμ. = εἰ καί, ἢν καί). Verecundiā (ἀφαιρ. αἰτίου). Verecundiā maiestatis (γεν. ἀντικ.) αἰδούμενοι (ἐκ. σεβασμοῦ πρὸς) τὸ ἀξιωμα. Taciti (κατηγ. εἰς τὸ ἔννοούμενον facti) = σιωπηλοὶ (γενόμενοι), σιωπήσαντες, ἐν σιωπῇ. Iam praeterierant ἥδη εἰχον παρέλθει (*q. praetereo*). Quod = hoc autem τοῦτο δὲ (τὴν συμπεριφορὰν ταύτην). Cum... animadvertisset ἀφοῦ παρετήρησε, παρατηρήσας. Proximum ἐνν. sibi = τὸν « ἥγονούμενον ». Ἡτο τελευταῖος τῶν ὁμοίων καὶ ἐπομένως δ πλησιέστερος καὶ μᾶλλον τετιμημένος, δι' ὅ ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων « ἥγονόμενος » καὶ ἦτο δ ἀμεσος ἐκτελεστῆς τῶν διαταγῶν τοῦ ἀρχοντος. Fabio δοτ. Ex equo ἢ ἀπλῶς (ἀφαιρ.) equo. Desiliens ἐνν. ab. equo ἢ ex equo. Fili (κλητ. τοῦ filius), νιέ μου. Inquit (*q. inquam*). Contempsi (*q. contemno*). Experiri... an scires agere,.. νὰ δοκιμάσω... ἢν γνωρίζῃς (ἢν εἶσαι εἰς θέσιν) νά...

Tanto cognomine tóson μεγάλου (ώραίου καὶ τιμητικοῦ) ἐπωνυμίουν (ἀφαιρ. εἰς τὸ dignus). Τὸ μέγα τοῦτο ἐπωνύμιον (Maximus) διέκρινεν αὐτὸν ἀπὸ τὰ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας του. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου φέρεται καὶ μὲ ἄλλο ἐπωνύμιον τὸ τοῦ Μελλητοῦ (Cunctator), τὸ δποῖον εἶναι χαρακτηριστικώτερον. Habitus est ἐθεωρήθη, ἐνομίσθη. Cautior quam promptior προφυλακτικώτερος ἢ δραστηριώτερος, προνοητικός πως, συνετός πως ἢ ταχὺς (πρόθυμος) πρὸς δρᾶσιν. Insita... prudentia ἢ ἔμφυτος σύνεσις (μτχ. τοῦ insero). Ingenio δοτ. εἰς τὸ insita. Bello δοτ. εἰς τὸ aptissima. Nemini dubium est quin... restituuerit (ὑποτακτ.) οὐδεὶς ἀμφίβολον εἶναι ὅτι (οὐδεὶς ἀμφιβάλλει ὅτι, πάντες εἶναι βέβαιοι ὅτι) ἀποκατέστησε. Rem Romanam (πρβλ. ἀριθμ. 11: res τὰ τῆς Ῥώμης). Cunctando (ἀφαιρ. δργαν. τοῦ γερουσιδίου δηλοῦσα τρόπον) διὰ τῆς ἀναβλητικότητος, μέλλων, ἀναβάλλων, « ἀναβλήδην ».

Φράσεις: Equo vehebatur senex ὁ γέρων ἦτο ἔφιππος. Ad summam senectutem μέχοι βαθυτάτου γήρατος. Cautior quam

promptior habitus est ἐθεωρεῖτο (τὸν ἐθεώρουν) διτι εἶχε μεγαλυτέραν σύνεσιν ἢ ταχύτητα ἐνεργείας.

27. Η ΠΑΡΑ ΤΑΣ ΚΑΝΝΑΣ ΉΤΤΑ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΑΙΜΙΑΙΟΥ

Adversus (πρόθεσις). Romā (ἀφαιρ.). ἐκ τῆς Ῥώμης. Profecti sunt (q. proficiscor). Paulo δοτ. εἰς τὸ placebo. Acriora δὲ Οὐδάροιων ἔχθρος, ὃς ή πληθύς, τῆς τακτικῆς τοῦ Φαβίου, ὑπεστήριζε τὸν Μινούκιον εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτοῦ κατὰ τοῦ δικτάτωρος. Ad vicum παρὰ τὴν κώμην. Posuerunt (q. pono). Varroni δοτ. εἰς τὸ insitam (= in Varrone). Aliquo . . . successu (ἀφαιρ. δογμαν.) Aluerat (q. alo). Invito collēgā (ἀφαιρ. ἀπόλ. = ἀκοντος τοῦ συνάρχοντος). Signum pugnae σημείον τῆς μάχης (2 Αἰγαίου τοῦ 216 π. Χ.). Dedit ή διοίκησις τοῦ στρατοῦ ἡσκεῖτο ὑπὸ ἐκάστου ἱπάτου ἡμέραν παρ' ἡμέραν. Victorū ἐνν. est (q. vinco). Caesus est (q. caedo). Graviore vulnere = graviore clade. Afflicta est (q. affligo). Telis (ἀφαιρ. δογμαν.). Cecidit (q. cado). Quem = hunc autem. Cum . . . conspexisset ἀφοῦ παρετήρησεν . . . Oppletum ἐνν. esse. Hunc αὐτὸν (ἐδῶ τὸν ἴδικόν μου). Aemili (πτῶσ. κλητ.). Quin tu . . . abi ὅχι, ἀλλὰ τούναντίον σύ . . . ἀπελθε (τὸ quin = immo) Potius προτιμότερον. Nuntia ut . . . munit . . . firment ἄγγειλον (διάταξον) νά . . . Prīusquam . . . adveniat ποὺν φθάσῃ. Patēre β' ἐν. τῆς προστακτ. τοῦ q. patior (ὑπομένω). Alter consul = Varro. Οὗτος κατέψυγεν εἰς τὴν Βενουσίαν, ἔνθα ἀνασυνέταξε 10.000 φυγάδας. Cum paucis equitibus συνοδευόμενος ὑπὸ δλίγων ἵππεων (50 τὸν ἀριθμόν). Perfūgit (παρακείμ.).

28. ΠΕΡΙΒΟΗΤΟΣ ΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΧΑΡΒΑ

Victori νικητῇ (τῆς παρὰ τὰς Κάννας μάχης, καθ' ἥν οἱ Ῥωμαῖοι ἐκ τῶν 80.000 πεζῶν καὶ 6.000 ἵππων ἀπώλεσαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ 50.000 ἄνδρας, μεταξὺ τῶν δύοιων 29 στρατιωτικοὺς χιλιάρχους καὶ 80 συγκλητικούς. Σήμερον ἀκόμη τὸ πεδίον τῆς μάχης ταύτης ὀνομάζεται

campo di sangue = πεδίον τοῦ αῖματος). Cum (σύνδ.= ἐνῷ...). Ut... sumeret et... daret νὰ... καί... νά... Quietem (ἀντικ. τοῦ sumeret καὶ daret). Ex praefectis ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν. Διὰ τῆς λ. praefectus, προκειμένου περὶ στρατοῦ ἔνους, οἱ Ἡρωμαῖοι συγγραφεῖς ἔνδουν τὸν ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ ἀνώτερον ἀξιωματικόν, διοικητὴν τμήματος. Cessandum ἐνν. esse. Ratus (μτχ. τοῦ reor). Romam εἰς Ἡρόμην. Epulaturus (q. epulor) = affirmans fore ut victor epularetur (νὰ εὐωχηθῇ). Cum σύνδ. αἰτιολ. Hannibali τῷ Ἡονίβᾳ, ὑπὸ τοῦ Ἡονίβα. Victorīā (ἀφαιρ., διότι τὸ utor συντάσσεται μὲ ἀφαιρ.). Mora. Οἱ νεώτεροι ἴστορικοὶ δικαιολογοῦσι τὸν δισταγμὸν τοῦ Ἡονίβα, δστις, στερούμενος ἐπαρκῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ πολιορκητικοῦ ὑλικοῦ, δυσκόλως θὰ ἡδύνατο νὰ καταλάβῃ πόλιν τόσον πολὺ δχροάν, ὡς ἡ Ἡρόμη. Saluti fuisse (δοτ. τοῦ σκοποῦ). Urbi et imperio (δοτ. ἡθικὴ εἰς τὸ saluti). Satis ἐπαρκῶς (γενικῶς, κοινῶς). Cuius = Campaniae. Exercitūs (γεν. ἐν.). Elanguit (et ipse elanguit et ardor elanguit, q. elanguesco).

Φράσεις: Mora huius diei satis creditur saluti fuisse urbi et imperio κατὰ κοινὴν δμολογίαν ἢ βραδύτης τῆς ἥμέρας ταύτης ἔσωσε τὸ Ἡρωμαϊκὸν κράτος.

29. ΑΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΡΑΚΟΥΣΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΗΔΟΥΣ

Cum Sicilia... defecisset... Marcellus... Syracusas oppugnavit τῆς Σικελίας ἀποστάσης (ἐπαναστατησάσης) δ. M. τὰς Συρακ. ἐποιησάσης. A Romanis. Ἡ πρόθ. α δηλοὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν = ἀπὸ τῶν Ἡρωμαίων. Nec... cepit = et non... cepit καὶ δὲν ἐκνοίεινε. Rem = expugnationem (τὴν ἄλωσιν). Confecisset... nisi (= si non)... fuisse (ὑπόθ. τοῦ ἀποχρηματοποιήτου εἰς τὸ παρελθόν = θὰ ἔφερεν εἰς πέρας, ἐὰν μὴ ὑπῆρχε τότε). Unus homo εἰς (ἔξοχος) ἀνήρ. Ea tempestate κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. Syracusis (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν Συρ. Vir (παραθεσις). Admirabili ingenio ἀφαιρ. δργαν. εἰς τὸ prae-ditus = ἔχων θαυμαστὸν νοῦν (προικισμένος μὲ νοῦν...). Machinis inventis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ἐπινοήσας μηχανάς. Opera ait. πληθ. τοῦ

opus. Brevi (κατὰ παράλ. τῆς λέξεως tempore) ἐν βοαχεῖ (χόρνῳ). Captis Syracusis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) κυριεύσας τὰς Σ. Prudentiā ἀφαιρ. τοῦ αἰτίου. ἔνεκα τῆς σοφίας (τῶν γνώσεων). Ut parceretur (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ edixit) παθ. ἀπρόσ., διότι τὸ parco συντάσσεται μετὰ δοτ. — νὰ γίνη φειδὼ (νὰ φεισθοῦν). Capiti illius = vitae eius (= Archimedi). In pulvere ἐν τῇ κόνει, ἐπὶ τοῦ ἑδάφους (κατὰ τὴν τότε συνήθειαν). Dum . . . describit ἐνῷ . . . Formas σχήματα (γεωμετρικά). Attentius προσεκτικώτερον, δλίγον ὑπὲρ τὸ δέον προσηλωμένως. Voce minantis (ἐνν. hominis) μὲ φωνὴν (ἀνθρώπου) ἀπειλοῦντος, μὲ φωνὴν ἀπειλητικήν. Quisnam esset (πλαγ. ἐρώτ.) τίς εἶναι (δ Ἀρχιμ.). Propter cupiditatem investigatingi illud quod . . . διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνακαλύψαι (λῦσαι) ἐκεῖνο (τὸ πρόβλημα), ὅπερ (ἔζήτει, οὗτινος τὴν λύσιν ἐπεδίωκε). Δὲν ἔγινεν ἑδῶ γερουνδιακὴ ἔλξις, διότι τὸ ἀντικείμ. τοῦ γερουνδίου (investigandi) εἶναι οὐδέτερον (ἀντωνυμίας illud). Noli . . . turbare περίφρασις τῆς προστακτ. (= ne turbaveris) = μὴ τάρατε. Curam sepulturae (γεν. ἀντικειμ.) μέριμναν (περὶ) τῆς ταφῆς. Ο Μάρκελλος κατεσκεύασε πρὸς τιμὴν τοῦ σοφοῦ τούτου περιφανὲς μνημεῖον. Τοῦτο, παραμεληθὲν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, ἀνεῦρεν εἴνα καὶ ἡμίσυν αἰώνα βραδύτερον δ Κικέρων, ἀνασκαλεύσας αὐτὸ δὲ μέσῳ θάμνων καὶ βάτων.

Φράσεις: Nec eam nisi post tres annos cepit αὐτὴν μόλις μετὰ τρία ἔτη ἐκυρίευσε. Mortem aegre tulit σφόδρα ἐλυπήθη διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

30. ΓΕΝΝΑΙΟΔΩΡΙΑ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΑΦΡΙΚΑΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟΥΚΙΟΝ

Scipio. Ο P. Cornelius Scipio Africanus, γαμβρὸς τοῦ L. Aemilius Paulus, ᾧτο εἰς τῶν ἐνδοξότερον στρατηγῶν τῆς Ρώμης, ἐπικληθεὶς Africanus μετὰ τὴν ἐν Ζάμα μάχην (202 π.Χ.). Quo die = die quo, εο die quo. E o = in eum locum, in hanc urbem (εἰς τὴν Καρθαγένην). Congestae erant (o. congero). Opes θησαυρὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Καρχηδονίων καὶ ἄφθονον πολεμικὸν ὕλικόν. Quibus (ἀφαιρ. εἰς τὸ potitus est) ὁν (ἐγένετο κύριος). Εὔρεν ἐκεῖ 600 τάλαντα (τὸ ἀττικὸν

τάλαντον ἥτο, τότε, ἀξίας 6.000 δραχμῶν ἀττικῶν) καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ῥώμην, πρὸς πίστωσιν τῆς νίκης, τὸν Μάγωνα καὶ δέκα ἑπτὰ συγκλητικοὺς Καρχηδονίους. *Eximiae formae* (γεν. ἰδότ.). *Adulta virgo* παρθένος ἀκμαία, ἐπίγαμος, εἰς ὡραν γάμου. *Ubique* εὐθὺς ὁς. *Comperit* = *audivit*. *Loco* ἐκ γένους, ἐξ οἰκογενείας (ἀφαιρ. τῆς καταγωγῆς εἰς τὸ παταμ [ἀντὶ natam esse]). *Principi* . . . *adulescenti* ἐδῶ τὸ *princeps* οὐσιαστικῶς = μὲ τὸν νεαρὸν πρόκοιτον. *Eius gentis* = *Celtiberorum*. *Nomine* ὀνόματι. *Desponsam* = ἐνν. *esse* (φ. *despondeo*). *Acessūtis* parentibus et sponso (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ἡ μτχ. συνεφώνησε πρὸς τὸ πλησιέστερον parentibus. Parentes δηλαδὴ οἱ γονεῖς, ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ. *Ad eam redimendam* (γερουσνδ. ἔλξις) = *ad redimendum eam* = πρὸς τό . . . *Attulerant* (φ. *affero*). *Id* (= *pondus*). *Donum* (κατηγορ.) ὡς δῶρον. *Aurum* (αἰτ. πτῶσις ὑποκ. τοῦ ponī). *Ante pedes* ἐνν. suos. *Dotalia dona δῶρα τοῦ γάμου* (κατηγορ.) *Vocato sponso* (ἀφαιρ. ἀπόλ.). *Accepturus* . . . *es* (περιφραστικὴ συζυγία) μέλλεις νὰ λάβῃς. *A socero παρὰ τοῦ* . . . *Accedant* (ὑποτακτ. παραχωρητικὴ) ἀς προστεθῶσι, δέχομαι νά . . . προστεθῶσι. *Tibi* (δοτ. ἡθικὴ). *Domum* εἰς τὴν πατρίδα. *Reversus* (φ. *revertor*). *Grato animo* ἐξ εὐγνωμοσύνης. *Romanis* (δοτ.) conciliavit παραστήσας τὸν Σκιπίωνα ὡς ἥρωα, δημοιον πρὸς θεόν, δστις ἐβάδισε πρὸς ὑποταγὴν τῆς Ἰσπανίας διὰ τῶν ὅπλων ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς διαγωγῆς του.

Φράσεις: *Quo die venit τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ.* Ad referendam Scipioni gratiam πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τὸν Σκιπίωνα εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ.

31. ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΣΣΙΒΑΝ

Hasdrubalem τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμίλκα καὶ ἀδελφὸν τοῦ Ἀννίβα. Ἐφέροντο ἀκόμη ἄλλοι δύο ὑπὸ τὸ αὐτὸ δόνομα, ὃ εἰς ἥτο υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα καὶ ὃ ἐτερος υἱὸς τοῦ Καρχηδονίου στρατηγοῦ Γίσκωνος. Οὕτω γίνεται σύγχυσις τῶν δύο νικῶν τοῦ Σκιπίωνος, τῆς μιᾶς τῆς πόλεως τῶν Βαικύλων (209 π.Χ.) κατὰ τοῦ πρώτου Ἀσδρούβα καὶ τῆς ἄλλης τῆς πόλεως Ἰλίπας (206 π.Χ.) κατὰ τοῦ δευτέρου,

μεθ' ἧν ἐπηκολούθησεν ἡ ὑποταγὴ τῆς Ἰσπανίας εἰς τοὺς Ῥωμαίους. *Castris* (ἀφαιρ. δργαν. ὡς συμπλήρωμα τοῦ *potitus*). *Captivos* περὶ τοὺς δεκακισχιλίους. *Sine pretio* ἀνεν λύτρων. *Domum* οἴκαδε. *Vendi.* Τοὺς Ἀφρικανοὺς οἱ Ἰσπανοὶ ἀπεστρέφοντο, διότι ἦσαν τυραννικοί. Ἐν τούτοις διὰ Σκιπίων, προσενεγχθεὶς κατὰ τὸ δίκαιον τοῦ πολέμου εἰς τὸ ζήτημα τῶν αἰχμαλώτων, παρουσιάσθη εἰς τοὺς ἔγχωρίους ὡς ἐλευθερωτῆς. *Regii generis* (γεν. ἰδιότ.). *Formā insigni* (ἀφαιρ. ἰδιότ.). *Quis... esset...* *cur fuisset* (ὑποτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτ.) τίς ἦτο (τὸ δνομά του) καὶ ποδαρὸς (ποία ἦτο ἡ πατρός του) καὶ διατί... Id αἰτ. τοῦ κατά τι. Εἶναι, δῆμος, δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὡς ἀντικείμ. τοῦ νοούμενου *agens* (ἄγων). *Aetatis* γεν. τοῦ ὅλου εἰς τὸ id (id aetatis εἰς τόσον μικρὰν ἡλικίαν, ἀκόμη παῖς = *etiam puer*). *In castris fuisset* εἶχε στρατευθῆ. *Vocant* ἐνν. me. *Patre amissō* ἀφαιρ. ἀπόλ. = ἀπολέσας τὸν πατέρα μου, θανόντος τοῦ πατρὸς (q. *amitto*). *Avum.* Οὗτος ὁνομάζετο *Gala*. *Maternum* τὸν ἐκ μητρός. *Avunculo.* Ἡ λέξις *avunculus* σημαίνει τὸν ἐκ μητρὸς θείον (ἐνῷ *patruus* τὸν ἐκ πατρὸς θείον). Ὁ *Μασανάσσης* (238 — 148 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γάλα καὶ ἀδελφὸς τῆς μητρὸς τοῦ *Massiva*, γενόμενος βασιλεὺς τῆς *Noumidae*, παρέμεινε μέχρι τοῦ 206 π. Χ. σύμμαχος τῶν *Kaοχηδονίων*. Ἐκτοτε, μεταβαλὼν πολιτικήν, διετέλεσε μέχρι τοῦ θανάτου του πιστὸς σύμμαχος τῶν Ῥωμαίων. *Subsidio* (δοτ. σκοποῦ) εἰς τὸ *venit*. *Carthaginiensibus* (δοτ.). *Propter aetatem* διὰ τὴν (μικρὰν) ἡλικίαν. *A Masinissa* (ποιητ. αἰτιον). *Nunquam ante οὐδέποτε πρότερον* (προηγουμένως). *Pugnatum est* (ἀποσώπως = ἐπολεμήθη, ἔγινε πόλεμος). *Cum Romanis* ἐναντίον τῶν Ῥ. *Inscio* *avunculo* (ἀφ. ἀπόλ.). *Clam* σύναψιν πρὸς τὸ *sumpto*. *Armis et equo sumpto* (q. *sumto*) ἀφ. ἀπόλ. Ἡ μτχ. συνεφώνησε πρὸς τὸ πλησιέστερον *equo*. *Exiit* ἐνν. *castris* (ἐκ τοῦ στρατοπέδου). *Prolapsō equo* (ἀφαιρ. ἀπόλ.) (q. *prolabor*). *A Romanis* (ποιητ. αἰτιον). *Velleτne* (πλαγία ἐρώτ. = (ἥρώτησεν) ἀν ἥθελεν, ἀν θέλῃ). *Se* (ὑποκ. τοῦ *cupere*). *Gaudio* (ἀφαιρ. αἰτιον). *Equum ornatum* ἵππον (κέλητα) ἐπισεσαγμένον (*χαμορρωμένο*), ἔχοντα φάλαρα. *Datis... equitibus* (ἀφαιρ. ἀπόλ.). *Qui tuto deducerent* (ἀναφ. τελικὴ πρότασις = ut illi ἢ ut ii ἵνα οὕτοι ἀσφαλῶς καθιδηγήσωσι. *Dimisit* (q. *dimitto*).

Φράσεις: *Inscio* *avunculo* λάθος τοῦ θείου, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ θείου. *Effusis gaudio lacrimis* μὲ δάκρυα χαρᾶς εἰς τοὺς δρθαλμούς

του. Datis qui tuto deducerent equitibus ὑπὸ συνοδείαν ἵππεων πρὸς ἀσφάλειάν του.

32. Ο ΝΕΑΡΟΣ ΣΚΙΠΙΩΝ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Cum . . . se . . . gessisset προσενεχθείς, συμπεριφερθείς, ἐπειδή . . . Omnium (γεν. ὑποκ. εἰς τὸ consensu). Cum . . . iussisset διατάξας, ἀφοῦ διέταξε. Silentium (αἰτ. ὑποκ. τοῦ fieri). Imperatoris τοῦ στρατηγοῦ. Ὁ τίτλος τοῦ imperator ἦτο τιμητικός. Τοῦτον οἱ στρατιῶται προσῆπτον μετὰ νίκην εἰς τὸν στρατηγόν των ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ὁ στρατηγὸς διετήρει τὴν προσηγορίαν ταύτην, ἔως ὅτου ἡ Σύγκλητος ἀνεγνώσῃ εἰς αὐτὸν ἥ ήρωεῖτο τὸ δικαίωμα θριάμβου. Ἡ ὄνομασία αὕτη ἔπειται τοῦ κυρίου ὀνόματος, ἐνῷ, ὅταν ἔχῃ τὴν σημασίαν τοῦ αὐτοκράτορος, προηγεῖται. Quo (ἐνν. nomine). Regium nomen=regis nomen. Alibi....Romeae (τὸ Romeae ἐνταῦθα=τοπ. πτώσει) ἀλλαχοῦ . . . ἐν Ῥώμῃ. Intolerabile. Ἀπὸ τῶν χρόνων δηλ. τῆς καταλύσεως τῆς βασιλείας τῶν Ταρκυνίων. Existimare (ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. licet). Amplissimum (ἐνν. esse). Regalem animum. Τὸ ἐπίθ. regius ἥ regalis=βασιλικός· ἀλλὰ τὸ πρῶτον δηλοῦ μᾶλλον σχέσιν τῆς κτήσεως (= regis) καὶ τὸ δεύτερον σχέσιν τῆς δμοιότητος ἥ ἀξιοπρεπείας, δηλ. ἀξίους βασιλέως. In me (ἀφαιρ. πτώσ.). A... appellatione ἥ πρόθ. δηλοῦ ἀπομάκρυνσιν. Barbari. Ἡ λ. barbarus ἐσήμανε κατ' ἀρχὰς πάντα μὴ Ἑλληνα, ἐπειτα ἐδήλου πάντα ἀπολύτιστον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἑλληνας, τοὺς Ῥωμαίους καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς Καρχηδονίους. Quā (ἐνν. magnitudine animi). Ceteri mortales οἱ λοιποὶ θνητοί. Ὁ Σκιπίων, θαυμαστὴς τοῦ M. Ἀλεξάνδρου, ἔδωκε νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι «βασιλικὴν ψυχὴν» (regalis animus) ἔχει ὁ δυνάμενος νὰ δίδῃ δείγματα ἀνδρείας, γενναιοφροσύνης καὶ ἵπποτικῶν πράξεων.

Φράσεις: Omnium consensu δμοθύμως, μιᾷ ψυχῇ, μιᾷ γνώμῃ. Cum silentium fieri per praeconem iussisset ἐπιβαλὼν σιγὴν διὰ τοῦ κήρυκος.

33. Ο ΣΚΙΠΙΩΝ ΔΕΧΕΤΑΙ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ
ΤΟΥ ΑΦΡΙΚΑΝΟΥ (201 π.Χ.)

Metu perculti peribatū συσχεθέντες, ὥποι φόβου καταπεπληγμένοι, περίφροβοι (q. *percello*). *Oratores* (=legatos) ὡς ἀπεσταλμένους, (κατηγορ. εἰς τὸ *principes*) = qui orarent. Ad petendam pacem (γερουσιδιακὴ ἔλξις) πρὸς αὐτησιν εἰρήνης, πρὸς διαλλαγῆν. *Seniorum* τῶν γεροντοτέρων. Οἱ τριάκοντα οὗτοι ἀπετέλουν τὸ ὑπατον Συμβούλιον τῆς Καρχηδόνος. *Ubi* ὡς. In castra εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Τύνητος, δῆ ἐπανέκτησεν ὁ Σκιπίων. *Inde* ἐκ Τύνητος. Civitati ὑπὲρ τῆς πολιτείας. *Condicionibus* οἵ δροι τοῦ Σκιπίωνος ἦσαν βαρύτατοι: παραχώρησις εἰς τοὺς Ῥωμαίους τῆς Σικελίας, Κορσικῆς καὶ Σαρδηνίας, ὡς καὶ ἄλλων μικροτέρων νήσων μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἀφρικῆς, παράδοσις ὅλων τῶν ἐλεφάντων, τῶν αὐτομόλων καὶ τῶν αἰχμαλώτων, τοῦ στόλου σχεδὸν ὅλου, πλὴν 10 πλοίων, ἀναγνώρισις τοῦ Μασανάσσου ὡς βασιλέως τῆς Νουμιδίας, ἀδυναμία εἰς τὸ ἔξῆς ἐπιχειρήσεως πολέμου οἰσουδήποτε ἀνευ ἐγκρίσεως τῆς Ῥώμης, καταβολὴ ἀποζημιώσεως ἐπὶ 50 ἔτη διακοσίων ταλάντων ἐνιαυσίως, ἔγγυησις ἐκτελέσεως δρων διὰ παραδόσεως ἑκατὸν διμήρων. Ut... Ἡ Σύντ.: ut confirmarentur ea (= eae *condiciones*) quae (οὐδ.) pacta essent ἵνα ἐπικυρωθῶσιν οἱ δροι οὗτοι, οἵ δροῖοι συνεφωνήθησαν (ἀπὸ συμφώνου συνετάχθησαν). Quae pacta essent (= quae pacta erant. Ἐτέθη ὑποτακτ. ἔνεκα ἔλεως τῆς ἐγκλίσεως [ἥτοι ἀπὸ τὴν ὑποτακτ. ut confirmarentur, ἐξ ἣς ἔξαρταται]). Tὸ pacis cor εἶναι q. ἀποθετικόν, ἀλλ' ἐδῶ κεῖται μὲ παθητικὴν σημασίαν. *Patrium ac populi.* Ἡ Σύγκλητος καὶ δῆμος τῶν Ῥωμαίων ἐπεκύρωσαν τοὺς δρους τῆς εἰρήνης τοὺς συνταχθέντας ὑπὸ τοῦ Σκιπίωνος.

Pace terrā marique partā. Ἡ σειρά: pace parta (ἀφαιρ. ἀπόλ. q. *pario*) terra marique τῆς εἰρήνης ἐπιτευχθείσης (ἐπικυρωθείσης) κατὰ ἔνορὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Revertit = reversus est ἐπανῆλθεν (ὁ Σκιπίων) κατάφροτος λαφύρων καὶ φέρων εἰς Ῥώμην αἰχμάλωτον τὸν Σύφακα, ὅστις, ἂν μὴ ἀπέθνησκεν δλίγας ήμέρας πρότερον, θὰ ἐκόσμει τὸν μεγαλοπρεπέστερον ἔως τότε θρίαμβον τοῦ Σκιπίωνος. Insidebat (q. *insido*). Inter... plausūs ἐν μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν, τῶν ἐπαίνων. *Omnium* πάντων, ὑπὲρ πάντας. *Urbeim* καὶ *in urbem* = *Rommam*. *Invictus* (q. *invehor*). *Primusque* καὶ πρῶτος, τὸ πρῶτον

αὐτός. Α se (ποιητικὸν αἴτιον εἰς τὸ victae) ὑπ' αὐτοῦ. Appellatus (ἐνν. est). Ὁ λαὸς ἀνήγειρεν ἀνδριάντα αὐτοῦ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ καὶ ἐν ἀκρατήτῳ ἐνθουσιασμῷ ἡθέλησε νὰ δώσῃ ἰσοβίως εἰς αὐτὸν τὰ ὅπατα ἀξιώματα.

Φράσεις: Veniam petebant non culpam purgantes ἔξητους συγγνώμην ἀνευ τινὸς δικαιολογίας. Ad quem advenientem concursus ingens factus est ἥ ἄφιξις του προεκάλεσε μεγάλην συρροήν κόσμου.

34. MNHMEIΩΔΗΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ANTIOXΟΥ Γ' ΚΑΙ ANNIBΑ

Suis (ἐνν. civibus) εἰς τοὺς συμπολίτας του. Confūgit (ποκμ). Hostem (κατηγορ.). Romā (ἀφαιρ. τῆς ἀπὸ τόπου κυνήσεως) ἐκ τῆς Ρώμης. In quibus = in numero quorum ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ὅποιων, μεταξὺ τῶν δοπίων. Scipio Africanus. Τοῦτο δὲν εἶναι βέβαιον· ἡ Παράδοσις ἡθελεν, ζως, νὰ ἀντιπαρατάξῃ ἀκόμη μίαν φορὰν τὸν νικητὴν καὶ τὸν ἡττημένον τῆς Ζάμας. Ephesi (γεν.=τοπ. πτῶσις) ἐν Ἐφέσῳ. Ab eo quae sivit ἡρώτησεν αὐτόν. Quem...crederet. Τὸ ρ. καθ' ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = τίνα ἐνόμιζεν (ὅτι ὑπῆρξε, ποῖος ὑπῆρξε κατὰ τὴν γνώμην του). Maximum imperatorem (κατηγ.) ὁ μέγιστος τῶν..., ὁ μεγαλύτερος ἐκ τῶν στρατηγῶν. Sibi videri τῷ Ἀννίβᾳ φαίνεται. Quod... fudisset (ὑποτακτ. ἥξαι αἰτίας τοῦ πλαγίου λόγου) διότι εἶχε καταβάλει (ρ. fundo). Parva manu (ἀφαιρ. δογαν.). Ὁ Ἀλέξ. ἀναχωρῆν ἐκ Μακεδονίας πρὸς κατάκτησιν τῆς Ἀσίας εἶχε μόνον 30.000 πεζούς, περὶ τὰς 5.000 ἵππεων καὶ 150 πλοῖα. Innumerabiles. Ὁ Δαρεῖος ἐν Γρανίῳ (334 π.Χ.) ἀντέταξε 110.000 ἀνδρας, ἐν Ἰσσῷ (333 π.Χ.) 600.000 καὶ ἐν Ἀρβηλοις (331 π.Χ.) 1.200.000. Interroganti (ἐνν. Scipioni). Quem...poneret (πλαγ. ἐρώτ. ποβλ. ἀνωτ. quem... crederet). Pyrrhium (ἐνν. pono = τίθημι, θεωρῶ). Secundum (κατηγ.). Quod... docuit... cepit... disposuit. Ἐτέθη ἐδῶ προμ. δριστ. καὶ ὅχι ὑποτακτ. (ώς ἀνωτέρω fudisset) διότι ἡ διήγησις γίνεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν Ἀννίβαν (Pyrrhium pono quod...). Castra metari τὴν τέχνην τοῦ στρατοπεδεύειν ἐν τόπῳ τινὶ, τὴν τέχνην τῆς διατάξεως τοῦ στρατοπέδου. Elegantius (κυριολεκτικῶς ἐκ τοῦ eligere ἐκλέγειν) μετὰ μεγα-

λυτέρας διακρίσεως (ἐπομένως=ἐπιδεξιώτερον, καλύτερον). Illo ἔκεινου (β' ὅρος συγκρ.). Loca θέσεις (στρατηγικάς). Sciscitanti δηλ. Scipioni (q. sciscitor). Duceret (πλαγ. ἔρωτ.). Semet ipsum ἰσχυρότερον τοῦ se ipsum . Tò -met ἐνισχύει διὰ τῆς προσαρτήσεώς του προσωπικάς καὶ κτητικάς ἀντωνυμίας . Dixit . Tò πλῆρες θὰ ἦτο dixit se ducere semet ipsum tertium . Tu . Ἐτεθή τὸ tu πρὸς δήλωσιν ἐμφάνσεως . Si me vicisses ἐὰν θὰ μὲ εἶχες νικήσει . Me σύναψιν πρὸς τὸ posuisse (θὰ ἔθετον, θὰ ἐνόμιζον) . E gtege ἐκ τοῦ πλήθους, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ (τῶν στρατηγῶν) . Velut inaestimabilem ὡς ἀσύμβλητον, ὡς ἀσύγκριτον, ἐκτὸς συγκρίσεως .

Φράσεις : Scipio cum Hannibale collocutus quae sivit ab eo
ὅ Σκιπίων εἰς συνομιλίαν του μὲ τὸν Ἀννίβαν ἤρωτησεν αὐτόν .

35. ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΑΡΧΙΛΗΣΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΚΙΠΙΩΝΑ

In Literna villā ἐν τῷ κτήματι τοῦ Λιτέρονου. Praedonum. Περισσαὶ ἐλυμαίνοντο τὰ παράλια τῆς Ἄσιας, Ἰταλίας καὶ Σικελίας. Ὅποι πειρατῶν ἥχμαλωτίσθη καὶ αὐτὸς ὁ Καῖσαρ, ἔως οὖ ἔξωλοθρεύθησαν ὑπὸ τοῦ Πομπείου (67 π.Χ.). Cum... se coptineret. Ὁ Σκιπίων κατεγίνετο κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀναπαύσεώς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, τῆς δόποιας ἢ ἀγάπης η ὑξήληθη τότε μεταξὺ τῆς Ῥωμαϊκῆς Κοινωνίας. Ad eum videndum (γερουνδιακὴ ἔλξις) πρὸς τὸ ἵδεῖν αὐτόν. Forte confluxerunt κατὰ τύχην συνέρρευσαν (ταῦτοχρόνως ἥλθον). Ad vim faciendam (γερουνδ. ἔλξις) πρὸς ἐπιβολὴν βίας. Ratus (q. reor) νομίσας, ὃν τῆς γνώμης. In tecto ἐπὶ τῆς στέγης. Αἱ ἀσχαῖαι ἔξοχικαι οἰκίαι εἶχον ἐπὶ τῶν στεγῶν πυργίσκους, οἵτινες ἐσχημάτιζον οἰονεὶ μικρὰ φρούρια. Alia = ἄλλα (προφυλακτικὰ μέτρα). Ad eos repellendos (γερουνδιακὴ ἔλξις) πρὸς ἀπόκρουσιν τούτων. Quod = at id. Abiectis armis (ἀφαιρ. ἀπόλ. q. abicio). Iauuae (δοτ.). Se (αἰτ. πληθ. τοῦ ἀπαρεμφάτου venisse· ὑποκείμ.) Eius = Scipionis. Hostes... admiratores (αἰτιατ. κατηγορούμενα εἰς τὸ se). Virtutis τῆς ἀξίας (τοῦ). Vitae (δοτ. εἰς τὸ hostes. Viri (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ conspectum). Quod = id autem. Fores reserari (ἀπροσώπως) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ iussit = ν' ἀνοιχθῇ ἢ θύρα, ν' ἀνοίξουν τὴν θύ-

ρων (sera δι μοχλὸς, μάνδαλος τῆς θύρας, resero ἀφαιρῶ τὸν μοχλόν, ἔσμανταλώρω). Postes ianuae τὰς παραστάδας τῆς θύρας. Venerati. Ὁ Σκιπίων εἶς τὰ δύματα τοῦ κόσμου παρουσιάζετο ὡς θεός τις καὶ ἀφινεν ἐσκευμένως νὰ ἀναπτύσσεται περὶ τὸ δύναμα του θρῦλος τις. Dextram (ἀντικ. τῶν δύο κυρίων οημάτων). Deosculati sunt (q. deosculor). Positis... donis (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ante vestibulum πρὸ τοῦ προδρόμου (δηλ. μεταξὺ τῆς θύρας τῆς δόδον καὶ τῆς θύρας τῆς οἰκίας). Laeti (ἐπίθ. ἀντὶ ἐπιφρήμ. = μετὰ χαρᾶς). Mortuus est εἰς ἥλικιαν 52 ἑτῶν, τῷ 183 π.Χ., παραμείνας, καθὼς ὁ Ἀννίβας καὶ ὁ Φιλοποίημην, οἰκειοθελῶς ἔξοιστος ἐν τῷ Λιτέρονφ τῆς Καμπανίας. Νε... γε-ferretur. Ἐπειδὴ οἱ Ὅρωμαῖοι ἤσαν κατ' αὐτοῦ δυσηρεστημένοι διὰ τὴν ἀλαζονείαν καὶ διότι, ὡς ἔλεγον, εἶχε πλουτίσει ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ Ἀντιόχου χωρὶς νὰ καταδεχθῇ κανὸν νὰ δικαιολογηθῇ, ὁ Σκιπίων δὲν ἡμέλησε νὰ ταφῇ ἐν Ῥώμῃ, ἀλλ' ἐν τῷ οἰκογενειακῷ τάφῳ τοῦ ἐν Λι-τέρονφ κτήματός του, συντάξας δὲ ὕδιος καὶ τὸ διὰ τὸν τάφον λίαν χαρα-κτηριστικὸν τῆς ἀποφάσεώς του ἐπίγραμμα.

Φράσεις: Quod ubi animadverterunt ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύτῃ. Quod postquam audivit Scipio εἰς τὴν δήλωσίν των αὐτὴν ὁ Σκιπίων.

36. ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΠΥΔΗ ΜΑΧΗΝ. ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΣΕΩΣ

Perseum (αἰτ. Persea καὶ Perseum καὶ δοκιμώτερον Persen ἔξ δύνομαστ. Perseus καὶ Perses, γεν. Persei καὶ Persae). Πρόκειται περὶ τῆς ἐπὶ μίαν μόνον ὡραν διαιρεσάσης μάχης παρὰ τὴν Πύδναν (τῷ 168 π.Χ.), ἡτις κεῖται ἐν Πιερίᾳ πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Ὀλύμπου, οὐ μακρὰν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Κατὰ τὴν μάχην ὁ Αἰμύλιος Παύλος ἐνίκησε τὸν Περσέα, βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ὅστις ἀπώλεσεν 20 000 ἄνδρας καὶ κατέλιπε 5.000 αἰχμαλώτους (ἐπὶ συνόλου στρατοῦ 43.000), ἐνῷ οἱ Ὅρωμαῖοι ἀπώλεσαν μόνον 100 ἄνδρας. Ὁ Περσεὺς κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ τὴν σύλληψιν, ἀλλ' ἐν τέλει, προδοθείς, συνελήφθη ἐν Σα-μοθράκῃ καὶ προσήχθη πρὸ τοῦ Αἰμύλιου Παύλου.

Rerum humanarum τῶν ἀνθρωπίνων τυχῶν. Καὶ αὐτὸς οὗτος

δό Παῦλος Αἰμιλίος ἔγινε βραδύτερον θῦμα τῆς ἀσταθείας τῆς Τύχης, βυθισθεὶς εἰς πένθος βαρύτατον. Vobis (δοτ.). Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως πρὸς ἔμφανσιν. Ideo τούτου ἔνεκα, διὰ τοῦτο. In quemquam (γίνεται χρῆσις τοῦ quisquam, ἐπειδὴ προηγεῖται ἀρνησις peminem) πρὸς οἰονδήποτε. Superbe agere νὰ φέρεται ὑπεροπτικῶς (νὰ μεταχειρίζεται τινα μεθ' ὑπερηφανείας). Agere... credere (= fidere), ὑποκείμενα τοῦ ἀπροσ. decet). Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς διαφαίνεται τοῦ Αἰμιλίου Παύλου ἡ ἥμική καὶ θρησκευτικὴ βαρύτης.

Confecto bello (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Πρόκειται περὶ τοῦ πολέμου κατὰ τοῦ Περσέως. Regiā nave... est subvectus διὰ τριήρους βασιλικῆς (τοῦ βασιλέως)... Ad urbem = Romam. Longe ἐπιτείνει τὸ ὑπερθ. Magnificentissimus (τὸ ὑπερθ. ἐσχηματίσθη ἀνωμάλως, διότι τὸ θετικὸν λήγει εἰς -ficus). Οἱ θρίαμβος τοῦ Αἰμιλίου Παύλου, ὑπερθιάς εἰς μεγαλοπρέπειαν τὸν τοῦ Σκιπίωνος τοῦ Ἀρρικινοῦ, ὑπῆρξεν ἀξιομνημόνευτος ἀκόμη καὶ μετὰ τοὺς θριάμβους τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Τίτου. Obviam effusa multitudine (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Exstructis... tabulatis (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Tabulatis. Πρόκειται περὶ ἔξεδρῶν. In modum theatrorum κατὰ τὸν τρόπον τῶν θεάτρων, δηλ. μὲν ἔδωλια, βάθρα. In candidis togis = in candida toga. Κατὰ τὰς ἔορτασμους καὶ ἐπισήμους ἡμέρας οἱ Ῥωμαῖοι ἐφόρουν τήβεννον. Sertis (ἀφαιρ. δργαν.) διὰ πλεγμάτων ἔξ ἀνθέων. Coronata = ornata (ῶς καὶ σήμερον εἰς ἡμέρας ἔορτασμοῦ γίνεται ἀνάλογος διακόσμησις). Ture (δόνομ. tus). In tres dies εἰς τρεῖς ἡμέρας, ἦτοι τὴν 28, 29 καὶ 30 Νοεμβρίου τοῦ 168 π.Χ.

Transvehendis signis tabulisque (γερουνδιακὴ ἔλξις) διὰ τὴν μεταφορὰν (διὰ μέσου τῆς πόλεως) ἀγαλμάτων καὶ εἰκόνων. Ἐτέθη δοτ. τοῦ γερουνδίβου, διότι τὸ sufficio ἀπαιτεῖ δοτικήν. Sequenti die τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Translata sunt (ρ. transfero) μετεφέρομησαν. Arma... Τὰ ὄπλα καὶ ἄλλα εἰδῆ ἐφέροντο ἐπὶ πολυπληθῶν ἀρμάτων. argentum signatum ἀργυρος ἐπίσημος (νομισματοποιημένος), νομίσματα. Ταῦτα (σημερινῆς ἀξίας 8 ἑκατομμ. περίπου χρυσῶν δραχμῶν) περιείχοντο ἐντὸς ἀγγείων φρεομένων ὑπὸ 3.000 στρατιωτῶν. Ἄλλοι τούτων ἐφέρον καλλιτεχνικώτατους κρατῆρας καὶ κύπελλα. Tertio die, multo mane τῇ τρίτῃ ἡμέρῃ, ἅμα τῷ φωτὶ (ἀπὸ πολὺ πρωΐ). Αὕτη ἦτο ἡ κυρία ἡμέρα τοῦ θριάμβου. Ἡ πομπὴ ἔβαινε διὰ τοῦ πεδίου τοῦ Ἀρεως εἰς τὸ Καπιτώλιον διὰ τῆς Sacra Via διὰ μέσου τοῦ Forum. Tubicines coeperunt ducere agmen (ἐνν. exercitūs) οἱ σαλπιγκταὶ ἥρχισαν νὰ

άγωσι τὴν πομπήν, δηλ. ἡγοῦντο τῆς πομπῆς, προεπόμπευον. Non festos modos οὐχὶ ἔισθαι στικὰ μέλη. Quasi in aciem procedendum esset (ἀπροσ.). ὅσει θὰ ἐπρεπε (θὰ ἐπρόκειτο) νὰ προχωρήσουν (οἱ στρατιῶται, ἥ πομπὴ) εἰς μάχην' (ἥ ὑποτακτ. ἐξ αἰτίας τοῦ quasi). Pingues... boves τὰ παχέα, τὰ προωρισμένα διὰ τὴν θυσίαν θύματα. Cornibus auratis (ἀφαιρ. ίδιοτ.). Vittis (ἀφαιρ. δργαν. = infulis, ὁν. infula). Liberi δύο μικροὶ νήσοι καὶ μία θυγάτηρ. Comitante... turba (ἀφαιρ. ἀπόλ. ο. comitor ἀποθ.). Manūs (αἴτ. πληθ.). Implorare. Οἱ θεαταί, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Ῥωμαίου συγγραφέως, ἔκλαιον βλέποντες τὴν οἰκτρὰν θέσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ Περσέως. Perseus. Οὔτος ἐφόρει ἐσθῆτα φαιὰν καὶ ἦτο ἀλυσίδετος. Ματαίως, ἄρα, εἶχεν ἔκλιπαρησει τὸν Παῦλον Αἰμίλιον νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ τοιούτου αἰσχονος καὶ δύνης. Viro (δοτ. εἰς τὸ similis). Inde = deinde. Ab omnibus (ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ + γεν.). In curru (ἐνν. triumphali) vehebatur ἐφ' ἀρματος τεθρίππου εἰς σχῆμα κύκλου. Auro purpurāque fulgens (κατὰ λέξιν = ἐκ χρυσοῦ καὶ πορφύρας ἀπαστράπτων), φορῶν ἀλουργίδα χρυσοκέντητον, φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον δάφνης καὶ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα σκῆπτρον ἐξ ἐλεφαντοστοῦ. Dono (δοτ. τοῦ σκοποῦ, κατηγορούμενον). Eminebat προεῖχεν, ὅρθιος ἵστατο. Cum... tum... καὶ... καί, οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. Dignitate... senectā (ἀφαιρ. αἰτίας). Prae se ferebat παρεῖχε, ἔξεδήλου, ἐπεδείκνυε. Filii (ἐνν. incedebant). Εἶχε πολλοὺς υἱούς, ὧν οἱ μεγαλύτεροι εἶχον λάβει μέρος εἰς τὰς Μακεδονικὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Turmatim ὥηδόν. Ἐκάστη ὥη (οὐλαμδς) ἀπηρτίζετο ἐκ 30 ἵππεων. Cohortes ἐκάστη κοόρτις εἶχε 400 ἄνδρας τεταγμένους εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν των. Τὸ ἵππικὸν καὶ τὸ πεζικὸν ἔκλειε τὴν πομπήν. A senatu et (a) populo Romano (ποιητ. αἴτια). Concessum est παρεχωρήθη (ὑποκείμ. εἶναι τὸ ut... uteretur). Iudis circensibus (= iudis maximis) κατὰ τὰς μεγίστας ἴπποδρομίας. Αὗται εἶχον περιεχόμενον θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικόν. Veste triumphali (ἀντικείμ. τοῦ uteretur = τὸ ἐνδύσθαι ἐσθῆτα θριαμβ (εὐτ) ικήν, ἥτοι ἥ χρῆσις τηβέννου χρυσοσήμου καὶ χιτῶνος πεποικιλμένου διὰ κλάδων φοίνικος). Macedonico συμφωνεῖ πρὸς τὸ εἰ. Οἱ Περσεύς ἔπειτα ἀπέθανεν ἐξ ἀστίας ἐν τῇ φυλακῇ.

Φράσεις: Bellicum sonantes συλπίζοντες ἄσματα θούρια.

37. ΑΦΙΛΟΧΡΗΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΠΕΝΙΑ ΤΟΥ ΑΙΜΙΑ. ΠΑΥΛΟΥ

Gazā (ἀφαιρ. εἰς τὸ potitus). Maxima ἡ εἰς ‘Ρώμην εἰσκομι- σθεῖσα λεία ἔξετιμήθη εἰς 120 ἔκατομμι. σηστερτίων. Tantam... ut... attulerit τοσαῦτα (τόσον πολλὰ) χρήματα... ὥστε... ἐπήνεγκε. Κατ’ ἔξαίρεσιν προκυ. ὑποτ. (=ἀδό. ‘Ελλην. γλώσσης), διότι δηλοῦ γενονός. ‘Η ἔξαίρεσις αὕτη κατέστη καγών (πρβλ. ἀρ. 37). Tributum (δηλ. ex censu) τῶν φόρων (δηλ. εἰσφοοῶν ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου πρὸς συντήρησιν τοῦ στρατοῦ). Οἱ φόροι αὐτοὶ ἔκτοτε κατηγορήθησαν μέχρι τοῦ 144 π.Χ. Adeo... ut τόσον... ὥστε. Ut non potuerit ὥστε δὲν κατέστη δυνατὸν (περὶ τῆς ὑποτακτ. πρβλ. δλίγον ἀνωτεροῦ. ut attulerit). Eius uxori τῇ (δευτέρᾳ) συζύγῳ αὐτοῦ. Σύναψον τὴν δοτ. πρὸς τὸ exsolvi. ‘Η σύζυγος ἦδύνατο νὰ ἀναλάβῃ δπίσω τὴν ἔσυντῆς προΐκα, ἐὰν δ σύζυγος ἀπέθνησκεν ἀτεκνος. ‘Ο Παῦλος Αἰμί- λιος εἶχε κληρονόμους τοὺς δύο ἐκ τῆς πρώτης συζύγου υἱούς, τῶν θυ- γατέρων μὴ εἰσερχομένων εἰς κληρονομίαν κατὰ τὰ ἐν ‘Ρώμῃ τότε κρατοῦντα. Nisi vendito fundo (ἀφαιρο. ἀπόλ.). εἰμὴ πωληθέντος τοῦ ἀγροῦ (εἰμὴ διὰ τῆς πωλήσεως τοῦ ἀγροῦ). Unum monadikón, ἔνα καὶ μόνον. Exsequiae. ‘Η ἐκφορὰ τῶν πτωχῶν ἐγίνετο τὴν νύκτα ὅλως ἀπλῶς, ἀλλ’ ἡ τῶν πλουσίων καὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν κηδεία ἐγίνετο τὴν ἥμεραν μετὰ πάσης ἐπισημότητος, φερομένων ἐπὶ πολυτελῶς κεκοσμη- μένων νεκρικῶν κλινῶν. Auro et ebore ἦτοι διὰ νεκρικῶν κλινῶν ἐγκε- κολλημένων διὰ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντόδοντος καὶ ἔχουσῶν καλύμματα πολύτιμα. Clementiā et studio διὰ προθύμου συμπαθείας. Omnipium πάντων τῶν συμπολιτῶν (του). Legationis nomine ὑπὸ τὴν ἴδιοτητα τοῦ πρεσβευτοῦ (κατὰ λέξιν: πρεσβείας ὀνόματι). Umeros suos fu- nebri lecto (δοτ.) subiecerunt ὑπερβάστασαν τὴν νεκρικὴν κλίνην (κατὰ τὴν ἐκφοράν). Sponte suā = ultro ἀφ’ ἔαυτῶν, ἔκουσίως, αὐ- θορμήτως. Οἱ Μακεδόνες εἶχον μεγάλην εὐγνωμοσύνην, διότι δ Παῦ- λος Αἰμίλιος μετὰ τὴν ἐν Πύδνῃ μάχην ἀπηγόρευσε τὴν λεηλασίαν τῆς Μακεδονίας, ἥτις οὐ μόνον φόρους πολὺ ὀλιγωτέρους ἦ ἐις τὸν Περσέα ἐπλήρωνεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς νόμους ἔπειτα καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς διέσωσε.

38. ΗΘΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ ΑΡΕΤΑΙ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ

Aemilianus. Ὁ υἱοθετούμενος ἐλάμβανε τὸ προωνύμιον (*prae-nomen*), τὸ ὄνομα τοῦ γένους (*nomen gentilicium*) καὶ τὸ ἐπωνύμιον (*cognomen*) τοῦ θετοῦ πατρὸς καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐλάμβανε προσέτι τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τοῦ ἰδίου γένους μὲ κατάληξιν, ὅμως, εἰς - *anus* π.χ. Aemilianus ὡς ἔδω. Adoptione ἐξ υἱοθεσίας. Υἱοθετήθη ὑπὸ τοῦ νεοῦ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ, ὅθεν τὸ πλῆρες ὄνομά του: P. Cornelius Scipio Aemilianus καὶ συντομώτερον *Scipio Aemilianus*. Οὗτος ἐπωνομάσθη μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Καρχηδόνος (146 π.Χ.) δεύτερος Ἀφρικανὸς καὶ μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Νομαντίας (133 π.Χ.) Νομαντίνος. Α tenera aetate ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας, παιδιόθεν. Graecis litteris (ἀφαιρετικὴ δόγαν). Eruditus est ἐπαιδεύθη. Praestantis ingenii (γεν. ἰδιοτ.). Viro (ἀφαιρ. παραθεσις εἰς τὸ ποιητ. αἴτιον a Polybio). Ut... superaret ὥστε νά... ὑπερβῆ. Omni... genere κατὰ (εἰς) πᾶν... εἶδος Laudem comparare (ἐνν. sibi) studuit τὸν ἔπαινον νά παρασκευάσῃ ἑαυτῷ (νά ἀποκτήσῃ) ἐπειμελήθη, ἐφρόντισε. Temperantiae et continentiae (γεν. αἰτίας εἰς τὸ laudem = τὸν ἔπαινον) διὰ σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν. Ante omnia ὑπὲρ πάντα (τὰ ἄλλα). Quod ὅπερ (δηλ. ἡ ἀπόκτησις). Ad libidines et epulas εἰς τὴν ἀκολασίαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις. Contrarium vitae institutum ἀντίθετον γραμμῆν (σύστημα, κανόνα, τρόπον) ἀγωγῆς. Secutus (q. sequor). Modestiae et continentiae (γεν. αἰτίας εἰς τὸ famam = διὰ τὴν σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν). Est adeptus (q. adipiscor). Aut... aut ᾧ... ᾧ, ... καὶ... καὶ. Secum μεθ' ἐστοῦ (στὰ δεξιά τον, ἀπὸ κοντά). Periculis... disciplinis (ἀφαιρ. δόγαν. disciplinae πληθ. = ἐπιστῆμαι πρακτικαὶ ᾧ φιλοσοφικαί).

Φράσεις: Semper inter arma ac studia versatus ἀεὶ ὅπλοις καὶ μελέταις μερίζων τὸν βίον (κατανέμων τὸν χρόνον του μεταξὺ ὅπλων καὶ σπουδῶν).

39. ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ

Cum... contenderent ac... esset ὅτε... ἥριζον καὶ... ἦτο.
Alter... alter ὁ μέν... ὁ δέ. Uter mitteretur (ξε αἰτίας τῆς πλαγής ἐρωτήσεως ἐτέθη ὑποτακτ.). πότερος νά... Inter patres μεταξὺ τῶν πατέρων (τῶν συγκλητικῶν). Rogatus sententiam (φράσις τυπικὴ =) ἐρωτηθεὶς (ἐπισήμως) γνώμην (κατὰ λέξιν: ἐρωτηθεὶς ὡς πρὸς τὴν γνώμην του). Neutrūm oνδέτερον, οὔτε τὸν ἔνα οὔτε τὸν ἄλλον. Ἡ neutrum (όνομ. neuter) εἶναι ὑποκ. τοῦ mitti δπερ εἶναι ὑποκείμ. τοῦ ἀπροσ. placet. Satis (κατηγορ.). Iudicabat. Ἡ σύνταξις: iudicavit. cabat et inopiam et avaritiam debere abesse (νὰ εἶναι μακρὰν) pariter. Publicum munus δημοσία ὑπηρεσία, τὸ δημόσιον ὑπούργημα. Quaestui δοτ. κατηγορουμένου = πρὸς χοηματισμόν, ὃς πηγὴ χοηματισμοῦ. Verendum est... ne habeatur et... convertatur πρέπει νὰ φοβῆται τις... μὴ θεωρηθῆ (νομισθῆ) καὶ... μεταστραφῆ. Ab hac culpa. Σύναψον πρὸς τὸ ἐπίθ. alienus, δπερ δέχεται πάντοτε τὴν πρόσθ. a. Longe ἐπιτείνει τὸ alienus = πολὺ ξένος, πολὺ μακρὰν τοῦ πταίσματος τούτου. Officio (ἀφαιρ. εἰς τὸ fungens ο. ἀποθ. fungor). Tantum μόνον. E... spoliis ἐκ τῶν λαφύρων. Plures (=vv. servos = μεγαλύτερον ἀριθμὸν δούλων). Potuerat (= potuisset θὰ ἤδυνατο). Nihilo κατ' οὐδέν, οὐδόλως, κατ' οὐδένα τρόπον. Ἡ ἀφαιρ. nihilο (ἀντὶ nihil, διότι ἀκολουθεῖ συγκριτικόν: locupletior). Carthagine eversā (ἀφαιρ. ἀπόλ. ο. evertor). Quam ante (= antea) β' δρος συγκρίσεως. Cum... iter faceret ὅτε ἐπορεύετο, πορευόμενος. Quantum ferret (πλαγ. ἐρώτ. ἔξαρτωμένη ἀπὸ τοῦ aestimabatur). Quantum auri... πόσον χρυσοῦ, πόσον χρυσόν... Aestimabatur ἀπροσώπως = ἔξειματο (ἔξειμων οἱ ἄνθρωποι). Duas (=vv. libras).

Φράσεις: Ad bellum genendum πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Ad rem bene regendam πρὸς ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τῶν πραγμάτων. Officio legationis fungens ἐπιφορτισμένος μὲ ἀποστολήν.

40. ΑΙΦΝΙΔΙΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ

Ο Σκιπίων Αἰμιλιανὸς δις ἡλθεν εἰς δῆξιν, πρῶτον μὲ τοὺς Ῥωμαίους, κατὰ τὸ ἔτος 131 π.Χ. ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν φονέων τοῦ Τιβερίου Γράγχου (133 π.Χ.) καὶ δεύτερον κατὰ τὸ ἔτος 129 π.Χ. μὲ τὸν Γ. Γράγχον, ὅστις προσέβαλεν αὐτόν. Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὠδηγήθη τιμητικῶς ὑπὸ συνοδείαν πολιτῶν εἰς τὸν οἶκόν του ἐν πλήρει ὑγείᾳ. Paulo post μικρὸν ἔπειτα (τοῦ τελευταίου συμβάντος). Ἡτοίμαζε, φάνεται, τὸν ὑπὲρ τῶν Λατίνων λόγον του, διν εἶχε δηλώσει, ὅτι θὰ ἔξεφράνει τὴν ἐπομένην ἡμέραν. De... morte περὶ τοῦ θανάτου. Διαδόσεις πολλὰ ἐκυκλοφόρουν, ὅτι ἐδολοφονήθη ἢ ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Σεμπρωνίας, ἀδελφῆς τῶν Γράγχων, ἢ ὑπὸ τοῦ Γ. Γράγχου ἢ, τέλος, ὅτι ἀπέθανεν φυσικὸν θάνατον, ὑποκύνας εἰς καρδιακὸν νόσημα. Habita est ἔγινε. Velato capite (ἀφαιρ. τρόπ.). Συνήθως ἡ κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ ἔμενε μέχρι τῆς ταφῆς ἀκάλυπτος. Est elatum (q. effero) ἐκηδεύθη (ἐν μέσῳ γενικῆς θλίψεως). Livor in ore ἡ πελιδνότης τοῦ προσώπου (ἡ ἔνδειξις τοῦ ἐγκλήματος). Ἐκ τοῦ εἴδους τῶν μελανῶν κηλίδων θὰ διηκρινεῖτο, λίσας, τὸ εἶδος τοῦ θανάτου (δολοφονία; δηλητηρίασις; κ.τ.τ.). Ne... apparēret (ἐκ φόβου) μὴ φανῇ. Maesto vultu (ἀφαιρ. τρόπ.). Moenia τὰ τείχη καὶ μυροῦ: ὁ Σκιπίων μας, τὸ προπύργιον τῆς Ῥώμης. Scipioni vis illata est (q. infero). Nefaria vis ἀνόσιος βία. Intra suos penates ἐντὸς τοῦ οἴκου του (ἐντὸς τῆς ἐστίας του). Κυρίως: penates (γεν. πλ. ium) =οἱ ἐφέστιοι θεοί, οἱ θεοὶ προστάται τοῦ οἴκου. Umeros (ἐνν. suos) subicere νὰ ὑποβαστάσουν. Συνήθως ἡ νεκρικὴ κλίνη (τὸ φέρετρον) ἐφέρετο ὑπὸ τῶν τέκνων, τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν ἢ καὶ τῶν φίλων τοῦ κηδευομένου, εἰς ἔνδειξιν δὲ τιμῆς καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐπιφρανῶν ἀνδρῶν τῆς πολιτείας. Maiori viro. Αὐτὰ βροντοφωνεῖ ὁ τιμητὴς καὶ ἐχθρὸς τοῦ Σκιπίωνος Μέτελλος λίαν μεγαλοφρόνως φερόμενος. Poterit θὰ εἰναι δυνατόν. Libras. Ἐκάστη libra εἶχε 12 οὐγγίας καὶ ἥτο ἵση πρὸς 327,45 γραμμάρια. Argenti... aurī (γεν. τῆς ὕλης). Duas (ἐνν. libras). Selibram (ἐκ τοῦ semī = ἥμι - καὶ libra) ἡμίσειαν λίτραν. Ut... reliquerit ὥστε κατέλιπεν, ἀφῆκεν (πρβλ. ἀρ. 37 intulerit).

41. ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΓΡΑΓΧΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΝΗΛΙΑΣ

Ex filia ἐκ τῆς θυγατρός του, δηλ. ἐκ μητρὸς ἔγγονοι τοῦ... Bonis artibus (ἀφαιρ. δργαν· bonae artes εἶναι οἱ καλοὶ τρόποι, ἡ καλὴ διαγωγή, αἱ καλαὶ ἴδιότητες, αἱ ἀρεταῖ· malae artes εἶναι τὸ ἀντίθ. τοῦ bonae artes· ingenuae artes αἱ ἐλευθέριοι, αἱ Καλαὶ Τέχναι, τὰ Γράμματα, αἱ Ἐπιστῆμαι). Omplium (γεν. ὑποκειμ. ἐνν. hominum ἢ civium). Exstant ὑπάρχουν. (Σήμερον μόνον δύο ἀποσπάσματα σφέζονται). Corneliae. Αὕτη εἶχεν ἔξαιρετικῶς μορφωθῆ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός της Σκιπίωνος Ἀφρικανοῦ τοῦ Πρεσβυτέρου. Apparet (ἀπρόσ. ρ., οὗ ὑποκ. τὰ ἀπομφ. educatos esse καὶ hausisse). In gremio matris ἐν τῷ κόλπῳ (ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον ἐπιμέλειαν, ὑπὸ τὴν προσεκτικὴν ἐπαγρύπνησιν) τῆς μητρός. Ab ea σύναφον πρὸς τὸ hausisse. Sermonis elegantiam τὴν καλλιέπειαν, τὴν γλαφυρότητα λόγου (τὴν χρησιμοποίησιν ὅραιων λέξεων). Matronis (δοτ. εἰς τὸ esse). Ornamentum (κατηγορ.). Cum... ostentaret ὅτε... (ἀλαζονικῶς) ἐπεδείκνυε. Campana matrona. Καμπανὴ δέσποινα, κυρία τις ἐκ Καμπανίας. Illa aetate κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, δηλ. εἰς τὴν τότε ἐποχήν. Muliebriter κατὰ τρόπον ἀδόμοζοντα εἰς γυναικα, μετὰ τῆς συνήθους κενοδοξίας τῶν γυναικῶν. Producit παρέτειγε (διὰ τῆς συνομιλίας). Usque eo dum... redirent (μεθ' ὑποτ. διὰ τὸ dum) ἦως οὗ ἐπιστρέψωσι, μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς των. Ep. Τὰ ἐπιφωνήματα en καὶ ecce (ίδον) συντάσσονται ἢ μὲ δονομαστικὴν (νοούμενον τοῦ ρ. adest, adsunt) ἢ μὲ αἰτιατικὴν (νοούμενον τοῦ ρ. aspice, aspice κ.τ.τ.). Haec (ὑποκ.). Ornamenta (κατηγ.). A naturā... a doctrinā ἐκ μέρους τῆς φύσεως (ῶς πρὸς τὴν φύσιν)... ἐκ μέρους τῆς παιδεύσεως (ῶς πρὸς τὴν ἀγωγὴν). Defuit (ρ. desum). Impie. Οἱ σκοποὶ καθόλου τῶν Γράγχων δὲν ἥσαν κακοί, ἀλλὰ κακὸς ᾧτο διόροπος τῆς ἐπιδιώξεως αὐτῶν. Maluerunt (ρ. malo).

42. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΓΡΑΓΧΟΥ. ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Tribunus plebis δήμαρχος (113 π.Χ.). Ὁ Τιβέριος εἶχε πρᾶγμα καὶ σύννονυμον χαρακτῆρα, ἀντιθέτως πρὸς τὴν θυμοειδῆ καὶ ἐμπαθῆ φύσιν τοῦ Γαῖου. Descivit (φ. descisco). Agros τοὺς δημοσίους ἀγρούς. Dividēbat ποτ. ἀποπείρας = ἐπεχείρει, προέτεινε νὰ διαινείμη (30 πλέθρα γῆς εἰς ἔκαστον ἀκτήμονα χωρὶς τὸ δικαιώμα τῆς ἀπαλλοτριώσεως). Civitatem omnibus Italicis dabat τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου (= civitas) εἰς ὅλους τοὺς Ἰταλοὺς (συμμάχους) ἐπεχείρει νὰ πάραρχωρήσῃ. Τοῦτο ἔκαμεν δὲ Γ. Γράγχος. Sibi... paratate δτι παρεσκεύαζεν ἑαυτῷ (διὰ τὸν ἑαυτόν του). Ad regnum δηλ. πρὸς τὸ ἀξίωμα, δπερ οἱ Ῥωμαῖοι, μάλιστα, πάντων ἐμίσουν ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ἔξωσεως τῶν Ταρκυνίων. Cum... deliberarent ἐνῷ... διεσκέπτοντο. Οἱ Συγκλητικοὶ εἶχον ἀποφασίσει ἐπίτηδες νὰ συνέλθωσιν ἐν τῷ ναῷ τῆς Πίστεως, ὅστις ἐγειτνίαζε τῷ Καπιτωλίῳ, ἵνα ἐν ἀνάγκῃ μετέλθωσι βίᾳ πρὸς παρεμπόδισιν ἀντὶ πάσης θυσίας τῆς ἐπανεκλογῆς τοῦ Τιβεροῦ. Γράγχου δὲς δημάρχου καὶ διὰ τὸ ἐπίὸν ἔτος. Quidnam faciendum esset (πλαγ. ἐρώτ.) = τί ἐποεπε νὰ πράξουν, περὶ τοῦ πρακτέου. Capitolium petīt. Ἐκεῖ θὰ διεξήγοντο αἱ νέαι δημαρχιακαὶ ἀρχαιορεσίαι. Manum ad caput referens τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν φέρων. Ὅτε δὲ φίλος τοῦ Τιβ. Γράγχου συγκλητικὸς Φούλβιος Φλάκκος, ἐλθὼν ἐκ τοῦ ιεροῦ τῆς Πίστεως, ἔδωκε τὴν εἰδησιν, δτι παρεσκευάζετο δὲ φόνος τοῦ Τιβερίου, δὲ Τιβέριος κατέστησεν αὐτὴν γνωστὴν εἰς τοὺς πλησίουν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐνεκα τοῦ θιούβου δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς τοὺς ἐρωτῶντας περὶ τίνος πρόκειται καὶ εἰς ἀπόστασίν τινα εὑρισκομένους νὰ τὴν ἀνακοινώσῃ πρὸς ἀπάντησιν περὶ τοῦ κινδύνου, δὲν διέτρεχεν ἡ κεφαλὴ του, ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸς αὐτήν, ὥστε οὕτοι νὰ ἐννοήσουν τὸν ἐπικρεμάμενον κίνδυνον. Ήσο τοῦτο, τὴν (ἀθώαν) ταύτην κίνησιν τῆς χειρός, τὴν χειρονομίαν ταύτην. Nobilitas τὸ κόμμα τῶν εὐγενῶν, οἱ ὀλιγαρχικοί. Ita accepit οὕτως ἔξελαβε. Quasi... posceret ὡσεὶ ἔζητει. Diadēma. Τὸ διάδημα, λευκὴ ταινία περὶ τὴν τιάραν τῶν μοναρχῶν τῆς Ἀσίας, ἦτο ἔμβλημα τῆς βασιλείας. Ὁ ὑπατικὸς Κόιντος Πομπάριος εἶχεν ἴσχυροσθῆ ὅτι δὲ κομίσας εἰς Ῥώμην τὴν διαθήκην τοῦ Ἀττάλου Γ' παρέδωκεν εἰς τὸν Τιβ. Γράγχον τὸ διάδημα καὶ τὴν πορφύραν τοῦ βασιλέως ἐκείνου,

ώς εἰς μέλλοντα βασιλέα τῆς Ρώμης. Cum esset ὁν, εὶ καὶ ἦτο. Consobrinus ἔξαδελφος (πρῶτος). Τὴν ψευδῆ εἰδησιν, δτι δῆθεν ὁ Τιβέριος ὠρέγετο βασιλείας, εὐθὺς ὡς ἥκουσαν οἱ Συγκλητικοί, ἔθισαν βῆθησαν καὶ ὁ φανατικὸς ὀλιγαρχικὸς Σκιπίων Νασικᾶς ὠρμησεν εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀκολουθούμενος ὑπὸ Συγκλητικῶν, πελατῶν καὶ τοῦ ἀναμένοντος τὸ σύνθημα ἔξωθεν τοῦ ναοῦ τῆς Πίστεως πλήθους. Sublatā dextrā (ἀφαιρ. ἀπόλ. τοῦ ρ. tollo). Proclamavit ἀνεκραύγασε. Διὰ τοῦ ἐσχάτου συγκλητικοῦ δόγματος «senatus consultum ultimum» διετάσσοντο οἱ πολῖται νὰ βοηθήσωσι τοὺς ἀρχοντας καὶ, ἢν οὗτοι ἐπέλειπον τὴν πόλιν, νὰ ἀναλαμβάνωσιν αὐτοὶ τὸν ἀγῶνα, ὅπως ἐδῶ πρότεινε ὁ Νασικᾶς (133 π. X.). Suā manu διὰ τῆς χειρός του. 'Ο Γράγχος ἐφονεύθη οὐχὶ διὰ τῆς χειρός τοῦ Νασικᾶ, ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ συνδημάρχου Ποπλίου Σατούρησον. Corpus τὸ πτῶμα (δμοῦ μετ' ἄλλων περίπου τριακοσίων). Proiectum (ρ. proicio).

Φράσεις: Tiberius Gracchus a senatu descivit. 'Ο Τ. Γ. ἐγκατέλειψε τὸ Συγκλητικὸν κόμμα. Qui rem publicam salvam esse volunt sequantur ὁ θέλων τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος ἀς ἀκολουθήσῃ.

43. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΓΧΟΥ ΝΟΜΩΝ ΕΠΙΖΗΜΙΩΝ

Ideim furor τὸ αὐτὸ φλογερὸν πάθος καί. Qui (ἐνν. invaserat). Δυνάμεθα νὰ μεταφράσωμεν ἐδῶ τὸ idem qui διὰ τοῦ (τὸ αὐτὸ καί). 'Εν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν χρειάζεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ δήματος invaserat. Vindicandae... necis... comparandae... potentiae causa (γερουνδιακὴ ἐλέξις) = πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ φόνου..., πρὸς ἔξασφάλισιν τῆς ἰσχύος. Vix... adeptus est, cum... coepit μόλις ἔτυχε... καὶ ἥξοισεν, ἅμα τυχὼν ἥξοισε (123 π. X.). Adeptus (ρ. adīpiscor). Aerarium effudit (ρ. effundo προβλ. ἐν τέλει : patrimonium publicum dissipari) Legem tulit. 'Η lex (= lex frumentaria) εἶναι ὁ σιτικὸς νόμος, δι' οὖ ἐκανονίζετο ἡ δημοσία διανομὴ σίτου (ἐκ 43 λιτρ. μηνιαίως εἰς ἐκαστον καὶ ὠρίζετο ἡ τιμὴ αὐτοῦ). De frumento dividendo (γερουνδ. ἐλέξις) = περὶ διανομῆς σίτου. Plebi (δοτ. περιποιητικῇ). Consiliis (δοτ. εἰς τὸ obsistebant). Quantā (ἀφαιρ.) ἀνταπο-

κρίνεται εἰς τὸ νοούμενον tantā. Ἐδῶ ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ quam maxima contentione ἀντὶ τοῦ quanta poterant contentione. Omnes Iōnī πάντες οἱ τίμιοι. Διὰ τῶν λέξων τούτων δὲν δηγούνται τῶν πολιτῶν μόνον οἱ ἐνάρετοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔχοντες τιμᾶς καὶ ὑπόληψιν πλούσιοι. Piso = I. Calpurnius Piso Frugi. Lege... latā (ρ. fero, ἀφαιρ. ἀπόλ.) = τοῦ νόμου... ψηφισθέντος, μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου. Ad... accipiendum πρὸς τὸ λαβεῖν, πρὸς λῆψιν. Ubi ὡς. Stantem (μτχ. κατηγορ.). Qui (ἀρχαῖκὸς τύπος ἀφαιρ. ἀντὶ τοῦ quo μὲ σημασίαν ἐπιφρόνημ.). = εἰς τί; πῶς; Qui tibi constas, Piso? πῶς εὑρίσκεσαι εἰς συμφωνίαν πρὸς τὸν ἑαυτόν σου, πῶς εἴσαι ἀκόλουθος (συνεπής) μὲ τὸν ἑαυτόν σου; Cum... petas ζητῶν. Nolim (ἐνν. ut) liceat δὲν θὰ ἥθελον νὰ ἐπιτραπῇ νά... Tibi σύναψον πρὸς τὸ liceat. Quidem βεβαίως. Viritim κατ' ἄνδρα, κατὰ κεφαλήν. Quo responso = διὰ τῆς ἀποκρίσεως δὲ ταύτης. Aperte (ἀντίθ. occulte) φανερώς. Patrimonium publicum (αἰτ.) ἡ δημοσία περιουσία (ὑποκείμ. τοῦ dissipari, ὅπερ ἔξαρταται ἐκ τοῦ declaravit).

Φράσεις: Hoc nobilitas ita accepit quasi diadema posceret τὸ κόμμα τῶν εὐγενῶν ὑπέλαβε τὴν χειρονομίαν αὐτήν, ὧσει δὲ Γράγχος ἐπεῖητε τὸ διάδημα. Quanta poterant contentionē obsistebant boni οἱ καλοὶ πολῖται ἀνθίσταντο δι’ ὅλων τῶν δυνάμεών των.

44. Ο ΥΠΑΤΟΣ ΟΠΙΜΙΟΣ ΘΕΤΕΙ ΤΟΝ Γ. ΓΡΑΓΧΟΝ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ

Latum est (ρ. fero). Ut videret νὰ προνοήσῃ. Ne quid detrimenti res publica caperet. ‘Η σύγκλητος εἶχε τὴν ἔξουσίαν νὰ ἀποφανθῇ, ἀν ἐκινδύνευον τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ τότε πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος πρὸ μὲν τοῦ Β’ Καρχηδ. πολέμου ἐκάλει τούς ὑπάτους νὰ καταστήσωσι δικτάτωρα, ἔπειτα δὲ ἔξεδιδε τὸ καλούμενον senatus consultum extremum ἢ ultimum, ἔχον οὕτω: « videant consules ne quid res publica detrimenti capiat ». Detrimenti (γεν. διαιρ. εἰς τὸ quid). Família. ‘Η λέξις αὕτη δὲν δηλοῦ μόνον τὴν οἰκογένειαν, ἀλλὰ τὸν οἶκον ὅλον (δηλ. πατέρα, μητέρα, τέκνα, πελάτας, ἀπελευθέρους, δούλους). Armatā familiā (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὁ πλίσας δ

Γράγχος τοὺς ἀνθρώπους τοῦ οἴκου του. Consul. 'Ο Λεύκιος ὉΠίμιος, δὲ ἐκπορθητὴς τῶν Φρεγελλῶν, δὸν δὲ Γάιος εἶχε καταπολεμήσει ἐπιτυχῶς κατὰ τὰς ὑπατικὰς ἀρχαιοεσίας τοῦ προηγούμενου ἔτους. Vocato... populo (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Dum desilit ἐνῷ ἐπήδα κάτω, ἐνῷ ἐσπευδεῖ νὰ κατέληθῃ (ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, εἰς δὲν εἶχε καταφύγει μετ' ἄλλων, ἐκ τοῦ Ἀβεντίνου λόφου). Cum comprehendere-tur ἐνῷ συνελαμβάνετο. "Οτε ἐνεφανίσθησαν οἱ στρατιῶται τοῦ Ὁπιμίου, εἶχεν ἥδη διαβῆ δὲ Γάιος τὴν Pons sublicius καὶ φθάσει εἰς τὸ ἄλσος τῶν Ἐρινύων. Talum intorsit (q. intorqueo) = διέστρεψε, παρέστρεψε (στραμπούλιξ) τὸν ἀστραγάλον. Servo δηλ. uni ex suis servis. Οὗτος ἐκαλεῖτο Φιλοκράτης. Se... repensūrum esse (q. re-pendo) ἐνν. intersectori τῷ φρονεῖ. Ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαριφ. ἐκ τοῦ promiserat = εἶχεν ὑποσχεθῆ, διτὶ θὰ ἀντισταθμίσῃ χρυσόν. Pro capite ἀντὶ τῆς κεφαλῆς. Aequale auri pondus ἵσσταθμον (τῇ κεφαλῇ) χρυσόν. Persolutum est (q. persolvo). Sunt qui tradunt ὑπάρχουν οἱ παραδίδοντες, ὑπάρχει παράδοσις. Cerebro exempto infuso plumbo (ἀφαιρ. ἀπόλ. τοῦ q. eximo καὶ infundo). Illum... explesse (= explevisse) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ tradunt. Quo... efficaretur (= ut eo) = ἵνα (διὰ τούτου) καταστῇ (ἡ κεφαλή). Τὸ quo (πρὸ τοῦ συγκριτικοῦ gravius) = ut.

Φράσεις: Decretum a senatu latum est ἡ Σύγκλητος ἐψηφίσατο, τῇ Συγκλήτῳ ἔδοξεν (ἡ Σύγκλητος ἀπεφάσισε).

45. ΧΡΗΣΤΟΤΗΣ ΤΟΥ ΡΟΥΤΙΛΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ

Rufus 'Ροῦφος (ὠνομάσθη οὗτος Rufus, ὅπερ, κυρίως, σημαίνει πυρρός, ἐκ τοῦ χρώματος τῆς κόμης. Προβλ. τὸ ἀντίστ. ἐλλην. Πύρρος). Innocentiā (ἀφαιρ. τοῦ κατά τι). Cum (σύνδ. αἰτιολ.). Illo (β' δρ. συγκρίσ.). Est habitus ἐθεωρήθη. Factus (ἐνν. est) ἀνηγορεύθη. Cum... rogaret (α' ἀντικείμ. ευμ, β' ἀντικείμ. γει iniustum). Indignatus ἀγανακτήσας. Si... non facis ἐάν, ἀφοῦ δὲν κάμνεις. Quod rogo ὅπερ παρακαλῶ, τὴν παράκλησίν μου. Immo (καὶ imo) ἀλλ' ὅμως, τούναντίον μάλιστα. Tuā ἐνν. amicitiā (ἀφαιρ.) opus est (χρεία εἶναι). Si... facturus sim. Τίθεται ἡ ὑπόθ. καθ' ὑποτ. (ἐνῷ

προηγουμένως si... facis καθ' ὅριστ.)., ὅταν ἡ πρᾶξις εἶναι ἀβέβαιος ἢ ἀμφίβολος. Quippe ἄτε, οἴα, ὁσάν. Quod aequum non sit ἀδικόν τι. Id quod recte possimus τοῦτ' ὅπερ δικαίως (ὅρθῶς) δυνάμεθα. Τὸ sit καὶ possimus καθ' ὑποτ., διότι τὸ quod ἔξαρτάται ἐκ προτάσεως ἀπαρεμφατικῆς. Si forte postulent ἐὰν τυχὸν ἥθελον ζητήσει, ἐὰν θὰ ἔξήτουν. A nobis παρ' ἡμῶν Quae honesta non sunt ἀτιμίαν τινά. Esse... anteponendam (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ sciebat) = ὅτι religio (ἡ συνείδησις) καὶ fides (ἡ τιμὴ) εἶναι προτιμητέαι. Amicitiae (δοτ. εἰς τὸ anteponendam esse) τῆς φιλίας.

46. ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΑΡΙΟΝ

Humili loco natus ἔξ ἀσήμιους (ταπεινῆς) οἰκογενείας (ἀγροτῶν) γεννηθείς. Οὗτος ἔγινε θεῖος τοῦ Καίσαρος ἐκ τοῦ γάμου του μὲ τὴν ἐκ πατρὸς θείαν του Ἰουλίαν. Ι.ο.ο (ἀφαιρ. τῆς καταγωγῆς). Duce Scipione (ἀφαιρ. ἀπόλ. ἐννοούμενης κατ' ἀφαιρ. τῆς μὴ ἐν χρήσει μετοχῆς τοῦ sum, πρβλ. ἀρ. 21 ἐν ἀρχῇ) ὑπὸ τὴν ἥγεσίαν τοῦ Σκιπίωνος (Αἰμιλιανοῦ). Tirocinium (τῷ 133 π.Χ. κατὰ τὴν ἀλώσιν τῆς Νομαντίας) ὡς νεοσύλλεκτος. Militiae tirocinium... posuit τὴν περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἀπειρίαν κατέθηκε (= depositus), ἔλαβε διὰ πρώτην φρονὸν μέρος... Quodam die cum... colloqueretur ἡμέραν τινά, καθ' ἥν (ὅτε...). Si quid tibi acciderit (τετελ. μέλλ.) ἐὰν συμβῇ εἰς σὲ δυστύχημα τι, ἐὰν τι πάθῃς. Eritne ἀρά γε θὰ ὑπάρξῃ. Alter δεύτερος Tui similis δομούς σου. Imperator στρατηγός. Percusso... umerο (ἀφαιρ. ἀπόλ. ο. percusio) = κτυπήσας... τὸν ὅμον. Hic οὗτος (θὰ εἶναι). Quo = hoc autem. Dignos... spiritus (ἀντικ.) = ἀντάξια... φρονήματα. Rebus (ἀφαιρ. εἰς τὸ dignos) τῶν πράξεων, τῶν ἔργων.

Φράσεις: Militiae tirocinium in Hispania, duce Scipione, posuit ἐβαπτίσθη ἐν Ἰσπανίᾳ εἰς τὸ πῦρ (ῶς σήμερον θὰ ἐλέγομεν) ὑπὸ ἀρχηγὸν τὸν Σκιπίωνα.

47. ΕΚΡΗΞΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΛΛΑ

Tunc. Ἀπὸ τοῦ 88—86 π.Χ. Ortum est (q. orior). Cum... mitteretur ἐνῷ ἐπέμπετο (ἀποφάσει τῆς Συγκλήτου). Consul ὁς ὑπατος (88 π.Χ.). ὁ Σύλλας ἔξυπηρέτησε τὴν Σύγκλητον ἐναντίον τῶν ἱππέων καὶ τῶν Ἰταλικῶν καὶ κατέστη ὁ ἀσπονδος ἐχθρὸς τοῦ Μαρίου. Mithridātem τὸν σ' τὸν Εὐπάτορα (111—64 π.Χ.), ἐχθρὸν ἀσπονδον τῶν Ῥωμαίων, δστις ἔξηγειος κατ' αὐτῶν τὴν Μ. Ἀσίαν (88 π.Χ.). Ei Marius... imperium eripuit ὁ Μ. ἔξηρτασεν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν (στρατηγίαν). Lege quam... tulerat διὰ τοῦ νόμου... δν εἶχε προτείνει (δ Πόπλιος Σουλπίκιος Ῥοῦφος). Qua re (ἀφαιρ. αἰτίας = ea autem re). Romam venit. Ἡ εἰς Ῥώμην πορεία ἔγινεν ἐκ τοῦ ἐν Νάῳη στρατοπέδου, ἔνθα εὑρίσκετο ὁ Σύλλας, προετοιμαζόμενος διὰ τὴν κατὰ τοῦ Μιθριδάτου στρατείαν. Armis (ἀφαιρ. ὁργαν.). Εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ 6 λεγεῶνας. Διὰ πρώτην φορὰν παρεβιάσθησαν οἱ νόμοι, ὃητῶς ἀπαγορευομένου εἰς τοὺς στρατηγοὺς νὰ διαβαίνωσιν ἐνόπλως τὸν περίβολον τῆς Ῥώμης. Interfecit. Ο προγραφεὶς Σουλπίκιος δὲν ἥδυνήθη νὰ σωθῇ φεύγων, ἀλλά, ἀνακαλυφθείς, ἐφονεύθη ὑπὸ τινος τῶν δούλων του. Fugavit. Ο Μάριος, ὁ Σουλπίκιος καὶ δεκάς τῶν ὀπαδῶν του ἐτέμησαν ἐκτὸς νόμου θεωρηθέντες hostes populi Romani. In palude. Ο Μάριος ἀποπλεύσας ἔξ Ωστίας ἦναγκάσθη ὑπὸ τῆς τρικυμίας νὰ ἀποβιβασθῇ πλησίον τῆς Μιντούρωνης, πρὸς N. τῆς Λατίνης, οὐχὶ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λείριος. Ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἔλος. Delituit (q. delitesco). Repertus ἀνεκαλύφθη (ὑπὸ μισθοφόρου Γεμινίου τινὸς ἐκ Ταρρακίνης καὶ παρεδόθη εἰς τὰς Ἀρχὰς τῆς Μιντούρωνης). Ut erat ὡς ἦ το καὶ εὐρίσκετο, εἰς ἦν κατάστασιν εὑρίσκετο. Nudo corpore (ἀφαιρετικὴ τῆς ἴδιότ.). Caeno (ἀφαιρετ. ὁργαν.). Oblitus (παθητ. μτχ. τοῦ q. obliquo). Iniecto... loro (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Minturas εἰς Μίντουρωναν. Ad eum occidendum (γερουνδιακὴ ἔλξ. = διὰ τὸν φόνον αὐτοῦ). Servus publicus δημόσιος δοῦλος, τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους. Natione (ἀφαιρ. τοῦ κατά τι). Vultus (γεν. εἰς τὸ maiestate, ὅπερ εἶναι ἀφαιρ. αἰτίας). Cum... vidiisset ἰδών. Gladio stricto (ἀφριτ. ἀπόλ.). Venientem (μτχ. κατηγορ.). Tunc... audebis (τὸ tunc δύο λέξεις, τυ καὶ τὸ ἔγκτλιτ'- πε). Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἔγινε θέμα τοῦ διασήμου ζωγράφου G. J. Drouais

(ὅς Μάριος ἐν Μιντούρην 1785, Μουσ. Λούβρου). Abiecto ferro (ἀφαιρ. ἀπόλ.), = abiecto gladio, Fūgit (προκμ.). Postea, ‘Ο Σύλλας μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καμπανίαν πρὸς τὸ ἐκεῖ παραμεῖναν τιμῆμα τοῦ στρατοῦ του, μεθ’ οὗ ὠρμησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Μιθριδάτου, διστις παρουσιάζετο ὡς ἐκδικητὴς τῆς ἔθνικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μ. Ἀσίας. Ab iis (ποιητ. αἴτ.). Emissus est (ρ. emitto).

Φράσεις: Nudo corpore caenoque oblitus γυμνὸς καὶ βεβορβορωμένος (κατακάθαστος). Gladio stricto μὲν γυμνὸν τὸ ξίφος.

48. Ο ΜΑΡΙΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΧΗΔΟΝΟΣ

In Africam. ‘Ο Μ. μετὰ πολλὰς περιπετείας κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἀφρικήν. Lictor ὁ αβδοῦχος (τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀσφαλείας τοῦ Σεξτιλίου). Praetoris. Οἱ πραύτωρες ἐν Ῥώμῃ ἀπένεμον κατ’ ἀρχὰς τὴν δικαιοσύνην, ἔπειτα δὲ ἀνελάμβανον, ἐν ἀνάγκῃ, ὡς ἀντιστράτηγοι, τὴν διοίκησιν ἐπαρχιῶν (ἕδω τῆς Ἀφρικῆς) εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ὑπάτων (praetores provinciales). Aliquod ἐπιμετικῶς. Humanitatis officium καθῆκον φιλανθρωπίας, ἀνθρωπίνην βοήθειαν. Provinciā = ex ḥ de provincia. In se (αἴτ. ἐνικ.). animadvertisi (ἀπόστ. παθητ.). Torvis oculis (ἀφαιρ. τροπ.) μὲ ἄγριον βλέμμα. Ecquid vellet (πλαγ. ἐρώτ. εἰς τὸ interroganti = num quid [άντι] aliquid] vellet). Sedentem (μιχ. κατηγορημ.). Ἡ σκηνὴ αὕτη ἐνέπνευσε τὸν Léon Cogniet (1794 – 1880) νὰ ζωγραφίσῃ ἔνα τῶν ὡραιοτέρων πινάκων του (‘Ο Μάριος ἐν μέσῳ τῶν ἐρεπίων τῆς Καρχηδόνος), ἀλλὰ καὶ τὸν Λαμαρτίνον εἰς ὅσα γράφει περὶ τοῦ Μαρίου εἰς τὸ ἔγονον του « Voyage en Orient ». De inconstantia (καὶ ἀπλῶς γεν. inconstantiae) περὶ τῆς ἀσταθείας, περὶ τοῦ εὐμεταβόλου. Δύναται τις νὰ συγκρίνῃ τὸ παράδειγμα τοῦτο τῆς ἀσταθείας πρὸς τὸ προηγούμενον τοῦ Περσέως. Eum = lictorem. Admonebat (Marius). Τὸ ρ. admoneo δέχεται γενικὴν ḥ τὴν de πρόθεσιν. Excidium τὴν κατάρρευσιν. Clarissimi τόσον ἐνδόξου. Casum τὴν πτῶσιν, τὴν δυστυχίαν (τὸ κατάντημα). ‘Ο Μάριος ἐζήτησεν ἀσυλον εἰς τὴν πα-

οακειμένην νῆσον Κέρκιναν. Cum... poneret θέτων. Ob oculos=ante oculos.

Φοράσεις: Nisi vellet in se animadvertisse èàν δὲν ἐπεθύμει νὰ λάβωσι μέτρα ἑναντίον του.

49. ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΙΟΥ

Erat Mario (δοτ.)... contemptor animus εἶχεν διάραιος... ψυχὴν μεστὴν περιφρόνησεως. Ingenuarum artium τῶν ἐλευθερίων Τεχνῶν (προβλ. ἀριθ. 41: bonis artibus). Liberalium studiorum τῶν Γραμμάτων, τῆς Φιλολογίας (Γραμματικῆς, Ρητορικῆς καὶ Ποιήσεως). Aedem ναόν. Honoris. Ο Μάραιος ἐπὶ τοῦ Ἡσκυλίνου λόφου (διὰ τῆς λείας ἦν ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λαφύρων τῶν Τευτόνων καὶ Κίμβων) ἀνήγειρε ναὸν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ προστάτου τῆς Τιμῆς. Cum... νονίσσετε εὐξάμενος (τάξις, ἀφοῦ ἔκαμε τάξιμο). De manubiis ἐκ... (ἥ πρόθ. δηλοῖ τὴν προέλευσιν καὶ τὴν ὕλην). Facturum (ἔνν. esse). Spreta... marmororum nobilitate... peritiā (ἀφαιρ. ἀπόλ.) περιφρόνησις (μὴ καταδεχθείς), ἀποκρούσας τὴν καλὴν ποιότητα, τὴν ὁραιότητα τῶν ξένων μαρμάρων καὶ τὴν ἐμπειρίαν. Τὰ ἀφηρημένα nobilitate marmororum ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων spretis nobilibus marmotibus et artificum peritiā ἀντὶ peritis artificibus. Τὰ ἐλληνικὰ μάρμαρα, ἵδια τῆς Πάρου, ὡς καὶ οἱ Ἑλληνες ἀρχιτέκτονες, ἦσαν δονομαστοί. Vulgari lapide... per artificem romanum. Eἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ marmorum nobilitate artificum graecorum peritiā. Eam (aedem). Faciendam curavit. Τὸ γέροντινακὸν τίθεται πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ. Quod... parum prodessent (ὑποτακτ. ἐπειδὴ ἐκφράζει τὴν σκέψιν τοῦ Μαρίου), διότι κατ' αὐτὸν τὰ Ἑλλην. Γράμματα ὀλίγον ὠφέλησαν τοὺς ἐν Ῥώμῃ διδασκάλους των, μικρὰν ὠφέλειαν παρέσχον εἰς τοὺς διδάσκοντας αὐτὰ (doctoribus suis δοτ.=doctoribus earum litterarum=docentibus illas). Idem (ἔνν. fuit ἥ erat) διάτοξις, τοῦνταντίον ἥτο αὐτός. Ad dolorem πρὸς τὸ ἄλγος, τοὺς πόνους. Fortis ἀνδρεῖος. Validus (erat) ἵσχυρὸς (σωματικῶς). Cum... secarentur κοπτομένων... Se (ὑποκ. τοῦ alligari). Ostendit (προκ.). Quod... esset διότι (κατὰ τὸν Μάραιον) ἥτο, φρονῶν διτι... ἥτο.

Φράσεις: Aedem faciendam curavit ἐπεμελήθη τῆς κατασκευῆς τοῦ ναοῦ.

50. ΔΙΚΤΑΤΩΡ(Ε)ΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΦΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΑ

Urbanos = *urbis* (τῆς Ρώμης). Properavit. 'Ο Σύλλας ἀφοῦ ἐνίκησε τὸν Μιθριδάτην, ἀπόδεχθέντα βαρεῖς δόρους (84 π.Χ.), ἔπειτα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀποβιβασθεὶς εἰς Βοιωνίσιον (83 π.Χ.), ἔχων ὡς ἀμοιβὴν τῶν νικῶν τὴν παραγραφήν του, τὴν καταστοφὴν τοῦ οἴκου του, τὴν δήμευσιν τῆς περιουσίας του καὶ τὴν ἔξοδίαν τῶν οἰκείων του. 'Η Ρώμη ἦτο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Κίννα καὶ τοῦ Μαρίου, οὔτινος ἡ ἀφιξεῖς ἔδωκε τὸ σύνθημα σφαγῶν, αἵτινες κατέληξαν εἰς τὰς φοβερὰς προγραφὰς τοῦ Σύλλα (83—82 π.Χ.). Μαρίο (δοτ.). Omnes. 'Ιδια τὸν ὑπατον Κάρβωνα καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν τοῦ Μαρίου. Illa victoriā (ἀφαιρ. β' δόρος συγκρίσεως). Dictator creatus (τῷ 81 π.Χ. κατὰ τρόπον παράνομον). Αὕτη ἡ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπ' ἀδριστὸν χρόνον χρηματηθεῖσα δικτατωρ(ε)ία (dictator legibus scribendis et rei publicae constituendae) οὖδεν, πλὴν τοῦ ὄνοματος, εἶχε κοινὸν πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Animadvertisi (παθ. ἀπομφ. διὰ τὸ ἀδριστὸν τοῦ ὑποκειμένου προβλ. καὶ κατωτ. interfici = νὰ ἐπιβληθῇ τιμωρία, νὰ τιμωρήσουν...). Vel in eos qui... καὶ αὐτοὺς ἀκόμη, οἱ δόποιοι... Quattuor κατὰ Πλούταρχον ἔξ. In circo παρὰ τὸν Ἰππόδρομον (πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἐννυοῦς, ἔνθα συνεδρίαζε τὴν αὐτὴν ὥραν ἡ Σύγκλητος). Donec admoneret. 'Η σύντ.: debere aliquos vivere ut essent (ei) quibus (δοτ.) imperaret. Tabulam proscriptionis πίνακα προγραφῆς, προγραφικὸν κατάλογον. Proposuit προέβαλεν (ἔδωκε νὰ ἀναρτήσουν εἰς τὴν Ἀγοράν), ἐδημοσίευσε. Quā (tabulā) continebantur ἐν φ' πίνακι (καταλόγῳ) περιείχοντο... Nomina eorum qui occidendi essent τὰ ὄνόματα τούτων, οἵτινες ἐπρόκειτο (ἐμελλον) νὰ... φονευθῶσιν. 'Ετέθη ὑποτακτ., διότι δηλοῦται ἡ γνώμη τοῦ Σύλλα. Omnia indignatio ἡ ἀγανάκτησις ὅλων, γενικὴ ἀγανάκτησις. Avaritia φιλοζηματία, φιλοκημοσύνη. Quidam γνωστός τις (ἦτο ὁ ἵππεὺς Κόϊντος Αὐρόλιος). Cui fundus... erat δστις εἶχεν ἀγρόν, κτῆμα (= praedium). Adscriptum (ἔνν. esse).

Persequitur καταδιώκει. Neque longe — et non longe. A quodam (ποιητ. αἴτιον). Percussus est (ρ. percucio).

Φράσεις: Quisquis voluit δὲ βουλόμενος. Se quoque adscriptum vidit εἶδε καὶ τὸ ἴδικόν του ὄνομα ἐγγεγραμμένον. Neque longe progressus καὶ εἰς ἀπόστασιν μόλις δλίγων βημάτων. Vae misero mihi οἷμοι ἔγῳ τάλας! (συμφορά μου!).

51. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΑ ΚΑΙ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΑΥΤΟΥ

In villam εἰς τὴν παρὰ τὴν Κύμην τῆς Καμπανίας ἐξοχικὴν οἰκίαν του (τὸ κτῆμα του). Rusticari et... ducere ἔξαρτ. ἐκ τοῦ coepit. Venando (ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ τρόπου). Morbo pediculari (ἀφαιρ. = ἐκ φθειριάσεως, pediculus ὑποκορ. τοῦ pedis, is ἀ. καὶ θ. = δὲ φθείρ, ἡ ψεῦρα). Correptus καταληφθείς, προσβληθείς (ρ. corripi). Ingentis animi γεν. ἴδιότ. = ἀφαιρ. ἴδιότ. ingenti animo) = πολὺ μεγάλης ἐνεργείας, δυνάμεως, θελήσεως. Litteris (ἀφαιρ. δργαν.). Virorum (γεν. ἀντικ.). Adeo... ut... duxerit οὕτω (τόσον)... ὥστε... ἐνόμισε. Praemio (ἀφαιρ. εἰς τὸ dignam). Epigramma (κατὰ λ. ἐπίγραμμα, ἐδῶ = ποιημάτιον μικρόν). Cum... obtulisset (ρ. offero) προσενεγκών. Dari νὰ δοθῇ, νὰ δώσουν. Ne quid ἀντὶ ne aliquid (= ut nihil). Postea εἰς τὸ μέλλον. Fluminibus (ἀφαιρ.). In vivos ἐναντίον τῶν ζώντων. Mortuis (δοτ. εἰς τὸ pepercit ρ. parco). Marii... cineres erutos τοῦ Μαρίου τὴν τέφραν (τὰ λειψανα) ἐκσκαφεῖσαν (ἐκσκάψας, ἐεθάψας). Τὸ ἀντίθ. τοῦ eruo εἶναι obruo. Qua = hac igitur. Praeclare (ἐπίρρ.) σύναψον πρὸς τὸ rerum gestarum. Corrupit (ρ. corrumpo) ἡμαύρωσε.

Φράσεις: Sulla in villam profectus rusticari et venando vitam ducere coepit δὲ Σύλλας μεταβὰς εἰς τὴν ἐξοχὴν διέμεινεν ἐκεῖ ἀσχολούμενος εἰς τὸ κυνήγιον. Rerum praecclare gestaruim gloriam corruptit ἡμαύρωσε τὴν δόξαν τῶν μεγάλων καὶ λαμπρῶν κατορθωμάτων του.

52. Η ΤΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΟΥΛΑΟΥ

Prospectu et ambulatione (ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς, τοῦ κατά τι). Quo cum venisset εἰς δὲ μέρος (ἐκεῖ) ἐλθών. Quod... esset... vide-retur δτι (κατ' αὐτὸν) ἦτο μέν... ἀλλὰ... ἐφαίνετο. Quidem βεβαίως. Peramoena (ἡ προθ. per ἐν συνδέσει μετ' ἐπιθέτου προσδίδει εἰς αὐτὸν ἔννοιαν ὑπερθετικοῦ) = amoenissima (ἔνεκα τοῦ πρασίνου, τῶν νερῶν καὶ τῆς σκιᾶς). Aestate... hieme (ἀφαιρ. χρον.). Minus commoda πολὺ δλίγον ἀνετος. Tὸ minus καταντῷ ισοδύναμον πρὸς τὸ non. Putasne δύο λέξεις: putas καὶ τὸ ἐγκλιτ. -ne = νομίζεις λοιπόν; Minus sapere δτι εἴμαι εὐθέστερος, ἀνοητότερος. Quam ἡ. Adveniente hieme προσεγγίζοντος τοῦ χειμῶνος. Magnificentiae (δοτ). Epularum (γεν. ἀντικ. εἰς τὴν ὄνομαστ. sumptus (πολυτέλεια, τὰ μεγάλα ἔξοδα)). Ut pote soli διὰ τὸν λόγον δτι ἦτο μόνος (δ Λούκουλλος). Graviter obiurgavit τραχέως (μὲ τραχύτητα) τὸν ἐπετίμησεν, ἐπέπληξε. Se (ὑποκ. τοῦ debuisse = θὰ ὕφειλε). Quod nemo esset διότι οὐδεὶς ὑπῆρχε (πρβλ. ἀνωτ. ἀρ. 49 τέλ.). Iratus δργισθείς, ἐν δργῇ. An nesciebas...? ἡ γνώσις...; (γνώσις, δὲν εἶναι ἔτσι; γνώσις ἵσως). Apud Lucullum ἡ ἀπόκρισις αὗτη κατέστη παροιμιώδης.

Φράσεις: Habebat villam prospectu et ambulatione pulcherrimam εἶχεν ἔξοχικὸν οἶκον; τοῦ δποίου ἡ θέα καὶ οἱ περίπατοι (δρόμοι) ἦσαν δραιότατοι.

53. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΤΟΥ ΣΕΡΤΩΡΙΟΥ

Cum... flagitarent nec iam... posset ὅτε... ἐπεζήτουν (ἐπιμόνως ἐζήτουν) χωρὶς πλέον νὰ δύναται (= nec... posset) νά... Πρόκειται περὶ τοῦ πολέμου ἐν Ἰσπανίᾳ, ἔνθα παρίστατο ὁ Σερτώριος κατ' ἀρχὰς ὡς Μαριανὸς ἡττημένος, ἐπειτα δὲ ὡς ἐλευθερωτής. Κατ' αὐτοῦ εἶχε σταλῆ ὁ Μέτελλος καὶ ὁ Γναῖος Πομπήιος (76 π.Χ.). Praevalidum ἡ προθ. prae ὡς ἀνωτέρω ἡ per (ἀρ. 52: peramoena). Infirmissimum πολὺ ἀδύνατον. Alterum... alterum τὸν μέν, τὸν δέ. Α robusto iuvene (ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ abrumpi). Simul διὰ μιᾶς. Singulos pilos ἀγὰ μίαν τρίχα, τρίχα πρὸς τρίχα. Quamvis tremulā

ιπανι μολονότι διὰ χειρὸς τρεμούσης. Satis ἐπαρκῶς, καλῶς. Quorsum ea res spectaret (πλαγ. ἔοιτ.) = τί ἐσήμαινε τοῦτο, εἰς ποῖον σκοπὸν τοῦτο ἔτεινε. Caudae (δοτ.). Cum (σύνδ. αἴτιολ.). Partem τὸ μέρος (δηλ. κατὰ τμήματα). Contra τοῦναντίον. Nihil (ἐπίρρο. = κατ' οὐδέν, οὐδαμῶς). Universum (ἐνν. ευμ = αὐτόν, δηλ. τὸν στρατὸν συνολικῶς). Consilio (ἀφαιρ. δργαν.).

Φράσεις: Irritus adulescentis labor risum omnibus movit αἱ μάταιαι προσπάθειαι τοῦ νέου προεκάλεσαν γενικὸν γέλωτα.

54. Ο ΠΟΜΠΗ·Ι·ΟΣ ΕΠΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΜΕΓΑΣ

Transgressus inde διαπεραιωθεὶς ἔκειθεν (ἐκ Σικελίας). Partibus (δοτ. εἰς τὸ favebat) = τὸ κόμμα. Bello (ἀφαιρ. δργαν.). Intra dies quadraginta ἐντὸς 40 ἡμερῶν, εἰς ἡμέρας ὀλιγωτέρας τῶν 40. Oppressit (φ. opprimo). Adulescens (παράθεσις εἰς τὸ Pompeius). Annorum (γεν. ἴδιοτ.). Litterae ἐπιστολή. A Sulla (ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν προέλευσιν) = ἀπὸ (ἐκ) μέρους τοῦ Σ. Iubebatur (Pompeius). Tulit (φ. fero). Reversus est (φ. revertor). Laetus περιχαρής, μετὰ χαρᾶς. Restitit (φ. resisto). Neque = et non (ἡ ἀρνησις πίπτει εἰς τὸ ὅπλα). Ea re (ἀφαιρ. ἀναγκ. αἴτιον). A proposito (ἐνν. suo). Aususque (= et ausus est, φ. ἡμιαποθ. audeo). Plures (συγκρ. τοῦ multi) ὁ περισσότερος, ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων. Solem orientem τὴν ἀνατολήν, τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον (τὸν νέον Πομπήιον). Occidenteim (ἐνν. solem = τὴν δύσιν, τὸν δύοντα, δηλ. τὸν γέροντα Σύλλαν). Quo dicto (= eo autem dicto) διὰ τούτου δὲ τοῦ λόγου. Iuvenis δηλ. τοῦ Πομπήιου. Triumphet (ἐνεστ. ὑποτακτ.) ἦς θριαμβεύσῃ.

55. ΠΟΜΠΗ·Ι·ΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΣ

Confecto bello (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Cum... venisset ἐλθών. Audire νὰ ἀκούσῃ (αὐτὸν διδάσκοντα), νὰ γίνῃ ἀκροατής. Quod... laborabat. Ἐτέθη δριστ., διότι τὸ γεγονός τοῦτο παριστάνεται ὡς βέβαιον.

Ex podagra ἐκ ποδάγρας, ἐξ ἀρθρίτιδος τῶν ποδῶν (ἐνῷ chiragra=ἀρθρῖτις τῶν κειρῶν). Mos erat ut percuteret = moris erat, consuetudo erat ut... ἔθος ἦτο νά... Ingressurus erat = ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ. Honoris causa τιμῆς ἔνεκεν, ἐκ σεβασμοῦ. Quem = hunc autem. Ut (εὐθὺς) ὡς. Quod non... posset (ὑποτακτ., διότι ἐκφράζει τὴν σκέψιν ἐνὸς ἄλλου = διότι, ὡς ἔλεγε, δὲν ἤδυνατο...). Nec commitam ut... efficiat καὶ δὲν θὰ διαπράξω (τὸ σφάλμα τοῦτο), ὥστε νὰ γίνη αἴτια (ἀφορμή) δ φυσικὸς πόνος (dolor corporis). Tantus vir ἀνὴρ τόσον ἐπιφανῆς. De hoc = de hac re (δηλ. nihil... non esset). Esset εἶναι ὑποτακτ. τοῦ πλαγίου λόγου, ἀποδίδοντος τοὺς λόγους τοῦ Ποσειδωνίου. Οὗτος, ὡς στωικὸς φιλόσοφος, ἐδέχετο ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει κακόν, εἰμὴ τὸ ἡθικῶς κακόν. Cum ἐπειδή. Nihil agis οὐδὲν πράττεις, ματαιοπονεῖς (χάνεις τὸν καιρὸν σου). Quamvis sis εἰ καὶ εἴσαι.

Φράσεις: Graviter et copiose disseruit de hoc ipso ἔκαμεν ἐπὶ τοῦ ἑξῆς θέματος σπουδαίαν καὶ διεξοδικήν διδασκαλίαν.

56. ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΦΟΝΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ (15 Μαρτίου 44 π. Χ.)

Dictator in perpetuum (ἐνν. tempus). Μετὰ τὴν ἐκ Γαλατίας ἐπιστροφήν του διετέλεσε δικτάτωρ (49 π.Χ.), ὑπατος (48 π. X.), δικτάτωρ (47 π. X.), ὑπατος (46 π. X.), ὑπατος καὶ δικτάτωρ (45 π. X.). Ἡ ἴσοβιος δικτατωρ(ε)ία ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τὴν 14 Φεβρουαρίου τοῦ 44 π. X. Insolentius μετὰ μεγαλυτέρας ἀλαζονείας, ἐπάρσεως. Pro rostris ἔμπροσθεν τῶν ἐμβόλων, πρὸ τοῦ Βήματος. Τοῦτο ἦτο κεκοσμημένον δι' ἐμβόλων τῶν νεῶν, τὰς δοπίας κατεναυμάχησε (τῷ 338 π. X.) παρὰ τὸ "Αντιον δ ὑπατος C. Maenius. Diadēma τοῦτο προσεφέρομη τὴν 15 Φεβρουαρίου τοῦ 44 π. X. κατὰ τὴν ἱορήν τῶν Λυκαίων (Lupercalia). Insigne regium (αἰτ. παράθεσις εἰς τὸ diadema). Est repulsum (q. repellere). Non... offensus (ἐνν. esse). Πόσον διαφορετικὴ ὑπῆρξεν ἡ διαγωγὴ τοῦ Σκιπίωνος! (πρθλ. ἀρ. 32). Coniuratum est (ἀπροσώπως) συνωμοσίᾳ ἐγένετο, συνώμοσαν. A... viris (πουητ. αἴτιον). Cassio et

Bruto ducibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.) δύντων ἀρχηγῶν (ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν) τοῦ Κασσίου καὶ τοῦ Βρούτου (πρβλ. ἀρ. 46). Conspirationis (γεν. ἀντικειμ.). Idibus (ἀφαιρ. τοῦ χρόνου). Αἱ εἰδοὶ Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου καὶ Ὁκτωβρίου ἥσαν ἡ 15η τῶν δὲ λοιπῶν μηνῶν ἡ 13η ἥμερα. Cum... venisset ἐλθών. Assidentem ἐνῷ ἐκαθέζετο. Specie officii ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀποδόσεως τιμῆς (μὲ τὴν πρόσφασιν νὰ τὸν τιμήσουν). Unus ex eis (δ Tillius Cimber). Quasi... rogaturus ὠσεί... μέλλων νὰ ὑποβάλῃ (προφορικὴν) παράκλησιν (ὑπὲρ τοῦ ἔξο-
ρίστου ἀδελφοῦ του). Ista (ἀντὶ istud) αὐτῇ σας ἡ πρᾶξις. Tὸ ista συμφωνεῖ μὲ τὸ κατηγορ. vis. Arreptum (ρ. arripio). Filii loco ἀντὶ τέκνου, ως τέκνου. Strictis pugionibus μὲ γυμνὰ τὰ ἐγχειρίδια. Togā caput obvolvit ἐκάλυψε διὰ τῆς τηβέννου τὴν κεφαλήν, ἀνέσυρεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν τήβεννον.

Ο Καίσαρ ἐδολοφονήθη εἰς ἥλικίαν 56 ἐτῶν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἐν τῇ αἰθουσῇ τῶν συνεδριάσεων τῆς Συγκλήτου ἰδρυμένου ἀνδριάν-
τος τοῦ Πομπηίου. Ο θάνατος τοῦ Καίσαρος ἐνέπνευσε ποιητὰς καὶ ζωγράφους. Οὕτως δὲ Ἀγγλος Shakespeare (Σαίξπηρ) ἐποίησε δρᾶμα
διμώνυμον (1601) καθὼς καὶ δ Γάλλος Voltaire (1743), δὲ ζωγρά-
φος G. Rochegrosse συνέθεσε πίνακα (La Curée, 1886), ἐπίσης καὶ δ
J. L. Gérôme (La mort de César, 1859), ὃν δὲ μὲν παριστὰ τὴν
ἐπίθεσιν τῶν συνωμοτῶν, δὲ τὴν μετὰ τὴν δολοφονίαν πλήρη ταρα-
χῆς φυγῆς αὐτῶν.

57. ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ

Statūrā... oculis... capite (ἀφαιρ. ίδιοτ.), Quod esset ὑποτ.
διότι παριστὰ τὴν σκέψιν τοῦ Καίσαρος = διότι κατ' αὐτὸν ἦτο...
Ius laureae perpetuo gestandæ (γερουνδ. ἔλξις) = ius gestandi
lauream (ἐνν. coronam) perpetuo (διηνεκῶς). Αὕτη ἀπέκρουπτε τὴν
φαλακρότητα τῆς κεφαλῆς. Διὰ στεφάνου δάφνης ἐστεφανοῦντο ἐκτὸς
τῶν ἄλλων καὶ οἱ ἀξιωθέντες θριάμβου. Decretis (ρ. decerno). Vini
(γεν. εἰς τὸ parcissimum). Η νηφαλιότης αὐτὴ προεφύλαξε τὸν
Καίσαρα ἀπὸ πολλοὺς ἔξευτελισμούς. Cato (τὸ πλῆρες M. P. Cato) δ
νεώτερος ἢ Ὅτικαῖος καλούμενος, ὅστις ἦτο ἐκ τῶν ἀσπονδοτέονων
ἔχθρῶν του. Dicere solebat ως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τὸ ρ. μεταφράζε-

ται δι' ἐπιρρήματος και τὸ ἀπόμφ. διὰ ὁρίματος=συνήθως ἔλεγεν ὅτι. Ad evertendam rem publicam (γερουνδ. ἔλξις=ad evertendum r.p.). Armorum τῆς ὁπλομαχητικῆς, τῆς ὁπλομαχίας. Sobrium (κατηγορ.). Equitandi ἵσοδυναμεῖ πρὸς ὄνομα = equitationis. Laboris (γεν. ἀντικμν. εἰς τὸ patiens=καρτερικός). Ultra fidem πέρα τοῦ πιστευτοῦ, εἰς βαθὺδὸν ἀπίστευτον. In agmine = in itinere ἐν ταῖς πορείαις. Anteībat (q. anteeo) προηγεῖτο (ἐπήγαινε πρῶτος). Equo . . . pedibus ἔφιππος . . . πεζῇ. Capite detecto ἀσκεπής, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀκάλυπτον. Ut . . . praevenerit ὥστε ἡλθε πρὶν ἀπὸ τοὺς παρ' αὐτοῦ σταλέντας ἀγγελιαφόρους, προηγήθη τῶν . . . (πρβλ. ἀρ. 37 : ut attulerit). Nando (ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ τρόπου). Utribus (ἀφαιρ. ἔξι ὀνομαστ. uter, γεν. utris = ἀσκὸς) εἰς τὸ innixus (q. innitor) ἐπὶ ἀσκῶν.

Φράσεις: Quod obtrectatorum iocis obnoxia esset διότι ἔδιδεν ὕλην εἰς τὰ σκώμματα τῶν ἐχθρῶν του. Armorum et equitandi peritissimus λίαν ἔμπειρος (ἐπιδέξιος) εἰς τὴν ὁπλομαχητικὴν και εἰς τὴν ἴππασίαν.

58. ΑΔΕΛΦΙΚΗ ΑΓΑΠΗ ΚΑΤΩΝΟΣ ΤΟΥ ΥΤΙΚΑΙΟΥ

Omnium maxime πάντων μάλιστα, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. Quem... diligenter ποῖον ἥγάπα. Ἐτέθη ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρωτησις. Fratrem (ἐνν. diligo omnium maxime). Secundum (κατηγορ.). Iterum πάλιν, τὸ δεύτερον. Tertio ἐκ τρίτου, τὸ τρίτον (ἐνν. quem diligenter). Donec . . . desisteret ἕως ὅτου ἀποστῇ, παραιτηθῇ. A percontando ἀπὸ τοῦ ἐρωτᾶν (q. percontor). Crevit (q. cresco). In = erga. Annos natus viginti εἰς ἡλίκιαν 20 ἐτῶν. Iter πορείαν, ταξίδιον. prefectus esset ἀπῆλθε (q. proficiscor). Ne . . . desereret ἵνα μῆ. . . Diversum . . . ingenium (κνοίως ἐστομμένος εἰς δύο ἀντιθέτους πλευράς) ἀντίθετος, διάφορος δὲ καρακτήρ.

59. ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ ΚΑΤΩΝΟΣ ΤΟΥ ΥΤΙΚΑΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ

Cum... tulisset προτείνας. Consul ὑπατος (ῶν). Rei publicae (δοτ.). Ceteris exterritis (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Obstitit (ρ. obsisto). Curiā (ἀφαιρ. εἰς τὸ extrahi). In vincula = in carcere. Extrahi... rapi (παθ. ἀπαρέμφ., διότι τὸ ὑποκείμ. εἶναι ἀριστον). Nihil remisit de libertate linguae = οὐδὲν ἡγάττωσεν, ἐμετρίασεν ἐκ τῆς ἐλευθερίας τῆς γλώσσης. Obiurgatus ἐπιτιμηθείς. Nondum missos senatu οὕπω τῆς Συγκλήτου λυθείσης, ἐνῷ ἢ συνεδρίᾳ τῆς Συγκλήτου δὲν εἶχεν ἀκόμη λυθῆ. Quod... discederet διότι... ἀπεχώρει (ἐτέθη ὑποτ.. διότι δηλοῦται ἡ σκέψις τοῦ Καίσαρος). Exspectabat dum (μεθ' ὑποτακτ.) = περιέμενεν ἔως ὅτου... Precibus (ἀφαιρ. εἰς τὸ uteretur). Quod = sed id. Ubi... intellexit ὡς ἐνόησε. Pudore-victus ἐξ αἰδοῦς. Qui... emitteret (ἀναφορ. τελικὴ πρότασις) = ut is... emitteret.

60. ΣΠΟΥΔΑΙ ΤΟΥ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙΤΥΧΙΑΙ

Equestri genere (ἀφαιρ. καταγωγῆς)... natus est ἐγεννήθη ἐξ ἴππικοῦ γένους (τάξεως), ἐκ τῆς ἵππαδος τάξεως, ἐξ ἴππεων. Ἡ τάξις αὐτη (ordo equestris), μέσην οὖσα μεταξὺ τῆς τάξεως τῶν Συγκλητικῶν καὶ τοῦ δήμου συνεστάθη ἀπὸ τοῦ 122 π.Χ. διὰ νόμου τοῦ Γ. Γράγχου, ἔχουσα ἴδιον τίμημα (400.000 σηστερίων). Ἡ τάξις αὐτη ἀπετέλει τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ χοίματος. Arpīni (γεν. τοπ.) ἐν Ἀρπίνῳ (πόλει τοῦ Λατίου). A patre. 'Ο πατὴρ τοῦ Κικέρωνος ἦζη ἐν ἀνέσει, χωρὶς νὰ ἀσκῇ ἐπάγγελμά τι. Didicit (ρ. disco). Aetas puerilis = pueritia, ἡ παιδικὴ ἥλικια (μέχρι περ. τοῦ 17ου ἔτους). Solut informari. Τὸ ὄγημα, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, δύναται νὰ μεταφράζεται δι' ἐπιρρήματος καὶ τὸ ἀπαρέμφ. διὰ ωγματος = saepe informatur συνήκως ἢ συνήθως μορφώνεται. Ad humanitatem πρὸς τὰ ἐγκύλια μαθήματα, τὴν ἐγκύλιον παιδείαν (Γράμματα καὶ Ἡθικήν). Tanta... admiratione... ut μετὰ τοσούτου... θαυμασμοῦ... ὔστε. Cum... tum καὶ... καί, τόσον... ὅσον. Medium συμφωνεῖ

μὲ τὸ νοούμενον εum. Domum οἴκαδε, εἰς τὸν οἴκον τον. Adulescens νέος ὧν (παράθεσις εἰς τὸ Cicero). Τῷ 80 π.Χ. εἶχεν ήλικίαν 26 ἑτῶν (adulescens = νέος ἀπὸ 17 — 30 ἑτῶν). Eloquentiam. Ὁ Κικέρων ἐμορφώνετο ὅχι μόνον ἐπιδιδόμενος ἐπιμελῶς καὶ μετὰ ζήλου εἰς τὴν Ἀρητορικήν, τὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὸ Δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἀκούων ἐν τῷ Forum τοὺς διασήμους τῶν χρόνων ἔκεινων δῆτορας. Libertatem ἐλεύθερον πνεῦμα, ἀνεξαρτησίαν. Adversus Sullanos ἐναντίον τῶν φίλων τοῦ κόμματος τοῦ Σύλλα. Διὰ τοῦτο καὶ προσέβαλεν ὁ Κικέρων, εἰς κοισίμους μάλιστα καιρούς τῶν προγραφῶν, ἀνδρας τοῦ κόμματος του, οἷος ἦτο ὁ Χρυσόγονος ἀπελεύθερος (*libertus*) καὶ ἐκ τῶν κυριωτέρων ὁργάνων αὐτοῦ. Parricidii accusatum. Μετὰ ὥμητων, ἄτινα δηλοῦσι κατηγορεῖν, τίθεται τὸ δόνομα δι' ὅ τις κατηγορεῖται κατὰ γενικὴν τῆς αἰτίας (*parricidii*). Ὁ Χρυσόγονος κατηγόρησε τὸν Ἀρητορικὸν πατροκτόνον, ἀλλὰ ἡθωφάθη διὰ τῆς δεξιᾶς ὑπερασπίσεως τοῦ Κικέρωνος, ὅστις ἐπὶ τῇ εὑκαιρίᾳ ταύτῃ ἀπέκτησε δόξαν μεγάλου δῆτορος. Acrier ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ *pro Sex(tio) Roscio Amerino*. Quod invadet. Μετὰ τοῦ quod ἐτέθη δοιστική, διότι δηλοῖ ὅχι γνώμην ἄλλου, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ. Potentiā (ἀφαιρ. ὁργαν. εἰς τὸ fretus). In bona... invadet κατεπάτει (ἐσφετερίζετο) τὰς περιουσίας. Qua ex re (=ex quo, ex eo facto) ἔνεκα τούτου. Athenas. Τῷ 79 π.Χ. Αἱ Ἀθῆναι καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν ὑπὸ τῶν Ἀρωμαίων διετήρουν ἐπὶ πολὺ ἔτι τὴν φήμην κέντρου φιλολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν σπουδῶν. Ubi ἔνθα. Antiochum τὸν ἔξ Ἀσκαλώνος Πλατωνικὸν φιλόσοφον. Eloquentiae gratiā ποδς τελειοποίησίν του ἐν τῇ Ἀρητορικῇ. Molonem τὸν ἔξ Ἀλαβάνδων τῆς Καρίας. Magistrum (κατηγ.=ώς...). Cum... audivisset ἀκούσας. Dicentem (μτχ. κατηγορημ.) ἀγορεύοντα. Τὰ δῆτορικὰ αὐτὰ γυμνάσματα ἐλέγοντο declamationes. καὶ δι Κικέρων ἐν Ἀρωματικῷ σπουδῶν τῆς Ρώμης, ἔξ ἦς οἱ ἀρχοντες ἐπομηθεύοντο ἐν ὧδα ἀνάγκης σίτον καὶ δημητριακούς καρπούς. Initio (ὅλως διόλου) εἰς τὰς ἀρχάς, διότι ἐφοβήθησαν μὴ πεινάσωσι καὶ αὐτοί. Diligentiam iustitiam et comitatetm αἱ τρεῖς θεμελιώδεις ἀρχεταὶ τοῦ χρηστοῦ διοικητοῦ. Ubi... experti sunt (εὐθὺς) ὡς,

ἄμα... ἐδοκίμασαν, ἔλαβον πεῖραν (q. *experior*). Detulerunt (q. *defero*). In causis agendis = in agendo (ἢ in dicendo) causas.

61. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ

Initā... societate (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = ἀφοῦ... Iamdiu inimicum ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἔχθρόν του (προσωπικόν). Sibi (δοτ. = Antonio.). Proscripsit. Ἡ δευτέρα αὐτη τοιανδρία (κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Καίσαρος, Πομπήιου, Κράσσου) ἀπετελέσθη τῇ 27 Νοεμβρίου 43 π.Χ. ἐκ τοῦ Ὀκταβίου, Ἀντωνίου καὶ Λεπίδου. Ἔκαστος τούτων πρὸς σύμπτην τῆς τοιανδρίας ἔκαμεν ἀμοιβαίας ὑποχωρήσεις. Οὕτως δὲ μὲν Ὀκταβίος ἔθυσίασεν, οὐχὶ ἀνευ ἀντιστάσεως, τὸν Κικέρωνα εἰς τὸν Ἀντώνιον, δὲ Λέπιδος αὐτὸν τούτον τὸν ἀδελφόν του Παῦλον καὶ δὲ Ἀντώνιος τὸν ἐκ μητρὸς θεῖον του Λεύκιον Καίσαρα. Quā re auditā (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ, μαθὼν τοῦτο (κατὰ λ. : τούτου τοῦ πράγματος ἀκουσθέντος). Τὴν εἰδήσιν δὲ Κ. ἔμαθεν ἐν Τούσκλῳ, ἔνθα εὑρίσκετο μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Κοῖντου. Transversis itineribus (ἀφαιρ. τοῦ τρόπου) = μὲ λοξὰς διαδρομὰς (προείας), λοξοδρομῶν. Ἐφέρετο ἐντὸς φρορείου. In villam εἰς τὴν ἐν Φορμίαις (σήμερον *Mola di Gaeta*) ἔξοχικὴν οἰκίαν του, πλησίον τῆς Καινῆτης πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Νεαπόλεως. Fūgit (προκμ.). In Macedonia. Πρὸς συνάντησιν τοῦ Βρούτου, δστις συνήθοις εἰκεῖ στρατόν. In altum (ἐνν. mare = εἰς τὰ ἀνοικτὰ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης, ἀρχετὰ μακρὰν τῆς παραλίας). Provectum. Προσδιορίζει τὸ eum. Servatā ἐνν. a me (ποιητ. αἰτ.). Quietos. Ἡ μτχ. δύναται νὰ μεταφρασθῇ μὲ ἐπίρρο. = ἐν ἡσυχίᾳ (νὰ ὑπομείνωσι = pati). Quod... cogereτ (ἀντικ. τοῦ pati). Tὸ quod ἀπαιτεῖ ὑποτακτικὴν τοῦ πλαγίου λόγου, διότι εἰσάγει τοὺς λόγους τοῦ Κικέρωνος). Prominenti... praebenti. Συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑπονοούμ. ei (δηλ. Ciceroni δοτ. ἀντιπεριποιητ.). Praecisum est (q. *praecido*) τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ. Ὁ Κικέρων ἥτο τότε 63 ἐτῶν. Abscissae (q. *abscindo*). Relatum est (q. *refero*). Οἱ δολοφόνοι ἥμειβοντο. Λέγεται, δτι δὲ Ἐρέννιος ἔλαβε στέφανον χρυσοῦν καὶ σημαντικάτατον χρηματικὸν ποσόν. In rostris. Ἀκοιβῶς ἔκει ἔνθα ἄλλοτε ἡ εὐγλωττία αὐτοῦ εἶχε κατα-

κηλήσει (καταθέλξει) τὰ ὅτα τῶν Ρωμαίων. Fulvia. Ἡ χήρα τοῦ Κλωδίου Φουλβία εἶχε λάβει σύζυγον τῷ 44 π.Χ. τὸν Ἀντώνιον. Manibus... acu (ἀφαιρ. δργαν.).

Φράσεις: Villa a mari proxime aberat ἥ ἔξοχική οἰκία ἥτο ὅλως διόλου πλησίον τῆς θαλάσσης. Extractam linguam acu confixit ἔξηγαγε τὴν γλῶσσαν καὶ διὰ βελόνης κατεκέντησε.

62. Ο ΟΚΤΑΒΙΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ ΕΠΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Octavius. Ἡ σειρά: Octavius nepos Iuliae sororis Caesaris. Ο Γ. Ὁκταβιος, γεννηθεὶς ἐν Βελίτῳ (Velitrae) τῇ 23 Σεπτ. τοῦ 62 π.Χ. ἥτο υἱὸς τοῦ C. Octavius καὶ τῆς Atia, ἀνεψιᾶς τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος (ἐκ τῆς μητρός της Ἰουλίας, ἀδελφῆς τοῦ Καίσαρος). Υἱοθετήθη δεκαοκτετής ὑπὸ τοῦ Γ. Ἰουλίου Καίσαρος, ἀδελφοῦ τῆς μάμης του (maior avunculus) καὶ ὠρίσθη κληρονόμος αὐτοῦ, λαβὼν τὸ ὄνομα Γ. Ἰουλίος Καίσαρ Ὁκταβιανός. ("Ἐκτοτε δὲ οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες ἀσχέτως τῆς καταγωγῆς των ὀνομάζοντο Καίσαρες"). Ενίκησε τὸν Ἀντώνιον (τῷ 31 π.Χ.), ἔγινεν ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ (imperator τῷ 30 π.Χ.) καὶ ἐπωνομάσθη Αὔγουστος (τὴν 17 Ιαν. τοῦ 27 π.Χ.). Οὕτω τὸ πλῆρες ὄνομα αὐτοῦ ἦτο: Imperator Caesar Augustus divi Iuli filius. Ἀπέθανε τῇ 19 Αὔγουστον τοῦ 14 π.Χ. Profectum, τῷ 46 π.Χ. κατὰ τοῦ Γναίου καὶ τοῦ Σέξτου, υἱῶν τοῦ Πομπίου, οἵτινες, διαφυγόντες ἐκ Θάψου, διεπεραιώθησαν εἰς τὴν Ἰσπανίαν (κατὰ τὸ τέλος τοῦ 46 π.Χ.). Apolloniām εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν, πόλιν ἀκμάζουσαν τῆς Ἰλλυρίας διὰ τὰ σχολεῖα αὐτῆς (τῷ 45 π.Χ.), ἵνα ἀφ' ἑνὸς μὲν μάθῃ τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα μορφωθῇ στρατιωτικῶς ἐν μέσῳ τῶν λεγεώνων. Ut liberalibus studiis... (πτώσ. δοτικῆς), ἵνα περὶ τὰ ἐλευθέρια μαθήματα (διατριψῃ). (Περὶ τοῦ liberalia studia πρβλ. ἀρ. 49). Rediit. Εἰδοποιηθεὶς παρὰ τῆς μητρός του ἥλθε νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν κληρονομίαν τοῦ Καίσαρος. Ἡ Σύγκλητος, τῇ παροδούσῃ τοῦ Κικέρωνος, ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ Ὁκταβιανοῦ διὰ τὴν καταπλάσιν τοῦ Ἀντωνίου. Collecto... exercitu. Ἡ θροισεν ἐν Καμπανίᾳ περὶ τὸν δεκαπισχιλίους

παλαιμάχους, οὓς ἔπειτα ηὔξησε δι' ἀλλών ἐκ Τυρρηνίας. Decimo Bruto τῷ Δεκίμῳ Ἰονίῳ Βρούτῳ, δστις ναὶ μὲν ἦτο ἐκ τῶν φονέων καὶ αὐτὸς τοῦ Καίσαρος, ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, θανασίμου ἔχθροῦ τότε τοῦ Ὁκταβιανοῦ, ἐπολιορκεῖτο (τὸν Μάρτιον — Ἀργίλιον τοῦ 43 π.Χ.) ἐν Μούτινῃ, ἔπειδὴ ἐσκόπει νὰ στερήσῃ αὐτὸν τῆς ἐντὸς τῶν Ἀπειρων ἐπαρχίας. Mutinae (γεν. τοπ.) ἐν Μούτινῃ (νῦν Modena). Ὁ Αὔγουστος γενούμενος ὕπατος μόλις εἰς ἡλικίαν εἴκοσιν ἐτῶν ἔπειται πρὸς τοὺς ἔχθρους του ὠμότητα πολὺ μεγαλυτέραν τῆς τοῦ Σύλλα. Εἶτα συνδιαλλαγθεὶς πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἔπειτέθη κατὰ τοῦ Βρούτου. Τέλος, ἀποξενώσας ἑαυτὸν δι' οἰκογενειακοὺς λόγους ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου, κατεναυμάχησε τοῦτον παρὰ τὸ Ἀκτιον (31 π. Χ.) καὶ κατεδίωξε, φεύγοντα μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, μέχρι τῆς Ἀλεξανδρείας.

Tandem τέλος (μετὰ τὴν νίκην καὶ τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦν Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας). Imperio (ἀφαιρ. εἰς τὸ potitus). Ἡ ἐλευθέρα πολιτεία (res publica) ἔπεισε καὶ ἀρχίζει ἀπὸ τοῦδε (30 π.Χ.) τὸ νέον Κράτος, δηλ. ἡ ἐλευθεριάζουσα μονοκρατορία. Reversus. Μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἀιγύπτου μετέβη εἰν 'Ασίαν διαμείνας ἐκεὶ τὸν χειμῶνα καὶ ἐκεῖθεν ἔπειτορεψεν εἰς 'Ρώμην τὴν ἀνοιξιν τοῦ 29 π.Χ. Triumphans τὴν 13ην, 14ην καὶ 15ην Αὐγούστου. Iani. Ὁ Ἱανὸς (εὗ οὖ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μητὸς Ἱανουαρίου) ἦτο μετὰ τῆς Vesta θεότης τῆς Ῥώμης ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ παριστάνετο μετὰ δύο προσώπων (εὗ οὖ καὶ απέρς διπρόσωπος, biceps δικέφαλος, bifrons διμέτωπος), ὃν τὸ μὲν ἔβλεπε πρὸς τὰ ἔξω, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἔσω, ὃθεν geminus (= διπλοῦς) ἐκαλεῖτο. Bis tantum antea δἰς μόνον πρότερον. Suā manū (ἀφαιρ. δργαν.) ἰδιοχείωσ. Clausae fuerant εἰχον κλεισθῆ (τότε, ἀλλὰ ἡνοίχθησαν πάλιν εἰς ἄλλην περίστασιν). Clementem (κατηγορ.). Multis (δοτ. εἰς τὸ ignovit ο. ignosco). Praeteritorum malorum (γεν. ἀντικειμ.) τῶν παρελθόντων δεινῶν. Deleti sunt (ο. defero). Maximi honores ἀπενεμήθησαν μικρὸν κατὰ μικρὸν αἱ μεγαλύτεραι τιμαί, π.χ. ἀρχηγὸς τῆς Συγκλήτου, τῶν πολιτῶν (princeps), ἐπιμελητὴς τῶν ἥθῶν (praefectus morum) τ. ἔ. τιμητής, ἵστριος ὕπατος, δήμαρχος (tribunus plebis) καὶ βραδύτερον μέγας ποντίφης (pontifex Maximus). Ὁ Ὁκτάβιος διὰ λόγους προνοίας ἀπέφυγεν εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς, καί περ προσενεγκέντα (τῷ 22 π. Χ.), τὸν τίτλον τοῦ δικτάτωρος ἢ τὸν τοῦ μονάρχου (dominus). Augustus (κατηγορ.). Σεβαστός, Αὔγουστος. Ἡ λέξις εἶναι τῆς θρησκευ-

τικῆς γλώσσης καὶ σημαίνει: ἵερός, ἀπαραβίαστος, σεβαστὸς καὶ ἀπενέμετο ἔως τότε μόνον εἰς θεούς. Mensis Sextilis τὸ δωμαῖκὸν ἔτος ἥρχιζεν ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου, ὁ ἔκτος ἄρα μὴν ἐκλήθη πρὸς τιμὴν του Αὔγουστος. Ἡ αὐτὴ δύνομασία τῶν μηνῶν παρέμεινε καὶ ὅτε τῷ 153 π.Χ. ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους ἀπὸ πρώτης Μαρτίου μετετέθη εἰς τὴν 1ην Ἱανουαρίου. Bellis (δοτ. εἰς τὸ finis impositus esset.). Mense (ἀφαιρ. χρον.) Quod... esset impositus ὑποτακτ., διότι εἰσάγεται γνώμη τοίτου. Senatus populusque Romanus τὸ Ῥωμαῖκὸν Κοράτος. Universus διμοθυμος (διμοθύμως, μιᾷ γνώμῃ, μιᾷ ψυχῇ = maximo consensu) τῷ 2 μ.Χ. Gaudio (ἀφαιρ. τῆς αἰτίας) = ἐκ (ἔνεκα, ὑπὸ) χαρᾶς. Votorum (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίθ. compos). Neque aliud quam (ἐνν. hoc.). Ut... possim. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ νοούμενου hoc = οὐδὲν ἄλλο ἢ τόδε, δηλ. νὰ δυνηθῶ νὰ ἰδω... Hunc consensum vestrum τὴν παροῦσαν σύμπνοιαν (ἀρμονίαν αἰσθημάτων) ὑμῶν (vestrum = ὑμετέραν).

Φράσεις: Romam triumphans ingressus est εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην ὡς θριαμβευτής. Omnes praeteritorum malorum oblio-
vio cepit ὅλος δικόσμος ἐλησμόνησε τὰ δεινὰ τοῦ παρελθόντος. Com-
pos factus sum votorum meorum ἐπωαγματοποίησα τοὺς πόθους
μου (τὰ δηνειρά μου). Neque aliud nisi optandum est quam ut...
possim καὶ δὲν ἔχω νὰ εὐχηθῶ τίποτε ἄλλο εἰμὶ νὰ δυνηθῶ...

63. ΑΙ ΑΣΧΟΛΙΑΙ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

In aedibus modicis ἐν οἰκίᾳ ἀπλῇ (μετρίᾳ). Κατώκησε κατ' ἀρχὰς εἰς οἰκίαν πλησίον τοῦ Forum, ἣτις ἀνῆκεν εἰς τὸν ὁγήτορα Κάλ-
βον, ἐπειτα ἡγόρασε τὴν ἐπὶ τοῦ Παλατίνου λόφου οἰκίαν τοῦ ὁγήτορος
‘Ορτηνσίου, ἣς τὴν ἔκτασιν ἐπενέγεισε δι’ ἄγορᾶς τῶν παρακειμένων
γαιῶν. Ἐπὶ τοῦ χώρου τούτου ἔκτισε τὰ ἀνάκτορα. Per. Ἡ πρόθεσις
δηλοὶ τὴν διάρκειαν. Amplius ἐνν. quam = πλέον ἢ. Ἐν τῇ Λατινικῇ
τὰ συγκρ. ἐπιρρόμ. plus, amplius (πλέον), minus (ἡττον) μετὰ τοῦ
quam ἢ συνηθέστερον ἀνευ αὐτοῦ, ενοισκόμενα πρὸ ἀριθμητ. ἐπιθέτου
δὲν ἐπηρεάζουσι τὴν πτῶσιν τοῦ ἀριθμητικοῦ. Mansit (ρ. maneo).
Vix privatae elegantiae erat (γεν. Ἰδιότητος κατηγορηματικὴ εἰς τὸ

erat) = ἦτο μόλις ἀξία τῆς κομψύτητος ἐνὸς ἀπλοῦ ἴδιώτου. Ἐκοιμᾶτο ἐπὶ κλίνης μικρᾶς, χαμηλῆς μετὰ ἐπιστρωμάτων ἀπλῶν. Veste (ἀντικ. τοῦ usus est). Πρόκειται περὶ ἐσωτερικῶν ἐνδυμάτων. Ab uxore (ποιητ. αἵτ. εἰς τὸ confectā) Σύζυγος αὐτοῦ ἐκ δευτέρου γάμου ἀπὸ τοῦ 38 π. X. ἦτο ἡ Λιβία (56 — 29 π. X.). (A) sorore. Ἀδελφὴ ὑποτοῦ ἦτο ἡ Ὁκταβία, χήρα τοῦ Μαρκέλλου καὶ εἴτα σύζυγος τοῦ Ἀντωνίου (41 π. X.). (A) filiā. Θυγάτηρ αὐτοῦ ἦτο ἡ λίαν περιβόητος Ἰουλία, σύζυγος κατὰ σειρὰν τοῦ νεαροῦ Μαρκέλλου, τοῦ Ἀγρίππα καὶ τοῦ Τιβερίου, δστις διὰ τὴν κακὴν διαγωγὴν τῆς διεξεύχθη αὐτῆν. (A) neptibus. Άι θυγατέρες τῆς Ἰουλίας ἦσαν ἡ Ἀγριππίνα, ἥτις συνεξεύχθη τὸν Γερομανικόν, καὶ ἡ Ἰουλία, ἥτις ἔξ αἰτίας τῆς σκανδαλώδους διαγωγῆς της, ἔξωρίσθη, ὡς καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου. Quo = ut eo (τὸ quo ἀντὶ τοῦ ut eo τίθεται πρὸ συγκρ.). Quam erat τοῦ ὄντος, τοῦ πραγματικοῦ. Ἡτο δηλ. κοντός, ἀλλὰ πολὺ σύμμετρος. Cibi. (Id. διλίγον ἀνωτ. elegantiae). Idem tamen δι αὐτὸς ὅμως, καὶ ὅμως δι αὐτός. Pro ἐν συγκρίσει, ἐν ἀναλογίᾳ πρός... Excoluit. Ὑπῆρξε μέγας φιλοικοδόμος. Ὑπ' αὐτοῦ ἐκτίσθησαν ναοί, ἀνάκτορα, θέατρα, ὑδραγωγεῖα, θέρμαι κ. τ. τ. Se ὑποκ. τοῦ relinquere (ἐνν. eam ἀντικείμ. = urbem Romam). Marmoream = ex marmore. Quam... accepisset ἦν εἶχε παραλάβει (ὑποτακτ. πλαγίου λόγου ὡς σκέψις τοῦ Αὐγούστου). Amplius (προβλ. διλίγον ἀνωτ.). Donec... resumeret ὑποτακτ., διότι ἐνυπάρχει σκοπὸς (ἔως οὐ καὶ διὰ νά...). Oppressum (μτχ. ἐνδοτ.). καίπερ βεβα-ρημένον ἵπο χρεῶν (= aere alieno). Arte (= arcte) βαθέως. Arte dormire solitum (ἐνν. esse ὅτι συνήθιζε νὰ κοιμᾶται ὑπνον βαθύν, ὅτι συνήθως ἐκοιμᾶτο ὑπνον βαθύν). Magno pretio (ἀφαιρ. ἀξίας) ἀντὶ μεγάλης τιμῆς.

Φράσεις: Cibi minimi erat atque vulgaris ἔτρωγε πολὺ διλίγον καὶ φαγητὰ πολὺ κοινὰ (συνηθισμένα).

64. ΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ. ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ

Campestres δηλ. τοῦ campus Martius ἢ Martis = τὰς ἐν τῷ πεδίῳ (τοῦ "Αρεως). Hamo... talis nucibusque (ἀφαιρ. δργαν.). Τῶν καρύων τὸ παίγνιον συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἔκσφενδονίζωνται αὐτὰ ἐντὸς τοῦ στενοῦ λαιμοῦ ἀμφορέως ἢ εἰς τὸ παῖξιν « μογά - ζυγά ». Minutis νεαρῶν, νέων. Aleā (ἀφαιρ.). Τούτων τὸ παίγνιον διεξήγετο διὰ τριῶν κύβων (tesserae, ζάρια), διμοίων τὸ σχῆμα πρὸς τοὺς σημειώνους. Vitio (δοτ. κατηγορ. = ὡς ἐλάττωμα). Afflictā valetudine (ἀφαιρ. ἀπόλ.). = σαλευθείσης (ἀπὸ τοῦ 14 μ. X.) τῆς ὑγείας (του). Ἡ λέξις valetudo, δταν εἶναι μόνη της, δηλοῦ κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν mala valetudo = κακὴ ὑγεία. In Campaniam διὰ μέσου Καπρεῶν (νῦν Capri) καὶ Νεαπόλεως συνοδεύων μέχρι Βενεβέντου τὸν Τιβέριον, μέλλοντα νὰ ἀποκλεύσῃ ἐκ Βοινδησίου δι' Ἰλλυρίαν. Remisso... animo (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Genere. Ἐν Νεαπόλει παρέστη εἰς γυμνικοὺς ἀγῶνας πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τελεσθέντας. Supremo = ultimo. Speculo. Τά κάτοπτρα ἥσαν ἐστιλβωμένα μέταλλα (χαλκὸς ἢ ἀργυρός). Num... egisset ἐὰν εἶχε παίξει. Mīnum τὸν μῖμον, τὴν κωμῳδίαν τῆς ζωῆς. Solitam clausulam τὴν συνήθη κατακλεῖδα. Ἐν τοῖς θεάτροις, δηλ. εἰς τὸ τέλος τῆς λατιν. Κωμῳδίας, εἰς τῶν ὑποκοιτῶν προεκάλει συνήθως τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν θεατῶν, καλῶν αὐτούς νὰ χειροκροτήσουν. Nolae (γεν. τοπ.) = ἐν Νόλῃ, ἣς λιμὴν ἦτο ἡ Πομπηία. Ἡ σορός τοῦ Αὔγούστου μετεκομίσθη παρευθὺν εἰς Ρώμην καὶ ἐτάφη ἐν τῷ Πεδίῳ τοῦ "Αρεως ἐντὸς οἰκογενειακοῦ Μαυσωλείου. Ἡ Σύγκλητος ἐψήφισε τὴν ἀποθέωσιν αὐτοῦ μετὰ ναοῦ καὶ θείων τιμῶν.

Φράσεις: Animi laxandi causā πρὸς ψυχαγωγίαν. In Campaniam concessit ἀπεσύρθη εἰς τὴν Καμπανίαν. Remisso ad otium animo nullo hilaritatis genere abstinuit παραιτηθεὶς τῶν ἀσκολιῶν του ἐπεδόθη εἰς πᾶν εἶδος διασκεδάσεως.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

A

a, ab. πρόθ. ἀπό, ἐκ, ὑπὸ—γεν.
ab-dīco, 1. καταθέτω. abdicare
se dictaturā παραιτοῦμαι τῆς
δικτατωρ(ε)ίας.

ab-dūco, xi, ctum, ere, 3. ἀπάγω,
δόῃγῶ.
ab-ēo, ūi, ire, ἀνώμ. ἀπέρχομαι,
ἀποχωρῶ.

ab-icīo (πρόφ. abjiicio), ēci iec-
tum, ere, 3. (ἀπο)ρίπτω, ἀ-
ποβάλλω.

ab-rumpo, rūpi, ruptum, ere,
3. ἀποσπῶ (βιαίως).

abs-cīdo, cīdi, cīsum, ere, 3. ἀ-
ποκόπτω, ἀποτέμνω.

ab-scindo, scīdi, scissum, ere,
3. ἀποσχίζω, ἀποτέμνω, ἀπο-
σπῶ, ἀποχωρίζω.

ab-sens, ūd. absum.

abs-tergēo, rsi, rsum, ere, 2.
ἀπομάσσω, (ἀπό) σπογγίζω,
(σκουπίζω).

abs-tinēo, tinūi, tentum, ere, 2.
ἀπέχομαι τινος, (χρατῶ μακράν).

absum, afūi, abesse, ἀνώμ. εἰ-
μαι ἀπών, εῖμαι μακράν, ἀ-
πέχω.

ac (οὐδέποτε πρὸ φωνήντος καὶ

τοῦ h) ἢ atque, σύνδ. καὶ,
καὶ δῆ.

ac-cēdo, cessi, ccessum, ere, 3.
προστίθεμαι, προσέρχομαι.

ac-cendo, cendi, censem, ere,
3. ἀνάπτω.

ac-cīdo, cīdi, ere, 3. προσπίπτω,
συμβαίνω. Aliquid accedit
συμβαίνει τι κακόν.

ac-cingo, pxi, pctum, ere, 3.
(περι)ζωννύω.

ac-cīo, cīvi καὶ cīi, cītum, ūre,
4. μετακαλῶ, προσκαλῶ.

ac-cīp̄o (ad καὶ capio), cēpi,
ceptum, ere, 3. ἐκλαμβάνω,
λαμβάνω, ὑποδέχομαι.

ac-clāmo, 1. ἐπιβοῶ, ἀναβοῶ.

ac-curro, accurri καὶ accucurri,
accursum, ere, 3. προστρέχω.

accūso, 1. κατηγορῶ.

acer, acris, acre, δριμύς, δέξις,
τολμηρός, παράτολμος.

acīes, ēi, θ. παράταξις, μάχη, τά-
ξις στρατιωτῶν εἰς μάχην τετα-
γμένων, στρατός.

acrīter, ἐπίρρ. δριμέως, δέξιως.

acus, ūs, θ. βελόνη.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρός, εἰς,
παρὰ (μὲ αἰτ.), πλησίον, μέχρι.

ad-do, dīdi, dītum, ere, 3. προσ-

- θέτω.
- ad-dūco, duxi, ductum, ere, 3.
προσάγω, παρορμῶ, παρακινῶ.
- adēo, ἐπίρρ. τόσον, οὕτω.
- ac-ēo, īi (καὶ īvi), ītum, ire, ἀνώμ. προσέρχομαι.
- ad-hībēo, būi, bītum, ere 2.
χρησιμοποιῶ, ἐπικαλόῦμαι.
- ad-ic̄o (πρόφ. adjicio), iēci, iec-tum, ere, 3. προσθέτω.
- ad-ipiscor, adeptus sum. sci, 3.
ἀποθ. ἐπιτυγχάνω, ἀποκτῶ.
- ad-līgo, 1. προσδέω.
- administro, 1. κυβερνῶ, διαχειρίζω (διαχειρίζομαι).
- admirabīlis, e, θαυμαστός.
- admiratīo, ὄνις, θ. θαυμασμός.
- ad-mīror, ātus sum, āri, 1. ἀποθ. θαυμάζω.
- ad-mōdum, ἐπίρρ. μάλα, πάνυ, πολύ, λίαν. ad-modum pauper, καθ' ὅλοκληρίαν πτωχός, πτωχότατος.
- ad-mōnēo, nīi, nītum, ere, 2. ἀναμιμήσκω, ὑπενθυμίζω, συμβουλεύω, παραινῶ, (συνιστῶ), διδάσκω, σημαίνω, εἰδοποιῶ.
- ad-mōnēo, mōvī, mōtum, ere, 2.
προσάγω, πλησιάζω, ubera ori alicuius, τὸν μαστὸν (τοὺς μαστοὺς) εἴς τινα ἐπέχω, (πλησιάζω), παρέχω εἴς τινα τὴν θηλὴν τοῦ μαστοῦ.
- adoptīo, ὄνις, θ. νίοθεσία, εἰσποίησις.
- ad-opto, 1. νίοθετῶ.
- ad-ōro, 1. λατρεύω.
- ad-scribo, scripsi, scriptum, ere, 3. ἐγγράφω.
- ad-sum, affūi, adesse, πάρειμι, παρίσταμαι.
- ad-sūmo, sumpsi, sumptum, ere, 3. προσλαμβάνω.
- adulescens, ntis, ἀ. καὶ θ. νέος ἀνθρωπος, νεανίας, νεᾶνις.
- adultus (κυρίως μτχ. τοῦ adesco) ἐπίθ. μεῖοαξ, ὥριμος τὴν ήλικιαν.
- ad-vēnīo, vēni, ventum, īre, 4. προσέρχομαι, φθάνω, προσεγγίζω.
- ad-vento, 1. ἔρχομαι, προσέρχομαι (συγνάκις).
- adventus, ūs, ἀ. ἀφιξīς.
- adversor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ. ἐναντιοῦμαι.
- adversus, a, um, ἐνάντιος.
- adversus πρόθ. μετ' αἰτ. πρός, ἐναντίον.
- ad-vōcō, 1. προσκαλῶ (συνήγοον).
- ad-volo, 1. in + αἰτ. σπεύδω πρός τι.
- aedes, is, καὶ aedis, is, θ. ἐν τῷ ἔνικ. ἀριθμ. (δωμάτιον), ναός. Πληθ. aedes, īum, οἶκος, οἰκία.
- aegre, ἐπίρρ. βαρέως, aegre ferō βαρέως φέρω, λυποῦμαι ἐγκαρδίως.
- aegritūdo, īnis, θ. δυσθυμία

λύπη. aegritūdo animi, χαλε-
πότης (δυσαρέσκεια) ψυχῆς.
aegrōto, 1. ἀσθενῶ.
aequālis, e, ἵσος. 2) οὐδ. (συν)-
ηλικιώτης, φύλος, διμῆλιξ.
aequus, (προφ. aequus) a, ut,
ἵσος, διμαλός, δίκαιος.
aerarīum, ii, οὐ. (δημόσιον) τα-
μεῖον.
aes, aeris, οὐ. χαλκός. aes aliē-
num τὸ χρέος.
aestas, ātis, θ. θέρος.
aestīmo, 1. τιμῶ, ἔκτιμῶ, (ὑπο)-
λογίζω.
aestīvus, a, ut, θεοινός.
aetas, ātis, θ. ήλικία.
af-fero (ad-fero), attūli, allā-
tum, afferre, φέρω, προσκομί-
ζω. causam δικαιολογοῦμαι.
af-fīcīo, affēci, affectum, ere,
3. aliquem clade περιβάλλω
τινὰ μεγάλη ἡττη (διὰ μεγάλης
καταστοφῆς).
af-flīgo, flixi, flictum, ere, 3.
καταβάλλω, κλονίζω. afflictā-
res ἥ ἀθλία (ἥ κακῶς ἔχουσα)
κατάστασις (τῶν πραγμάτων).
agē-dūm, ἄγε δή, ἐμπρός.
agellus, i, ā. μικρὸς ἀγρός, ἀ-
γρόδιον.
ager, agri, ā. ἀγρός, χώρα.
ag-gredīor, aggressus sum, ag-
grēdi, 3. ἀποθ. προσέρχομαι,
προσβάλλω.
agmen, ὕnis, οὐ. στρατὸς (κυ-
ρίως ἐν πορείᾳ), ἡ στρατιωτι-

κὴ πορεία.
agnosco, nōvi, nītum, ere, 3.
ἀναγνωρίζω.
ago, ēgi, actum, ere, 3. ἀγω.
agere consulem ὑποδύομαι,
παίζω πρόσωπον ὑπάτου, φέρο-
μαι ὡς ὑπατος (κάνω τὸν ὑπα-
τον) mīmum vitae τὸν μῆμον,
παίζω τὴν κωμῳδίαν τῆς ζωῆς.
cum aliquo διαπραγματεύομαι,
συμφωνῶ μετά τινος.
agrariūs, a, ut, ἐπιθ. ἀγροτι-
κός, κληρούχικός, περὶ ἀγρῶν
(περὶ γαιῶν).
agricōla, ae, ā. γεωργός.
aio (προφ. ajo) ὅ. ἐλλειπτ. λέγω,
ait λέγει, εἰπε. (τίθεται πα-
ρενθετικῶς).
ala, ae, θ. πτέρυξ.
alacrītas, ātis, θ. προθυμία.
alēa, ae, θ. κύβος.
aliās, ἐπίρρο. ἄλλοτε, εἰς ἄλλην
περιστασιν.
alībi, ἐπίρρο. ἄλλαχοῦ, ἄλλαχοῦ
γῆς, ἐν ἄλλῳ τόπῳ.
aliēnus, a, ut, ἄλλοτρος, ξένος.
alimentum, i, οὐ. τροφή.
aliōquin καὶ aliōqui ἐπίρρο. καὶ
ἄλλως, ἄλλως δέ.
aliquamdūi επίρρο. ἐπί τινα χρό-
νον, χρόνον τινά.
aliquando, ἐπίρρο. ποτὲ (κάποτε),
ἐνίστε.
alīquis, qua, quid (-quod ὡς ἐ-
πιθ.) τίς, τί.
alīquot, ἀντων. ἄκλ. τινές, τινά.

alīus, alīa, alīud, ἀντων. (γεν.
 alīus, δοτ. ali). ἄλλος, λοιπός.
 al-līgo, 1. (προσ)δένω, ἀναρτῶ.
 altarīa, īum, οὐ. πληθ. δ βωμός.
 alter, ēra, ērum, ἀντων. ἐπιθ.
 (γεν. alteiīus, δοτ. altēri) ὁ
 ἕτερος, δεύτερος, alter super
 alterum δ μὲν (δ πρῶτος) ἐπὶ¹
 τοῦ δὲ (τοῦ δευτέρου).
 altiuscūlus, a, um, δλίγον τι ὅ-
 ψηλός.
 altus, a, um, ὑψηλός. altum, i,
 οὐ. ἡ θάλασσα, τὸ πέλαγος.
 alvēus, i, ἀ. σκάφη. 2) πίναξ κυ-
 βευτικός.
 amans, ntis (μτχ. ἐπιθετικῶς), ἐ-
 օστής, φύλος.
 amb-īo īvi (ἢ īi), ītum, ire, 4.
 ἀνώμ. περιπορεύομαι· aliquem,
 περισάνω τινά, ἐτιδιώκω, ἐπι-
 ζητῶ νὰ τὸν ἀποκτήσω (νὰ τὸν
 κερδίσω).
 ambitio, ōnis, θ. φιλοδοξία.
 ambo, ae, o, ἀριθμ. ἐπίθ. ἀμφό-
 τεροι, αι, α.
 ambulatīo, ōnis, θ. περίπατος.
 ambūlo, 1. περιπατῶ.
 amīcus, i, ἀ. δ φίλος.
 a-mitto, mīsi, missum, ere, 3.
 ἀποβάλλω, (χάνω).
 aminis, is, ἀ. ποταμός.
 amo, 1. ἀγαπῶ.
 amor, ōris, ἀ. ἀγάπη, ἔρως.
 a-mōnēo, mōni, mōtum, īre, 2.
 ἀπομακρύνω.
 amplīus, ἐπίQQ. συγκρ. πλέον, πε-

φισσότερον.
 amplus, a, um, ἐπίθ. ἐπιφανής,
 μεγαλοπρεπής.
 an, σύνδ. εἰ, ἄν, ᾧ.
 angustīae, īrum, θ. πληθ. τὰ
 στενά.
 animadverto, rti, rsum, ere, 3.
 παρατηρῶ. in aliquem, τιμω-
 ρῶ τινα.
 anpīmus, i, ἀ. νοῦς, θυμός, θάρ-
 ρος, ψυχή.
 annōna, ae, θ. συγκομιδὴ τοῦ
 ἔτους, τὰ τρόφιμα, ἡ ἀκρίβεια
 τῶν τροφίμων.
 annus, i, ἀ. ἔτος, ἐνιαυτός.
 appūnus, a, um, ἐπίθ. ἐνιαύσιος,
 ἐτήσιος.
 anser, īris, ἀ. χήν.
 ante, πρόθ. πρό. 2) ἐπίQQ. πρό-
 τερον.
 antēā, ἐπίQQ. πρότερον.
 ante-cēdo, cessi, cessum, ere,
 3. προηγοῦμαι, προχωρῶ.
 ante-ēo, īi, —, īre, ἀνώμ. προ
 πορεύομαι, προηγοῦμαι.
 ante-pōno, posūi, posūtum, ere,
 3. προτιμῶ, θέτω ἐν πρώτῃ
 μοίρᾳ.
 antequam, ἐπίQQ. πρότερον, πρίν-
 anūlus, i, ἀ. δακτύλιος.
 anxīus, a, um, ἐπίθ. ἀνήσυχος,
 εἰς ἀνησυχίαν (ἀδημονίαν) ἐμ-
 βάλλων, περίφροντις, ἀγωνιώ-
 δης.
 aperīo, rūi, rtum, īre, 4. ἀνοί-
 γω, φανερώνω.

- apertē, ἐπίρρο. φανερῶς, δημοσίᾳ, ἀπειφράστως (ξάστερα).
- ap-pārēo, ἵι, —, ere, 2. φαίνουμαι, γίνομαι φανερός. appāret (ἀπόδοσ.) (κατα)φαίνεται, εἶναι φανερόν.
- appellatīo, ὅνις, θ. προσηγορία, ὄνομασία.
- ap-pello, 1. προσαγορεύω, (ἐπ)ονομάζω, ἀποκαλῶ.
- ap-pendo, ndi, nsum, ere, 3. στραθμῶμαι, ζυγίζω.
- ap-pētō, ἵι, ἵτυμ, ere, 3. ἐπιθυμῶ, ἀγαπῶ ιδιαιτέρως, ὁργομαι, τρώγω.
- ap-plāudo, si, sum, ere, 3. ἐπιχροτῶ, χειροκροτῶ.
- ap-pōno, posūi, posūtum, ere, 3. παραθέτω, (θέτω ἐμπρόσ, σερβίω).
- ap-prehendo, ndi, nsum, ere, 3. συλλαμβάνω (πιάνω).
- ap-propinquō, 1. πλησιάζω, προσεγγίζω.
- aptus, a, um, ἐπιτήδειος, ἀρμόδιος.
- apud, πρόθ. μετ' αἰτ. παρὰ + δοτ., πλησίον.
- aqua, ae, θ. ύδωρ.
- ara, ae, θ. βωμός.
- arātrum, i, οὐ. ἀροτρον.
- arbitrīum, ᾧ, οὐ. κρίσις. ad arbitrium κατὰ τὸ δοκοῦν.
- arbitror, ātus sum, āri, 1. ἀποθ. νομίζω.
- arca, ae, θ. κιβώτιον.
- arcēo, cūi, —, ere, 2. (ἀπ)είργω, κωλύω.
- arcesso, ἵvi, ἵtum, ere, 3. μεταπέμπομαι, μετακαλῶ.
- ardens, ntis, ἐπίθ. (μτχ. ardeo) καυστικός.
- ardeo, rsi, rsum, ere, 2. καίω.
- ardor, ὄris, ἀ. ζέσις, ἐπιθυμία.
- arma, ὄrum, οὐ. πληθ. δπλα.
- armātus, a, um, ὕπλισμένος, ἔνοπλος.
- armilla, ae, θ. ψέλιον, (περιβραχιόνιον, (βραχιόλι).
- armo, 1, (ἐξ)οπλίζω.
- aro, 1. ἀρῶ, ἀροτροιῶ.
- ar-rīp̄o, ripūi, reptum, ere, 3. ἀρπάζω, συλλαμβάνω.
- ars, rtis, θ. τέχνη, τέχνασμα, τρόπος.
- arte, ἐπίρρο. (=arcte στενῶς) βαθέως.
- artīfex, fīcis, ἀ. τεχνίτης, ἀρχιτέκτων.
- artūs, γεν. ὕum, ἀ. πληθ. τὰ μέλη (τοῦ σώματος).
- ark, arcis, θ. ἀκρόπολις, φρούριον.
- as-cendo, ndi, nsum, ere, 3. ἀναβαίνω.
- a-spērnor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ. καταφρονῶ, περιφρονῶ, αἰσθάνομαι περιφρόνησιν.
- assentatīo, ὅnis, θ. κολακεία.
- as-sīdo, ēdi, —, ere, 3. καθέζομαι.
- as-surgo, surrexi, surrectum,

- ere, 3. (ὑπ)ανίσταμαι, (ἀνασηκώνομαι).
- asyl^{um}, i, οὐ. ἄσυλον, καταφυγή.
- at, σύνδ. ἀλλά.
- atque καὶ ac σύνδ. καί.
- attentē, ἐπίρρ. προσεκτικῶς. attentius, συγκρ. πολὺ προσεκτικῶς.
- attonitus, a, ut, ἐπίθ. (μτχ. τοῦ attono), ἔκπληκτος, ἐμβρόντητος.
- at-tōno, ἱ, πῆτυμ, are, 1. καταπλήττω, ἔκπλήττω.
- auctorītas, ἄτις, θ. κῦρος, αὐθεντία, γνώμη.
- audacīa, ae, θ. τόλμη.
- áudēo, áusus sum, ēre, 2. ἡμιαποθ. τολμᾶ.
- áudīo, īvi, ītum, īre, 4. ἀκούω.
- au-fēro, abstūli, ablātum, auferre, ἀνώμ. ἀποκομίζω (παίρνω), αἴρω, ἀφαιρῶ (σηκώνω).
- au-fūgīo, aufūgi, —, ere, 3. φεύγω, δραπετεύω, ἀποχωρῶ.
- áugēo, áuxi, áuctum, ēre, 2. αὐξέάνω.
- áugur, ūris, ḁ. οἰωνωσκόπος.
- auguriūm, ἱ, οὐ. οἰωνισμός.
- augustus, a, ut, σεβαστός.
- aulaeum, i, οὐ. πληθ. aulaea, ὅρη, ἡ αὐλαία, τὸ παραπέτασμα, (κουρτίνα).
- aurātus, a, ut, κεχουσωμένος.
- aurum, i, οὐ. χρυσός.
- auspicīum, ἱ, οὐ. οἰωνός, οἰωνισμός.
- aut, σύνδ. ἢ. aut... aut ἢ... ἢ, καὶ... καί.
- autem, συνδ. δέ.
- auxiliūm ἱ, οὐ. ἐπικουρία, βοήθεια.
- avaritīa, ae, θ. ἀπληστία, φιλοκτημοσύνη, φιλοχορηματία.
- avārus, a, ut, πλεονέκτης, φιλοχόηματος.
- avello, avelli καὶ avulsi, avulsum, avellere, 3. (ἀπο)τίλλω, ἀποσπῶ.
- aversor, ἄτus sum, ἄτi, 1. ἀποθ. ἀποστρέφομαι (στρέφω τὴν κεφαλὴν μετὰ φρίκης).
- a-vertō, rtī, rsum, ēre, 3. ἀποτέπω.
- avīdus, a, ut, ἐπιθυμητικός, ἀπληστος.
- avis, is, θ. πτηνόν.
- avuncūlus, i, ḁ. θεῖος (ἐκ μητρός). maior avuncūlus ἀδελφὸς τῆς μάμης.
- avus, i, ḁ. πάππος.

B

- barba. ae, θ. πώγων, γένειον.
- barbārus, a, ut, βάρβαρος, ξένος.
- bellīcum, i, οὐ. τὸ πολεμικὸν (μέλος).
- bellūa, ae, θ. ἄγριον ζῷον (ἐλέφας κ.τ.τ.), 2) δ ἄγροικος.
- bellum, i, οὐ. πόλεμος.

benē, ἐπίρρ. εῦ, καλῶς.
beneficium, ᾧ, οὐ. εὐεργεσία,
χάρις.

benevolentia, ae, θ. εὐμένεια, ἀ-
γάπη.

benignus, ἐπίρρ. εὐμενῶς, γενναιο-
δώρως.

bis, ἐπίρρ. ἀριθμ. δίς.

bonus, a, utm, ἀγαθός, καλός,
χρηστός. οὐσ. bona, ōrum, οὐ.
τὰ ἀγαθά, τὰ πλούτη, ἥ περι-
ουσία, (συγκρ. ἐπίθ. melior,
ius, ὑπερθ. optīmus).

bōs, bōvis, ἀ. καὶ θ. βοῦς.

brachium, ᾧ, οὐ. βραχίων.

brevi, ἐπίρρ. ἐν βραχεῖ (χορόνφ.).

C

cado, cecidi, —, ere, 3. πίπτω,
φονεύομαι, ἀποθνήσκω.

caedes, is, θ. φόνος, σφαγή.

caedo, caecidi, caesum, ere, 3.
(κατα)κόπτω, φονεύω, virgis
caedo μαστιγώνω.

caelum, i, οὐ. οὐρανός.

caenum, i, οὐ. βόρβορος, τέλμα,
ἶλύς.

calceamentum, i, οὐ. ὑπόδημα.

calvitium, ᾧ, οὐ. ἡ φαλακρότης.

calvus, a, utm, φαλακρός.

Campanus, a, utm, Καμπανός,
τῆς Καμπανίας.

campester, tris, tre, τοῦ πεδίου
τοῦ Ἀρεως.

candidus, a, utm, λευκός.

capillus, i, ἀ. κόμη.

capio, cēpi, captum, ere, 3.
λαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κυρι-
εύω,

captivus, a, utm, αἰχμάλωτος.

capto, 1. θηρεύω.

caput, ᾧ, οὐ. κεφαλή.

carcer, ēris, ἀ. φυλακή, είροκτή.

carus, a, utm, προσφιλής, ἀγα-
πητός.

castellum, i, οὐ. φρούριον.

castra, ōrum, οὐ. πληθ. τὸ στρα-
τόπεδον.

casus, ūs, ἀ. πτῶσις, δυστυχία,
συμφορά, ἀτύχημα, θάνατος.

catulus, i, ἀ. σκύμνος, σκύλαξ,
(τὸ μικρὸν ζώον). Ἐδῶ=λυ-
κιδεὺς (λυκόπουλο).

cáuda, ae, θ. οὐρά.

cáusa, ae, θ. αἰτία, πρόφασις,
δίκη. causam agere διαδικάζο-
μαι. Ἄφαιρε causā+γεν. ἔνε-
κα, χάριν.

cáutus, a, utm, προφυλακτικός,
προσεκτικός.

celer, celēris, celēre, ταχύς.

celeritas, ētis, θ. ταχύτης.

celeriter, ἐπίρρ. ταχέως. συγκρ.
celerius ταχύτερον.

centum ἀριθμ. ἐπίθ. ἀκλ. ἐκατόν.

cerēbrum, i, οὐ. ἐγκέφαλος

cerno, crēvi, crētum, ere, 3.

βλέπω, διακρίνω, παρατηρῶ.

certamen, īnis, οὐ. ἀγών, μάχη.

certē, ἐπίρρ. βεβαίως.

- certus, a, υπι, βέβαιος.
 cervix, īcis, θ. αὐχήν, (κεφαλή).
 cesso, 1. ὀδυνῶ, βραδύνω, παύω.
 cetēri, ae, a, ἐπίθ. πληθ. ἄλλοι,
 λοιπά, οὖσ. οἵ λοιποί, οἵ ἄλλοι.
 cibus, i, ἀ. τροφή.
 cinis, ēris, ἀ. τέφρα, λεύψανα.
 circā, πρόθ. μετ' αἰτ. καὶ ἐπίρρο.
 πέριξ, περί τι.
 circensis, ·e, ἵπποδρόμιος, ἵδ.
 ludus.
 circūlus, i, ἀ. κύκλος.
 circum-āro, 1. περιαροτριῶ, πε-
 ριαρῶ, (περιάγω διὰ τοῦ ἀρό-
 τρου αὐλακα).
 circum-do, dēdi, dātum, dāre,
 1. περιβάλλω, περικυκλῶ.
 circum-fundo, fūdi, fūsum, ere,
 3. κυκλῶ. multitudo circum-
 fusa περιεστηκὸς (περικεχυμέ-
 νον) πλῆθος.
 circum-sedēo, sēdi, sessum, ere,
 2. περικάθημαι, περικυκλῶ, πο-
 λιορκῶ.
 circum-sisto, steti, (καὶ σπαν.
 stiti), —, ere, 3. καὶ
 circumsto, stēti, stāre, 1. περι-
 κυκλῶ, περιστοιχίζω.
 circus, i, ἀ. ἵπποδρομος.
 citerior, īus, γεν. ūris, ὁ ἐνδότε-
 ρος; ὁ ἐπὶ τάδε (πρὸς τὸ μέρος
 τῆμῶν).
 civīlis, e, (πολιτικός), ἐμφύλιος.
 civis, is, ἀ. καὶ θ. πολίτης, πο-
 λῖτις.
 civītas, ātis, θ. πόλις, πολιτεία.
 clādes, is, θ. ἱττα, συμφορά, κα-
 ταστροφή.
 clam, ἐπίρρο. κρύφα, κρυφίως.
 clamīto, 1. (θαμιστικὸν τοῦ cla-
 mo) (ἀνα)βοῶ, κραυγάζω.
 clangor, ūris, ἀ. ἥχος, πάταγος,
 κλαγγὴ (χηνός).
 clarus, a, υπι, λαμπρός, περιφα-
 νής.
 classīcum, i, οὐ. ὁ ἥχος τῆς σάλ-
 πιγγος, πολεμικὸν σάλπισμα,
 διαταγὴ (διὰ σαλπίσματος δι-
 δομένη).
 classis, is, θ. στόλος.
 cláudo, cláusi, cláusum, ere, 3.
 κλείω.
 clausūla, ae, θ. ἡ κατακλείς, τὸ
 τέλος.
 clavus, i, ἀ. ἥλος (καρφί).
 clementer, ἐπίρρο. ἥπιος, ἐπιει-
 κῶς.
 clementīa, ae, θ. ἐπιείκεια, συμ-
 πάθεια.
 cocles, ītis, ἀ. ὁ μονόφθαλμος.
 coepi (καὶ coepitus sum μετὰ
 ἀπομφ. παθητ.), isse, ὁ. ἐλ-
 λειπτ. ἥρξάμην, ἥρχισα.
 coetus, ūs, ἀ. συνάθροισις.
 cogīto, 1. σκέπτομαι, διανοοῦ-
 μαι.
 cognatiō, ūnis θ. συγγένεια.
 cognōmen, ūnis, οὐ. ἐπώνυμον,
 ἐπωνυμία.
 cognōmīno, 1. ἐπονομάζω.
 co-gnosco, nōvi, nītum ere 3.
 μανθάνω, πληροφοροῦμαι, γν-

- γνώσκω.
- cogo, coēgi (πρόφ. co-ēgi),
coactum, ere, 3. ἀναγκάζω.
co-hibēo, ūi, ūtum, ere, 2. συνέ-
χω, κωλύω, ἀναχαιτίζω.
cohors, rtis, θ. κοόρτις (τάγμα).
collēga, ae, ἀ. συνάρχων.
col-ligo, lēgi, lectum, ere, 3.
συλλέγω.
col-lōco, 1. τοποθετῶ. filiam ἀ-
ποκαθιστῶ (ὑπανδρεύω) τὴν
θυγατέρα.
col-lōquor, cūtus sum collōqui,
3. ἀποθ. (συν)διαλέγομαι.
collum, colli, οὐ. τράχηλος, λαι-
μός.
colo, colūi, cultum, ere, 3. θε-
ραπεύω, ἐπιμελοῦμαι, καλ-
λιεργῶ.
colon̄ia, ae θ. ἀποικία, κληρου-
χία.
comes, ūtis, ἀ. καὶ θ. δπαδός, ἀ-
κόλουθος.
comītas, ātis, θ. εὔπροσηγορία.
comitīum, ūi τὸ ἐν τῇ ὁμιλίᾳ
ἀγορᾷ ἐκκλησιαστήριον, τὸ κο-
μύτιον.
comītor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
ἀκολουθῶ, συνοδεύω.
com-mendo, 1. συνιστῶ.
comitto, mīsi, missum, ere 3.
συνάπτω, ἐμπιστεύω, ἐπιτρέπω
ἐμβατόν, ἀνέχομαι. manibus
(δοτ.) alicuius μετ' ἐμπιστο-
σύνης εἰς χειράς τινος ἐπι-
τρέπω τι.
- commōdus, a, um κατάλληλος,
ἄνετος.
com-mōvēo, mōvi, mōtum, ere,
2. (συγ)κινῶ. commōveor προ-
καλοῦμαι.
comūnis, e, κοινός.
com-mūto, 1. ἀνταλλάσσω, με-
ταβάλλω, ἀλλάσσω.
como, compsi, comptum, ere,
3. καλλωπίζω, κτενίζω.
compar, pāris, ūsos, δίκαιος,
δρυός.
comparatīo, ūnis, θ. παρασκευή,
ἐπιζήτησις.
1. com-pello, 1. προσαγορεύω,
προσφωνῶ, ἀποστρεφόμενος
πρός τινα λέγω.
2. com-pello, pūli, pulsum, ere,
3. ἀναγκάζω.
com-pērīo, pēri pertum, ūre,
4. μανθάνω (ἔξ ἀκοῆς).
com-plēo, ēvi, ētum, ere, 2.
πληρῶ.
complexus, ūs, ἀ. ἐναγκαλισμός.
comploratīo, θ. ūnis, ὀλοφυρμός.
complūres, a, (γεν. ūum) πολλοὶ^(κάμποσοι).
compos, ūtis, (ἐπίθ. μονοκατάλη-
κτον), ἐγκρατής, κρατῶν τινος.
compos sum votorum ἔτυχον
τῶν εὐχῶν μου, αἱ εὐχαί μου
πᾶσαι ἔξεπληρώθησαν.
com-prehendo, ndi, nsum, ere,
3. συλλαμβάνω.
com-pūto, 1. ἀριθμῶ, ἐκτιμῶ,
νπολογίζω (λογαριάζω).

- con-cēdo, cessi, ccessum, ere 3.
νποχωρῶ, παραχωρῶ, ἐπιτρέ-
πω. Ardeam concessit εἰς
Ἄρδεαν ἀπῆλθεν.
- con-celēbro, 1. καθιστῶ τι γνω-
στόν, διαθρυλῶ, ἔγκωμιάζω.
concēdo, cīdī,—, ēre, 3. καταπί-
πτω, φονεύομαι.
- concilīo, 1. συμφυλιῶ, συνδέω
διὰ φιλικῶν δεσμῶν. pacem,
συνάπτω (ἐπιτυγχάνω) εἰρήνην.
- con-clāmō, 1. ἀναβοῖ.
- concordīa, ae, θ. δύμόνοια.
- con-cupisco, īvi (-ii), ītum, ere,
3. σφόδρα ἐπιθυμῶ, δρέγομαι.
- con-curro, currī, cursum, ere,
3. συρρέω, συντρέχω, σπεύδω
εἰς μάχην, συμπλέκομαι.
- concupīsus, ūs, ἀ. συρροή, συμ-
πλοκή, σύρραξις.
- condicīo, ūnis, θ. ὅρος, συμφω-
νία.
- condītor, ūris, ἀ. κτίστης, ἰδρυ-
τής, θεμελιωτής.
- con-do, dīdi, dītum, ere, 3.
ἰδρύω, κτίζω.
- con-dūco, duxi, ductum, ere 3.
μισθοῦμαι.
- confestus, a, ūm, ἐπίθ. (μτχ.
conficio), καταπεπονημένος.
- con-fero, tūli, collātum, ferre
(συν)εισφέρω.
- confertus, a, ūm, ἐπίθ. (μτχ.
confrecio), πυκνός.
- con-fīcio, fēci, fectum, ere 3.
ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας, κατα-
- σκευάζω, καταπονῶ, περατῶ.
dentes conficiunt cibum οἱ
δδόντες κατεργάζονται (μασῶ-
σι) τὴν τροφήν.
- con-fīgo, xi, xum ēre, 3. δια-
πείρω (διαπερνῶ), (δια)κεντῶ,
διατρυπῶ.
- confirmātus, a, ūm, ἐπίθ. (μτχ.
confirmo) ἐσκληραγωγημένος,
θαρραλέος.
- confirmo, 1. (ἐπι)βεβαιῶ.
- con-fitēor, fessus sum, eri, 2.
ἀποθ. διμολογῶ.
- con-flo, 1. (φυσῶ, ἐκριπτῶ). aes
aliēnum ὑπόχρεων ποιῶ τὴν
περιουσίαν, συνάπτω χρέη.
- con-flūo, uxī, —, ere, 3. συρρέω.
- con-fodīo, fōdi, fossum, ere, 3.
διατρυπῶ, διαπερνῶ.
- con-fūgiō fūgi, —, ere, 3. κα-
ταφεύγω.
- con-gēro, gessi, gestum, ēre,
3. συγκομίζω, συσταθεύω.
- con-gredīor, gressus sum, grē-
di, 3. ἀποθ. (cum aliquo)
συμπλέκομαι.
- con-grūo, ūi, —, ere, 3. συμ-
φωνῶ, συμβιβάζομαι.
- con-iēcīo (πρόφ. conjicīo), iēci,
iectum, ēre, 3. δίπτω, βάλλω.
- coniurātī, ūrum, oūσ. πληθ. οἱ
συνωμόται.
- coniurātus, a, ūm μτχ. διμόσας.
- con-iūrō (πρόφ. conjūrō), 1. κοι-
νὸν ὅρκον ποιοῦμαι, συνωμοτῶ.
- coniux (πρόφ. conjux), iūgis,

- ἀ. καὶ θ. δ, ἥ σύζυγος.
 conor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
 προσπαθῶ, ἐπιχειρῶ.
 con-salūto, 1. χαιρετίζω.
 con-scendo, ndi, nsum, ere, 3.
 ἀναβαίνω, ἐπιβαίνω, ἐπιβιβά-
 ζομαι.
 con-scrībo, psi, ptum, ere, 3.
 καταγράφω.
 consensus, ūs, ἀ. συναίνεσις, ὁ-
 μοφωνία, κοινὴ γνώμη, διμο-
 φοροσύνη, σύμπνοια, ἀρμονία
 αἰσθημάτων.
 consentanēus, a, um, σύμφωνος,
 ἀνάλογος.
 con-sentīo, nsī, nsim, īre, 4.
 συμφωνῶ, είμαι τῶν αὐτῶν
 φρονημάτων.
 con-sēquor, cūtus sum, sēqui,
 3. ἀποθ. (ἐπ)ακολουθῶ.
 con-sēro, rūi, rtum, ere, 3. συνά-
 πω. manūs συμπλέκομαι (ἔρ-
 χομαι στὰ χέρια).
 con-servo, 1. φυλάττω, τηρῶ.
 considēro, 1. θεωρῶ.
 con-sido, sēdi, sessum, ēre, 3.
 κάθημαι.
 consilīum, ūi, oñ. βουλή, σκοπός,
 σκέψις, γνώμη, σχέδιον.
 con-sisto, stīti, ere, 3. ἵσταμαι.
 consobrīnus, i, ἀ. ἔξαδελφος
 (πρῶτος).
 con-sōlor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
 παρηγορῶ, παραμυθοῦμαί τινα.
 conspectus, ūs, ἀ. ὄψις, θέα.
 con-spīcio, spexi, spectum, ere,
3. βλέπω, δοῶ.
 conspicūs, a um, ἀξιος λόγου,
 ἀξιοσημείωτος, ἀξιοπαρατίθη-
 τος, περίβλεπτος.
 conspiratīo, ūnis, θ. συνωμοσία.
 conspīro, 1. συνωμοτῶ,
 constans, ntis, ἐπίθ. (μτχ. con-
 sto), σταθερός, ἀσφαλής.
 constanter, ἐπίορ. ἐμμόνως, ἐπι-
 μόνως, σταθερῶς.
 canstantīa, ae, θ. εὖστάθεια,
 σταθερότης, ἀποφασιστικότης.
 con-sterno, 1. ἐκπλήττω, κατα-
 πλήττω, ταράσσω, πτοῶ, ἐκ-
 φοβίζω.
 con-stitūo, ūi, ūtum, ere, 3.
 ἰδούω, ἵστημι (στήνω), ἀπο-
 φασίζω (ut . .).
 constitūtum, i, oñ. vitae τρόπος,
 γραμμὴ τοῦ βίου, ἀγωγή.
 con-sto, stīti, —, are, 1. συνί-
 σταμαι.mihī consto σύμφωνος
 ἐμοί είμι. constat διολογεῖται,
 θεωρεῖται βέβαιον.
 consul, ūlis, ἀ. δ ὕπατες.
 consulāris, e, ὑπατικός, χρημα-
 τίσας (διατελέσας, πρώην) ὕ-
 πατος.
 consulātus, ūs, ἀ. ὑπατεία.
 con-temno, tempsi, temptum,
 ere, 3. καταφρονῶ, περιφρονῶ.
 contemptor, ὅris ἀ. καταφρονη-
 τής, μεστὸς περιφρονήσεως.
 con-tendo, ndi, ntum, ere, 3.
 φιλονικῶ, ἐρίζω.
 contentīo, ūnis, θ. φιλονικία,

- ἔρις, ἀγών, ἀντίστασις.
conticesco, ticūi, ere, 3. κατα-
(σιωπῶ).
continentiā, ae, ἐγκράτεια.
con-tīnēo, tinūi, tentum, ere,
2. περιέχω, περιλαμβάνω.
con-tingo, tīgi, tactum, ēre, 3.
συμβαίνω.
continūus, a, um, συνεχῆς.
contio, ūnis, θ. ἐκκλησία.
contrā, προθ. μετ^τ αἰτ. καὶ ἐπίσq.
ἐναντι, τοῦναντίον, ἔξ ἄλλου μέ-
ρους.
contrariūs, a, um, ἐναντίος.
con-tundo, tūdi, tūsum, ēre, 3.
(κατα)συντριβω, παραλύω.
conubīum, ūi, οὐ. ἐπιγαμία (συμ-
πεθεοί), συνοικέσιον.
con-vēnīo, vēni, ventum. īre,
4. συνέρχομαι, convēnit inter
eos συνεφώνησαν (συνεφωνή-
θη), ἐπῆλθεν (ἐπετεύχθη) συμ-
φωνία μεταξύ των.
conversus, ūd. converto.
con-vertō, verti, versum, ēre, 3.
στρέφω, μεταστρέφω, μετατρέ-
πω. in me (αἰτ.) προσελκύω.
convivīum, ūi, οὐ. δεῖπνον, συμ-
πόσιον, ἑστίασις.
copiōse, ἐπίσq. ἀρθρόνως, δι^τ ἀ-
φθόνων.
coquus (πρόφερε coquus), i, ἀ.
μάγειρος.
cornū, ūs, οὐ. κέρας, κέρατον.
corōna, ae, θ. στέφανος. sub
corona vendere ἀποκηρύττω
(αἰχμάλωτον), πωλῶ εἰς δημο-
πρασίαν (αἰχμάλωτον).
corōno, 1. στεφανῶ.
corpus, ūris, οὐ. σῶμα.
cor-rīp̄io, rīp̄i, reptum, ere
3. ἀρπάζω, καταλαμβάνω, προσ-
βάλλω.
cor-rumpo, rūpi, ruptum, ere,
3. φθείρω, καταστρέφω, ἀ-
μαυρώ.
credo, dīdi, dītum, ere, 3. πι-
στεύω, ἔχω πεποίθησιν.
cremo, 1. καίω.
creo, 1. ἀναγορεύω, ἐκλέγω.
cresco, crēvi, crētum, ere, 3. αὔ-
ξάνω, αὔξάνομαι.
crimen, ūnis, οὐ. ἐγκλημα, κατη-
γορία.
crinis, is, ἀ. κόμη, τρύχες.
cruciātus, ūs, ἀ. βάσανος, σωμα-
τικὴ τιμωρία.
crudēlis, e, σκληρός, ωμός.
crudelītas, ātis, θ. σκληρότης,
ώμότης, βάρβαρος πρᾶξις.
cruor, ūris, ἀ. αἷμα (ὅέον ἐκ
πληγῆς).
crūs, crūris, οὐ. κνήμη.
cubicūlum, i, οὐ. κοιτών, θά-
λαμος, δωμάτιον ὑπνου, (κρεβ-
βατοκάμαρα).
cūbo, cūbūi, cūbūtum, are, 1.
κατακεκλιμένος εἰμί, κατά-
κειμαι.
cūiās (πρόφ. cujas), ātis, ἐπίθ.
ποδαπός, (ἐκ ποίας πατρόίδος).
culcīta, ae, στρῶμα, στρωμνή.

culpa ae, θ. αἰτία, πταινσμα, σφάλμα.
 cultus, ūs, ἀ. διακόσμησις, διά-
 κοσμος.
 cum, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. σύν, με-
 τὰ (=μέ).
 cum, σύνδ. μεθ' δριστ. καὶ ὑποτ.
 ἀφοῦ, ὅτε, ὅπότε, ἐπειδή. cum
 ... tum: καὶ ... καί.
 cunctatio, ὄνις, θ. μέλλησις, ἀνα-
 βλητικότης, βραδύτης.
 cunctor, ἄτος sum, ἄτι, 1. ἀποθ.
 μέλλω, ὀκνῶ, βραδύνω.
 cupidē, ἐπίρρο. ἐπιθυμητικῶς, (μὲ
 λαχτάρα).
 cupiditas, ἄτις, θ. ἐπιθυμία.
 cupidus, a, um, ἐπιθυμητικός.
 cupido, īvi, (-ī), ītum, ere, 3.
 ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι.
 cur, ἐπίρρο. διατί;
 cura, ae, θ. φροντίς, μέριμνα, ἐ-
 πιμέλεια.
 curia, ae, θ. βουλευτήριον.
 euro, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
 currus, ūs, ἀ. ἄρμα (θριάμβου).
 cursus, ūs, ἀ. πορεία, τροχιά.
 custodīa, ae, θ. φρονδά, φυλα-
 κή, φύλακες.

D

damno, 1. (κατα)δικάζω.
 de, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἀπό, ἐκ,
 παρά, περὶ (καὶ γεν.).
 debēo, būi, bītum, ere, 2. ὁ-

φείλω, ἔχω χρέο.
 debilito, 1. ἔξαντλω.
 de-cēdo, cessi, cessum, ere, 3.
 ἀπέρχομαι, ἀποχωρῶ τῆς ζωῆς,
 ἀποθνήσκω.
 December, bris, ἀ. ὁ Δεκέμβριος
 (μήν).
 de-cerno, crēvi, crētum, ere, 3.
 ἀποφασίζω, ψηφίζω.
 decet, decūit, ēre, 2. ἀπρόσ.
 πρέπει.
 decimus, a, um, δέκατος.
 de-cipio, cēpi, ceptum, ēre, 3.
 ἀπατῶ.
 de-clāro, 1. δηλῶ, φανερὸν ποιῶ.
 de-crētum, i, oǚ. ψήφισμα, δόγμα.
 decus, ὄρις, oǚ. κόσμος, κόσμη-
 μα. decora, πληθ. τιμάι, ἀξιώ-
 ματα.
 de-do, dedīdi, dedītum, ere, 3.
 me παραδίδω ἐμαυτόν, παρα-
 δίδομαι.
 de-dūco, xi, ctum, ere, 3. μετά-
 γω, ὁδηγῶ, συνοδεύω, προπέμ-
 πω.
 de-fendo, ndi, nsum, ēre, 3. ὕ-
 περασπίζω.
 de-fēro, tūli, lātum, ferre ἀνα-
 φέρω, (ἀπο)κομίζω, φέρω, ἄγω.
 de-fīcio, fēci, fectum, ere 3. ἀ-
 φίσταμαι, ἀποστατῶ, ἔξασθενῶ
 (ἀδυνατίζω).
 de-formītas, ἄτις, θ. δυσφορία.
 de-icīo (πρόφ. dejicīo), iēci, iec-
 tum, ere, 3. καταρρίπτω, (κατα-
 κρημνίζω) ensem καθίημι, κα-

- ταφέρω (κατεβάζω).
 dein, ἐπίρρο. καὶ déinde, εἴτα,
 ἐπειτα.
 déinceps, ἐπίρρο. (ἐφ)εξῆς.
 déinde, ἐπίρρο. ἐφεξῆς ἐπειτα, με-
 τὰ τοῦτο.
 de-lecto, 1. εὐφραίνω.
 de-libero, 1. διασκέπτομαι.
 deliciae, ἄριμ, θ. πληθ. χλιδή,
 ἥδυπαθεια, τρυφή.
 de-litesco, litui, —, ere 3. (ἀπο)-
 κρύπτομαι).
 de-migro, 1. μετοικῶ.
 de-mitto, mīsi, missum, ere, 3.
 καταπέμπω. με καταβιβάζω,
 ταπεινώνῳ ἐμαυτόν.
 demum, ἐπίρρο. τέλος.
 dens, dentis, ἀ. ὀδούς.
 de-nudo, 1. (ἀπο)γυμνῶ.
 de-oscūlor, ātus sum, āri, 1.
 ἀποθ. καταφιλῶ.
 de-pōno, posui, posūtum, ere,
 3. καταπαύω, ἀποτίθημι, θέ-
 τω κατὰ γῆς.
 de-prēcor, ātus sum, āri 1. ἀ-
 ποθ. παρακαλῶ νὰ μὴ γίνῃ τι,
 ξετεύω, παρακαλῶ.
 de-scendo, ndi, nsum, ere, 3.
 καταβαίνω.
 de-scisco, scīvi, scītum, ere, 3.
 ab aliquo, μεθίσταμαι τινος,
 ἐγκαταλείπω τὸ κόμμα τινός.
 de-scrībo, psi, ptum, ere, 3. δια-
 γράφω, χαράσσω.
 de-sēro, rūi, rtum, ere, 3. κα-
 ταλείπω, ἐγκαταλείπω, ἔρημον
- καταλείπω.
 desiderium, ii, οὐ. πόθος.
 de-silō, silūi, —, īre, 4. πηδῶ
 κάτω, κατέοχομαι.
 de-sisto, stīti, stītum, sistere,
 3. παύομαι.
 de-spondēo, spondi, sponsum,
 ere, 2. μνηστεύω (μτχ. despon-
 sus μεμνηστευμένος).
 de-sum, fui, esse ἐλλείπω (ἐχω
 ἐλλειψιν).
 de-sūmo, mpsi, —, ere, 3. λαμ-
 βάνω (παίρνω). mihi ἐκλέγω
 δι' ἐμαυτόν, ἀναλαμβάνω.
 de-tēgo, xi, ctum, ere, 3. ἀπο-
 στεγάζω, (δὲν σκεπάζω), ἀπο-
 καλύπτω.
 de-terrēo, ūi, ūtum, ere, 2. ἐκ-
 φοβίζω, ἀποτρέπω.
 de-testor, ātus sum, āri, 1. ἀ-
 ποθ. ἀποχρούω μετὰ βδελυ-
 γμίας.
 de-trāho, xi, ctum, ēre, 3. ἀπο-
 σπῶ, ἀφαιρῶ.
 de-trecto, 1. ἀποποιοῦμαι.
 de-trimentum, i, οὐ. ζημία,
 βλάβη.
 de-turbo, 1. καταρρίπτω, κατα-
 κρημνίζω.
 deus, i, ἀ. θεός.
 de-verto, rti, rsum, ere, 3. κα-
 ταλύω.
 de-vincō, vīci, victum, ere, 3.
 κατανικῶ.
 de-vōvēo, vōvi, vōtum, ere, 2.
 καθιερῶ. με ἀφοσιοῦμαι, καθ-

οσιοῦμαι.
dextra, ae, θ. (ενν. manus) ἡ
δέξια (χείρ).
diadēma, ἄτις, οὐ. διάδημα (βα-
σιλικόν).
dīco, xi, ctum, ere, 3. λέγω, δ-
νομάζω, διορίζω, ἀναγορεύω,
ἀγορεύω.
dictātor, ὄris, ἀ. δικτάτωρ.
dictatūra, ae, θ. δικτατωρ(ε)ία.
dictō, 1. συχνάκις λέγω, ἐπα-
ναλαμβάνω.
dictum, i, οὐ, λόγος, λέξις.
dies, ēi, ἀ. (καὶ θ.) ἡμέρα.
difficīlis, e, δύσκολος, χαλεπός.
difficultas, ἄτις, θ. δυσκολία, με-
γάλη ἀκοίβεια. apponae ἀκοί-
βεια (ἔλλειψις) τροφίμων.
dignītas, ἄτις, θ. ἀξίωμα.
dignus, a, um, ἀξιος.
diligentīa, ae, θ. ἐπιμέλεια.
di-līgo, lexi, lectum, ere, 3. ἀ-
γαπῶ.
di-mīco, 1. μάχομαι, ἀγωνίζομαι,
παλαίω.
di-mittō, mīsi, missum, ere, 3.
(δια)πέμπω, ἀπολύω.
di-rīpō, rīpi, rīptum, ere, 3.
διαρράζω.
di-rūo, rūi, rūtum, ere, 3. κατα-
βάλλω, κατασκάπτω.
dis-cēdo, cessi, ccessum, ere, 3.
ἀπέρχομαι, ἀποχωρίζομαι.
disciplīna, ae, πεθαρχία, πληθ.

discipūlus, i, ἀ. συμμαθητής.
disco, didīci,—ere, 3. μανθάνω.
discordīa, ae, θ. διχόνοια.
discordo, 1. ab aliquo, διαφω-
νῶ πρός τινα, στασιάζω ἐναν-
τίον τινός.
discrīmen, īnis, οὐ. κίνδυνος.
dis-curro, currī, (ἢ cucurri),
cursum, ere, 3. τρέχω τῇδε
κακεῖσε (ἔδω καὶ ἔκει).
desertus, a, um, ἐπίθ. (κυρίως
μτχ. disero), εὔγλωττος, εὐ-
φραδής.
dis-pōno, posūi, posūtum, ere,
3. διατίθημι, διαθέτω.
dis-pūto, 1. ἔξετάζω, διμιλῶ, συ-
ζητῶ. disputant inter se διε-
ρωτῶνται (συζητοῦν μεταξύ
των).
dissensīo, ὄnis, θ. διαφωνία,
διχόνοια, διχογνωμία, διαφο-
ρὰ γνώμης.
dis-sēro, rūi, rtum, ere, 3. πρα-
γματεύομαι, διαλαμβάνω.
dissimīlis, e, ἀνόμοιος.
dis-simūlo, 2. προσποιοῦμαι (ὅτι
δὲν ἔχω ὅπερ ἔχω), ἀποκρύπτω.
dis-sīpo, 1. διαρρίπτω, διαρρά-
ζω, διασπῶ, διασπαθίζω.
dis-suadēo, suāsi, suāsum, ere,
2. ἀποτρέπω, κωλύω, δὲν ἀφί-
νω, ἀποδοκιμάζω.
dis-tribūo, ūi, ūtum, ere, 3. δια-
νέμω, κατανέμω.
dis-turbo, 1. ταράττω, κατα-
στρέφω.

- diū, ἐπίρρο. (ἐπὶ) πολὺν χρόνον,
συγκρ. diutēs, ὑπερθ. diutis-
sime.
- diuturnītas, ētis, θ. (πολυ)χρο-
νιότης, μακρὰ διάρκεια.
- diuturnus, a, um, πολυχρόνιος,
διαρκής, μακροχρόνιος.
- diversus, a, um, διάφορος, δια-
φορετικός, ἀντίθετος.
- divido, vīsi, vīsum, ere, 3. δι-
αιρῶ.
- divinītūs, ἐπίρρο. θεόθεν, θεία
ἐμπνεύσει.
- divitiae, ārum, θ. πληθ. πλοῦτος.
- do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδω.
salutem alicui χαιρετίζω τινά.
- doceō, ūi, ctum, ere, 2. δι-
δάσκω.
- doctor, ūris, ἀ. διδάσκων, διδά-
σκαλος.
- doctrīna, ae, θ. διδασκαλία (μά-
θημα διδασκάλου), ἀγωγή, παί-
δευσις, μάθησις.
- doctus, a, um, ἐπίθ. (μετ. do-
ceo) πεπαιδευμένος.
- dolēo, lūi, —, ere, 2. λυποῦμαι,
ἀλγῶ.
- dolor, ūris, ἀ. λύπη, ἄλγος, ἀλ-
γηδών.
- dolōse, ἐπίρρο. δολίως.
- domī, ἐπίρρο. 1) ἐν τῇ πατρίδι,
οἶκοι. domi militiaeque (=
in pace et in bello) ἐν εἰρήνῃ
καὶ ἐν πολέμῳ, 2) ἐν τῇ οἰκίᾳ.
- domum, ἐπίρρο. εἰς τὴν πατρίδα,
- οἴκαδε, εἰς τὴν οἰκίαν.
dominatīo, ūnis, θ. κυριαρχία,
δεσποτεία.
- domīnus, i, ἀ. κύριος, δεσπότης,
κυρίαρχος.
- domo, ūi, ūtum, āre, 1. δα-
μᾶς.
- domīus, ūs, θ. οἰκία ἵδ. domi
καὶ domum.
- donec, σύνδ. ἔως, ἔως ὅτου.
- dōno, 1. δωροῦμαι, δωρῶ.
- donum, i, oὐ. δῶρον.
- dormīo, ūvi, ūtum, ūre, 4. κοι-
μῶμαι.
- dōs, dōtis, θ. προίξ.
- dotālis, e, προικῆς, γαμήλιος.
- dubīto, 1. ἀμφιβάλλω. non
dubito quin (καὶ ὑποτ.) πι-
στεύω ὅτι... σαφῶς γνωρί-
ζω ὅτι...
- dubīum, ūi, oὐ. ἀμφιβολία,
non dubium est quin (καὶ
ὑποτ.) δὲν εἶναι ἀμφίβολον
ὅτι, εἶναι φανερὸν (βέβαιον)
ὅτι.
- duco, xi, ctum, ere, 3. ἀγω,
οδηγῶ, νομίζω, κρίνω. duco
vitam διάγω τὸν βίον.
- dum, σύνδ. ὅτε, ἐν ᾧ, ἔως ὅ-
του...
- duo, ae, o, δύο.
- duodēcim, δώδεκα.
- durus, a, um, σκληρός.
- dux, ducis, ἀ. ἥγεμών, ἀρχη-
γός, στρατηγός.

E

ē, πρόθ. ἵδ. ex.

ebur, ōris, οὐ. ἐλεφαντόδοντον.

eburneus, a, um, ἐλεφάντινος.

ecquis, ecquid (ἄνευ γεν.) τίς;

τί; ποῦ;

e-dīco, xi, ctum, ere, 3, κηρύτ-

τω, διακηρύττω, διατάσσω.

edīco πε ἀπαγορεύω νά...

edictum, i, οὐ. διάταγμα.

edītus, a, um, ἐπίθ. (μτχ. τοῦ

2. edo) ὑψηλός.

1. edo, ēdi, ēsum, ēre, 3. ἐσθίω,

τρώω.

2. edo, edīdi, edītum, ere, 3. ἐκ-

δίδω. ἐκφέρω, γεννῶ, κάμνω

νά ἀκούσῃ τις.

educatō, ūnis, θ. ἀνατροφή, ἀ-

γωγή.

educātor, ūris, ἀ. παιδαγωγός.

1. e-dūco, 1. ἀνατρέψω.

2. e-dūco, xi, ctum, ēre, 3. ἐξά-

γω, ὅδηγῶ ἔξω.

ef-fero, extuli, elātum, efferre,

ἐκφέρω, κηδεύω.

ef-fīcio, fēci, factum, ere, 3. ἀ-

περιγάζομαι, καθιστῶ.

ef-fundo, fūdi, fūsum, ere, 3.

χέω. aerarium διασπαθίζω,

διασκορπίζω τὸ ταμεῖον (τὰ

χοήματα τοῦ δημοσ. ταμείου).

eifundor, πλημμυρῶ (ξεχει-
λίζω).

egēnus, a, um, ἐνδεής, ἀπορος.

ego, γεν. μεῖ, δοτ. mihi κλπ.

ἀντων. ἔγώ.

egregīus, a, um, ἐξαίρετος, ἔ-

ξοχος.

e-languesco, languī, —, ere, 3.

ἀπομαραίνομαι, χαλαροῦμαι
(πέφτω).

eleganter, ἐπίρρ. κομψῶς, συγκρ.

elegantīus μετὰ μεγαλυτέρας
διακρίσεως, καλύτερον, κομψό-

τερον.

elegantīa, ae, θ. χάρις, κομψό-

της, γλαφυρία.

elegantīus, ἐπίρρ. ἵδ. eleganter.

elephantus, i, ἀ. ἐλέφας.

eloquentīa, ae, θ. εὐφράδεια,
εὐγλωττία.

emīnēo, ūi, ere, 2. προέχω, ἐξ-

έχω.

e-mitto, mīsi, missum, ere, 3.

ἐκπέμπω, ἀφίημι, ἀπολύω, ἀπ-

αλλάσσω.

ēmo, ēmi, emptum, ere, 3. ἀ-

γοράζω.

en, ἐπίρρ. ἵδον.

enīm, σύνδ. γάρ, διότι.

e-nītēo, ūi,—, ere, 2. ἐκλάμπω.

e-nitesco, tūi,—, ere 3. ἐκλάμ-

πω, διακρίνομαι.

ensis, is, ἀ. ξίφος.

1. eo, ἀφαιρ. ἐν. ἀντων. is, id.

2. eo, ἐπίρρ. αὐτοῦ, ἐκεῖσε, εἰς

ἐκεῖνο τὸ μέρος, 2) εἰς τοῦτο,

εἰς τοσοῦτον, 3) τόσῳ, τοσού-

τῷ, (μετὰ συγκρ.) τόσον.

3. eo, (ἴνι καὶ) ūi, ūtum, ūre, πο-

ρεύομαι, (ὑπάγω, πηγαίνω).

epigramma, atis, οὐ. ἐπίγραμμα
(=ποιημάτιον μικρόν).
epūlæ, ātum, θ. εὐωχία, ἐστία-
σις, αἱ ἀπολαύσεις.
epūlor, ātus sum, ārī, 1. ἀποθ.
εὐωχοῦμαι, ἐστιῶμαι.
equester (*σπαν.* equestris), tris,
tre, ἵππικός.
equitatus, ūs, ἀ. ἵππικόν, ἵππεύς,
ἵππευσις.
equito, 1. ἵππεύω.
equus (πρόφερες eqvus), i, ἀ. ἵπ-
πος.
ergā, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸς (καὶ
αἰτ.).
ergo σύνδ. ἄρα, ὅθεν.
e-ripiō, eripūi, ereptum, ere, 3.
ἐξαρπάζω.
e-riūdīo, īvi, ītum, īre, 4. (ἐκ)-
παδεύω.
e-rūmpo, rūpī, ruptum, ere, 3.
ἐκρήγνυμι, ἐκρήγνυμαι.
e-rūo, erūi, erūtum, ere, 3. ἐξο-
ρύσσω.
esse, īd. sum.
et, σύνδ. καὶ
etiam, σύνδ. προσέτι, ἀκόμη.
etiamsi (καὶ etiam si) σύνδ. καὶ
ἄν ἀκόμη.
etsi, σύνδ. εἰ καί.
e-vādo, evāsi, evāsum, ere, 3.
ἐκβαίνω, ἐξέρχομαι.
e-venīo, evēni, eventum, īre,
4. ἀποβαίνω, συμβαίνω.
e-ventus, ūs, ἀ. ἐκβασις, ἐξօδος.
e-vertō, rti, rsum, ere 3. ἀνα-

τρέπω, καταστρέφω, καθαιρῶ,
κατεδαφίζω.
ex, πρόθ. ἐκ. ἐξ, ἀπό.
ex-acerbo, 1. πικραίνω (πλήρως).
exactor, ὄris, ἀ. ἐκτελεστής.
ex-anīmis, e, νεκρός.
ex-ardesco, rsī, rsum, ere 3. ἀνά-
πτω, ἐξάπτω, ἐκκαίω, ἐκρή-
γνυμαι.
ex-celsus, a, um, ἐπίθ. (μεγά-
excello), ὑψηλός.
ex-cīdīum, īi, οὐ. καταστροφή,
κατάρρευσις.
ex-cīo, cīvī, (καὶ ī), cītum, īre,
4. (ἐξ)εγείρω.
ex-cīpīo, cēpī, ceptum, ere, 3.
δέχομαι, διαδέχομαι, ἀκούω.
ex-cīto, 1. ἐξεγείρω, παρορμῶ.
ex-clāmo, 1. ἀναβοῶ.
ex-cōlo, colūi, cultum, ere, 3.
ἐξωραΐζω.
ex-cusatīo, ūnis θ. δικαιολογία,
ἀπολογία.
ex-cūso, 1. ἀπολογοῦμαι.
ex-cūtīo, cussi, cussum, ere, 3.
ἐκτινάσσω, καταβάλω, σφάλ-
λω τινὰ (τὸν κάμνω νὰ πέσῃ).
ex-emplum, i, οὐ. παράδειγμα.
exemptus īd. exīmo.
ex-ēo, exīi, exītum, īre, ἐξέρ-
χομαι.
exercēo, cūi, cītum, ere, 2.
ἀσκῶ, γυμνάζω.
exercitatīo, ūnis, θ. ἀσκησις.
exercītus, ūs, ἀ. στρατός, στρά-
τευμα.

ex-hībēo, būi, bītum, ere, 2.
 ἐπιδεικνύω, παρέχω.
 exīgo, exēgi, exactum, ere, 3.
 διάγω.
 exīgūs, a, um, βραχύς, μικρός.
 eximīus, a, um, ἔξαιρετος.
 exīmo, exēmī, exēmptum, ere,
 3. ἔξαιρω, ἀφαιρῶ.
 existīmo, 1. νομίζω.
 exītus,ūs, a. ἔξοδος (ἐκ τοῦ βίου),
 τὸ τέλος.
 exordīum, īi, oū ἀρχή, προέ-
 λευσις.
 exorīor, exortus sum, īri. 4.
 ἀποθ. ἐγείρομαι, ἐκρήγνυμαι.
 ex-pello, pūli, pulsum, ere, 3.
 ἔξωθῶ, ἐκβάλλω.
 expergiscor, experrectus sum,
 expergisci, 3. ἀποθ. ἀφυπνί-
 ζομαι.
 ex-perīor, expertus sum, īri,
 4. ἀποθ. δοκιμάζω, πειρῶμαι.
 ex-pēto, īvi, ītum, ere, 3. (ἐπι-
 μόνως) ξητῶ.
 ex-pōno, posūi, posītum, ere 3.
 ἐκθέτω, διηγοῦμαι.
 ex-posītio, ōnis, Ө. ἔκθεσις.
 ex-pugno, 1. καταπολεμῶ ἐκπο-
 λιορκῶ, (κυριεύω διὰ πολιορ-
 κίας).
 ex-quīro, quisīvi, quisītum,
 ere, 3. ἐκζητῶ.
 ex-sēcor, ātus sum, āri 1. ἀποθ.
 καταρῶμαι.
 ex-sequīae, ārum, Ө. πληθ. κη-
 δεία, ἐκφορά.

exsilīum, īi, oū. ἔξορία.
 ex-solvo, solvi, solūtum, ere, 3.
 ἀποτίνω, πληρώνω.
 ex-specto, 1. ἀναμένω, περιμένω,
 προσδοκῶ, ἔλπίζω νὰ . . .
 ex-spīro, 1. ἐκπνέω.
 ex-stinguo, nxi, nctum, ere, 3.
 (ἀποσβεννύω). extinguor, ἀ-
 ποθνήσκω.
 ex-sto,—,—,are, 1. ὑπάρχω.
 ex-strūo, xi, ctum, ere, 3. κα-
 τασκευάζω.
 ex-templo, ἐπίρρο. παρευθύνς, πα-
 ραχοῆμα.
 ex-terreo, īi, ītum, ere, 2. ἐκ-
 πλήττω, ἐκφοβίζω.
 extērus, a, um, ὁ ἔξω, ξένος.
 extrā, ἐπίρρο. καὶ πρόθ. μετ' αἰτ.
 ἔξω, ἐκτός.
 extrāho, xi, ctum, ere, 3. ἔξελ-
 κύω, (σύρω ἔξω), ἔξαγω, ἔξκο-
 μίζω.
 extrēmus, a, um, ἔσχατος.
 exūo, īi, ītum, ere, 3. ἀποδύο-
 μαι. patrem τὸν πατέρα ἀπο-
 δύομαι, ἀποβάλλω πὴν πατρι-
 κὴν ἴδιότητα (καταπνίγω τὰ
 πατρικὰ αἰσθήματά μου).

F

fabūla, ae, Ө. μῦθος
 facetīae ārum, Ө. πληθ. ἀστειό-
 τητες, εὐφυολογήματα.

facētus, a, υμι, εὐτράπελος, ἀ-
 στεῖος.
 facīlis, e, εὔκολος. facīle, ἐπίο.
 εὐκόλως.
 facīnus ὅρις, οὐ. ἔργον (καλὸν ἢ
 κακόν), κακούργημα.
 facīo, fēci, factum, ere, 3. ποιῶ,
 κάμνω, ἀναγορεύω. facio tanti
 aliquem, πολὺ ἐκτιμῶ τινά.
 factus, a, υμι (μτχ fio), πεποιη-
 μένος, κατειργασμένος.
 facultas, atis, θ. εὐκαιρία, εὔκο-
 λια, δεξιότης, χάρισμα.
 facundus, a, υμ, εὐφραδής, εὐ-
 γλωττος.
 fama, ae, θ. φήμη.
 fames, is, θ. πείνα.
 familīa, ae, οἰκογένεια, οἰκέται,
 οῖκος.
 familiarītas, tātis, θ. οἰκειότης,
 φιλία.
 fascis, is, ἀ. δάβδος. πληθ. fa-
 scēs, δέσμη δάβδων, αἱ δάβδοι
 (τῶν lictores).
 fatīgo, 1. καταπονῶ.
 fatisco, ere, 3. καταπονοῦμαι,
 κατατρύχομαι, ἀπαυδῶ (κουρά-
 ζομαι).
 fatum, i, οὐ. πεπομένον, μοῖρα.
 favēo, fāvi,—, ere, 2. εύνοω.
 favor, ὅρις, ἀ. εὔνοια.
 fax, facis, θ. δάζ.
 felicītas, atis, θ. εὐτυχία.
 fēlix, īcis, εὐτυχής.
 femīna, ae, θ. γυνή.
 fere, ἐπίο. σχεδόν.

ferio, —, —, īre, 4. πλήττω,
 κτυπῶ.
 fēro, tūli, lātum, ferre, φέρω,
 ἀνέχομαι, ferre legem ad po-
 pulum εἰσφέρω, προτείνω νό-
 μον εἰς τὸ δῆμον, fero fructūs
 ex aliquā te, ἀποκομίζω ὠφέ-
 λειαν ἐκ τινος πράγματος, αε-
 gre ferre βαρέως φέρω, (δυσ-
 ανασχετῶ), moleste fero ὑπερ-
 λυποῦμαι, λυποῦμαι πάρα πολύ.
 fertur, ἀναφέρεται, λέγεται,
 (λέγουν).
 ferox, ὅcīs, ἄγριος ὡμός, ὑπερή-
 φανος, ἀγέρωχος, πολεμικός.
 ferreus, a, υμ, σιδηροῦς.
 ferrum, i, οὐ. σίδηρος, τὰ ὅπλα,
 τὸ ξίφος.
 fessus, a, υμ, ἐπίθ. κεκμηκώς,
 καταπεπονημένος, καταβεβλη-
 μένος.
 festīno, 1. σπεύδω.
 festus, a, υμ, ἑορταστικός, ἑορ-
 τάσιμος.
 ficus, ūs, ἥ i, θ. συκῆ, σῦκον.
 fidelīter, ἐπίορ. πιστῶς.
 fides, ēi, θ. πίστις, ἥ καλὴ πί-
 στις, τιμῆ.
 filīa, ae, θ. θυγάτηρ.
 filīus, ūi, ἀ. υἱός.
 finis, is, ἀ. τέρμα, τέλος, ὅριον,
 πληθ. ὅρια χώρας, χώρα.
 finitīmus, a, υμ, γείτων, ὅμιορος.
 fīo, factus, sum, fiēri, γίγνομαι.
 flagīto, 1. ἀποκτῶ ἐπιμόνως, ἐπι-
 ζητῶ.

flecto, xi, xum, ere, 3. κάμπτω,
μεταστρέφω, (γυρίζω).

flēo, ēnī, ētum, ere, 2. θρηνῶ,
κλαίω.

florēo, rūi,—, ere, 2. ἀνθῶ. ἀκ-
μάζω.

fluctus, ūs, ἀ. κῦμα.

flumen, ūnis, oū. ποταμός, ρόη,
ρεῦμα.

fluvīus, ūi, ἀ. ποταμός, ρεῦμα.

focūlus, i, ἀ. ἐστία, πυρά, πύ-
ρανος, ἐσχάρα.

foedus, ēris, oū. συνθήκη, συμ-
φωνία.

follicūlus, i, ἀ. ὁ θύλακος, (μπαλ-
λόνι ἐκ δέοματος).

forās, ἐπίρρο. ἔξω.

fore, ἀπαρμφ. μέλλ. τοῦ ἀνωμ.
ὅ. sum.

foret, παρατ. ὑποτακτ.= esset.
'Id. sum.

fores, ūim, ὁ. πληθ. θύραι.

formia, ae, ὁ. μορφή, κάλλος,
σχῆμα (γεωμετρικόν).

fortasse, fortassis, ἐπίρρο. ἵσως.

forte, ἐπίρρο. κατὰ τύχην, τυχαίως.

fortis, e, ἀνδρεῖος, ἴσχυρός, δυ-
νατός.

fortissimē, (ὑπερθ. τοῦ fortiter)
ἐπίρρο. ἀνδρειότατα, γενναιό-
τατα.

fortiter, ἐπίρρο. γενναιώς, ἀν-
δρείως, ἴσχυρῶς.

fortūna, ae, ὁ. ἡ τύχη. πληθ.
τὰ ἀγαθά.

forum, i, oū. ἀγορά.

frango, frēgi, fractum, ere, 3.
θραύω, δύγγνυμι.

frater, fratris, ἀ. ἀδελφός.

frequens, ntis, ἐπίθ. συχνός,
ἀθρόος.

fretus, a, um, πεποιθώς. θαρ-
ρῶν, ἔχων ἐμπιστοσύνην.

fructus, ūs, ἀ. καρπός, ὠφέλεια.

frumentarīus, a, um, τοῦ σί-
του, σιτικός. lex frumentaria
δ περὶ σίτου νόμος.

frumentum, i, oū. σίτος.

frustrā, ἐπίρρο. μάτην.

fuga, ae, ὁ. φυγή.

fūgīo, fūgī,—, ere, 3. φεύγω,
καταφεύγω.

fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.

fulgēo, lsi,—, ere, 2. (ἀπ)αστρο-
πτω, λάμπω.

fumo, 1. καπνίζω.

fundo, fūdi, fūsum, ere, 3. χέω,
καταβάλλω, νικῶ.

fundus, i, ἀ. ἀγρός, (χωράφι),
κτῆμα.

funebris, e, νεκρικός.

fungor, functus sum, fungi, 3.
ἀποθ. ἐπιτελῶ, ἐκτελῶ.

furor, ūris, ἀ. μανία, φλογερὸν
πάθιος.

G

galēa, ae, ὁ. κράνος, περικε-
φαλαία.

gáudīum, ūi, oū. χαρά, ἀγαλλία-
σις.

gaza, ae, ῳ. (λ. περσική), γάζα,
οἱ θησαυροὶ (τῶν Μακεδόνων
βασιλέων, χρήματα, κοσμήμα-
τα κττ.).

gemīnus, a, um, διπλοῦς, δι-
πόσωπος, δίδυμος.

gener, ēri, ἀ. γαμβρός.

gens, ntis, ῳ. γένος, γενεά, φῦ-
λον, λαός, ἔθνος.

genū, ūs, οὐ. γόνυ.

genus, ēris, οὐ. γένος, γενεά.

gěro, gessi, gestum, ere, 3. φέ-
ω, φορῶ. me gerere συμπε-
τιφέρομαι. p̄rae se gerere προ-
βάλλομαι, φέρω ὑπερηφάνως.
gladīus, ἱ, ἀ. ξίφος.

glorīa, ae, ῳ. δόξα.

glorīor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
καυχῶμαι, ὑπερηφανεύομαι.

glorīōsus, a, sum, ἐνδόξος.

graphīum, ἱ, οὐ. γραφίς, μι-
κρὰ γραφίς.

gratīa ae, ῳ. χάρις, συμφιλίω-
σις, εὔνοια. alicuius gratiā
(ἀφαιρ.) χάριν τινός, tuā gra-
tiā πρὸς χάριν σου. gratias a-
gere, χάριτας λέγειν, ἔκφράζω
τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

gratūlor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
συγχαίρω.

gratus, a um, εὐχάριστος, εὐά-
ρεστος, εὐγνώμων.

gravīs, e, βαρύς, (σκληρός), σο-
βαρός, συγκοτ. ἕορ, οὐ. ius
(γεν. ἕορις). ὑπερθ. gravissi-
mus.

gravītas, ātis, ῳ. βαρύτης, σο-
βαρότης.

gravīter, ἐπίρρ. βαρέως, τρα-
χέως, σοβαρῶς, ἐμβούθως.

gremīum, ἱ οὐ. κόλπος, γόνατα,
μτφρ. ἐπίβλεψις, ἐπιμέλεια.

grex, gregis, ἀ. ἄγέλη, πλῆθος.

H

halēo, hui, hītum, ere 2. ἔχω.

habēor θεωροῦμαι, νομίζομαι,
γίγνομαι.

habitatio, ōnis, ῳ. διαμονή, κα-
τοικία.

habīto, 1. κατοικῶ.

hamus, i, ἀ. ἄγκιστρον (τοῦ ἀ-
λιέως).

haud, ἐπίρρ. οὐ, οὐκ, οὐκί, δχι.
herī ἐπίρρ. χθές.

hic, haec, hoc, οὗτος, (γεν. ἐν.
huius, δοτ. huic).

hiemis, ēmis, ῳ. χειμών.

hilarītas ātis, ῳ. διασκέδασις.

hinc, ἐπίρρ. ἐντεῦθεν, hinc-hinc,
ἐνθευ-ἐνθεν.

hirundo, īnis, ῳ. χελιδών.

hodīē ἐπίρρ. σήμερον.

homo, īnis, ἀ. ἀνθρώπος.

honestas. ātis, ῳ. τιμιότης, χοη-
στότης.

honestus, a, um, τίμιος, ἔντιμος,

honor, ūris, ἀ. τιμή, ἀξίωμα.

Honor ἡ Honōs, γεν. ūris, ἀ.
θεὸς (προστάτης) τῆς τιμῆς.

honorifīcē, ἐπίρρο. τιμητικῶς,
ἐντίμως.

hora, ae θ. ὥρα.

horrēo, ūi,—, ere 2 φρίσσω, ὀρ-
γωδῶ.

horrendus, a, um, φρικτός, φο-
βερός.

horror, ὄρις, ἀ. φρίκη, τρόμος.

hortor, ἄτυ sum, ἄρι, 1. ἀποθ.

προτρέπω, παραινῶ, συμβου-
λεύω.

hospes, ūis, ἀ. ὁ ξένος, ὁ φίλος
(ἐκ φιλοξενίας).

(hospitus, a, um, ξένος). hospipi-
ta, ae, θ. ἡ ξενιζομένη, ἡ φι-
λοξενούμενή (κυρία).

hostis, is, ἔχθρος, ἔχθρικός, πο-
λέμιος.

humanitas ἄτις, θ. ἀνθρωπi-
σμός, μόρφωσις, ἡ ἐγκύλιος

παιδεία, τὰ ἐγκύλια μαθήματα.

humānus, a, um, ἀνθρώπινος,
φιλάνθρωπος.

humēri, ὥδ. umēri.

humīlis, e, ταπεινός, ἀσημος.

I

ī, προστακτ. τοῦ δ. eo (πορεύομαι).
iacēo (πρόφ. jacēo), cūi, —, ere,

2. κατάκειμαι, κεῖμαι.

iacto, 1. καυχῶμαι.

iam (πρόφ. jam), ἐπίρρο. ἥδη.
iamdūn ἡ iam diu πολὺν ἥδη
χρόνον.

ianūa (πρόφ. janūa), ae, θ. θύ-
ρα, πύλη.

ibi, ἐπίρρο. αὐτοῦ, ἐνταῦθα, ἐκεῖ.
(ico), īci, ictum, ere, 3. βάλλω.

foedus icere συνθήκην ποιεῖ-
σθαι, κλείω συνθήκην, συμ-
φωνῶ.

ictus, ūs, ἀ. κτύπημα, πλῆγμα.

īdem, eādeim, īdem (γεν. ēius-
dem, ² δοτ. eīdem), ὁ αὐτός.
identīdem, ἐπίρρο. αὖθις καὶ αὖ-

θις, ἐπανειλημμένως, συχνῶς.
idēo, ἐπίρρο. διὰ τοῦτο, τούτου

ἐνεκα. idēo quod διὰ τοῦτο ὅτι.
idūs, ūum, πληθ. θ. αἱ εἰδοί.

igītut, σύνδ. λοιπόν.

ignārus, a, um, ἀγνοῶν.

ignis, is, ἀ. πῦρ.

ignōro, 1. ἀγνοῶ.

ignosco, nōvi, nōtum, ere, 3.
συγγιγνώσκω, συγχωρῶ,

ignōtus, a, um, ἀγνωστος.

ille, illa, illud (γεν. illīus, δοτ.
illī), ἐκεῖνος.

illic, ἐπίρρο. ἐκεῖ.

illīco, ἐπίρρο. παρευθύζ, παρα-
χοῦμα.

illūstris, e, ἔνδοξος.

imāgo, ūnis, θ. εἰκών, ἄγαλμα.

inbecillus, a, um, ἀδύνατος,
ἀσθενικός.

imbellis, e, ἀπόλεμος, δειλός.

imber, bris, ἀ. ὅμβρος, θετός,
βροχή.

imitatīo, ūnis, θ. μίμησις.

imimatūrus, a, um, ἀκαρος, ἄ-

- τοπος.
immiⁿēo, ere, 2. ἐπικρέμαμαι,
δεσπόζω, ἐπαπειλῶ.
- im-mitto, mīsi, missum, ere,
3. εἰσπέμπω. me immitto δί-
πτομαι, εἰσβάλλω,
- immo, καὶ imo, ἐπίρρ. βεβαίως,
ἀλλ' ὅμως.
- immōtus, a, um, ἀκίνητος.
- impār, āris, ἄνισος.
- imperātor, ūris, ἀ. ἀρχηγός, στρα-
τηγός.
- imperīum, ūi, oū. ἀρχή, ἔξουσία,
διαταγή, Κράτος.
- impētro, 1. ἐπιτάσσω, διατάσσω.
impētro, 1. κατορθῶ, ἐπιτυγ-
χάνω.
- impētus, ūs, ἀ. ἔφοδος, δρμή,
ἔφεσις.
- impīē, ἐπίρρ. ἀσεβῶς, ἐγκλημα-
τικῶς.
- impīger, gra, grum, ἀοκνος.
- impīus, a, um, ἀσεβής.
- implōto, 1. ἐπικαλοῦμαι, ἴκετεύω.
- impōno, posūi, posītum, ere 3.
ἐμβάλλω ἐπιτίθημι, ἐπιβάλλω,
θέτω τέρμα, εἰσβιβάζω.
- imprīmīs, ἐπίρρ, ἐν τοῖς πρώ-
τοις, μάλιστα.
- improvīsus, a, um, ἀποσδόκη-
τος ἀπρόβλεπτος. ex impro-
vīso ἐξ ἀποσδοκήτου, ἔξαί-
φνης.
- in, προθ. 1) μετ' αἰτ. πρός, κατά,
ἀπέναντι τινός. 2) μετ' ἀφαιρ.
ἐν, ἐπί.
- inaestimabīlis, e, ἀσύγχριτος, ἀ-
σύμβλητος, ἐκτὸς συγκρίσεως.
- inaudītus, a, um, ἀνήκουστος.
- in-cēdo, cessi, cessum, ere 3.
χωρῶ προβαίνω.
- in-cīto, 1. παροτρύνω.
- in-clāmo, 1. alicui διὰ κραυγῶν
λέγω εἰς τινα (φωνάζω), καλῶ
τινα διὰ κραυγῶν νά . . .
- in-clīno, 1. (ἀντὶ me inclino)
ἐγκλίνω (κλίνω πρὸς φυγῆν),
ὑποχωρῶ.
- inclītus, a, um, ὀνομαστός, ἐν-
δοξεῖς.
- in-clūdo, clūsi, clūsum, ere 3.
ἐγκλείω.
- in-cōla, ae, ἀ. κάτοικος.
- incolūmis, e, ἀβλαβής, σῶος.
- in-contantīa, ae, θ. ἀστάθεια,
τὸ εὐμετάβολον.
- inconsūltē, ἐπίρρ. ἀλογίστως, ἀ-
περισκέπτως.
- incredibīlis, e, ἀπίστευτος.
- in-crēpo, ūi, ūtum, āre, 1. (κρο-
τῶ), ἐπιπλήττω, ἐπιτιμῶ, ψέγω.
- inde, ἐπίρρ. ἐκεῖθεν ἔνεκα τού-
του.
1. indīco, 1. δηλῶ.
 2. in-dīco, xi, ctum, ere 3. κη-
ρύγματω.
- indignatīo, ūnis, θ. ἀγανάκτησις.
- in-dignor, ātus sum, āri, 1. ἀ-
ποθ. ἀγανακτῶ.
- in-do, dīdi, dītum, ere, 3. ἐπι-
τίθημι, προσθέτω, δίδω.
- indōles, is, θ. φύσις, τὸ ἔμφυτον.

in-dūo, ūi, ūtum, ere 3. ἐνδύω.
 in-ēo, ūi, ūtum, īre, εἰσέρχομαι
 εἰς, ποιοῦμαι, κάμνω, συνάπτω.
 magistratum καθίσταμαι εἰς
 τὴν ἀρχήν. ineo pessima con-
 silia σκέπτομαι τὰ χείριστα.
 proelium λαμβάνω μέρος εἰς
 τὴν μάχην (διὰ πρώτην φοράν).
 inermis, e, ἀσπλος.

infans, ntis ἐπίθ. ὁ μὴ διμιλῶν.
 2) οὐσ. τὸ νήπιον.

iufensus, a, um, δυσμενῆς, ἐ-
 χθόρος.

in-fēro, intūli, illātum, inferre,
 (εἰσ)φέρω, εἰσκομίζω, ἐπιφέρω.
 vim ἐπάγω βίαν. me infero
 παρεμβάλλομαι.

in-festo, 1. ἐνοχλῶ, λυμαίνομαι.

infestus, a, um, ἐχθρικός, δυσ-
 μενῆς.

infīrmus, a, um, ἀσθενικός.

inflātus, a, um, πεφυσημένος,
 πλήρως ἀέρος.

in-flo, 1. ἐμφυσῶ.

in-formo, 1. πατερεύω.

in-fundo, fūdi, fūsum, ere 3. ἐγ-
 κέω.

in-gemisco, mūi, —, ere 3. (ἐπι)-
 στενάζω.

ingenīum, ūi, oū. εὐφυΐα, πνεῦ-
 μα, καρακτήρ.

ingens, ntis, ὑπερμεγέθης, πε-
 λώριος.

ingenīus, a, um, ἐλευθέριος.

in-grātus, a, um, ἀγάριστος, ἀ-
 γνώμων.

in-gredīor, gressus sum, grēdi,
 3. ἀποθ. ἐμβαίνω, εἰσέρχομαι.
 in-honestē, ἐπίρρο. οὐχὶ ἐντίμως,
 ἀτίμως.

in-imīcīus, a, um ἐχθρός, πολέ-
 μος.

in-īquē, ἐπίρρο. ἀνίσως, ἀδίκως.

in-īquus, a, um, ἀνισος, ἀδικος.

initīum, ūi, oū. ἀρχή.

iniurīa (πρόφ. injuria), ae, θ.
 ἀδικία.

(in-iussus, πρόφ. injussus), ἀ-
 φαιρ. iniussū alicuius ἀνευ-
 διαταγῆς τινός.

in-iustus (πρόφ. injustus), a, um,
 ἀδικος, παράνομος.

in-nītor, nīxus sum, i, 3. ἀποθ.
 στηρίζομαι.

innocentīa, ae, θ. ἀγνότης.

in-noxiūs, a, um, ἀθρῷος.

in-numerabīlis, e, ἀναρίθμητος.

inopīa, ae, θ. ἐνδεῖα.

in-ops, ὄπις, ἐνδεής.

inquam, inquis, inquit, ὁ. ἐλ-
 λειπτ. λέγω, λέγεις, λέγει ή εἴπε.

in-scīus, a, um, ἀγνοῶν, οὐκ εἰ-
 δώς.

in-sector, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
 καταδιώκω.

in-sēquor, secūtus sum, sēquī,
 3. ἀποθ. ἐπομαι, καταδιώκω.

in-sēro, sēvi, sītum, ere, 3. ἐμ-
 φυτεύω.

in-sīdēo, sēdi, sessum, ere 2.
 ἐπικάθημαι.

in-sidīor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.

- ἐνεδρεύω.
- in-sído, sēdi, sessum, ere, 3.
καθέζομαι. vias καταλαμβάνω, κατακλύζω τὰς δόδοις.
- insígne, is, οὐ. παράσημον, διαχριτικὸν σῆμα (τῶν τιμῶν), πληθ. insignia.
- insignis, e, ἐπίσημος, εἴσοχος, ἐπιφανής.
- in-sílio, ūi, —, īre, 4. ἀναπηδῶ, (πη δῶ ἐπάνω), εἰσπηδῶ, ἐφάλλομαι, ἐμπίμπω.
- in-sinūo, 1. (εἰσάγω εἰς τὸν κόλπον). insinūo me εἰσδύομαι (χώνομα).
- in-sítus, a, um, ἔμφυτος, ἵδ. īsero.
- in-sölens, ntis ἀλαζών, ὑπερήφανος.
- insolenter ἐπίρρο. ἀσυνήθως, ἀλαζονικῶς. insolentius ἀλαζονέστερον, μετὰ μεγαλυτέρας ἀλαζονείας.
- in-stitūo, ūi, ūtum, ere 3. ἀποκαθιστῶ, παιδεύω.
- institūtum, i, ἀ. ἔθος, ἔθισμός, κανών.
- instrumentum, i, οὐ. ὅργανον,
2) περιληπτικῶς: τὰ ἐργαλεῖα.
- intéger, gra, grum, ἀκέραιος, ἀβλαβῆς, ἀθικτος.
- intellégo, lexi, lectum, ere, 3. (κατα)νοῦ.
- intempestus, a, um, (ἀκαιρος, ἀκατάληλος). nox intempesta βαθεῖα, σκοτεινὴ νύξ.
- inter πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ, ἐν.
- interdum, ἐπίρρο. ἐνίστε, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν.
- interēā, ἐπίρρο. ἐν τῷ μεταξύ.
- inter-ēo, ūi, —, īre ἀνώμ. ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω.
- inter-fício, fēci, factum, ere, 3. φονεύω.
- inter-īcio (πρόφ. interjicio), iēci, iectum, ere, 3. παρεμβάλλω.
- intérim, ἐπίρρο. ἐν τῷ μεταξὺ (χρόνῳ).
- inter-īmo, ēmi, emptum, ere 3. διαφθείρω, φονεύω.
- interítus, ūs, ἀ. ἀπώλεια, δλεθρος, θάνατος.
- inter-rōgo, 1. ἐρωτῶ.
- inter-rupto, rūpi, ruptum, ere 3. διαρηγγύω, διακόπτω.
- intervallum, i, οὐ. διάστημα
- inter-věnīo, vēni, ventum, īre, 4. ἐπέρχομαι, ἐπιφαίνομαι.
- intolerabīlis, e, ἀφόρητος, (ἀνυπόφορος).
- in-torquéo, orsi, ortum, ere, 2. (δια)στρέφω.
1. intrā, πρόθ. μετ' αἰτ. ἐντός.
 2. intra ἐπίρρο. εἴσω.
- intro-dūco, xi, ctum, ēre 3. εἰσάγω.
- in-tučor, tučtus sum, eri, 2. ἀποθ. θεῶμαι, ἀποβλέπω.
- in-undo, 1. κατακλύζω.
- in-vādo, vāsi, vāsum ere, 3. καταλαμβάνω, κυριεύω, ἐπιτρέψω.
- in bona σφετερίζομαι κα-

- ταπατῶ τὰς περιουσίας.
 in-věho, xi, ctum, ere, 3. εἰσ-
 ἄγω, εἰσκομίζω. invehor εἰσ-
 ἔχομαι δχούμενος.
 in-věňio, věni, ventum, īre, 4.
 συναντῶ, ενδίσκω, ἐφευρίσκω.
 in-vestīgo, 1. ἔξιχνιδῶ, ἀνακα-
 λύπτω, ἀνευρίσκω.
 in-victus, a, um, ἀήττητος, ἀνί-
 κητος.
 in-vīdēo, vīdī, vīsum, ere, 2.
 φθονῶ.
 invidīa, ae, θ. φθόνος, μνησικα-
 κία, μῆνις, πόθος πρὸς ἐκδί-
 κησιν.
 in-vīsus, a, um, μισητός, (κνρ.
 μτχ. invidēo).
 in-vīto, 1. (προσ)καλῶ. invitō
 ut προτέρεω νά...
 iocus, i, ἀ. Πληθ. ioci, ἀ. καὶ
 ioca, ὅρη, οὐ. παίγνιον,
 σκῶμμα, χλευασμός.
 ipse, a, um (γεν. ipsīus, δοτ.
 ipsi), ἀντ. αὐτός.
 ira, ae, θ. δργή.
 irātus, a, um, (ἐξ)ωργισμένος.
 irascor, irātus sum, irasci, 3.
 ἀποθ. (ἐξ)οργίζομαι.
 ir-rídēo, rīsi, rīsum, ere 2. ἐπι-
 γελῶ, σκώπτω.
 ir-rītus, a, um, ἀνωφελής, μά-
 ταιος.
 ir-rumpo, rūpi, ruptum, ere, 3.
 εἰσοριῶ.
 irrūo, rūi, —, ere, 3. δίπτομαι.
 in aliquem δρμῷ κατά τινος,
- δίπτομαι ἐναντίον τινός.
 is, ea, id (γεν. ēius, δοτ. ei), ἀντ.
 αὐτός, οὗτος.
 ita, ἐπίρρ. οὕτω(ς). itaque = et
 ita καὶ οὕτω(ς).
 itaque, σύνδ. ὅθεν.
 item, ἐπίρρ. ὥστατως, ἐπίσης.
 iter, itinēris, οὐ. ὁδός, πορεία,
 διαδομή, δίοδος.
 itērum, ἐπίρρ. πάλιν, τὸ δεύ-
 τερον.
 iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, ius-
 sum, ere, 2. διατάσσω, κελεύω.
 iudicīum (πρόφ. judicium), ii,
 οὐ. κρίσις, ἀπόφασις.
 iudīco (πρόφ. judico), 1. κρίνω,
 δικάζω.
 iugērum (τρόφ. jugerum), i,
 οὐ. πλέθρον (240 δώμ. πό-
 δες μῆκος [= περ. 70 μέτρ.])
 καὶ 120 πόδες πλάτος [= περ.
 35 μ.], ἦτοι περὶ τὰ $2\frac{1}{2}$ στρέμ-
 ματα. Πληθ. πάντοτε κατὰ τὴν
 γ' κλίσιν : iugera, iugerum,
 δοτ. ἀφαιρ. iugeribus.
 iugūlum (πρόφ. jugulum), i, οὐ.
 τράχηλος.
 Iu(p)rīter (πρόφ. Juppiter), Io-
 vis, ἀ. Ζεύς.
 iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δί-
 καιον, δικαιώμα, δίκη. iure
 δικαιώσ.
 iūsīūrandum, (γεν. iūris iūran-
 di), οὐ. δρκος.
 (iussus [πρόφ. jussus], ūs, ἀ.)
 μόνον κατ' ἀφαιρ. iussū ali-

cuius (τῆς) διαταγῆς (κατὰ δια-
ταγῆν) τινος.
iustitia (πρόφ. *justitia*), ae, θ.
 δικαιοσύνη.
iustus (πρόφ. *justus*), a, um,
 δίκαιος.
iunēnis (πρόφ. *juvenis*), is, ἐπίθ.
 νέος. Οὖσ. ἀ. καὶ θ. νέος (ἀν-
 θρωπος, γυνή). Συγκρ. πλιθ.
iuniōres, um, ἀ. οἱ νεώτεροι
 (οἱ στρατεύσιμοι).
iuventus (πρόφ. *juventus*), ῡ-
 tis, θ. νεότης, νεολαία, οἱ στρα-
 τεύσιμοι.

L

labor, ὄρις, ἀ. κάματος, πόνος,
 κόπος.
labōro, 1. πονῶ, ἔργαζομαι. ex
 podāgra *labōro* ἀσθενῶ, νοσῶ
 ἐκ ποδάγρας. cornū *labōrat*
 τὸ κέρας κινδυνεύει.
lacrīma, ae, θ. δάκρυον.
lacrīmo, 1. δακρύω.
laedo, si, sum, ere, 3. βλάπτω,
 προσβάλλω.
laetus, a, um, περιχαρής, εὔθυ-
 μος.
laevus, a, um, ἀριστερός.
lambo, —, —, ere 3. λείχω.
lamenta, ὄρυμ, πληθ. οὐ. θρῆ-
 νοι, ἀναστεναγμοί.
lancea, ae, θ. λόγχη.
lapis, p̄dis, ἀ. λίθος, λίθος (μι-

λιοδείκτης).
largitio, ὄνις, θ. μεγαλοδωρία,
 παροχαὶ (παραχωρήσεις) με-
 γάλαι.
latericīus, a, um, πλίνθινος, ἐκ
 πλίνθων (ἀπὸ τοῦ βλατα).
latro, ὄνις, ἀ. ληστής.
latus, ἔρις, οὐ. πλευρόν, πλευρά.
láudo, 1. ἐπαινῶ, ἔγκωμιαζω.
láurēa, ae, θ. κυρίως ἐπίθ. (κατὰ
 παράλειψιν τοῦ οὐσ. corona)
 δάφνης στέφανος.
laureātus, a, um, δαφνηφόρος.
laus, laudis, θ. ἐπαινος, δόξα.
láutus, a, um, λαμπρός, μεγα-
 λοπετής, πολυτελής.
laxītas, ǣtis, θ. ἐκτασις, εὐρυ-
 χωρία.
laxo, 1. χαλαρώνω, ἀνακουφίζω.
 animum παρέχω ἀνεσιν εἰς
 τὴν ψυχήν, ἀναπαύω τὸν νοῦν.
lectīca, ae, θ. φορεῖον, (φορητή
 κλίνη).
lector, ὄρις, ἀ. ἀναγνώστης.
lectūlus, i, ἀ. κλινίδιον, (κλίνη
 ἀπλουστέρα καὶ χαμηλοτέρα),
 εἶδος (σοφά).
lectus, i, ἀ. κλίνη. *lectus fune-
 bris* ἡ νεκρικὴ κλίνη, τὸ φέρε-
 τρον.
legatīo, ὄνις, θ. ἀποστολή. πρε-
 σβεια.
legatūs, i, ἀ. ἀπεσταλμένος, ὑπαρ-
 χος, ἀντιστράτηγος.
legīo, ὄνις, θ. λεγεών.
lego, lēgi, lectum, ere, 3. συλ-

λέγω, ἀναγιγνώσκω.
 lēnis, e, πρᾶος, ἥπιος, μαλακός.
 lenīter, ἐπίρρο. ἡρέμα, ἐλαφρῶς.
 lex, legis, θ. νόμος. legem fero
 νόμον εἰσφέρω, προτείνω. 2)
 ὅρος, συμφωνία.
 libenter, ἐπίρρο. ἀσμένως, εὐχα-
 ρίστως. libentius συγκρ. εὐχα-
 ριστότερον, εὐμενέστερον.
 liber, ἔρα, ἔριμ, ἐλεύθερος.
 liberālis, e, ἐλευθέριος.
 liberalīter, ἐπίρρο. δαψιλῶς.
 liběri, ūrum, ā. πληθ. τέκνα.
 liběro, 1. ἐλευθερῶ.
 libertas, ātis, θ. ἐλευθερία, παρ-
 οησία, ἀνεξαρτησία. libertas
 linguae ἐλευθεροστομία.
 libertus, i, ā. δ ἀτελεύθερος.
 libet, liběit ἢ libětum est, ere,
 2. δ. ἀπρόσ. ἀρέσκει.
 libido, ūnis, θ. ἡδονή. 2) πληθ.
 ἢ ἀκολασία.
 libra, ae, θ. λίτρα.
 licet, licuit καὶ licitum est, li-
 cere, 2. δ. ἀπρόσ. ἔξεστι, ἐπι-
 τρέπεται.
 lictor, ūris, ā. δ ὁ ὀρθοῦχος.
 lignēus, a, um, ξύλινος.
 lineamentum, i, oū. σημεῖον, χα-
 ρακτήρ τοῦ προσώπου, τὰ (χα-
 ρακτηριστικά).
 lingua, ae, θ. γλῶσσα.
 littérae, ātum, θ. πληθ. γράμμα.
 ἐπιστολή, 2) γράμματα, παιδεία.
 litterātus, a, um, ἐγγράμματος,
 λόγιος.

livor, ūris, a. πελιδνότης.
 loco, 1. δίδω ἐπὶ ἐνοικίῳ, μισθῷ.
 locūples,—plētis, εὔπορος, πλού-
 σιος.
 locus, i, ā. πληθ. loci, ā. καὶ
 loca, ūrum, oū. τόπος, θέσις.
 longē, ἐπίρρο. μακράν. longe a-
 liud ὅλως διόλον ἄλλο. longē +
 ὑπερθ. = πολλῷ, πολύ.
 longus, a, um, μακρός.
 lorīca, ae, θ. θώραξ.
 lorūm, i, oū. ἱμάς, λωρίον.
 lucrum, i, oū. κέρδος.
 luctus, ūs, ā. πένθος.
 lucus, i, ā. ἄλσος.
 ludibrīum, ūi, oū. παίγνιον, ἐμ-
 παιγμός, σκῶμμα.
 (ludīcer ἢ ludīcrus ἄχρ.) a, um,
 παιδικός, παιγνιώδης.
 lūdo, lūsi, lūsum, ere, 3. παίζω.
 lūdus, i, ā. ἀγών, παιδευτήριον,
 σχολεῖον. ludi circenses τὰ μέ-
 γιστα ἴπποδρόμια.
 lūgēo, xi, ctum, ere, 2. θρηνῶ,
 πενθῶ.
 lugūbris, e, πένθιμος, θρηνη-
 τικός.
 lupa, ae, θ. λύκαινα.
 lūx, lūcis, θ. φῶς.

M

machīna, ae, θ. μηχανή.
 macte (κυρίως κλήτ. τοῦ ἐ-
 πιθ. ma ctus), ἐπιφών. εὔγε

- (μπράβο).
- maestus, a, υπ, κατηφής, δύσθυμος, τεθλιψμένος, περίλυπος.
- magis, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον.
- magister, stri, ἀ. διδάσκαλος.
- magistratus, ūs, ἀ. ἀρχή, ἔξουσία. Πληθ. ἀρχαί, ἀρχοντες.
- magnificentia, ae, θ. μεγαλοπρέπεια.
- magnificus / a, υπ, μεγαλοπρεπής.
- magnitudo, ūnis, θ. μέγεθος μεγαλείον. m.anīmī μεγαλοψυχία.
- magnus, a, υπ, μέγας, συγκρ.
- maior, ius, ὑπερθ. maximus, a, υπ.
- māiestas, ātis, θ. μεγαλειότης, μεγαλεῖον, ἀξίωμα.
- male, ἐπίρρ. κακῶς.
- malo, malui,—malle, προτιμῶ.
- mālum, i, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν.
- mālus, a, υπ, κακός.
- mancipia, ūrum οὐ. οἱ δοῦλοι, τὰ ἀνδράποδα,
- mandātum, i, οὐ. ἐντολή, διαταγή.
- mando, 1. παραγγέλλω, διατάσσω, ἐντέλλομαι.
- mane, οὖσ. ἄλλ. οὐ. πρωΐα. inulto mane ἀπὸ πολὺ πρωΐ, πρωΐαίτατα.
- maneo, mansi, mansum, ere, 2. (δια)μένω.
- manes, ūp, πληθ. ἀ. αἱ σκιαὶ (τῶν νεκρῶν). di manes οἱ χθό-
- νιοι θεοί.
- manubriae, ārum, πληθ. λάφυρα, λεία.
- manus, ūs, θ. χείρ, στρατιωτικὴ δύναμις, στρατός, ἀγών, ἄμιλλα. 2) προβοσκὶς (τοῦ ἐλέφαντος).
- mare, is, οὐ. θάλασσα.
- maritus, i, ἀ. ὁ σύζυγος.
- marmor, ūris, οὐ. μάρμαρον.
- mater, matris, θ. μήτηρ.
- maternus, a, υπ, μητρικός, τῆς μητρός, ἐκ μητρός.
- matrōna, ae. θ. (οἶκο)δέσποινα, ἡ κυρία (τοῦ οἴκου).
- maximē, ἐπίρρ. ὑπερθ. μέγιστα, πρὸ παντός.
- maximus, a, υπ, μέγιστος, (ὑπερθ. τοῦ magnus).
- medīcus, i, ἀ. ἱατρός.
- medīus, a, υπ, μέσος οὖσ. medium, ii οὐ. τὸ μέσον.
- melior, ūus (γεν. ūris), συγκρ. τοῦ bonus, καλλίων, βελτίων, καλύτερος.
- membrum, i, οὐ. μέλος (σώματος).
- memorabiliis, e, ἀξιομνημόνευτος.
- memoria, ae, θ. μνήμη, μνεία, ἀνάμνησις.
- mens, mentis, θ. νοῦς, διάνοια, πνεῦμα.
- mensis, is, ἀ. μήν.
- merces, ēdis, θ. μισθός, ἔξαγορά.
- merítō, ἐπίρρ. (ἐπ)αξίως.

meritum, i, οὐ (καλὴ) ὑπηρεσία,
 ἐκδούλευσις, εὐεργεσία.
 metor, ātus sum, ārī, 1. ἀποθ.
 μετρῶ. castra metor στρατο-
 πεδεύω.
 meus, a, ut, ἐμός.
 mī, κλητ. τοῦ meus.
 mico, cūi, —, āte, 1. ἀστράπτω.
 miles, ītis, ἀ. στρατιώτης.
 milīa, īum, πληθ. οὐ. χιλιάς.
 milīes, ἐπίρρ. χιλιάκις.
 militāris, e, στρατιωτικός.
 militīa, ae, θ. στρατεία, στρα-
 τιωτικὴ δητεία. Ἰδε domi.
 mille, ἄκλ. ἐν τῷ ἐν. ἐπίθ. χίλιοι.
 2) οὖσ. οὐ. χιλιάς. Πληθ. mi-
 lia, īum χιλιάδες.
 mīmus, i, ἀ. μῖμος.
 minīmē, ἐπίρρ. ὑπερθ. ἥκιστα,
 ἐλάχιστα.
 minīmus, a, ut, ἐλάχιστος (ὑ-
 περθ. τοῦ parvus).
 ministerīum, īi, οὐ. ὑπηρεσία,
 ἐργον.
 minor, ātus sum, ārī, 1. ἀποθ.
 ἀπειλῶ.
 minūo, ūi, ūtum, ere, 3. μειώ-
 νω, ἐλαττώνω.
 minus, ἐπίρρ. συγκρ. ἥττον, ὀλι-
 γώτερον.
 minūtus a, ut, μικρὸς (καὶ κα-
 λοκαμωμένος).
 miracūlum, i, οὐ. θαῦμα, ἐκπλη-
 κτικὸν γεγονός, πρᾶξις κατα-
 πλήσσουσα.
 mirifīcus, a, ut, θαυμαστός,

θαυμάσιος.
 mīror, ātus sum, ārī, 1. ἀποθ.
 θαυμάζω, παραξενεύομαι.
 mīrus, a, ut, θαυμαστός, κατα-
 πληκτικός.
 miser, ēra, ērum, ἀθλιος, δύστη-
 νος.
 miserabilīter, ἐπίρρ. ἀξιοθρηνή-
 τως.
 misericordīa, ae, θ. οἰκτος, ἔ-
 λεος.
 mittō, mīsi, missum, ere, 3.
 πέμπω, στέλλω. senatus mis-
 sus est, ἡ Σύγκλητος ἐλύθη,
 τῆς Συγκλήτου ἡ συνεδρία ἐ-
 λύθη.
 modestīa, ae, θ. σωφροσύνη.
 modīcus, a, ut, μέτριος, πενι-
 χρός.
 modo ἐπίρρ. ἀρτι, ποδὸς ὀλίγου,
 μόνον. non modo sed etiam
 οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 modus, i, ἀ. τρόπος, μέλος (μου-
 σικῆς).
 moenīa, īum, πληθ. οὐ. τεῖχος,
 τείχη.
 molestē, ἐπίρρ. καλεπῶς, δυσχε-
 ρῶς, βαρέως ἵδ. fero.
 molestus, a, ut, ὀχληρός.
 molīor, ītus sum, īri, 4. ἀποθ.
 μηχανῶμαι, μηχανορραφῶ, σκευ-
 ωρῶ.
 mons, montis ἀ. ὅρος.
 monstrum, i, οὐ τέρας, ὑπερφυ-
 σικὸν ὄν.
 mora, ae, θ. ἀναβολή, μέλλησις,

- βραδύτης, χρονοτριβή.
- morbus*, i, ἀ. νόσος, τὸ κακόν.
- morbus pediculärīs* ἡ φθείριασις.
- morior*, mortuus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
- motor*, ἄτυς sum, ἄτι, 1. ἀποθ. (ἐπι)βραδύνω.
- mors*, mortis, θ. θάνατος.
- morsus*, ūs, ἀ. δῆγμα, δῆξις, *morsus doloris* ὁ τοῦ πόνου δηγμὸς (ὁ ζωντανὸς πόνος).
- mortalis*, is, θνητός. Οὐσ. *mortales*, ūm, ἀ. οἱ θνητοί.
- mōs*, mōris, ἀ. ἔθιος, τρόπος. de more κατὰ (τὸ) ἔθιος, ἐκ συνθείας, κατὰ συνήθειαν. morem alicui gerere ἀρμόζομαι πρὸς τοὺς τρόπους τινός, συμμορφοῦμαι πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τινός.
- motus*, ūs, ἀ. κίνησις, ταραχή, ἐπανάστασις, πολιτικὴ ταραχαῖ.
- movēo*, mōni, mōtum, ere, 2. κινῶ, κάμπτω. moveo animum προκαλῶ (κινῶ) τὴν δογήν.
- mox*, ἐπίρρο. μετ' ὀλίγον, μετὰ μικρόν.
- mulcto*, 1. ζημιῶ.
- muliebr̄iter*, ἐπίρρο. γυναικείως, κατὰ τρόπον ἀρμόζοντα εἰς γυναικας.
- mul̄er*, ēris, θ. γυνή.
- multitūdo*, dīnis, θ. πληθύς, πλῆθος.
- multō*, ἐπίρρο. πολλῷ, πολύ.
- multus, a, um, πολύς.
- munīo, īvi, ītum, īre, 4. ὀχυρῶ, περιφρούρω.
- munus, ēris, οὐ. ἔργον, καθῆκον, δῶρον, ὑπηρεσία, ὑπούργημα.
- murus*, i, ἀ. τοῖχος, πληθ. τὰ τείχη (τῆς πόλεως).
- mutatīo, ūnis, θ. μεταβολή, τὸ εὑμετάβλητον, τὸ εὑμετάβολον, ἀστάθεια.

N

- nam, καὶ namque, σύνδ. διότι.
- nanciscor*, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. (ἐγ)τυγχάνω, εὑρίσκω.
- narro*, 1. διηγοῦμαι.
- nascor*, nātus sum, nasci, 3. ἀποθ. γεννῶμαι.
- natiō*, ūnis, θ. ἔθνος, φυλή.
- natus*, (ūs) ἀ. ἀπαντᾶ μόνον κατ' ἀφαιρ. natū, κατὰ τὴν ἡλικίαν.
- maiōr natu ὁ πρεσβύτερος (ἐκ δύο), ὁ μεγαλύτερος.
- natus*, a, um, γεγονώς.
- nātus*, i, ἀ. ὁ υἱός, τό τέχνον.
- navigiūla*, ae, θ. πλοιάριον.
- navis*, is, θ. ναῦς, πλοῖον.
- ne . . . quidem οὐδέ. . . βεβαίως.
- ne σύνδ. μή, ἵνα μή, ὅπως μή.
- ne (ἐγκλιτικὸν μόριον) ἢ (εἰ); tu ne . . . σὺ εἶσαι ἐκεῖνος ὅστις...;
- 2) (ἐπὶ ἔξηγετ. ἔρωτ. προτάσεως

- προσαρτώμενον ἐν τέλει λέξεως) εἰ (=ἄν).
 nec ἢ neque, οὔτε, οὐδέ, καὶ δέν. necessariūs, a, ut, ἀναγκαῖος. necessitas, ātis, θ. ἀνάγκη. nēco, 1. φονεύω. nefarīus, a, ut, ἀνόσιος, ἔγκληματικός.
 neg-lēgo, xi, etum, ere, 3. ἀμελῶ, δλιγωῶ.
 nēgo, 1. ἀρνοῦμαι, λέγω ὅτι δέν. negotiūm, ūi, οὐ. ἀσχολία, ἔργον. nēmo, ūnis, a. θ. καὶ ἐπίθ. οὐδείς.
 nēpos, ūtis, a. δ ἔγγονος.
 neptis, is, θ. ἔγγόνη (ἔγγονή). neque, id. nec - neque=nec. neque - neque, οὔτε - οὔτε.
 nequēo, ūvi, ūre, ἀδυνατῶ, δὲν δύναμαι.
 nesciō, ūvi, —, ūre, 4. ἀγνοῶ, δὲν γνωρίζω.
 neui καὶ neve, ἐπίρρ. μηδέ, καὶ νὰ μῆ...
 néuter, néutra, néutrūm (γεν. neutrīus), οὐδέτερος.
 neve καὶ neui, μηδέ, καὶ μῆ...
 nex, necis, θ. φόνος.
 nihil, οὐ. ἄκλ. 1) οὐσ. (γεν. nullius rei), οὐδέν. 2) ἐπίρρ. οὐδέν, (μηδέν), κατ' οὐδέν, οὐδόλως.
 nihiliō, ἐπίρρ. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ nihiliūm) κατ' οὐδέν, οὐδόλως.
 nihilidūm, οὐ. ἄκλιτ. οὐδέν πω, οὐδὲν ἀκόμη.
- nihilomīnus (nihilo καὶ minus) οὐδὲν ἥττον.
 nimis, ἐπίρρ. ἄγαν, λίαν, πάρα πολύ.
 nisi, σύνδ. εἰμή, εὰν μῆ.
 no, 1. νήχομαι, κολυμβῶ.
 nobīlis, e, εὐγενής, ὀνομαστός, διάσημος.
 nobilītas, ātis, θ. εὐγένεια, οἱ εὐγενεῖς, τὸ κόμμα τῶν εὐγενῶν 2) τὸ κάλλος, ἀνωτερότης.
 nobilīto, l. δόξαν ἢ κλέος τινὶ περιποιῶ, τιμῶ, λαμπρύνω.
 noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ, κατὰ τὴν νύκτα.
 nolo, nolūi, —, nolle, 3. (δ. ἔλειπτ.) οὐ βούλομαι, δὲν θέλω.
 nōmen, ūnis, οὐ. ὄνομα.
 non, ἐπίρρ. οὐ, οὐχί, δέν.
 nondūm, ἐπίρρ. οὕπω, δχι ἀκόμη.
 nonpīc, ἐπίρρ. οὕ; πᾶς οὕ;
 nōnnullī, ae, a, τινές, τινά.
 noster, nostra, nostrūm, ἡμέτερος.
 novemī, ἐπίθ. ἀριθμ. ἄκλ. ἐννέα.
 novus, a, ut, νέος, καινός.
 nox, noctis, θ. νύξ. nocte κατὰ τὴν νύκτα, ἐν ὥρᾳ νυκτός.
 nūbo, nupsī, nuptūm, ere, 3. νυμφεύω τινί, (παίρνω ἄνδρα, ὑπανδρεύομαι).
 nūdus, a, ut, γυμνός.
 nullus, a, ut, (γεν. nullīus), οὐδείς.
 nūpi, ἐπίρρ. ἔρωτ. ἄρα, ἄρα γε, μήπως, εἰ, εάν.

numēro, 1. ἀριθμῶ.
 nummus, i, ἀ. νόμισμα, ἀργύριον.
 nunc ἐπίρρη. νῦν, τώρα.
 nunquam (καὶ nunquam) ἐπίρρη.
 οὐδέποτε.
 nuntiō, 1. ἀναγγέλλω. nuntiō ut
 ἀγγέλλω (διατάσσω) νά...
 nuntius, ii, ἀ. ἄγγελος, ἀγγελια-
 φόρος, εἰδήσις, ἀγγελία.
 nusquam, ἐπίρρη. οὐδαμοῦ.
 nux, nucis, θ. κάρυον. nuci-
 bus ludere παῖς ω καρύδια (εἰ-
 δος παιγνίου).

O

ob, πρόθ. μετ. αἰτ. διά, ἔνεκα,
 ἕξ, πρὸ (μετὰ γεν.)
 obēo, ii, ītum, īre, ἀποθνήσκω.
 obicīo (πρόφ. objicio), iēci, iec-
 tum, ere 3. προβάλλω.
 ob-iurgo (πρόφ. objurgo), λοιδω-
 ω, ἐπιπλήττω.
 oblātus, a, um, īd. offero
 ob-līno, lēvi, lītum, ere 3. (ἐπ)-
 αλείφω.
 oblivīo, ὄnīs, θ. λήθη.
 obliviscor, oblītus sum, obli-
 sci, 3. ἀποθ. ἐπιλανθάνομαι,
 λησμονῶ.
 obnoxīus, a, um, ὑποκείμενος,
 ὑποχείριος, ἐκτεθειμένος εἰς.
 ob-rīo, rīi, ītum, ere 3. κατα-
 χώννυμι, κατακαλύπτω.
 ob-sēcro, 1. ἰκτεύω. 2) παρενθε-

τικῶς = πρὸς (τῶν) θεῶν !
 obsēquor, secūtus sum, sēqui,
 3. ἀποθ. πείθομαι, ἀκολουθῶ.
 obses, īdis, ἀ. καὶ θ. ὅμηρος.
 ob-sīdēo, sēdi, sessum, ere 2.
 προσκάθημαι, πολιορκῶ.
 obsidīo, ὄnīs, θ. πολιορκία.
 obsidionālis, e, πολιορκητικός.
 obsīdo, sēdi, sessum, ere, 3.
 καταλαμβάνω (πι ἄ ν ω).
 obsisto, obstīti, —, ere, 3. ἀν-
 θίσταμαι, ἐναντιοῦμαι.
 ob-strēpo, īi, —, ere, 3. θιορυ-
 βῶ, καταθορυβῶ.
 obstupēfacīo, fēci, factum, ere,
 3. ἐκπλήσσω, καταπλήσσω, κα-
 ταπτοῶ.
 ob-stupesco, rīi, —, ere, 3. μένω
 ἐμβρόντητος, καταπλήσσομαι.
 obtrectātor, ὄnīs, ἀ. ὁ διαβάλ-
 λων, διαβολεύς.
 obtrunco, 1. ἀποκόπτω, ἀποκε-
 φαλίζω.
 obtūli, īd. offero.
 ob-vēnīo, vēni, ventum, īre, 4.
 παρουσιάζομαι. somnio obvē-
 nit alicui ὁνειρεύεται τις τι,
 παρουσιάζεται τι εἰς τὸν ὅπνον
 τινος, βλέπει τις ὁνειρον.
 obvīam, ἐπίρρη. īd. obvius.
 (obvīus, a, um). obviam esse ἢ
 obvīus sum alicui ἀπαντῶ
 τινι, συναντῶ τινα. obviam eo
 alicui ἢ obvīus sum alicui πη-
 γαίνω πρὸς ἀπάντησιν (συνάν-
 τησίν) τινος. obviam venio

- (ἢ) *exeo, progredior*) ἔξερχομαι εἰς ἀπάντησιν, (συνάντησίν) τινος.
- ob-volvo, volvi, volūtum, ere,*
3. (ἐπι)καλύπτω, περικαλύπτω.
- occasio, ὅnis, θ. ἐύκαιρία.*
- occāsus, ūs, ἀ. δύσις, αἱ δυσμαί.*
1. *oc-cido, cīdi, cāsum, ere, 3.*
πίπτω, δύομαι. *sol occīdens*
δ δύων ἥλιος, ἥ δύσις (τοῦ
ἥλιου).
2. *oc-cido, cīdi, cīsum, ere, 3.*
κατακόπτω, φονεύω.
- oc-cýro, 1. καταλαμβάνω,*
- ocčūs, i, ἀ. δρφθαλμός.*
- odīum, ūi, οὐ. μίσος.*
- odor, ὅris, ἀ. δσμή, ἄρωμα.*
- of-fendo, ndi, ntum, ere, 3. ἐν-*
τυγχάνω, ενδίσκω, προσκόπτω,
προσκρούω, ὑβρίζω, λυπῶ, στε-
νοχωρῶ.
- of-fēro, obtūli, oblātum, offerre,*
προσφέρω.
- officīum, ūi, οὐ. ἔργον, καθῆκον.*
- olim, ἐπίρρο. ποτέ, ἡμέραν τινά.*
- o-mitto, mīsi, missum, ere, 3.*
πιαρολείπω.
- omnis, e. πᾶς, ὅλος.*
- ops, (ἄχρηστ. ἥ δνομι. καὶ δοτ.*
ἐν.); γεν. *opis, aīt. opem, θ.*
δύναμις, βοήθεια, ἵδ. *opes.*
- opes, opum, πληθ. θ. στρατιώ-*
τικαὶ δυνάμεις.
- oppīdum, i, οὐ. πόλις.*
- op-prīmo, pressi, pressum, ere,*
3. καταστρέφω, καταπιέζω κα-
- ταβάλλω.
- op-pugno, 1. πολιορκῶ.*
- optīmus, a, ut. ἀριστος, ὁ κα-*
λύτερος (ὑπερθ. τοῦ bonus). ἵδ.
melior.
- optīo, ὅnis, θ. ἐκλογή, αἴρεσις.*
- opto, 1. ἐπιθυμῶ, εύχομαι.*
- opus, ēris οὐ. ἔργον. Πληθ. ope-*
ra, στρατιωτικὰ ἔργα καὶ ἐπι-
χειρόσεις (πρὸς ἐκπολιόρχησιν).
- opus est mihi aliquā te ἔχω*
ἀνάγκην τινος (πράγματος).
- orātor, ὅris, ἀ. ἁγήτωρ, πρεσβευ-*
τής, ἀπεσταλμένος, (μεσάζων
διαπραγματεύσεων).
- ortbus, a, ut. (ἐστερημένος), ὁρ-*
φανός.
- ordo, ūnis, ἀ. τάξις, αἱ τάξεις τοῦ*
στρατοῦ, σειρά.
- orīor, ortus sum, ūi, 4. ἀποθ.*
ἐγείρομαι, ἀνατέλλω, κατάγο-
μαι. *sol orīens* ὁ ἀνατέλλων
ἥλιος, ἥ ἀνατολή.
- ornamentum, i, οὐ. κόσμησμα,*
στόλισμα.
- ornātus, ūs, ἀ. κόσμος, στολι-*
σμός, ἐνδύμασία, στολή.
- orno, 1. κοσμῶ, στολίζω.*
- ōto, 1. παρακαλῶ, ἴκετεύω, ἐπι-*
μόνως ζητῶ.
- os, oris, οὐ. στόμα, πρόσωπον.*
- ostendo, ndi, ntum, ere, 3. δει-*
κνύω.
- ostenito, 1. (ἐπι)δεικνύω συχνάκις.*
- otīosus, a. ut. ἀπράγματων, ἀρ-*
γός.

οτέum, ūi, o. ἀνεσις, ἀνάπαυσις,
σχολή.

ovans, μτχ. τοῦ ἀχρ. ονο, 1. (ἐκ-
δηλῶ τὴν χαράν μου διὰ κραυ-
γῶν καὶ σχημάτων), τελῶ τὸν
μικρὸν θρίαμβον, εἶμαι ὑπερή-
φρανος.

P

paciscor, pactus sum, pacisci,
3. ἀπόθ. συνθήκην ποιοῦμαι,
συνθηκολογῶ.

pactus, ἵδ. paciscor καὶ pango.
paene, ἐπίρρο. σχεδόν.

palam, ἐπίρρο. δημοσίᾳ, φανερῶς.
palpēbrae, ἄριμ, πληθ. θ. βλέ-
φαρον.

paludamentum, i, o. χλαμὺς
(στρατιωτικὴ τῶν στρατηγῶν
καὶ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν).

pālus, i, ἀ. πάσσαλος, σκόλοψ,
(παλοῦκι).

palus, ūdis, θ. ἔλος, τέλμα.

pando, ndi, passum, ere, 3. λύω.

pango, pep̄gi, pactum, ere, 3.
(καθ)ορίζω, συμφωνῶ.

panis, is, ἀ. ἀρτος, panis secun-
darius ἀρτος ὑπομέλας, (μαῖ-
ρο ψωμί).

pār, pāris, ūsos, ὅμοιος, τῶν αὐ-
τῶν δυνάμεων, ūsóπαλος.

parabēlis, e, εὐπόκτητος, εὐκτη-
τος, εὐπόριστος, εὐώνος.

parco, pepercī, —, ere, 3. φεί-

δομαι.

parcus, a. υπ, φειδωλός, ποιού-
μενος φειδωλὴν χρῆσιν.

parens, ntis, ἀ. (κυρίως μτχ. τοῦ
pario), πατήρ. Πληθ. parentes,
υπ, ἀ. θ. οἱ γονεῖς (πα-
τήρ καὶ μήτηρ).

pārēo, ūi, —, ere, 2. ὑπακούω,
πείθομαι.

pārīo, pep̄eri, partum, ere, 3.
γεννῶ, κτῶμαι.

parīter, ἐπίρρο. ἐξ ὕσου, δμοίως.

pāro, 1. παρασκευάζω.

parricidium, ūi, o. πατροκτο-

nía.

pars, partis, θ. μέρος, πρόσωπον
(ὅλος), μερίς, κόμμα (πληθ.).

parum, ἐπίρρο. δλύγον (συγκρ.

minus, ὑπερθ. minūtē).

parvūlus, a, υπ, πολὺ μικρός.
Οὐσ. parvūlus, i, ἀ. μικρὸ

παιδίον, τὸ νεογνόν.

parvus, a, υπ, μικρός.

passim, ἐπίρρο. σποραδην, ἔνθα

καὶ ἔνθα, πανταχοῦ.

pastor, ὄρις, ἀ. ποιμήν.

pater, tris, ἀ. πατήρ, πληθ. pa-
tres, υπ, οἱ πατρίκιοι, οἱ εὐ-

γενεῖς, οἱ Συγκλητικοί.

paternus, a, υπ, πατρικός, τοῦ
πατρός.

patiens, ntis ἐπίθ. (κυρίως. μτχ.
τοῦ patior) ὑπομονητικός, καρ-
τερικός.

patior, passus sum, pati 3. ἀπόθ.
πάσχω, ὑπομένω.

patria, ae, θ. πατρίς.

patricius a, um, πατρίκιος.

patrimonium, ūi, oū. ἡ πατρόφια,

ἡ πατρόθεν (χληρονομηθεῖσα)
περιουσία, ἡ περιουσία (ἐν
γένει).

patrōnus, i, ἀ. συνήγορος, σύνδι-
κος, ὑπερασπιστής.

pāuci, ae, a, (κατὰ πληθ.) δλί-
γοι, εὐάριθμοι.

paulatim, ἐπίρρ. κατὰ μικρόν.

paulo, ἐπίρρ. δλίγον, μικρόν, lđ.
post.

pāuper, ēris, πένης, πτωχός, ἔνδεις.
paupertas, ātis, θ. πενία, πτω-
χεία, ἔνδεια.

pavor, ᄀris, ἀ. φόβος, τρόμος.

pax, pacis, θ. εἰρήνη.

peccātum, i, oū. ἀμάρτημα,
σφάλμα.

pecco, 1. σφάλλομαι, ἀμαρτάνω.

pecunia, ae, θ. ἀργύριον, χρή-
ματα.

pecus, ᄀris, oū. (ἀγέλη κτηνῶν),
κτήνη, ποίμνια.

pediculāris, e, φθειρικός, φθει-
ρογόνος. Ἰδ. mōrbus.

pel-līcio, lexi, lectum, ere, 3.
προσελκύω, δελεᾶζω.

pello, pepūli, pulsum, ere, 3.
διθῶ, ἐκβάλλω, ἐκδιώκω.

penātes, ūum, πληθ. ἀ. πατρῷοι
θεοί, τοῦ οἴκου θεοί.

per, πρόθ. μετ' αἰτ. διά, ἀνά, ἐξ
αἰτίας (χάρις εἰς).

per-āgro, 1. διέρχομαι, βαί-

νω, ἀνά . . .

per-amoenus, a, um, πάνυ τερ-
πνός, πολὺ εὐχάριστος.

per-cello, cūli, culsum, ere. 3.
καταβάλλω, ἀνατρέπω, κατα-
πλήττω.

per-contor, ātus sum, āri, 1.
ἀποθ. πυνθάνομαι, (ἔρωτῶ νὰ
μάθω).

percussor, ᄀris, ἀ. φονεύς, δο-
λοφόνος.

per-cūtio, ussi, ussum, ere, 3.
κτυπῶ, πλήττω, καταβάλλω.

perdītus, a, um, ἀπολωλώς, ἔξω-
λης, διεφθαρμένος.

perdo, dīdi, dītum, ēre, 3. δια-
φθειρω, καταστρέψω.

per-dūco, xi, ctum, ere, 3. ἀγω,
διδηγῶ.

peregrīnus, a, um, ξένος, μὴ ἔγ-
χωριος.

per-ēo, ūi, —, īre, ἀπόλλυμαι,
(χάνομαι).

per-fīcīo, fēci, fectum, ere, 3.
κατορθώνω, περαιώνω.

per-fidīa, ae, θ. ἀπιστία.

per-fīdus, a, um, ἀπιστος.

per-fōdīo, ūdi, ossum, ere, 3.
διαπερῶ, (διὸ αἰχμηρῶν δρ-
γάνου).

per-fugīo, fūgi, —, ere, 3. κα-
ταφεύγω.

pergo, perrexī, perrectum, ere,
3. προχωρῶ, σπεύδω. perge

χώρει (ἐμπρός, ὕπαγε).

pericūlum, i, oū. κίνδυνος.

peritīa, ae, θ. ἐμπειρία.
 per-mitto, mīsi, missum, ere,
 3. ἐπιτοξέω.
 pernicīes, ēi, θ. ὅλεθρος, κατα-
 στοφή.
 perniciōsis, a, ut, ὀλέθριος,
 καταστρεπτικός.
 perpetūdō, ἐπίρρο. συνεχῶς, διη-
 νεκῶς.
 perpetūus, a, ut, συνεχής, διαρ-
 κής. in perpetūum εἰς τὸ διη-
 νεκές, ἵσοβίως.
 per-saere, ἐπίρρο, πάνυ πολλάκις,
 πολὺ συχνάκις, συχνότατα.
 per-sēquor, cūtus, sum, sēqui,
 3. ἀποθ. (κατα)διώκω.
 per-solvo, solvi, solūtum, ere,
 3. ἀποτίνω, καταβάλλω (πλη-
 ώνω), ἀποδίδω.
 per-stringo, nxi, ctum, ere, 3.
 (σφίγγω ἰσχυρῶς), διατοξέω,
 καταλαμβάνω.
 per-turbo, 1. διαταράττω.
 per-vēnīo, vēni, ventum, īre, 4.
 φθάνω.
 pessīmus, a, ut, χείριστος, ἔγ-
 κληματικός (τὸ θετικὸν μα-
 lus).
 peto, īvi (ἢ īi), ītum, ere, 3.
 ζητῶ, ταχέως ἔρχομαι, σπεύ-
 δω εἰς...
 pharētra, ae, θ. φαρέτρα.
 philosōphus, i, ἀ. φιλόσοφος.
 piētas, ātis, θ. εὐσέβεια.
 pīla, aē, θ. σφαῖρα.
 pīlus, i, ἀ. θρίξ,

pinguis, e, παχύς.
 piscicūlus, i, ἀ. ἵχθυδιον, μικρὸς
 ἵχθυς (ψαράκι).
 placēo, ūi, ītum, ere, 2. ἀρέσκω,
 placet, ūit, ere, 2. ἀπροσ. δο-
 κεῖ, φαίνεται καλόν.
 placidē, ἐπίρρο. ἡσύχως, ἡρέμως,
 πράως.
 plāga, ae, θ. πληγή, τραῦμα,
 κτύπημα.
 pláusus, ūs, ἀ. ἐπιδοκιμασία,
 ἐπευφημία, ἔπαινος.
 plebēius (πρόφ. plebejus), a, ut
 πληβεῖος.
 plebs, bis, θ. ἡ πληθύς, ὁ πολὺς
 ὄγλος.
 plerīque, pleraequē, plerāque,
 πλεῖστοι, οἱ πολλοί, (δι μεγαλύ-
 τερος ἀριθμός).
 plumbüum, i, oύ. μόλυβδος.
 plurīmus, a, ut, (ὑπερθ. τοῦ
 multus) πλεῖστος. πληθ. plurī-
 mī, ὅρη, οἱ πλεῖστοι.
 plūs, ἐπίρρο. πλέον, περισσότερον.
 podāgra, ae, θ. ποδάγρα, ἀρ-
 θρίτις.
 poena, ae, θ. ποινή.
 pompa, ae, θ. πομπή.
 pondo, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ ἀχρ.
 pondus γεν.pondis) ἐπομ. κατὰ
 λέξιν=(κατὰ) τὸ βάρος. Ὡς
 οὖσ. ἄκλ. (συνηθέστερον μὲ ἀ-
 ριθμητ. κατὰ παράλειψιν τῆς
 λέξεως libra) = λίτρα (ἥτοι
 327,45 γραμμ., περ. $\frac{1}{3}$, τοῦ
 κιλοῦ).

- pondus, ἔρις, οὐ. βάρος.
 pōno, posūi, posītum, ere, 3.
 τίθημι, τοποθετῶ, ἴδρυω, θε-
 ωρῶ. castra ponere στρατο-
 πεδεύω. ob oculos ponere θέ-
 τω πρὸ τῶν δφθιαλμῶν.
- pons, ntis, ἀ. γέφυρα.
 pontīfex, ūcis, ἀ. ποντίφιξ.
 populāris, e, τοῦ λαοῦ, δημοτι-
 κός, δημοφιλής. οὐσ. populā-
 res, ūsum, οἱ ἐπιχώριοι.
 pōpūlus, i, ἀ. δῆμος, λαός, ἔθνος.
 porta, ae, θ. πύλη.
 porto, 1. φέρω, κομίζω.
 posco, poposci, —, ere 3. ξη-
 τῶ, ἐπιξητῶ.
 possum, potūi, posse, δύναμαι.
 post, πρόθ. μετ' αἰτ. μετὰ (καὶ
 αἰτ.). Ἐπίq. paulo post ὀλί-
 γον ἐπειτα, δλίγον βραδύτερον,
 μικρὸν μετὰ ταῦτα.
 postēā, ἐπίq. ἐπειτα, βραδύτε-
 ρον, ἐν τοῖς ἔξης.
 postērus, a, um, δ ὕστερος, δ
 μετέπειτα. οὐσ. postēri, δrum,
 ἀ. οἱ ἐπιγενόμενοι, οἱ ἀπόγο-
 νοι. in postērum εἰς τὸ μέλλον.
 postis, is, ἀ. παραστάς, σταθμὸς
 (θύρας).
 postēri, δrum, ἰδ. posterus.
 postquam, σύνδ. ἀφοῦ.
 postrēmo, ἐπίq. ἐπὶ τέλους, εἰς
 τέλος.
 postūlo, 1. (ἀπ)αιτῶ, ξητῶ, ἀξιῶ.
 potentīa, ae, θ. δύναμις, ἵσχυς.
 potestas, ātis, θ. δύναμις, ἔξου-
- σία, ἄδεια.
 potiōr, ūtus sum, ūti, 4. ἀποθ.
 γίνομαι κύριος.
 prae, πρόθ, μετὰ ἀφαιρ. πρό,
 ἐν συγκρίσει πρός, ὑπὲρ (αἰτ.),
 ἔνεκα.
 prae-acūtus, a, um, πολὺ δέξυμ-
 μένος, αἰχμηρότατος.
 praebeō, ūti, ūtum, ere, 2. παρ-
 ἔχω.
 praeeceptor, ūris, ἀ. διδάσκαλος.
 prae-cīdo, cīdi, cīsum, ere, 3.
 ἀποτέμνω.
 prae-cīpo, cecīni, —, ere, 3.
 προπορεύομαι ἔδων, προάδω.
 proe-cīp̄io, cēpi, ceptum, ere,
 3. ἐντέλλομαι, παραγγέλω, δι-
 δάσκω.
 prae-cīp̄to, 1. κρημνίζω.
 praecipūē, ἐπίq. μάλιστα, κυ-
 ρίως, κατ' ἔξοχήν.
 praecipūus, a, um, κυριώτατος,
 (κυριώτερος).
 prae-clātē, ἐπίq. μάλα λαμπρῶς,
 εἰς τὴν ἐντέλειαν.
 praeco, ūnis, ἀ. κήρυξ.
 praeda, ae, λεία, λάφυρα.
 praedītus, a, um, (μὲ ἀφαιρ.).
 κεκτημένος, ἔχων, προικισμένος.
 prædo, ūpis, ἀ. ληστής.
 praedor, ātus sum, āti, 1. ἀποθ.
 λεηλατῶ.
 praefectus, i, ἀ. προϊστάμενος,
 διοικητής.
 prae-fēro, tūli lātum, ferre,
 προτιμῶ, προκρίνω.

prae-fīgo, fixi, fixum, ere, 3.
έμτήγνυμι, διαπερῶ.

praemīum, ἥι, οὐ. βραβεῖον, ἀ-
μοιβῆ.

praesens, ntis, ἐπίθ. παρών, εὐ-
νοϊκός.

praesiđum, ἥι, οὐ. τμῆμα στρα-
τοῦ, φρουρά, φυλακή, ἐπικου-
ρία, (ἀσφάλεια).

praestans, ntis, ἐπίθ. (κυρ. μτχ.
praesto), προέχων, ὑπερέχων,
ὑπέρτερος, ἀνώτερος.

prae-sto, stīti, stītum, stāre, 1.
προέχω, ὑπερέχω, (ἀνα)δει-
κνύω, προσφέρω, παρέχω.

prae-sum, fūi, esse, εἴμαι πα-
ρών. 2) μετὰ δοτ. = εἴμαι ἀρχη-
γός, προΐσταμαι.

praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. ἐκτός,
παρὰ (καὶ αἰτ.).

praeter-ēo, ἥι, ītum, īre, παρέρ-
χομαι, παρατρέχω.

praeterītus, a, um, ἐπίθ. (κυρ.
μτχ. praetereo), παρελθών.

praetor, ὄris, ἀ. πραιτωρ, στρα-
τηγός.

prae-valīdus, a, um, λίαν ἰσχυ-
ρός.

praevenīo, vēni, ventum, īre,
4. προηγοῦμαι, ἔρχομαι πρό-
τερον, προλαμβάνω, προφθάνω.

prae-vīđeo, vīdi, vīsum, ere,
2. προορῶ, προβλέπω.

pratum, i, οὐ. λειμῶν (λειβάδι).

pravus, a, um, διεστραμμένος,
φαῦλος.

precōr, cātus sum, āri, 1. ἀ-
ποθ. εὔχομαι, (ζητῶ παρά τι-
νος).

premo, pressi, pressum, ere, 3.
πιέζω.

pretiōsus, a, um, πολύτιμος.
pretiūm, ἥι, οὐ. ἀμοιβή, τιμή,
ἐξαγόρασμα, λύτρα.

prīmō, καὶ prīmum, ἐπίρρ. (κα-
τά) πρώτον.

prīmus, a, um, (ὑπερθ. τοῦ
συγκρ. prīor.) πρώτος.

prīnceps, īpis, πρώτος, 2) ὁ κατ-
έχων τὴν πρώτην θέσιν, (τάξιν),
ὁ πρόκοριτος.

prīor, prius, πρότερος, πρώτος
(ἐκ δύο).

prius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.

prius-quam, σύνδ. πρὶν ἦ.

privātus, a, um, ἴδιος, ἴδιωτι-
κός, τοῦ ἴδιώτου.

privō, 1. στερῶ.

pro, πρό. μετ' ἀφαιρ. πρό, ὑπέρ,
ἀντί.

probo, 1. (ἐπι)δοκιμάζω, ἀποδέ-
χομαι, ἔγκρινω.

probūs, a, um, χρηστός, ἔντιμος.

pro-cēdo, cessi, cessum, ere,
3. προβαίνω, χωρῶ.

procērus, a, um, ὑψηλός.

pro-clāmo, 1. (ἀνα)κραυγάζω, ἀ-
ναφωνῶ.

prod-eo, ἥι, ītum, īre, προχω-
ρῶ, ἐμφανίζομαι.

prodītio, ὄnis, θ. προδοσία.

prodītor, ὄris, ἀ. προδότης.

pro-dūco, xi, ctum, ere, 3. πα-
ρατείνω, μηκύνω.

proelūm, ūi, oū. μάχη, συμ-
πλοκή.

pro-fēro, tūli, lātum, ferre, πα-
ρουσιάζω, κομίζω (ξέω).

pro-fīcio, fēci, factum, ere, 3.
κατορθώνω, προκόπτω, (κερ-
δίζω).

pro-ficiscor, factus sum, i., 3.
πορεύομαι, ἀναχωρῶ, ἀπέρχο-
μαι.

pro-fūḡio, fūgi, ere 3. κατα-
φεύγω.

pro-fūsus, a, um, ἐπίθ. (κυρ.
μτχ. profundor), ἀφθονος, ἀ-
φειδής,

pro-grēd̄ior, gressus sum, grē-
di, 3. ἀποθ. προχωρῶ, προβαί-
νω, βαδίζω.

pro-hīb̄eo, ūi, ītum, ere, 2. ἐμ-
ποδίζω, κωλύω.

pro-īcio (τρόφ. projicio), iēci,
iectum, 3. εἰπτω (έμπρος),
προβάλλω.

pro-lābor, lapsus sum, lābi, 3.
ἀποθ. προολισθαίνω, (κατα-
πίπτω).

pro-mīnēo, ūi, —, ēte, προκύ-
πτω, προέχω.

pro-mitto, mīsi, missum, ere, 3.
ὑπισχνοῦμαι.

promptus, a, um, ἐπίθ. (κυρ.
μτχ. promō), ἔτοιμος, πρόχει-
ρος, πρόθυμος, δραστήριος.

prope, ἐπίρρ. ἐγγύς, πλησίον, (ιδ.

propius καὶ proxime). 2) πρόθ.
μετ' αἰτ. ἐγγύς, πλησίον.

prop̄ētē, ἐπίρρ. ἐσπευσμένως, τα-
χέως.

prop̄ero, 1. σπεύδω.

propinquis, a, um, ὁ πλησίον,
συγγενής.

prop̄ior, prop̄ius, συγκρ. ἐπίθ.
ἐγγύτερος, πλησιέστερος.

prop̄ius, ἐπίρρ. συγκρ. ἐγγύτε-
ρον, πλησιέστερον.

pro·pōno, posūi, posūtum, ere
3. ἀναρτῶ, δημοσιεύω (τοιχο-
κολλῶ).

propter, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ (καὶ
αἰτ.), ἔνεκα.

pro·rōgo, 1. παρατείνω.

pro·scrībo, scripsi, scriptum,
ere, 3. προγράψω.

proscriptio, ὅνις, θ. προγραφὴ
(ἡ θέσις ἐκτὸς νόμου).

pro-sīl̄io, lūi, —, īre, 4. ἀναπη-
δῶ (πηδῶ πρὸς τὰ ἐμπρός), ἐκ-
πηδῶ.

pro-sterno, strāvi, strātum, ere,
3. καταβάλλω.

pro-sum, fūi, prodesse, ὀφελῶ,
λυσιτελῶ.

pro-vēho, vexi, vectum, ere,
3. προκομίζω, εἰς τὰ πρόσω
κομίζω Παθ. provēhor, vec-
tus sum, vēhi, 3. ἀνάγομαι
(ἐκ τοῦ λιμένος).

provīc̄ia, ae, θ. ἐπαρχία.

provocat̄io, ὅνις, θ. πρόκλησις,
(αἰτησις χάριτος).

proxīmē, ἐπίρρο. (ύπερθ. τοῦ pro-
 pe), ἐγγύτατα, πολὺ πλησίον.
 proxīmus, a, υἱος ἐγγύτατος,
 πλησιέστατος, (ύπερθ. τοῦ pro-
 pior).
 prudentīa, ae, θ. σύνεσις, γνῶ-
 σις, σοφία.
 publīcē, ἐπίρρο. δημοσίᾳ, δημοσίᾳ
 δαπάνῃ, ἔξόδοις τοῦ κράτους.
 publīcus, a, υἱος, δημόσιος, τοῦ
 δημοσίου, (τοῦ κράτους).
 pudor, ὄρις, ἀ. αἰδώς, αἰσχύνη,
 ἐντροπή.
 puella, ae, θ. ἡ παῖς, ἡ παι-
 δίσκη.
 puer, puērī, ἀ. ὁ παῖς.
 puerīlis, e, παιδικός.
 rugīo, ὄνις, ἀ. ἐγχειρίδιον, ἔι-
 φίδιον.
 rūgna, ae, θ. μάχη.
 rugno, 1. μάχομαι, πολεμῶ.
 rugnātum est (ἀπρόσ.) πόλε-
 μος ἐγένετο, ἐπολέμησαν.
 pulcher, chra, chrum, ὠραιός.
 pulvis, ēris, ἀ. κόνις (σκόνη).
 pungo, pupūgi, punctum, ere,
 3. (ἐπὶ πόνου), κεντῶ, νύσσω
 (σονβλίζω).
 punīo, īvi, ītum, īre, 4. τιμω-
 ω, ἐκδικοῦμαι.
 purgo, 1. καθαρὸν ποιῶ τινὰ
 τινος. me purgo ἀπολογοῦμαι.
 purpūra, ae, θ. πορφύρα, ἥ πορ-
 φυρᾶ ἐσθῆται.
 rūpto, 1. νομίζω.

Q

quadraginta, ἀριθμ. τεσσαρά-
 κοντα.
 quadrans, ntis, ἀ. μικρὸν νόμι-
 σμα, ὁ τετρᾶς, ὁ κοδράντης,
 (τὸ τεταρτημόριον ἀσπαρίου).
 quadrīmus, a, υἱος, τετραετής.
 quadringenti, ae, a, τετρακό-
 σιοι.
 quaero, sīvi, sītum, ere, 3. ζη-
 τῶ. quaero ab aliquo ἐρωτῶ
 τινα.
 quaestīo, ὄνις, θ. ζήτησις, ζή-
 τημα, δικαστικὴ ἀνάκρισις, ἐ-
 ξέτασις.
 quaestor, ὄρις, ἀ. ταμίας.
 quaestūra, ae, θ. ταμεία.
 quaestus, ūs, ἀ. χρηματισμός.
 quam, ἐπίρρο. 1) ἐρωτ. πόσον 2)
 ἀναφ. ὅσον (ἀντίστοιχον τοῦ
 tam = τόσον), ὡς, ὅσον τὸ δυ-
 νατὸν (μετὰ ύπερθ., μετὰ τοῦ
 possūm ἢ ἀνευ τοῦ possūm).
 3) μετὰ συγκρ. ἥ λέξιν ἐκφρά-
 ζουσαν ἢ περιέχουσαν σύγκρι-
 σιν = ἥ.
 quam-dīū, ἐπίρρο. καὶ quam dīū
 ὅσον χρόνον, ἐφ' ὅσον.
 quamobremi, ἐπίρρο. (καὶ κεχωρι-
 σμένως quam ob rem); δι' ὅ.
 τούτου ἔνεκα, ὅθεν.
 quam-prīpium, ἐπίρρο. ὡς τάχι-
 στα.
 quam-quam, σύνδ. εἰ καί, ἀν καί,
 καίτοι, καίπερ.

quam-vis, σύνδ. ἀν καί, εἰ καί.
 quando, σύνδ. δόποτε, quando
 quidem ἐπειδή περ, ἐπειδὴ
 (ἢ ἀφοῦ) βεβαίως.
 quanquam, ἵδ. quamquam.
 quantus, a, ut, ὅσος, ὅπόσος.
 qua-propter, ἐπίρρο. τίνος ἔνεκα,
 οὐ ἔνεκα, δι' ὅ,
 quā-rē, ἐπίρρο. διατί, ὅθεν.
 quartus, a, ut, τέταρτος.
 qua-si, ἐπίρρο. καὶ σύνδ. ὕσπερ,
 οἶνει, ὁσεῖ, ὁσάν.
 quater, ἐπίρρο. τετράκις, (τέσσα-
 ρας φοράς),
 quattūr, ἀριθμ. ἐπίθ. ἀκλ. τέσ-
 σαρες.
 -que, σύνδ. ἐγκλιτ. (πάντοτε μετὰ
 λέξιν) τε, καί.
 questus, ὡς, ἀ. μέμψις, μοιηφή,
 δύνωμός.
 1. qui, quae, quod, ἀντων. (γεν.
 εὐίus, δοτ. ειἱ), τίς; ποῖος;
 δς, δ ὅποιος.
 2. qui (ἀντί quo), ἐπίρρο. (κυρ.
 ἀφαιρ. ἀρχαία τῆς ἀντ. qui καὶ
 quis) πῶς.
 quia, σύνδ. ἐπειδή, διότι.
 quicunque, quaecumque, quod-
 cumque, δστισδήποτε.
 quid, οὐ. (ἐν. τῆς ἐρωτ. ἀντ. quis,
 τίς; τι. 2) ὡς ἐπίρρο. εἰς τί;
 διατί.
 qui-dam, quaedam, quiddam
 καὶ ἐπίθ. quoddam, τίς, τι,
 (γνωστὸς μὲν ἀλλὰ μὴ δητῶς
 κατανομαζόμενος ὑπὸ τοῦ γρά-

φοντος ἢ λέγοντος).
 quidem, ἐπίρρο. βεβαίως. ne...
 quidem οὐδέ... βεβαίως.
 quid-nam, ἵδ. quisnam.
 quid-nī, ἐπίρρο. διατί δέν, πῶς δέν;
 quiesco, ἔνι, ἄτομ, ere, 3. ἥσυ-
 χάζω, ἀναπαύομαι.
 quiētus, a, ut, ἥσυχος ἥρεμος.
 quiīn, σύνδ. ὅστις οὐ, ὃστε (νὰ)
 μή, ὃστε μὴ (ἵδ. dubito, du-
 bius). 2) μὲ προστακτ. = ἀλλὰ
 (δή).
 quiрре, ἐπίρρο. ἄτε, ἄτε δή, ἐπει-
 δὴ βεβαίως.
 quis, quae, quid τίς; ποῖος; 2)
 ἀντων. ἀόρ. quis, quae καὶ
 quia, quid (μετὰ τὰς λ. si, nisi,
 num, nē).
 quisnam, quaenam, quodnam
 καὶ quidnam, τίς οὖν; τίς λοι-
 πόν;
 quiś-que, quaeque, quidque
 (καὶ ἐπίθ. quodque (ἔκαστος,
 πᾶς τις, πάντες)).
 quis-quis, —, quicquid ἢ quid-
 quid (καὶ ἐπίθ. quodquod),
 ὅστις δήποτε.
 1. quō ἐπίq. (ἐπὶ κινήσεως) ὅποι,
 εἰς ποῖον μέρος, ὅπου.
 2. quōd, σύνδ. (πρὸ συγκριτ.) ἵνα,
 ὅπως. 2) ὅσφ, ὅσον.
 quoad, σύνδ. ἔως, ἐφ' ὅσον.
 quod, σύνδ. δτι, διότι.
 quoque, ἐπίρρο. ἐπίσης, καί.
 quorsum (=quaversum) ἐπίρρο.
 πρὸς τι, πρὸς δ, τι.

R

- rapīna, ae, ῳ. ἀρπαγή,
rapīo, pūi, ptum, ere, 3. ἀρπά-
ζω, ἀπάγω.
rarus, a, um, σπάνιος.
ratus, īd. reor.
rē-bello, 1. ἐπαναστατῶ.
re-cīpīo, cēpi, ceptum, ere, 3.
(ἀνα)λαμβάνω, δέχομαι.
re-conciliō, 1. διαλλάττω, συμ-
φιλιῶ.
rectē, ἐπίρρο. δρθῶς, δικαίως.
recupēto, 1. ἀνακτῶ(μα), ἀνα-
λαμβάνω.
re-cūso, 1. ne... ἀρνοῦμαι νὰ...,
δὲν θέλω νά...
red-do, dīdi, dītum, ere, 3. ἀπο-
δίδω. salutem ἀνταποδίδω τὸν
χαιρετισμόν, ἀντιχαιρετίζω. lit-
teras ἔγχειρίζω ἐπιστολήν.
red-ēo, īi, ītum, īre, ἐπανέρχο-
μαι. redeo in gratiam cum ali-
quo συμφιλιοῦμαι πρός τινα.
(μτχ. ἐνεστ. redēens, γεν. re-
deuntis).
redīmīo, īvi, ītum, īre 4. στε-
φανῶ.
red-īmo, ēmi, emptum, ere, 3.
ἔξαγοράζω, σφέζω ἀντὶ λύτρων.
red-intēgro, 1. ἀνανεῶ.
redītus, īs ἀ. ἐπάνοδος.
re-dūco, duxi, ductum, ere, 3.
δῦηγῶ δπίσω, ἐπανάγω, ἐπα-
ναφέρω.

- re fēro, rettūli, relātum, referre,
ἄγω, ἀπονέμω, ἀποδίδω, κομί-
ζω, ἐπανακομίζω, ἐπαναφέρω,
φέρω (ἐπὶ καὶ γεν.). gratiam
ἀποδίδω τὴν ὁφειλομένην χά-
ριν.
regālis e, βασιλικός.
regīus, a, um, βασιλικός, τοῦ
βασιλέως.
regno, 1. βασιλεύω.
regnum, i, oñ. βασίλειον, βασιλεία.
rego, rexī, rectum, ere, 3. (δι)-
ευθύνω.
re-gredīo, gressus sum, grēdi,
3. ἀποθ. ἐπιστρέφω, ἐπανέρχο-
μαι.
relābor, lapsus sum, i, 3. ἀποθ.
ἐπανέρχομαι (εἰς τὴν κοίτην
μου), ἐπαναχωρῶ.
religīo, ōnis, ῳ. (θρησκεία, εὐλά-
βεια), συνείδησις.
religiōsus, a, um, ἱεροποεπής.
relinquo, līqui, lictum, ere, 3.
(ἐγ)καταλείπω.
reliquiae, ārum, ῳ. πληθ. τὰ
λείψανα.
reliqūs (πρόφ. reliqvus), a,
um, λοιπός, ὑπόλοιπος.
remedīum, īi, oñ. ὅ. τι χρησιμεύει
πρὸς ἵασιν, ἵαμα, φάρμακον.
re-mitto, mīsi, missum, ere 3.
ἀφίημι, χαλαρώνω, ἀφίνω ἐλεύ-
θερον, ἐλαττώνω, μετοιάζω.
anīmum ad otium ἀνεσιν τῇ
ψυχῇ (εἰς τὸ πνεῦμα) παρέχω,

- (παραιτοῦμαι τῶν ἀσχολιῶν μου).
- τε-μόνεο, μόνι, mōtum, ere, 2. ἀπομακρύνω, ἀφαιρῶ, αἴρω. remunērō, ātus sum, āri 1. ἀποθ. ἀνταποδίδω, ἀνταμείβω. remius, i, ἀ. κώπη.
- τε-νόνο, 1. ἀνανεώ. τε-пuntio, 1. ἀναγγέλλω, ἀνακηρύττω.
- τε-пuo, ūi, —, ere, 3. ἀνανεύω. τeor, ratus sum, rēti, 2. ἀποθ. λογίζομαι, νομίζω.
- τe-pello, pūli, pulsum, ere, 3. ἀποκρούω, ἀπωθῶ.
- τe-pendo, ndi, nsum, ere, 3. ἀντικαταβάλλω (πληρώνω). τe-рeptē, ἐπίρρο. ἀλφνης, ἔξαιφνης. δλως ἀποσσδοκήτως.
- τe-рegio, reppčri, repertum, ūre, 4. ἀνευρίσκω.
- τe-рepto, ūvi (καὶ ūi), ūtum, ere, 3. ζητῶ δπίσω (ώς δφειλόμενον).
- τe-рlео, ēvi, ētum, ere, 2. πληρῶ, (γεμίζω).
- τe-рorto, 1. ἀποκριζω.
- τe-prehendo, ndi, nsum, ere, 3. φέγω, μέμφομαι.
- τe-promitto, mīsi, missum, ere, 3. ἀνθυπισχνοῦμαι, εἰς ἀντάλλαγμα ὑπισχνοῦμαι.
- repudrō, 1. ἀποποιοῦμαι, δὲν δέχομαι, ἀποκρούω.
- τe-pugno, 1. ἀντιμάχομαι, ἀντιδρῶ.
- τes, ūri, θ. πρᾶγμα, γεγονός, ὑπόθεσις, περιουσία, κράτος.
- re-scindo, scidi, scissum, ere, 3. ἀποκόπτω, ἀκυρῶ.
- re-sēco, secui, sectum, āre, 1. (ἀπο)τέμνω.
- re-sēro, 1. ἀνοίγω.
- re-sisto, restiti, —, ere, 3, ἀνθίσταμαι, ἐναντιοῦμαι.
- re-spergo, rsi, rsum, ere, 3. δαινω, δαντίζω.
- re-spīcio, spexi, spectum, ere, 3. παρατηρῶ.
- re-spondeo, ndi, nsum, ere, 2. ἀποκρίνομαι, ἀνταποκρίνομαι.
- re-sponsum, i, oὐ. ἀπόκρισις.
- res-publīca, καὶ res publica, (γεν. rei publicae), θ. πολιτεία.
- re-sitūo, ūti, ūtum, ere, 3. ἀποκαθίστημι, παλινορθῶ, ἐπανορθῶ.
- re-sūmo, sumpsi, sumptum, ere, 3. ἀναλαμβάνω. somnum ἀποκοιμῶμαι.
- re-tīnēo, ūi, tentum, ere, 2. κρατῶ, ἐμποδίζω.
- re-vertor, rti καὶ rsus sum, rti, 3. ήμιαποθ. ἐπιστρέψω.
- rex, regis, ἀ. βασιλεὺς.
- rhetor, ὅrīs, ἀ. διδάσκαλος τῆς ὁγητορικῆς, ὁγητοροδιδάσκαλος.
- rīdeo, rīsi, rīsum, ere, 2. γελῶ.
- ripa, ae, θ. δχθη, κοίτη, ὁρεῖθρον.
- risus, ūs, ἀ. γέλως.
- robustus, a, υπι, δωματέος, εὔρωστος.
- rogō, 1. ἐρωτῶ, ζητῶ, παρακαλῶ.

rogus, i, ἀ. πυρά.
 rostra, ὅρυμ, οὐ. πληθ. οἱ ἔμβο-
 λοι, τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ βῆμα.
 ruina, ae, ḥ. ἐρείπιον.
 ruo, rui, rutum, ere, 3. ὁρμῶ.
 rupes, is, ḥ. βράχος.
 rustīcor, 1. ἀποθ. διαμένω ἐν
 τῇ ἔξοχῇ.
 rustīcus, a, um, ἀγροτικός, γε-
 ωγικός.

S

sacer, cra, crum, ἱερός.
 sacerdos, ὅτις, ἀ. ἱερεύς.
 sacrificiūm, ūi, οὐ. ἱεροτελεστία,
 θυσία.
 sacram, i, οὐ. τὸ ἱερόν.
 saepe, ἐπίρρο. πολλάκις. συγκρ.
 saepīus, ὑπερθ. saepiss̄t̄piē.
 saep̄io, saepsi, saeptum, ūre, 4.
 περιφράσσω, ὑπερασπίζω.
 saeviō, ūi, ūtum, ūre, 4. ἀγριαί-
 νω, ἀγρίως προσφέρομαι (συμ-
 περιφέρομαι).
 saevit̄ia, ae, ḥ. ἀγριότης, σκλη-
 ρότης.
 saltem, ἐπίρρο. τοῦλάχιστον.
 saltus, ūs, ἀ. δάσος, νάπη.
 salūbris (καὶ salūber), bre, σω-
 τήριος.
 salus, ūtis, ḥ. σωτηρία, χαιρετι-
 σμός.
 salūto, 1. χαιρετίζω.
 salvus, a, um, σῶος, ἀβλαβής.

sanctus, a, um, ἀγνός, καθαρός,
 ἀδιάφθορος, ἐνάρετος.
 sanguis, ūnis, ἀ. αἷμα.
 sapiens, ntis, ἐπίθ. (κυρίως μτχ.
 sap̄io), σοφός.
 sap̄io, ūi, —, ere, 3. σωφρονῶ,
 ἔχω τὸν δρυθὸν (κοινὸν) νοῦν.
 satelles, ūtis, ἀ. δορυφόρος, (στρα-
 τιῶται περιστοιχοῦντες τὸν
 στρατηγόν).
 satis, ἐπίρρο. ἀρκούντως, ἐπαρ-
 κῶς, καλῶς, (συγκρ. satiūs,
 καλύτερον).
 saxum, i, οὐ. πέτρα, βράχος, μέ-
 γας λίθος.
 schola, ae, ḥ. σχολή, σχολεῖον.
 sc̄io, sc̄ivi καὶ sc̄ii, sc̄itum, ūre,
 4. γιγνώσκω, γνωρίζω.
 scip̄io, ūnis, ἀ. σκίπων, σκῆ-
 πτρον (βακτηρία).
 scisc̄itor, ātus sum, āri, 1. ἀ-
 ποθ. ἔρωτῶ νὰ μάθω.
 scr̄iba, ae, ἀ. γραφεύς, λογιστής.
 scr̄ibo, psi, ptum, ere, 3. γράφω.
 scutum, i, οὐ. ἀσπίς.
 sē καὶ sēsē (αἰτ. καὶ ἀφαιρ. ἐν.
 καὶ πληθ. τοῦ sui), ἑαυτοῦ, ἐ-
 αυτῆς, ἑαυτῶν. sēcūm=μεθ'
 ἑαυτοῦ, μεθ' ἑαυτῆς, μεθ' ἑαυ-
 τῶν.
 se-cēdo, cessi, cessum, ere, 3.
 ἀποχωρῶ.
 se-cerno, crēvi, crētum, ere, 3.
 γωρίζω, διακρίνω.
 seco, cūi, ctum, (μτχ.μ. secatū-
 rus), āre, 1. τέμνω, κόπτω.

- secrētō, ἐπίρρ. μυστικῶς, ἐν ἀ-
πορρήτῳ.
- secundarīus, a, um, δευτερεύων.
 ἰδ. panis.
- secundus, a, um, δεύτερος.
- se-cūris, is, (αἰτ. im, ἀφαιρ. i),
 θ. πλέκυς.
- sed, σύνδ. ἀλλά.
- sedēcim, δέκα ἔξ.
- sedēo, sēdi, sessum, ere, 2. κά-
θημαι.
- sedes, is, θ. ἔδρα, κατοικία.
- sed-itio, ōnis, θ. διχόνοια, στά-
σις.
- sedulītas, ātis, θ. ὑπέρομετρος
(δουλική, δουλοπρεπής) προθυ-
μία.
- segnis, e, νωθρός.
- se-lībra, ae, θ. ἡμίλιτρον, ἡμί-
σεια λίτρα. Ἰδε pondo.
- sella, ae, θ. ἔδρα, δίφρος.
- semet, αὐτὸς ἔαυτόν, αὐτοὶ ἔ-
αυτούς.
- semper, ἐπίρρ. ἀεί, πάντοτε.
- semipiternus, a, um, αἰώνιος,
παντοτινός.
- senātor, ōris, ἀ. συγκλητικός.
- senātus, ūs, ἀ. σύγκλητος.
- senecta, ae, θ. καὶ senectus, ū-
tis, θ. γῆρας. ad summam se-
nectutem μέχοι βαθυτάτου
γήρατος.
- senectus, ἰδ. senecta.
- senex, senis, ἐπίθ. γέρων, οὖσ.
 ἀ. ὁ γέρων.
- senior (σύγκρ. τοῦ senex), γε-
- ροντότερος, πρεσβύτερος, πρε-
σβύτης.
- sententia, ae, θ. γνώμη.
- sentio, nsi, nsum, īre, 4. ἐννοῶ,
κατανοῶ.
- se-paratim, ἐπίρρ. χωρίς, χωρι-
στά.
- sepelio, īvi, pultum, īre, 4. θά-
πτω.
- septem, ἀριθ. ἄκλ. ἐπτά.
- septimus, a, um, ἑβδομος.
- septuagesimus, a, um, ἑβδομη-
κοστός.
- sepulcrum, i, οὐ. τάφος.
- supultūra, ae, θ. ταφή, τάφος.
- sequens, ntis, ἐπίθ. (μτχ. τοῦ
sēquor), ἐπόμενος, ἀκόλουθος.
- sēquor, cūtus sum, sēqui, 3. ἀ-
ποθ. ἐπομαι, ἀκολουθῶ.
- sermo, ōnis, ἀ. ὅμιλία, λόγος,
διάλογος.
- seriō, ἐπίρρ. σοβαρῶς, σπουδαίως.
- serta, ōrum, οὐ. πληθ. καὶ ser-
tae, ārum, πληθ. θ. στέφανος,
πλέγμα ἔξ ἀνθέων (γιολάνδα).
- servo, 1. (δια)φυλάττω, τηρῶ.
- servus, i, ἀ. δοῦλος.
- sēsē, ἰδ. sē.
- sestertiūs, ii, ἀ. σηστέρτιος (νό-
μισμα).
- seu καὶ sive, σύνδ. εἴτε. sive...
 sive, seu... seu εἴτε... εἴτε.
- sevērus, a, um, αὐστηρός.
- sex, ἄκλ. ἔξ.
- sexaginta, ἄκλ. ἔξήκοντα.
- sextīlis, is, (κατὰ παράλειψιν τοῦ

mensis), ἀ. δ ἔκτος ἀπὸ Μαρτίου μήν (δ ὑστερον Αὔγουστος κληθεῖς).
sextus, a, um, ἔκτος.
sī, σύνδ. εἰ, ἐάν, ἀν.
sīc, ἐπίρρημα. οὕτω(ς), τοιουτορρόπτως (ἔτσι).
sica, ae, θ. ἐγχειρίδιον, ξιφίδιον.
siccum, i, oū. τὸ ξηρόν, ἡ ξηρά.
sicut καὶ *sicūti*, ἐπίρρημα. ὡς, καθώς.
significo, 1. δηλῶ, σημαίνω.
signo, 1. σημειῶ, χαράττω, κόπτω. *signatum* argentum νόμισμα ἀργυροῦν.
signum, i, oū. σημεῖον, σημαία, ἄγαλμα.
silentium, ii, oū. σιγή, σιωπή.
similis, e, δμοιος.
similitudo, ἕπιστη, θ. δμοιότης.
simul, ἐπίρρημα. συγχρόνως, (διὰ μιᾶς).
simulo, 1. ὑποκρίνομαι, προσποιοῦμαι.
sin, σύνδ. ἐὰν δέ, ἐὰν τοῦναντίον.
sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἀνευχωρίσ.
singulāris, e, μοναδικός.
singuli, ae, a, ἐπίθ. πληθ. ἐκαστος, εἰς ἐκαστος, ἀνὰ ἔνα.
sinister, tra, trum, ἀριστερός.
sive, iδ. seu.
sob̄les, iδ. suboles
sobr̄ius, a, um, θ. νηφάλιος.
socer, ἕτι, ἀ. πενθερός.
societas, ἄτις, θ. ἡ μεταξὺ λαῶν πολιτικὴ ἐπικοινωνία, ἔνωσις,

πολιτικὴ φιλία (πολιτικαὶ σχέσεις), συμμαχία.
socius. a, um, σύμμαχος.
sodālis, e, ἑταῖρος, φίλος.
sol, solis, ἀ. ἥλιος.
solēo, solētus sum, ere, 2. ἥμιαπ. εἰωθα, συνηθίζω.
solēdus, a, um, στερεός, στερρός, μόνιμος.
solitariūs, a, um, ἐφημικός.
solitūdo, ἔπιστη, θ. ἐρημία.
solētus, a, um, εἰωθώς, συνήθης.
solemnis, e, νενομισμένος, ἔορταστικός, ἐπίσημος, πανηγυρικός.
solum, ἐπίρρημα. μόνον. non solum sed etiam, οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ.
solus, a, um (γεν. solūs, δοτ. soli), μόνος.
solvo, solvi, solūtum, ere, 3. λύω.
somnīum, ii, oū. ὅνειρον.
somnus, i, ἀ. ὅπνος.
sonītus, ūs, ἀ. ἥχος, πάταγος.
sono, ūi, ūtum, (μτχ. μ. sonatūrus), āre, 1. ἥχω, σαλπίζω, (παίζω).
soror, ὅτις, θ. ἀδελφή.
sors, sortis, θ. κλῆρος, τύχη.
spatīum, ūi, oū. διάστημα χρόνου ἢ τόπου.
spec̄ies, ēi, θ. πρόφασις, πρόσχημα.
specūlum, i, oū. κάτοπτρον.
spectacūlum, i, oū. θέαμα.
spectātor, ὅτις, ἀ. θεατής.

- specto, 1. θεῶμαι.
 sperno, sprēvi, sprētum, ere, 3.
 καταφρονῶ.
 spēs, ei, θ. ἔλπις.
 spir̄itus, ūs, ἀ. πνεῦμα, ὑπερη-
 φανία, οἴησις.
 spol̄ium, ūi, οὐ. συνήθ. πληθ.
 λάφυρα, σκύλα.
 spondēo, sponpondi, sponsum,
 ere, 2. ἐγγυῶμαι.
 sponsus, i, ἀ. μνηστήρ. .
 sponte, ἐπίρρο. (κυρίως ἀφαιρ.
 τὸν ἀχρήστου spons), ἐκουσίως.
 sponte suā, ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀφ'
 έαυτῶν, αὐθοιδμήτως, ἐκουσίως.
 spretus, ἵδ. sperno.
 statim, ἐπίρρο. παρευθύζ., παρα-
 χρῆμα.
 statūo, ūpis, θ. θέσις, φρουρά.
 statūa, ae, θ. ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, ere, 3. ἰδρύω,
 ἀποφασίζω.
 statūra, ae, θ. ἀνάστημα.
 stimūlus, i, ἀ.=clavus, ἥλος.
 stipendūm, ūi, οὐ. (στρατιωτικὸς
 μισθός), πολεμικὴ ὑπηρεσία.
 stipendia facere στρατεύω,
 στρατεύομαι.
 stolidē, ἐπίρρο. ἥλιθίως.
 strāges, is, θ. φθιορά, σφαγή,
 φόνος.
 strep̄itus, ūs, ἀ. θόρυβος, κρό-
 τος χειρῶν, κροῦσις, χειροκρό-
 τημα. alarum κροῦσις τῶν
 πτερῶν, πλαταγισμός.
 strīdor, ūris, ἀ. σιγμός, τριγμός,
- τρισμὸς τοῦ ἐλέφαντος, τὸ
 στρηγνύειν.
- stringo, nxi, stricrum, ere, 3.
 gladium ἔλκω (ἐκ τοῦ κολοσοῦ)
 τὸ ξίφος, γυμνῶ τὸ ξίφος.
 studēo, ūi, —, ere 2. ἐπιμελοῦ-
 μαι, σπουδάζω.
 studiōse, ἐπίρρο. μετὰ ζήλου, ἐπι-
 μελῶς.
 studiūni, ūi, οὐ. σπουδή, ζῆλος,
 ἀγάπη, μάθησις, προσθυμία.
 Πληθ. φιλολογία (τὰ Ἑλληνικὰ
 γράμματα), αἱ μελέται.
 stupens, ntis, (ἐπίθ. κυρ. μτχ.
 stupēo) κατάπληκτος.
 stupeo, ūi, —, ere, 2. μένω κα-
 τάπληκτος, ἐπλήγτομαι.
 suādēo, ūsi, ūsum, ere, 2. πεί-
 θω, συμβουλεύω.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. (ἄνευ κι-
 νησ.), καὶ μετ' αἵτ. (ἐπὶ κινή-
 σεως) ὑπὸ (+αἵτ.).
 sub-dūco, duxi, ductum, ere, 3.
 ὅδηγῶ κρυφά, ἀποσύρω ἐν
 ταξεῖ.
 sub-ic̄io, iēci, iectum, ere, 3. ὑ-
 ποβάλλω.
 sub-īgo, ēgi, actum, ere, 3. ὑ-
 πάγω, ὑποτάσσω.
 subītus, a, um, αἰφνίδιος.
 sublātus, ἵδ. tollo.
 sublic̄ius, a, um, ξύλινος.
 subōles, is, θ. (περιληπτ.) ἀπό-
 γονοι, ἔκγονοι.
 sub-rīdēo, rīsi, rīsum, ere, 2.
 ὑπομειδιῶ (χαμιογελῶ).

sud-sidřum, ūi, oū. ἐπικουρία.
 sub-věhor, vectus sum, věhi,
 3. ἀποθ. καταπλέω.
 successor, ūris, ἀ. διάδοχος.
 suđor, ūris, ἀ. ὑδρώς.
 suf-fěro, sustúli, suf-ferre, φέ-
 ω, βαστάζω.
 suf-fício, ēci, ectum, ere, 3. ἐπ-
 αρκῶ.
 sui, sibi, se, ἀντ. (ἐν. καὶ πληθ.),
 ἔαυτοῦ, ἔαυτῶν κλπ.
 Sullāni, ūtum, ἀ. οἱ ὁπαδοὶ τοῦ
 Σύλλα.
 sum, fui, esse (μτχ. μ. futūrus),
 εῖμι, εἴμαι, εὐρίσκομαι, ἀνήκω.
 sumimus, a, um, ὕπατος, ὕπερ-
 τατος, ὕψηλότατος.
 summo, sumpsi, -sumptum, ere,
 3. λαμβάνω, ἀναλαμβάνω, ἐπι-
 χειρῶ.
 sumptus, ūs, ἀ. δαπάνη, πολυ-
 τέλεια, τὰ μεγάλα ἔξοδα.
 supellex, supellectīlis, θ. ἐπιπλα
 καὶ σκεύη τῆς οἰκίας, οἰκο-
 σκευή.
 super, πρόθ. 1) μετ' αἰτ. ὕπέρ,
 ἐπί, ἐκτός, 2) μετ' ἀφαιρ. ὕ-
 πέρ, περὶ (καὶ γεν.).
 superbē, ἐπίρρ. ὕπεροπτικῶς,
 ὕπερηφάνως.
 superbīa, ae, θ. ὕπεροψία, ὕπερη-
 φανία.
 supěro, 1. νικῶ, ὕπερέχω, κατα-
 βάλλω.
 supér-sum, fūi, esse, περιγίγνο-
 μαι, ἐπιζō.

super-věn̄io, věni, ventum, īre,
 4. ἐπέρχομαι.
 supplic̄ter, ἐπίρρ. ἵκε(τευ)τικῶς.
 supplic̄ium, ūi, oū. ποιηή, τι-
 μωρία.
 suprēmus, a, um, (ὕπερθ.) ὕ-
 πέρτατος, τελευταῖος.
 sus-cíp̄io, cēpi, ceptum, ere, 3.
 ἀναλαμβάνω.
 sus-pendo, ndi, nsum, ere, 3.
 ἀναρτῶ, κρατῶ μετέωρον.
 su-spīc̄or, ātus sum, āri, 1.
 ἀποθ. ὕποπτεύω (ὑποπτεύομαι).
 suus, a, um, ἔαυτοῦ, ἔαυτῶν.
 sus-tínēo, nūi, tentum, ere, 2.
 ὕπομένω.

T

tabes, is, θ. μαρασμός, φθίσις.
 tabūla, ae, θ. πίναξ γραπτός,
 ζωγράφημα.
 tabulātum, i, oū. σανίδωμα.
 tacēo, cūi, cītum, ere, 2. σιωπῶ,
 σιγῶ.
 tacit̄us, a, um, σιωπηλός.
 talis, e, τοιοῦτος.
 talus, i, ἀ. ἀστράγαλος,
 tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον. tam...
 quam τόσον... ὅσον.
 tamen, συνδ. ὅμως.
 tandem, ἐπίρρ. τέλος, ἐπὶ τέλους.
 tanquam καὶ tamquam σύνδ. ὥς,
 καθώς.
 tango, tetīgi, tactum, ere, 3. ἐγ-

- γύζω.
- tantum, ἐπίρρο. μόνον. non tantum . . . sed etiam οὐ μόνον . . . ἀλλὰ καὶ.
- tantummodo, ἐπίρρο. μόνον, ἀρκεῖ μόνον.
- tantus, a, um, τοσοῦτος, τηλυκοῦτος, τόσον μέγας.
- tardo, 1. ἐπιβραδύνω.
- tectum, i, οὐ. στέγη, οἰκία.
- telum, i, οὐ. βέλος, ὅπλον ἐπιθετικόν, ἀκόντιον.
- temerarius, a, um, ἀλόγιστος, ἀστοχάστος.
- temperantia, ae, θ. σωφροσύνη.
- tempestas, ātis, θ. χρόνος, καιρός.
- tempus, ōris, οὐ. χρόνος.
- tendo, tetendi, tentum καὶ tensum, ere, 3. τείνω.
- tenebrisōsus, a, um, σκοτεινός.
- tenēo, nūi, tentum, ere, 2. κρατῶ, κατέχω. iureiurando (ἀφαιρ.) teneor δεσμεύομαι (ἐκ τοῦ ὄρον).
- tener, ēra, ērum, τρυφερός.
- ter, ἐπίρρο. ἀριθμ. τρίς.
- tergum, i, οὐ. νῶτρον, τὰ νῶτα. post tergum ὅπισθεν (ὅπισω).
- terni, ae, a, ἀριθμ. διανεμ. ἀνὰ τρεῖς, ἀνὰ τρεῖς (ἐκατέρωθεν).
- terra, ae, θ. γῆ, ξηρά.
- terrēo, ūi, ūtum, ere, 2. καταπλήττω, τρομάζω τινά.
- terror, ūris, ἀ. τρόμος.
- tertiō, ἐπίρρο. τρίτον, ἐκ τρίτου,
- τρίτην φροσάν.
- tertiūm, ἐπίρρο. τὸ τρίτον.
- tertiūs, a, um, τρίτος.
- theātrum, i, οὐ. θέατρον.
- thesáurus, i, ἀ. θησαυρός.
- tibīcen, ūnis, ἀ. αὐλητής.
- timēo, ūi, —, ere, 2. φοβοῦμαι.
- tiro, ūnis, ἀ. ἀρχάριος, πρωτόπειρος, νεοστράτευτος.
- tirocinium, ūi, οὐ. ἡ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἀπειρίᾳ.
- toga, ae, θ. τήβεννα, τήβεννος (τὸ ἐθνικὸν τῶν Ρωμαίων ἱμάτιον).
- togātus, a, um, τηβεννοφόρος, φορῶν τὴν τήβεννον.
- tolero, 1. ὑπομένω.
- tollo, sustūli, sublatum, ere, 3. αἴρω, ἀποκομίζω, παίρων. 2) ἀφαιρῶ.
- torquis, is, ἀ. ὁ στρεπτός, τὸ περιδέραιον.
- torvus, a, um, βλοσυρός, ἄγριος.
- tot, ἐπίθ. ἀκλ. τοσοῦτοι.
- totidem, ἐπίθ. ἀκλ. ἄλλοι τόσοι.
- toties, ἐπίρρο. τοσάκις.
- totus, a, um, (γεν. totīus, δοτ, toti), πᾶς, ὅλος, ὀλόκληρος.
- trado, ūdi, ūtum, ere, 3. παραδίδω.
- tra ūcio (πρόφ. trajcio), iēci, iectum, ere, 3. πεσαῖω, διαβιβάζω. 2) περῶ, διαβαίνω, διπεραιοῦμαι.
- tra-no (καὶ trans-no), 1. διανήχομαι, διαπερῶ κολυμβῶν.

trans, πρόθ. μετ' αἰτ. πέραν.
 trans-eo, ῥι (καὶ ἴνι), ῥυμ, ῥε, διαβαίνω (περνῶ).
 trans-fēto, tūli, lātum, ferre, μεταφέρω.
 trans-fīgo, xī, xum, ere, 3. διαπερῶ.
 trans-fōdīo, fōdi, fossum, ere, 3. διορύττω, δαπεδῶ.
 trans-fūgīo, fūgi, —, ere, 3. αὐτομολῶ, (ἀπέρχομαι πρὸς τοὺς πολεμίους), ἀποδιδράσκω.
 trans-gredīor, gressus sum, grēdi, 3. ἀποθ. διαβαίνω, διαπεραιωῦμαι (περνῶ).
 trans-silīo, līi (σπαν. līvi ή līi), īre, 4. ὑπερηπδῶ.
 trans-vēho, vexi, vectum, ere, 3. κομίζω, μεταφέρω.
 transversus, a, um, λοξός.
 trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
 trēmo, ūi, —, ere, 3. τρέμω, φοβοῦμαι.
 tremūlus, a, um, τρέμων, ἀσταθήσ.
 trepidatīo, ūnis, θ. ταραχὴ καὶ ἀταξία (ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ἐπικρεμαμένου κινδύνου).
 tres, tria (γεν. trium), τρεῖς, τρία.
 tribūnal, ālis, oǔ. τὸ (ἐν τῇ ἀγορᾷ) βῆμα.
 tribūnatūs, ūs, ἀ. δημαρχία.
 tribūnus, i, ἀ. (φύλαρχος). tr. plebis δῆμαρχος. tr. militum χιλιαρχος (θεγέωνος).

tribūo, ūi, ūtum, ere, 3. ἀπονέμω, χαρίζω.
 tribūtum, i, oǔ. φόρος, (συν)εισφορά.
 trigemīni, ūrum, ἀ. πληθ. οἱ τοίδυμοι.
 triginta, ἄκλ. τριάκοντα.
 tristis, e, θλιβερός, λυπηρός.
 triumphālis, e. τεθριαμβευκώς, θριαμβευτής.
 triumpho, 1. κατάγω θριαμβον,
 θριαμβεύω,
 triumphus, i, ἀ. θριαμβος.
 trucīdo, 1. ἀποσφάττω.
 truncus, i, ἀ. κορμός, σῶμα.
 trux, ucis, ἄγριος, ἄγριωπος.
 tū, ἀντων. σύ. tūne ίδ. ne.
 tuba, ae, θ. σάλτιγξ.
 tubīcen, ūnis, ἀ. σαλπιγκτής.
 tuēor, ūtus sum, ἔρι, 2. ἀποι. φυλάττω, ἐπιβλέπω.
 tugurīum, ūi, oǔ. καλύβη.
 tum, ἐπίρρ. τότε (τοὺς χρόνους ἐκείνους, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην).
 tum... tum... καί... καί... cum... tum τοῦτο μέν... τοῦτο δέ, ἀφ' ἐνὸς μέν... ἀφ' ἐτέρου δέ.
 tunç, ἐπίρρ. τότε.
 tunīca, ae, θ. χιτών.
 turba, ae, θ. τύρβη, ὅχλος, πλῆθος.
 turmātim, ἐπίρρ. ἡληδόν.
 turpis, e, αἰσχρός.
 tūs, tūris, oǔ. θυμίαμα.
 tutto, ἐπίρρ. ἀσφαλῆς.

tutus, a, υπι, ἀσφαλής, ἀπρόστος.

U

ubet, ἔρις, οὐσ. μαστός, θηλή.
ubi, ἐπίρρο. ποῦ, ὅπου, ἔνθα. 2)
σύνδ. ὁς (εὐθύς ὁς), ἄμα.

ullus, a, υπι, (γεν. ullius, δοτ.
ulli), τις (ἐν ἀρνητ. ἐννοίᾳ).
ultimus, a, υπι, ἔσχατος, τελευ-
ταῖος.

ultrā, ἐπίρρο. πέρα, περατέρω, 2)
πρόθ. μετ' αἰτ. πέραν. ultra fi-
dem πέρα πίστεως, ἀπίστεύτως.

umērus, i, ἀ. (καὶ humērus),
ἀ. ὅμος.

unquam (καὶ unquam), ἐπίρρο.
ποτὲ, (ἴδιά ἐν ἀρνητ.
ματικαὶς προτάσει). non un-
quam οὐδέποτε.

unde, ἐπίρρο. πόθεν; ὅθεν.

undēcim, ἀριθμ. ἑνδεκα.

unīcus, a, υπι, μόνος, μοναδικός,
universus, a, υπι, σύμπας, διλό-
κληρος.

unquam ίδ. unquam.

unus, a, υπι, (γεν. unīus δοτ.

υπι), εἷς, μόνος, (εἷς καὶ μόνον).

urbs, urbis, θ. πόλις 2) ἡ πόλις
Ῥώμη.

usque, ἐπίρρο. διηνεκῶς, συνεχῶς
2) μέχοι, ἀλλοι. usque eo μέχοι
τοσούτον χρόνου, ἐπὶ τοσοῦτον.

usurpo, 1. χρῶμαι, μεταχειρίζο-

μαι.

usus, ὕσ, ἀ. χρῆσις, χρεία, ἀ-
νάγκη.

ut (καὶ utī), σύνδ. ἵνα, ὅπως,
ώστε, (εὐθὺς) ὁς. 2) ἐπίρρο. ὁς,
καθώς.

uter, utris, ἀ. ἀσκός.

uter, utra, utrum, πότερος, ποῖος
ἐκ τῶν δύο.

uterque, utrāque, utrumque,
ἐκάτερος, καὶ ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος
χωρὶς (χωρὶς τά), ἀμφότεροι.

1. utī, ἀπομφ. τοῦ utor.

2. utī, σύνδ. καὶ ἐπίρρο. ίδε ut.
ut̄lis, e, ὠφέλιμος, χρήσιμος.
ut̄nam, ἐπίρρο. εἴθε (μακάρι
νά...)

ūtor, ὕsus sunm, utī, 3. ἀποθ.
χρῶμαι, μεταχειρίζομαι.

ut̄pte ἐπίρρο. ἀτε δή, καθότι,
καθάπερ, (διὰ τὸν λόγον ὅτι).

utrimque, ἐπίρρο. ἐκατέρῳθεν.
utrum, ἐπίρρο. πότερον, ποῖον ἐκ
τῶν δύο, ίδ. utor.

uxor, ὄρις, θ. ἡ σύζυγος.

V

vaco, 1. σχολάζω τινί, σπουδά-
ζω, σπουδὴν ποιοῦμαι, διατρί-
βω περί τι.

vacuus, a, υπι, κενός.

vae, ἐπιφ. οὐαί! οἴμοι! φεῦ!

vafer, fra, frum, πανοῦργος.

vagītus, ὕσ, ἀ, κλαυθμυρισμός.

- valdē, ἐπίρρο. σφόδρα, δλως.
 valeo, υἱ, —, ere, 2. εῦ ἔχω,
 εὔρωστῶ, ἵσχυτο.
 valetūdo, ἴνις, θ. ὑγεία (καλὴ ἢ
 κακή).
 valīdus, a, um, ἵσχυρός, εὔρω-
 στος.
 vallum, i, οὐ. (κυρίως τὸ εἰς τά-
 φρον ἐκσκαπτόμενον χῶμα, ὅ-
 περ ἐσχημάτιζε τὸ ὑψηλότερον
 σημείον αὐτῆς), χαράκωμα, πε-
 ριχαράκωμα.
 varius, a, um, ποικίλος.
 varix, ἵcis, ἀ. καὶ θ. κιρσός.
 vastus, a, um, εὐρύς, ἐπτεταμέ-
 νος.
 vecordia, ae, θ. ἄνοια, ἀφοο-
 σύνη.
 vectus, ἰδ. veho.
 vegētus, a, um, εὐκίνητος, ζω-
 νος.
 vehicūlum, i, οὐ. ὁχημα.
 veho, vexi, vectum, ere. 3. δχῶ,
 κομίζω. vehor (in) equo ἴπ-
 πεύω, δχοῦμαι ἐφ' ἵππου.
 vel, σύνδ. εἴτε, ἢ. vel... vel...
 ἢ... ἢ..., εἴτε... εἴτε. 2) ἐ-
 πίρρο. καί, ἀκόμη καί.
 vello, velli ἢ vulsi, vulsum, ere,
 3. ἀποσπῶ.
 velo, 1. καλύπτω.
 velut καὶ veluti, ἐπίρρο. ὥς, ὕσ-
 περ, καθώς.
 vendītio, ὄnis, θ. πώλησις.
 vendo, idi, ὕtum, ere, 3. πωλῶ.
 venēnum, i, οὐ. δηλητήριον (φαρ-
- μάκι).
 venētor, ἄtus sum, ἄri, 1. ἀποθ.
 σέβομαι, προσκυνῶ.
 venīa, ae, θ. χάροις, ἄδεια, συγ-
 γνώμη.
 vēnīo, vēni, ventum, īre, 4. ἐρ-
 χομαι.
 venor, ἄtus sum, ἄri, 1. ἀποθ.
 κυνηγῶ.
 venter, tris, ἀ. κοιλία.
 ventus, i, ἀ. ἄνεμος.
 verbum, i, οὐ. λέξις, λόγος,
 φράσις.
 ver, veris, οὐ. ἔαρ.
 verē, ἐπίρρο. ἀληθῶς, εἰλικρινῶς.
 verecundīa, ae, θ. αἰδώς.
 vereor, ītus sum, īri, 2. ἀποθ.
 αἰδοῦμαι, εὐλαβοῦμαι, φροβοῦ-
 μαι.
 verō, σύνδ. ὅμως, δέ. 2) ἐπίρρο.
 τῇ ἀληθείᾳ, πράγματι.
 versor, ἄtus sum, ἄri, 1. ἀποθ.
 ἀναστρέφομαι, ἀσχολοῦμαι.
 versus, ūs, ἀ. στύχος.
 vertex, ἵcis, ἀ. κορυφή.
 verus, a, um, ἀληθής.
 vestibūlum, i, οὐ. πρόθυρα, προ-
 θάλαμος.
 vestis is, θ. ἐσθῆτος, ἔνδυμα.
 veterāni, ὄtum, ἀ. οἱ παλαιοὶ
 στρατιῶται, παλαίμαχοι.
 veto, υἱ ītum, īre, 1. ἀπαγο-
 ρεύω, (δὲν ἐπιτρέπω νά).
- vicem, ἰδ. vicis.
 vicīnus, a, um, γείτων, γειτνιά-
 ζων, πλησιόχωρος.

vicis, γεν. θηλ. (ἐν χρήσει : ἐν.
γεν. ἐν. αἰτ. viceī, ἐν. ἀφαιρ. vice καὶ πληθ. αἰτ. vices, δοτ. ἀφαιρ. vicibus, ἐναλλαγή), κα-
θῆκον. 2) ὡς ἐπίρρο. vice ali-
cūius ἀντί τινος, ἐν μέρει τινός.

victor, ὅρις ὁ. νικητής.

victoria, ae, θ. νίκη.

vicus, i, ἀ. κώμη, δύμη, (στενή

οδός).

videlicet, ἐπίρρο. δηλονότι, δη-
λαδή.

vīdēo, vīdi, vīsum, ere, 2. ὁρῶ,

βλέπω. vidēor φαύνομαι, δοκῶ.

vigilantia, ae, θ. ἀγρυπνία.

vigilia, ae, φυλακὴ νυκτός, νυ-

κτοφυλάκησις, νυκτοφυλακία.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, θ. ἔπαυλις ἔξοχικὴ οἰκία.

vilicus (καὶ villicus), i, ἀ. ὁ.

(τῆς ἔπαυλεως) ἐπιστάτης (συνή-

θως δοῦλος ἀπελεύθερος).

vincio, pxi, nctum, īre, 4. δέω

(δένω).

vincō, vīci, victum, ere, 3. νικῶ.

vinculum, οὐ δεσμός, τὰ δεσμά,

ἡ φυλακή, εἰροκτή.

vincīco, 1. (ἀντιποιοῦμαί τινος)

2. aliud, τιμωρῶ τι.

vir, viri, ἀ. ἀνήρ.

vires, ūm, θ. πληθ. īd. vis.

virga, ae, θ. ἄρβδος.

virgo, ūnis, θ. παρθένος.

viridis, is, πράσινος, χλωρός,

πρόσφατος (φρέσκος).

virītim, ἐπίρρο. κατ' ἄνδρα, καθ'

(ἔνα) ἔκαστον.

virtus, ūtis, θ, ἀρετή, πολεμικὴ
ἀρετή, ἀνδρεία, ἀξία.

vis, θ. (αἰτ. vim, ἀφαιρ. vī),
βία, δύναμις, ἵσχυς, ἀφθονία
(ποστής), πληθ. vires, ūm.

vīso, vīsi, visum, ere, 3. ἐπισκέ-
πτομαι.

vita, ae, θ. ζωή, βίος.

vitřum, ūi, οὐ. ἐλάττωμα.

vitta, ae, θ. ταινία (πρὸς κόσμη-
σιν τῶν ιερῶν θυμάτων καὶ
τῶν βωμῶν).

vitupēto, 1. ψέγω.

vīno, xi, (μτχ. μ. victūrus), ere,
3. ζῶ.

vīnus, a, ūm, ζῶν, ἔμψυχος, ζων-
τανός.

vix, ἐπίρρο. μόλις, δυσκόλως.

vōco, 1. καλῶ, δνομάζω.

vōlo, volūi, —, velle, θέλω,
βούλομαι.

vōlo, 1. ἴπταμαι.

voluntariūs, a, ūm, ἐθελούσιος.

voluntas, ātis, θ. θέλησις, βού-
λησις, ἐπιθυμία.

voluptas, ātis, θ. ήδονή, εὐχα-
ρίστησις.

vos, πληθ. τοῦ tu.

votum, i, οὐ. εὐχή, ἐπιθυμία,
πόθος.

vovēo, vōvī, vōtum, ere, 2. εὐ-
χομαι (τάξω), ὑπισχνοῦμαι (εἰς
θεὸν πανηγυριῶς).

vox, vocis, θ. φωνή, λόγος.

vulgāris, e, κοινός, τοῦ ὅχλου.

συνήθης.
vulnēro, 1. τιτρώσκω, πληγώνω.
vulnus, ēris, οὐ. τραῦμα, πληγή.
 2) = clades.

vultur, ӯris, ἀ. εἰδος ἀετοῦ, ὁ
 γύψ.
 vultus, ӯs, ἀ. ὄψις, πρόσωπον.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
Πρόλογος	9
Βιογραφία τοῦ Lhomond	11
I. Romani imperii exordium (1—7)	13—15
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	43—48
II. Tullus Hostilius Romanorum rex tertius (8—9)	15—16
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	49—51
III. Junius Brutus Romanorum consul primus (10)	16—17
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	51—52
IV. Horatius Cocles (11)	17
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	52—53
V. Mucius Scaevola (12)	17—18
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	53—54
VI. Menenius Agrippa (13)	18
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	54—55
VII. Lucius Quinctius Cincinnatus (14—15)	19
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	56—57
VIII. Marcus Furius Camillus (16—18)	19—20
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	57—61
IX. Titus Manlius Torquatus (19—20)	21—22
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	61—63
X. Publius Decius (21)	22
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	64—65
XI. Gaius Fabricius (22—23)	22—23
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	65—68
XII. Marcus Atilius Regulus (24—25)	23—24
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	68—71
XIII. Quintus Fabius Maximus (26)	24—25
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	71—73
XIV. Lucius Aemilius Paulus et Gaius Terentius Varro (27—28)	25—26
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	73—74
XV. Marcus Claudius Marcellus (29)	26
Ἐξηγησίαι Σημειώσεις	74—75

	Σελίς
XVI. Publius Cornelius Scipio Africanus (30—35)	26—29
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	75—82
XVII. Lucius Aemilius Paulus Macedonicus (36—37)	29—30
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	82—85
XVIII. Publius Cornelius Scipio Aemilianus (38—40)	30—31
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	86—88
XIX. Tiberius et Gaius Gracchi (41—44)	31—33
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	89—93
XX. Publius Rutilius Rufus (45)	33
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	93—94
XXI. Gaius Marius (46—49)	34—35
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	94—98
XXII. Lucius Cornelius Sulla (50—51)	35—36
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	98—99
XXIII. Lucius Licinius Lucullus (52)	36
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	100
XXIV. Quintus Sertorius (53)	36—37
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	100—101
XXV. Gnaeus Pompeius Magnus (54—55)	37—38
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	101—102
XXVI. Gaius Iulius Caesar (56—57)	38—39
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	102—104
XXVII. Marcus Porcius Cato Uticensis (58—59)	39—40
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	104—105
XXVIII. Marcus Tullio Cicero (60—61)	40—41
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	105—108
XXIX. Octavianus Caesar Augustus (62—64)	41—42
Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	108—112
Δεξιλόγιον	113—168
Πίνακας περιεγομένων	169—170

¹ Επιμελητής ἐκδόσεως Κ. ΣΤΑΥΡΟΝΟΥΛΟΣ (ἀπ. Α.Σ. Ο.Ε.Σ.Β. 484/7.4.53).

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν καὶ εἰς ἔνδειξιν τῆς τιμῆς λιανικής πωλήσεως ἐκάστου ἀντιτύπου.

Ἄντιτυπον στερεούμενὸν τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον.
Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρδησου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α 108).

024000028352

ΕΚΔΟΣΙΣ Α', 1953 (IX) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 10.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Α ΣΠΙΩ ΤΗ - ΕΛΚΑ Α.Ε.

